

ΠΑΓΚΡΗΤΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ
ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ

**ΕΤΗΣΙΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ
ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ**
(σύμφωνα με τα Δ.Π.Χ.Α.)
Χρήσεως 2018 (1.1.2018 έως 31.12.2018)

Περιεχόμενα

A	Δηλώσεις των Εκπροσώπων του Διοικητικού Συμβουλίου	4
B	Έκθεση Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή	5
Γ	Ετήσια Έκθεση Διαχείρισης	13
Δ	Ετήσιες Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις της περιόδου 1.1.2018 – 31.12.2018	37
E	Επεξηγήσεις για τα Στοιχεία των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων	41
1	Γενικές πληροφορίες για την Τράπεζα	41
2	Βάση σύνταξης των ετήσιων Οικονομικών Καταστάσεων	41
3	Σημαντικές λογιστικές αρχές, εκτιμήσεις και υποκειμενικές κρίσεις	71
4	Παράγοντες Κίνδυνων	74
5	Καθαρά έσοδα από τόκους	96
6	Καθαρά έσοδα από προμήθειες	97
7	Αποτέλεσμα χρηματοοικονομικών πράξεων, έσοδα από μερίσματα και λοιπά έσοδα εκμετάλλευσης	98
8	Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	98
9	Γενικά διοικητικά έξοδα	99
10	Λοιπά έξοδα εκμετάλλευσης	99
11	Προβλέψεις απομείωσης αξίας απαιτήσεων	100
12	Λοιπά αποτελέσματα	100
13	Αναβαλλόμενος φόρος και λοιπές φορολογικές επιβαρύνσεις	101
14	Βασικά κέρδη ανά μερίδα	102
15	Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	102
16	Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	102
17	Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	103
18	Δάνεια και άλλες απαιτήσεις από πελάτες	104
19	Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία	107
20	Επενδύσεις σε ακίνητα	107
21	Άυλα πάγια στοιχεία	108
22	Απαιτήσεις από αναβαλλόμενους φόρους	108
23	Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	111
24	Περιουσιακά στοιχεία από πλειστηριασμούς	112
25	Υποχρεώσεις προς λοιπά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	112
26	Υποχρεώσεις προς πελάτες	112
27	Πιστωτικοί τίτλοι και λοιπές δανειακές υποχρεώσεις	113
28	Υποχρεώσεις από παροχές στο προσωπικό	114
29	Λοιπά στοιχεία παθητικού	115
30	Συνεταιριστικό κεφάλαιο	115
31	Διαφορά από έκδοση μερίδων υπέρ το άρτιο	116
32	Λοιπά αποθεματικά, Αποτελέσματα εις νέο	116
33	Δεσμεύσεις, ενδεχόμενες υποχρεώσεις και απαιτήσεις	117
34	Συναλλαγές και υπόλοιπα συνδεδεμένων μερών	118
35	Ανάκαμψη και εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων (Οδηγία 2014/59/Ε.Ε.)	119
36	Γνωστοποιήσεις Ν. 4151/2013 - Αδρανείς καταθετικοί λογαριασμοί	119
37	Λοιπές πληροφορίες	119
38	Αναμορφώσεις κονδυλίων	119
39	Αμοιβές ελεγκτών	120
40	Μετάβαση στο ΔΠΧΑ 16 "Μισθώσεις"	121
41	Γεγονότα μετά την ημερομηνία της Κατάστασης Χρηματοοικονομικής Θέσης	122

Νομικό πλαίσιο	Το πλαίσιο ίδρυσης λειτουργίας και δραστηριότητας της Τράπεζας ορίζεται από τις διατάξεις : α) των Νόμων 1667/1986 και 2166/1993 όπως ισχύουν β) του Νόμου 4261/05-05-2014 γ) της ΠΔΤΕ 2258/02-11-1993 καθώς και δ) του καταστατικού της Τράπεζας.
Έτος σύστασης	1993
Άδεια Λειτουργίας Πιστωτικού Ιδρύματος	Πράξη του κ. Διοικητή της ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ <u>2306/19-5-1994</u>
Αριθμός καταστημάτων	41 καταστήματα , 11 Θυρίδες, 64 ATM
Αρ. Γ.Ε.Μ.Η.	077156527000
ΑΦΜ. - ΔΟΥ	096121548 , ΔΟΥ Ηρακλείου
Διεύθυνση	Λ. Ικάρου 5, 71306 Ηράκλειο Κρήτης
Τηλέφωνο	2810 338800
Διεύθυνση διαδικτύου	www.pancretabank.gr
Διεύθυνση e-mail	mail_info@pancretabank.gr
Σύνθεση Διοικητικού Συμβουλίου	
Εκτελεστικά μέλη	
Πρόεδρος	Νικόλαος Μυρτάκης
Β' Αντιπρόεδρος	Γεώργιος Κουρλετάκης
Μη εκτελεστικά μέλη	
Α' Αντιπρόεδρος	Ιωσήφ Σηφάκης
Γραμματέας	Αντώνιος Βασιλάκης
Ταμίας	Εμμανουήλ Μανωλιδάκης
Μέλη	Κωνσταντίνος Παπαδάκης
	Γεώργιος Καλουτσάκης
	Θωμάς Χαριτάκης
	Ιορδάνης Χατζηκωνσταντίνου
	Στυλιανός Βόργιās

A. Δηλώσεις των Εκπροσώπων του Διοικητικού Συμβουλίου

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Παγκρήτιας Συνεταιριστικής Τράπεζας Συν. Π.Ε. :

1. Νικόλαος Μυρτάκης, Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου,
2. Γεώργιος Κουρλετάκης, Β' Αντιπρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου
3. Αντώνιος Βασιλάκης, Γραμματέας του Διοικητικού Συμβουλίου

Εξ όσων γνωρίζουμε, δηλώνουμε ότι:

α) Οι Ετήσιες Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις της χρήσεως που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2018, καταρτίστηκαν σύμφωνα με τα ισχύοντα Δ.Π.Χ.Α. και απεικονίζουν κατά τρόπο αληθή, τα στοιχεία του Ενεργητικού και Παθητικού, την Καθαρή Θέση και τα Αποτελέσματα Χρήσεως της Παγκρήτιας Συνεταιριστικής Τράπεζας Συν. Π.Ε..

β) Η Ετήσια Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου, απεικονίζει κατά τρόπο αληθή, την εξέλιξη, τις επιδόσεις και τη θέση της Τράπεζας, συμπεριλαμβανομένης της περιγραφής των κυριότερων κινδύνων και αβεβαιοτήτων που αντιμετωπίζει.

Ηράκλειο, 22 Απριλίου 2019

Ο Πρόεδρος του Δ.Σ.

Οι βεβαιούντες
Τα ορισθέντα από το Δ.Σ. μέλη

Νικόλαος Μυρτάκης

Γεώργιος Κουρλετάκης

Αντώνιος Βασιλάκης

Β. Έκθεση Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή

Έκθεση Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή

Προς τους Συνέταιρους της «ΠΑΓΚΡΗΤΙΑΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΣΥΝ. Π.Ε.»

Έκθεση ελέγχου επί των χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Γνώμη

Έχουμε ελέγξει τις συνημμένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις της «ΠΑΓΚΡΗΤΙΑΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΣΥΝ.Π.Ε.» (η Τράπεζα), οι οποίες αποτελούνται από την κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης της 31ης Δεκεμβρίου 2018, τις καταστάσεις συνολικού εισοδήματος, μεταβολών ιδίων κεφαλαίων και ταμειακών ροών της χρήσεως που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και περιληψη σημαντικών λογιστικών αρχών και μεθόδων και λοιπές επεξηγηματικές πληροφορίες.

Κατά τη γνώμη μας, οι συνημμένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν εύλογα, από κάθε ουσιώδη άποψη, τη χρηματοοικονομική θέση της Τράπεζας κατά την 31η Δεκεμβρίου 2018, τη χρηματοοικονομική της επίδοση και τις ταμειακές της ροές για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή, σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (Δ.Π.Χ.Α.), όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Βάση γνώμης

Διενεργήσαμε τον έλεγχό μας σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου (ΔΠΕ) όπως αυτά έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία. Οι ευθύνες μας, σύμφωνα με τα πρότυπα αυτά περιγράφονται περαιτέρω στην παράγραφο της έκθεσής μας «Ευθύνες ελεγκτή για τον έλεγχο των χρηματοοικονομικών καταστάσεων». Είμαστε ανεξάρτητοι από την Τράπεζα καθ' όλη τη διάρκεια του διορισμού μας σύμφωνα με τον Κώδικα Δεοντολογίας για Επαγγελματίες Ελεγκτές του Συμβουλίου Διεθνών Προτύπων Δεοντολογίας Ελεγκτών, όπως αυτός έχει ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία και τις απαιτήσεις δεοντολογίας που σχετίζονται με τον έλεγχο των χρηματοοικονομικών καταστάσεων στην Ελλάδα και έχουμε εκπληρώσει τις δεοντολογικές μας υποχρεώσεις σύμφωνα με τις απαιτήσεις της ισχύουσας νομοθεσίας και του προαναφερόμενου Κώδικα Δεοντολογίας. Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε αποκτήσει είναι επαρκή και κατάλληλα να παρέχουν βάση για τη γνώμη μας.

Σημαντικότερα θέματα ελέγχου

Τα σημαντικότερα θέματα ελέγχου είναι εκείνα τα θέματα που, κατά την επαγγελματική μας κρίση, ήταν εξέχουσας σημασίας στον έλεγχό μας επί των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της τρέχουσας χρήσεως. Τα θέματα αυτά και οι σχετιζόμενοι κίνδυνοι ουσιώδους ανακρίβειας αντιμετωπίστηκαν στο πλαίσιο του ελέγχου των χρηματοοικονομικών καταστάσεων ως σύνολο, για τη διαμόρφωση της γνώμης μας επί αυτών και δεν εκφέρουμε ξεχωριστή γνώμη για τα θέματα αυτά.

Λογιστική βάση συνεχιζόμενης δραστηριότητας της Τράπεζας

Περιγραφή θέματος

Η Τράπεζα, για τη σύνταξη των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της 31.12.2018, βασίστηκε στην αρχή της συνέχισης της επιχειρηματικής δραστηριότητας (going concern). Για την εφαρμογή της εν λόγω αρχής η διοίκηση λαμβάνει υπόψη τις τρέχουσες οικονομικές εξελίξεις, τη ρευστότητα και την κεφαλαιακή επάρκεια της Τράπεζας, και προβαίνει σε εκτιμήσεις για τη διαμόρφωση, των οικονομικών μεγεθών της και του οικονομικού περιβάλλοντος στο οποίο η Τράπεζα θα δραστηριοποιείται τους προσεχείς 12 μήνες.

- Εστίασαμε στο θέμα αυτό, λόγω των σημαντικών εκτιμήσεων και παραδοχών της διοίκησης σχετικά με:
- το μακροοικονομικό περιβάλλον, τις υφιστάμενες αβεβαιότητες και τις τρέχουσες εξελίξεις στην Ελλάδα
- το επιχειρησιακό σχέδιο της Τράπεζας και την διαμορφούμενη κεφαλαιακή της επάρκεια, ρευστότητα και κερδοφορία.

Σχετική αναφορά γίνεται στις σημειώσεις 2.2 και 4.6 των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

Αντιμετώπιση θέματος

Η ελεγκτική μας προσέγγιση περιέλαβε μεταξύ άλλων τις κάτωθι διαδικασίες:

- συζητήσαμε με τη διοίκηση και αξιολογήσαμε το εγκεκριμένο επιχειρησιακό σχέδιο της Τράπεζας στο πλαίσιο των τρεχόντων μακροοικονομικών συνθηκών.
- εξετάσαμε τη λογικότητα των βασικών παραδοχών του άνω επιχειρηματικού σχεδίου
- αξιολογήσαμε την αξιοπιστία των προβλέψεων της διοίκησης εξετάζοντας τα απολογιστικά στοιχεία των προηγούμενων χρήσεων
- αξιολογήσαμε την περιουσιακή κατάσταση της Τράπεζας και τις διαθέσιμες πηγές χρηματοδότησης (καταθέσεις, έκτακτος μηχανισμός στήριξης (ELA), λοιπά πιστωτικά μέσα & δάνεια)
- αξιολογήσαμε τις επιπτώσεις της εφαρμογής του Δ.Π.Χ.Α. 9 στην κεφαλαιακή δομή και τα εποπτικά κεφάλαια της Τράπεζας σύμφωνα με τις μεταβατικές διατάξεις (phase-in approach) και τις ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις που καθορίζονται στο πλαίσιο της Διαδικασίας Εποπτικής Αξιολόγησης SREP (Supervisory Review & Evaluation Process) από την ΤτΕ
- αξιολογήσαμε την επάρκεια των σχετικών γνωστοποιήσεων που περιλαμβάνονται στις σημειώσεις 2.2 και 4.6 των χρηματοοικονομικών καταστάσεων σε σχέση με το θέμα αυτό

Απομειώσεις Δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών στο αναπόσβεστο κόστος

Περιγραφή θέματος

Τα δάνεια και οι άλλες απαιτήσεις από πελάτες της Τράπεζας ανήλθαν κατά την 31 Δεκεμβρίου 2018 σε 1.141 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με 1.225 εκατ. ευρώ κατά την 31 Δεκεμβρίου 2017, μετά από συσσωρευμένες προβλέψεις απομείωσης ποσού 371 εκατ. ευρώ κατά την 31 Δεκεμβρίου 2018, σε σύγκριση με 374 εκατ. ευρώ κατά την 31 Δεκεμβρίου 2017.

Η Τράπεζα σχηματίζει πρόβλεψη απομείωσης των δανείων σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 9 σε ατομική ή συλλογική βάση.

Το Δ.Π.Χ.Α. 9 αναφέρεται σε ένα μοντέλο αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών (expected credit losses - ECL). Η επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών απαιτεί τη χρήση σύνθετων μοντέλων καθώς και σημαντικό αριθμό εκτιμήσεων και παραδοχών σχετικά με τις μελλοντικές οικονομικές συνθήκες και την ενδεχόμενη συμπεριφορά των δανειοληπτών.

Εξαιτίας της σημαντικότητας του μεγέθους των δανείων στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις, της πολυπλοκότητας του υπολογισμού απομείωσης των δανείων και της υποκειμενικότητας των εκτιμήσεων και παραδοχών της διοίκησης που απαιτούνται για τον σκοπό αυτό, θεωρήσαμε ότι η απομείωση των δανείων από πελάτες αποτελεί ένα σημαντικό θέμα ελέγχου.

Στη σημείωση 2.6 επί των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της Τράπεζας αναφέρονται οι κυριότερες λογιστικές πολιτικές και στη σημείωση 4.4.1 γίνεται γνωστοποίηση του πιστωτικού κινδύνου.

Αντιμετώπιση θέματος

Με βάση την αξιολόγηση των ελεγκτικών κινδύνων, αξιολογήσαμε τις μεθοδολογίες και τις πολιτικές που εφαρμόστηκαν από τη διοίκηση σε σχέση με τις απομειώσεις δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών. Οι ελεγκτικές διαδικασίες που ακολουθήσαμε περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων:

Την αξιολόγηση της πληρότητας εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9 δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στη μεθοδολογία, τις πολιτικές και τις σημαντικές παραδοχές που εφαρμόστηκαν από τη διοίκηση για τον προσδιορισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών. Ειδικότερα:

- την αξιολόγηση του επιχειρηματικού μοντέλου και την κατάλληλη ταξινόμηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού στην αναπόσβεστη αξία κτήσης στη βάση της αξιολόγησης συμβατικών ταμειακών ροών που αφορούν αποκλειστικά σε πληρωμές κεφαλαίου και τόκων (SPPI test)
- τη συνέπεια της μεθοδολογίας που ακολουθήθηκε κατά την κατάταξη των ανοιγμάτων σε στάδια (Staging)
- την αξιολόγηση του εύλογου των παραδοχών που χρησιμοποιήθηκαν από τη διοίκηση κατά την διαμόρφωση του μοντέλου της αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς
- την επισκόπηση της διαδικασίας υπολογισμού της αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς και εξέταση της λογικότητας του ποσού σε σχέση με την κατάταξη των ανοιγμάτων και τις κρίσιμες παραδοχές του υποδείγματος (PD, LGD, Cure rate) τον ορισμό της αθετήσεως (Default) αλλά και τις μακροοικονομικές παραδοχές

Απομειώσεις δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών στο αναπόσβεστο κόστος

Περιγραφή θέματος

Αντιμετώπιση θέματος

- επιβεβαίωση σε δειγματοληπτική βάση, της λογικότητας των σημαντικών παραδοχών που χρησιμοποιήθηκαν για την επιμέτρηση της απομείωσης των ανοιγμάτων που αξιολογούνται σε ατομική βάση, της ύπαρξης και αποτίμησης των εξασφαλίσεων καθώς και των λοιπών εξατομικευμένων χαρακτηριστικών του δανείου
- αξιολόγηση του σχεδιασμού και της εφαρμογής των εσωτερικών δικλίδων ελέγχου που σχετίζονται με τον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών (ECL) βάσει της ακολουθούμενης μεθοδολογίας.

Επιπλέον λάβαμε ηλεκτρονικά το συνολικό χαρτοφυλάκιο δανείων της Τράπεζας (loan tape) και εξετάσαμε:

- την ορθή τεχνική λειτουργία των συναρτήσεων (formulas) υπολογισμού της αναμενόμενης πιστωτικής ζημίας και των λοιπών ποσοτικών παραμέτρων και δεδομένων
- την ολική συμφωνία των αρχείων με τους λογαριασμούς γενικής λογιστικής της Τράπεζας και τις οικονομικές καταστάσεις

Αξιολογήσαμε κατά πόσο οι γνωστοποιήσεις στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις αντικατοπτρίζουν κατάλληλα το μέγεθος του πιστωτικού κινδύνου.

Ανακτησιμότητα αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων

Περιγραφή θέματος

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις της Τράπεζας ανήλθαν κατά την 31 Δεκεμβρίου 2018 σε 69,63 εκατ. ευρώ, σε σύγκριση με 49,9 εκατ. ευρώ κατά την 31 Δεκεμβρίου 2017, εκ των οποίων, ποσό 45,53 εκατ. ευρώ δεν βασίζονται απαραίτητα σε μελλοντική κερδοφορία αλλά αφορούν σε αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις που εμπίπτουν στο άρθρο 27Α του Ν. 4172/2013, σύμφωνα με το οποίο η Τράπεζα δύναται να μετατρέψει τις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις επί συγκεκριμένων προσωρινών διαφορών, σε οριστικές και εκκαθαρισμένες απαιτήσεις έναντι του Ελληνικού Δημοσίου.

Η επιμέτρηση της ανακτησιμότητας των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων θεωρείται σημαντικό θέμα ελέγχου καθότι αφενός εξαρτάται από ειδικό φορολογικό πλαίσιο (άρθρα 27 & 27Α Ν. 4172/2013) αφετέρου στηρίζεται σε υποκειμενικές παραδοχές και προσδοκίες σχετικά με την ύπαρξη μελλοντικών φορολογητέων κερδών.

Αντιμετώπιση θέματος

Με βάση την αξιολόγηση των ελεγκτικών κινδύνων, εκτιμήσαμε τη μέθοδο που χρησιμοποιήθηκε από τη διοίκηση για τον προσδιορισμό του ανακτήσιμου ποσού των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων και εξετάσαμε τόσο τον προϋπολογισμό όσο και τις παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν σχετικά με την ύπαρξη μελλοντικών φορολογικών κερδών.

Οι ελεγκτικές διαδικασίες που ακολουθήσαμε περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων:

- Αξιολόγηση του σχεδιασμού και της εφαρμογής των εσωτερικών δικλίδων ελέγχου που σχετίζονται με την προετοιμασία και επισκόπηση των προϋπολογισμών και προσδοκιών, συμπεριλαμβανομένων των εσωτερικών δικλίδων που σχετίζονται με τις σημαντικές εκτιμήσεις, τα δεδομένα, τον υπολογισμό και τις μεθοδολογίες που χρησιμοποιήθηκαν.
- Αξιολόγηση της εκτίμησης της διοίκησης αναφορικά με τη φορολογική νομοθεσία που επηρεάζει το υπόλοιπο των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων και συγκεκριμένα τις διατάξεις των άρθρων 27 και 27Α του Ν. 4172/2013.
- Αξιολόγηση του εύλογου των σημαντικότερων παραδοχών και προσδοκιών της διοίκησης αναφορικά με τα μελλοντικά φορολογητέα κέρδη υπό το πρίσμα της επιβεβαίωσης αυτών των προσδοκιών ιστορικά, με βάση τα τρέχοντα αποτελέσματα και την φορολογική νομοθεσία.

Αξιολογήσαμε κατά πόσο οι γνωστοποιήσεις σχετικά με την ανακτησιμότητα των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις είναι επαρκείς.

Άλλες πληροφορίες

Η διοίκηση είναι υπεύθυνη για τις άλλες πληροφορίες. Οι άλλες πληροφορίες που περιλαμβάνονται στην Ετήσια Οικονομική Έκθεση, είναι η Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου, για την οποία γίνεται σχετική αναφορά στην Έκθεση επί Άλλων Νομικών και Κανονιστικών Απαιτήσεων” και οι Δηλώσεις των Μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, αλλά δεν περιλαμβάνουν τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις και την έκθεση ελέγχου επί αυτών.

Η γνώμη μας επί των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων δεν καλύπτει τις άλλες πληροφορίες και δεν εκφράζουμε με τη γνώμη αυτή οποιασδήποτε μορφής συμπέρασμα διασφάλισης επί αυτών.

Σε σχέση με τον έλεγχό μας επί των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της Τράπεζας, η ευθύνη μας είναι να αναγνώσουμε τις άλλες πληροφορίες και, με τον τρόπο αυτό, να εξετάσουμε εάν οι άλλες πληροφορίες είναι ουσιωδώς ασυνεπείς με τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις ή τις γνώσεις που αποκτήσαμε κατά τον έλεγχο ή αλλιώς φαίνεται να είναι ουσιωδώς εσφαλμένες. Εάν, με βάση τις εργασίες που έχουμε εκτελέσει, καταλήξουμε στο συμπέρασμα ότι υπάρχει ουσιώδες σφάλμα σε αυτές τις άλλες πληροφορίες, είμαστε υποχρεωμένοι να αναφέρουμε το γεγονός αυτό. Δεν έχουμε τίποτα να αναφέρουμε σχετικά με το θέμα αυτό.

Ευθύνες της Διοίκησης και των υπευθύνων για τη διακυβέρνηση επί των χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Η διοίκηση έχει την ευθύνη για την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα Δ.Π.Χ.Α., όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως και για εκείνες τις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου, που η διοίκηση καθορίζει ως απαραίτητες, ώστε να καθίσταται δυνατή η κατάρτιση χρηματοοικονομικών καταστάσεων απαλλαγμένων από ουσιώδες σφάλμα, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος.

Κατά την κατάρτιση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, η διοίκηση είναι υπεύθυνη για την αξιολόγηση της ικανότητας της Τράπεζας να συνεχίσει τη δραστηριότητά της, γνωστοποιώντας όπου συντρέχει τέτοια περίπτωση, τα θέματα που σχετίζονται με τη συνεχιζόμενη δραστηριότητα και τη χρήση της λογιστικής βάσης της συνεχιζόμενης δραστηριότητας, εκτός και αν η διοίκηση είτε προτιμάει να ρευστοποιήσει την Τράπεζα ή να διακόψει τη δραστηριότητά της, ή δεν έχει άλλη ρεαλιστική εναλλακτική επιλογή από το να προχωρήσει σε αυτές τις ενέργειες.

Η Επιτροπή Ελέγχου (άρθρο 44 Ν. 4449/2017) της Τράπεζας έχει την ευθύνη εποπτείας της διαδικασίας χρηματοοικονομικής αναφοράς της Τράπεζας.

Ευθύνες ελεγκτή για τον έλεγχο των χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Οι στόχοι μας είναι να αποκτήσουμε εύλογη διασφάλιση για το κατά πόσο οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις, στο σύνολό τους, είναι απαλλαγμένες από ουσιώδες σφάλμα, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος και να εκδώσουμε έκθεση ελεγκτή, η οποία περιλαμβάνει τη γνώμη μας. Η εύλογη διασφάλιση συνιστά διασφάλιση υψηλού επιπέδου, αλλά δεν είναι εγγύηση ότι ο έλεγχος που διενεργείται σύμφωνα με τα ΔΠΕ, όπως αυτά έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία, θα εντοπίζει πάντα ένα ουσιώδες σφάλμα, όταν αυτό υπάρχει. Σφάλματα δύναται να προκύψουν από απάτη ή από λάθος και θεωρούνται ουσιώδη όταν μεμονωμένα ή αθροιστικά, θα μπορούσε εύλογα να αναμένεται ότι θα επηρέαζαν τις οικονομικές αποφάσεις των χρηστών, που λαμβάνονται με βάση αυτές τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις.

Ως καθήκον του ελέγχου, σύμφωνα με τα ΔΠΕ όπως αυτά έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία, ασκούμε επαγγελματική κρίση και διατηρούμε επαγγελματικό σκεπτικισμό καθ' όλη τη διάρκεια του ελέγχου. Επίσης:

Εντοπίζουμε και αξιολογούμε τους κινδύνους ουσιώδους σφάλματος στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος, σχεδιάζοντας και διενεργώντας ελεγκτικές διαδικασίες που ανταποκρίνονται στους κινδύνους αυτούς και αποκτούμε ελεγκτικά τεκμήρια που είναι επαρκή και κατάλληλα για να παρέχουν βάση για την γνώμη μας. Ο κίνδυνος μη εντοπισμού ουσιώδους σφάλματος που οφείλεται σε απάτη είναι υψηλότερος από αυτόν που οφείλεται σε λάθος, καθώς η απάτη μπορεί να εμπεριέχει συμπαιγνία, πλαστογραφία, εσκεμμένες παραλείψεις, ψευδείς διαβεβαιώσεις ή παράκαμψη των δικλίδων εσωτερικού ελέγχου.

Κατανοούμε τις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου που σχετίζονται με τον έλεγχο, με σκοπό το σχεδιασμό ελεγκτικών διαδικασιών κατάλληλων για τις περιστάσεις, αλλά όχι με σκοπό την διατύπωση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας των δικλίδων εσωτερικού ελέγχου της Τράπεζας.

Αξιολογούμε την καταλληλότητα των λογιστικών αρχών και μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν και το εύλογο των λογιστικών εκτιμήσεων και των σχετικών γνωστοποιήσεων που έγιναν από τη διοίκηση.

Αποφαινόμαστε για την καταλληλότητα της χρήσης από τη διοίκηση της λογιστικής βάσης της συνεχιζόμενης δραστηριότητας και με βάση τα ελεγκτικά τεκμήρια που αποκτήθηκαν για το εάν υπάρχει ουσιώδης αβεβαιότητα σχετικά με γεγονότα ή συνθήκες που μπορεί να υποδηλώνουν ουσιώδη αβεβαιότητα ως προς την ικανότητα της Τράπεζας να συνεχίσει τη δραστηριότητά της. Εάν συμπεράνουμε ότι υφίσταται ουσιώδης αβεβαιότητα, είμαστε υποχρεωμένοι στην έκθεση ελεγκτή να επιστήσουμε την προσοχή στις σχετικές γνωστοποιήσεις των χρηματοοικονομικών καταστάσεων ή εάν αυτές οι γνωστοποιήσεις είναι ανεπαρκείς να διαφοροποιήσουμε τη γνώμη μας. Τα συμπεράσματά μας βασίζονται σε ελεγκτικά τεκμήρια που αποκτώνται μέχρι την ημερομηνία της έκθεσης ελεγκτή. Ωστόσο, μελλοντικά γεγονότα ή συνθήκες ενδέχεται να έχουν ως αποτέλεσμα η Τράπεζα να παύσει να λειτουργεί ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα.

Αξιολογούμε τη συνολική παρουσίαση, τη δομή και το περιεχόμενο των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, συμπεριλαμβανομένων των γνωστοποιήσεων καθώς και το κατά πόσο οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις απεικονίζουν τις υποκείμενες συναλλαγές και τα γεγονότα με τρόπο που επιτυγχάνεται η εύλογη παρουσίαση.

Μεταξύ άλλων θεμάτων, κοινοποιούμε στους υπεύθυνους για τη διακυβέρνηση, το σχεδιαζόμενο εύρος και το χρονοδιάγραμμα του ελέγχου καθώς και σημαντικά ευρήματα του ελέγχου, συμπεριλαμβανομένων όποιων σημαντικών ελλείψεων στις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου εντοπίζουμε κατά τη διάρκεια του ελέγχου μας.

Επιπλέον, δηλώνουμε προς τους υπεύθυνους για τη διακυβέρνηση ότι έχουμε συμμορφωθεί με τις σχετικές απαιτήσεις δεοντολογίας περί ανεξαρτησίας και γνωστοποιούμε προς αυτούς όλες τις σχέσεις και άλλα θέματα που μπορεί εύλογα να θεωρηθεί ότι επηρεάζουν την ανεξαρτησία μας και τα σχετικά μέτρα προστασίας, όπου συντρέχει περίπτωση.

Από τα θέματα που γνωστοποιήθηκαν στους υπεύθυνους για τη διακυβέρνηση, καθορίζουμε τα θέματα εκείνα που ήταν εξέχουσας σημασίας για τον έλεγχο των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της τρέχουσας περιόδου και ως εκ τούτου αποτελούν τα σημαντικότερα θέματα ελέγχου.

Έκθεση επί Άλλων Νομικών και Κανονιστικών Απαιτήσεων

1. Έκθεση Διαχείρισης Διοικητικού Συμβουλίου

Λαμβάνοντας υπόψη ότι η διοίκηση έχει την ευθύνη για την κατάρτιση της Έκθεσης Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου που περιλαμβάνεται στην έκθεση αυτή, κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 5 του άρθρου 2 του Ν.4336/2015 (μέρος Β), σημειώνουμε ότι:

- i. Κατά τη γνώμη μας η Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου έχει καταρτιστεί σύμφωνα με τις ισχύουσες νομικές απαιτήσεις του άρθρου 43α του Κ.Ν. 2190/1920 και το περιεχόμενο αυτής αντιστοιχεί με τις συνημμένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις της χρήσης που έληξε την 31.12.2018.
- ii. Με βάση τη γνώση που αποκτήσαμε κατά τον έλεγχό μας, για την «ΠΑΓΚΡΗΤΙΑ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΣΥΝ.Π.Ε.» και το περιβάλλον της, δεν έχουμε εντοπίσει ουσιώδεις ανακρίβειες στην Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού της Συμβουλίου.

2. Συμπληρωματική Έκθεση προς την Επιτροπή Ελέγχου

Η γνώμη μας επί των συνημμένων οικονομικών καταστάσεων είναι συνεπής με τη Συμπληρωματική Έκθεσή μας προς την Επιτροπή Ελέγχου της Τράπεζας, που προβλέπεται από το άρθρο 11 του κανονισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) αριθ. 537/2014.

3. Παροχή Μη Ελεγκτικών Υπηρεσιών

Δεν παρείχαμε στην Τράπεζα μη ελεγκτικές υπηρεσίες που απαγορεύονται σύμφωνα με το άρθρο 5 του κανονισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) αριθ. 537/2014. Οι επιτρεπόμενες μη ελεγκτικές υπηρεσίες που έχουμε παράσχει στην Τράπεζα κατά τη διάρκεια της χρήσεως που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2018 γνωστοποιούνται στη Σημείωση 39 των συνημμένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων της Τράπεζας.

4. Διορισμός Ελεγκτή

Διοριστήκαμε για πρώτη φορά ως Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές της Τράπεζας με την από 14.5.1995 απόφαση της ετήσιας τακτικής γενικής συνέλευσης των συνεταίρων. Επαναδιοριστήκαμε ως Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές της Τράπεζας με την από 11.5.1997 απόφαση της ετήσιας τακτικής γενικής συνέλευσης των συνεταίρων. Έκτοτε ο διορισμός μας έχει αδιαλείπτως ανανεωθεί για μία συνολική περίοδο 22 ετών με βάση τις κατ' έτος λαμβανόμενες αποφάσεις της τακτικής γενικής συνέλευσης των συνεταίρων.

Ηράκλειο, 25.04.2019

Ο Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής

Γ. Ετήσια Έκθεση Διαχείρισης

Η παρούσα Ετήσια Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου η οποία ακολουθεί (εφεξής καλουμένη για λόγους συντομίας ως «Έκθεση»), αφορά τη χρήση 2018 (1.1.2018 - 31.12.2018). Η Έκθεση είναι εναρμονισμένη με τις σχετικές διατάξεις των παραγράφων α και ββ του άρθρου 43 του Κ.Ν. 2190/1920.

Η παρούσα Έκθεση απεικονίζει κατά τρόπο αληθή, όλες τις σχετικές, αναγκαίες κατά Νόμο πληροφορίες, προκειμένου να εξαχθεί μια ουσιαστική και εμπειριστατωμένη ενημέρωση για τη δραστηριότητα, κατά την εν λόγω χρονική περίοδο, της Παγκρήτιας Συνεταιριστικής Τράπεζας Συν. Π.Ε. (εφεξής καλουμένης για λόγους συντομίας ως «Τράπεζα» ή «Παγκρήτια»).

Η Έκθεση περιλαμβάνεται αυτούσια, μαζί με τις Οικονομικές Καταστάσεις της Τράπεζας και τα λοιπά απαιτούμενα από το Νόμο στοιχεία και δηλώσεις, στην Ετήσια Οικονομική Έκθεση που αφορά τη χρήση 2018.

ΕΝΟΤΗΤΑ Α. Ελληνική Οικονομία

ΕΝΟΤΗΤΑ Β. Ελληνικό Τραπεζικό Σύστημα

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ. Παγκρήτια Τράπεζα (Σημαντικά Γεγονότα & Θέματα)

ΕΝΟΤΗΤΑ Δ. Εξέλιξη Οικονομικών Μεγεθών και Αποτελεσμάτων Χρήσεως 2018

ΕΝΟΤΗΤΑ Ε. Διαχείριση Κινδύνων

ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΤ. Προοπτικές για το Μέλλον

ΕΝΟΤΗΤΑ Ζ. Μη χρηματοοικονομικές πληροφορίες

ΕΝΟΤΗΤΑ Η. Δημοσιοποίηση Πληροφοριών Άρθρου 6 Ν. 4374/2016

ΕΝΟΤΗΤΑ Θ. Συναλλαγές με Συνδεδεμένα Μέρη

Παράρτημα. Εναλλακτικοί Δείκτες Μέτρησης Απόδοσης (Ε.Δ.Μ.Α.)

A. Ελληνική Οικονομία

Η αναπτυξιακή δυναμική της ελληνικής οικονομίας συνεχίστηκε και στο 2018 με το ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ σε σταθερές τιμές να διαμορφώνεται σε 1,9%, ενώ προβλέπεται να παραμείνει σε αυτό το επίπεδο και το 2019, παρά τη σημαντική επιβράδυνση του ρυθμού οικονομικής μεγέθυνσης στην ευρωζώνη. Όπως αναφέρεται και στην έκθεση του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος, η άνοδος του ΑΕΠ που καταγράφηκε το 2018 και οι προοπτικές για το 2019 δηλώνουν ότι η ελληνική οικονομία έχει εισέλθει σε τροχιά ανάπτυξης, αφήνοντας ως ζητούμενο τη διατήρηση της αναπτυξιακής δυναμικής και την ενίσχυσή της προκειμένου να καταστεί δυνατή η καταγραφή ισχυρών ρυθμών ανάπτυξης για μεγάλο χρονικό διάστημα. Η ανάπτυξη το 2018 καθορίστηκε τόσο από τις ευνοϊκές εγχώριες εξελίξεις όσο και από τη συνέχιση της αναπτυξιακής πορείας, παρά την επιβράδυνση της ευρωπαϊκής οικονομίας. Η σημαντικότερη εξέλιξη όσον αφορά την Ελληνική Οικονομία αφορά την επιτυχή ολοκλήρωση του τελευταίου τριετούς προγράμματος οικονομικής προσαρμογής τον Αύγουστο του 2018. Το γεγονός αυτό επέδρασε καταλυτικά (θετικά) στην εμπιστοσύνη των καταναλωτών, στις προσδοκίες των επιχειρήσεων και στη ρευστότητα.

Η ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας το 2018 βασίστηκε: **α)** στην αύξηση των εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών και **β)** στην άνοδο της ιδιωτικής κατανάλωσης, που υποστηρίχθηκε από την αύξηση του ονομαστικού διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών μέσω της αύξησης της απασχόλησης. Οι κλάδοι της μεταποίησης με εξαγωγικό χαρακτήρα διατήρησαν τη δυναμική τους και η συνολική βιομηχανική παραγωγή αυξήθηκε, ενώ η αγορά ακινήτων δείχνει σημάδια σταθεροποίησης. Ωστόσο, παρά τις παραπάνω θετικές ενδείξεις, η αναπτυξιακή δυναμική δεν έχει εδραιωθεί ακόμα, όπως αποτυπώνεται από τον αρνητικό ρυθμό μεταβολής των επενδύσεων, το αρνητικό ποσοστό αποταμίευσης επί του διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών και το ακόμη υψηλό, αν και φθίνον, ποσοστό ανεργίας. Επίσης η συνεχιζόμενη περικοπή του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων λειτουργεί ανασταλτικά στην αναπτυξιακή δυναμική της Ελληνικής Οικονομίας.

Η ομαλή εκτέλεση και ολοκλήρωση του προγράμματος οικονομικής προσαρμογής, η βελτίωση της εμπιστοσύνης και η συνακόλουθη επιτάχυνση της ανάπτυξης κατά το 2018 οδήγησαν στην επιστροφή των καταθέσεων στις τράπεζες. Παρά το γεγονός ότι δε συνάφθηκε κάποιο νέο Πρόγραμμα Οικονομικής Προσαρμογής, η ελληνική κυβέρνηση έχει δεσμευτεί με το Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Εφαρμογής 2019 – 2022, για την εφαρμογή δημοσιονομικών μέτρων και την επίτευξη ορισμένων στόχων, ως προς το πρωτογενές πλεόνασμα της Γενικής Κυβέρνησης. Ταυτόχρονα έχει διαμορφωθεί ένα εκτεταμένο σχέδιο μεταρρυθμίσεων που εκτείνεται έως το 2021. Η επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων και η υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων αποτελούν τις σημαντικότερες προκλήσεις στη μεταπρογραμματική περίοδο καθώς ελέγχονται από τη διαδικασία ενισχυμένης εποπτείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Η δημιουργία του κεφαλαιακού αποθέματος (cash buffer) του ελληνικού δημοσίου, ύψους €24,1 δισεκ., επαρκεί για την αναχρηματοδότηση του δημόσιου χρέους μέχρι σχεδόν το τέλος του πρώτου εξαμήνου του 2020. Ωστόσο τυχόν αποκλίσεις από τα παραπάνω, όπως η μη εφαρμογή κομβικών διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, αποτρέπουν την ενίσχυση της εμπιστοσύνης στην ασκούμενη οικονομική πολιτική και αποτελούν τροχοπέδη στην πρόσβαση του ελληνικού κράτους στις αγορές κεφαλαίου, με βιώσιμους όρους, για αναχρηματοδότηση του συνολικού χρέους. Επισημαίνεται επίσης ότι το κεφαλαιακό απόθεμα του ελληνικού δημοσίου δεν διασφαλίζει την πρόσβαση σε χρηματοδότηση για τον ιδιωτικό τομέα.

A. Ελληνική Οικονομία

Όσον αφορά το κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον και την οικονομική πολιτική, σημαντική αναμένεται να είναι η επίδραση για το επόμενο έτος (2019) των διαδοχικών εκλογικών διαδικασιών. Η προεκλογική περίοδος και οι εξαγγελίες των κομμάτων που αφορούν σε δημοσιονομικά μέτρα, π.χ. σε φοροελαφρύνσεις, παροχή επιδομάτων, αλλά και αυτές για προσλήψεις κ.ά. μεταβάλλουν τις προσδοκίες των οικονομικών μονάδων, ενώ ταυτόχρονα δημιουργούν αβεβαιότητα για τη σταθερότητα των παραμέτρων του φορολογικού συστήματος, του ρυθμιστικού πλαισίου για την επιχειρηματικότητα κ.ά. Στο πλαίσιο των παραπάνω, οι εκλογικές αναμετρήσεις του 2019 και εν αναμονή τυχόν αλλαγών στην ασκούμενη οικονομική πολιτική από μια νέα κυβέρνηση, ενδέχεται να επιδράσουν ανασταλτικά στη λήψη οικονομικών αποφάσεων.

Ο ρυθμός ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας για το 2019 θα εξαρτάται ως επί τω πλείστο από την πορεία της οικονομίας των χωρών της ζώνης του ευρώ αλλά και από την πορεία της παγκόσμιας οικονομίας. Οι έως τώρα εκτιμήσεις αναφορικά με την οικονομία της ευρωζώνης, προβλέπουν ότι θα συνεχιστεί η οικονομική ανάπτυξη και το 2019, με χαμηλότερο όμως ρυθμό (1,1%), καθώς ήδη καταγράφεται σημαντική υποχώρηση σε σύγκριση με τους υψηλούς ρυθμούς των προηγούμενων ετών ενώ και οι προοπτικές εμπεριέχουν αβεβαιότητα. Κύριοι αναπτυξιακοί παράγοντες της ελληνικής οικονομίας το 2019 είναι η ιδιωτική κατανάλωση και οι εξαγωγές, οι οποίες αν και εκτιμάται ότι θα αυξηθούν, αναμένεται χαμηλότερος ρυθμός. Η ιδιωτική κατανάλωση θα υποστηριχθεί από τη διατήρηση της θετικής πορείας του τουρισμού (παρά τους κινδύνους που ελλοχεύει για τον κλάδο το επικείμενο BREXIT), τη συνεχιζόμενη ανάκαμψη της αγοράς εργασίας και τη βελτίωση του διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών, ενώ οι επενδύσεις θα ενισχυθούν κυρίως από τη σταθεροποίηση της αγοράς ακινήτων. Αρνητικός παράγοντας είναι η επιβράδυνση του ρυθμού μεγέθυνσης της διεθνούς και της ευρωπαϊκής οικονομίας.

Β. Ελληνικό Τραπεζικό Σύστημα

Γενικά: Όπως αποτυπώνεται και στην έκθεση του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος, οι εξελίξεις στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα το 2018 προσδιορίστηκαν από την ενίσχυση της ρευστότητας, τη διαφοροποίηση των πηγών χρηματοδότησης των τραπεζών με αυξημένη πρόσβαση στη διατραπεζική αγορά έναντι εξασφαλίσεων και ως εκ τούτου περιορισμό της έκτακτης ενίσχυσης σε ρευστότητα (ΕΚΤ και ΕΛΑ) καθώς και από τη διατήρηση των δεικτών κεφαλαιακής επάρκειας σε ικανοποιητικό επίπεδο. Επίσης, στην πανευρωπαϊκή άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων που πραγματοποιήθηκε στις αρχές του 2018, στην οποία συμμετείχαν οι τέσσερις ελληνικές συστημικές τράπεζες, αναφορικά με την ανθεκτικότητά τους σε υποθετικές διαταραχές για την τριετία 2018-2020 διαπιστώθηκε οι ελληνικές τράπεζες δεν παρουσιάζουν κεφαλαιακό έλλειμμα. Ωστόσο, η κερδοφορία ήταν αδύναμη, καθώς η αύξηση των καθαρών εσόδων από μη τοκοφόρες εργασίες δεν ήταν αρκετή για να αντισταθμίσει την υποχώρηση των καθαρών εσόδων από τόκους, ενώ παράλληλα η μείωση των εξόδων ήταν μικρότερη σε σχέση με το 2017.

Ρευστότητα: Οι συνθήκες ρευστότητας του τραπεζικού συστήματος βελτιώθηκαν το 2018, ως αποτέλεσμα της βελτίωσης του κλίματος εμπιστοσύνης, του επαναπατρισμού κεφαλαίων από το εξωτερικό, της χαλάρωσης των κεφαλαιακών περιορισμών, της αύξησης του ΑΕΠ και της εκτεταμένης χρήσης των ηλεκτρονικών μέσων πληρωμών. Οι καταθέσεις της εγχώριας αγοράς κατά το 2018 μεταβλήθηκαν ως εξής:

Καταθέσεις από τη γενική κυβέρνηση: Αύξηση κατά 1.601 εκατ. ευρώ παρουσίασαν, το Δεκέμβριο του 2018, οι καταθέσεις της γενικής κυβέρνησης, έναντι μείωσης κατά 161 εκατ. ευρώ τον προηγούμενο μήνα και ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής διαμορφώθηκε σε 56,3% από 10,8% τον προηγούμενο μήνα.

Καταθέσεις από τον ιδιωτικό τομέα: Αύξηση κατά 3.151 εκατ. ευρώ παρουσίασαν, το Δεκέμβριο του 2018, οι καταθέσεις του ιδιωτικού τομέα, έναντι μείωσης κατά 79 εκατ. ευρώ τον προηγούμενο μήνα και ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής διαμορφώθηκε σε 6,3% από 5,9% τον προηγούμενο μήνα.

- **Καταθέσεις από επιχειρήσεις:** Αύξηση κατά 862 εκατ. ευρώ παρουσίασαν, το Δεκέμβριο του 2018, οι συνολικές καταθέσεις των επιχειρήσεων, έναντι μείωσης κατά 140 εκατ. ευρώ τον προηγούμενο μήνα και ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής διαμορφώθηκε σε 9,3% από 5,0% τον προηγούμενο μήνα. Ειδικότερα, οι καταθέσεις των μη χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων αυξήθηκαν κατά 1.175 εκατ. ευρώ, έναντι μείωσης κατά 240 εκατ. ευρώ τον προηγούμενο μήνα, ενώ οι καταθέσεις των ασφαλιστικών επιχειρήσεων και των λοιπών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων μειώθηκαν κατά 312 εκατ. ευρώ, έναντι αύξησης κατά 101 εκατ. ευρώ τον προηγούμενο μήνα.
- **Καταθέσεις από νοικοκυριά και ιδιωτικά μη κερδοσκοπικά ιδρύματα:** Αύξηση κατά 2.288 εκατ. ευρώ παρουσίασαν, το Δεκέμβριο του 2018, οι καταθέσεις των νοικοκυριών και των ιδιωτικών μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων, έναντι αύξησης κατά 60 εκατ. ευρώ τον προηγούμενο μήνα, ενώ ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής διαμορφώθηκε σε 5,6% από 6,1% τον προηγούμενο μήνα.

Β. Ελληνικό Τραπεζικό Σύστημα

Επιπλέον, το 2018 συνεχίστηκε η μείωση της εξαρτήσεως των ελληνικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων από τον μηχανισμό χρηματοδότησεως του Ευρωσυστήματος (ΕΚΤ και ΕΛΑ) για έκτακτη ρευστότητα. Συγκεκριμένα, η χρηματοδότηση μειώθηκε σταδιακά το 2018, με αποτέλεσμα τον Δεκέμβριο να διαμορφωθεί σε 947 εκατ. ευρώ, από 33,7 δισ. ευρώ το Δεκέμβριο του 2017.

Διαχείριση μη εξυπηρετούμενων δανείων: Η αποτελεσματική διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων συνιστά ουσιαστική πρόκληση και σημαντική αποστολή των τραπεζών για τη βελτίωση του οικονομικού κλίματος. Η υποχρέωση των τραπεζών να επιτύχουν καθορισμένους στόχους, σε συνδυασμό με το νέο θεσμικό πλαίσιο που συνδέεται, μεταξύ άλλων, με τη δημιουργία δευτερογενούς αγοράς μη εξυπηρετούμενων δανείων, την επίσπευση των δικαστικών διαδικασιών και την ευκολία ρευστοποίησης των εγγυήσεων από τις τράπεζες, εκτιμάται ότι θα συμβάλει θετικά στη σταδιακή υποχώρηση του ποσοστού των μη εξυπηρετούμενων δανείων.

Οι τράπεζες σημείωσαν αξιόλογη πρόοδο στη μείωση των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων τους. Τα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα (ΜΕΑ) ανήλθαν στο τέλος Δεκεμβρίου 2018 σε 81,8 δισεκ. ευρώ, μειωμένα κατά περίπου 12,7 δισεκ. ευρώ συγκριτικά με το τέλος Δεκεμβρίου 2017 και κατά περίπου 25,4 δισεκ. ευρώ (δηλ. περισσότερο από 23%) έναντι του Μαρτίου 2016, οπότε είχε καταγραφεί και το υψηλότερο επίπεδο ΜΕΑ. Η υποχώρηση του αποθέματος των ΜΕΑ κατά τη διάρκεια του 2018 οφείλεται κυρίως σε διαγραφές (5,9 δισεκ. ευρώ) και πωλήσεις (5,8 δισεκ. ευρώ) μη εξυπηρετούμενων δανείων. Βελτίωση εμφανίζουν και οι εισπράξεις από ρευστοποιήσεις, καθώς οι ηλεκτρονικοί πλειστηριασμοί παράγουν τα πρώτα αποτελέσματα. Ωστόσο, το συνολικό ποσό που ανακτήθηκε από τις τράπεζες με αυτόν τον τρόπο παραμένει χαμηλό. Συνολικά, παρά τις βελτιώσεις στο οικονομικό και θεσμικό περιβάλλον, οι εισπράξεις μέσω ενεργητικής διαχείρισης των ΜΕΑ παραμένουν περιορισμένες.

Συνολικά, και με βάση τις τάσεις που παρατηρούνται τα τελευταία δύο τουλάχιστον χρόνια, ο ρυθμός μείωσης των ΜΕΑ, αν και εμφανίζεται βελτιωμένος, δεν είναι ικανός ώστε να επιτευχθεί σύντομα μία σημαντική αποκλιμάκωση του υπολοίπου τους. Οι ελληνικές τράπεζες έχουν ήδη υποβάλει αναθεωρημένους επιχειρησιακούς στόχους για τα ΜΕΑ, οι οποίοι καλύπτουν το διάστημα μέχρι το 2021. Κατά την προσεχή περίοδο, αυξημένη συμβολή στη μείωση των ΜΕΑ αναμένεται να έχουν οι πωλήσεις δανείων, οι εισπράξεις δανείων, η ρευστοποίηση εξασφαλίσεων και οι επιτυχείς ρυθμίσεις δανείων, ούτως ώστε το ποσοστό των ΜΕΑ στο σύνολο των ανοιγμάτων να υποχωρήσει σε περίπου 20% ή χαμηλότερα μέχρι το 2021. Στη βάση αυτή θα πρέπει να εξεταστούν και άλλες λύσεις που θα διευκόλυναν τη μεταφορά των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων από τους ισολογισμούς των τραπεζών σε άλλες οντότητες, για παράδειγμα σε μια κεντρική εταιρία διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων, χωρίς να δημιουργηθούν πρόσθετοι δημοσιονομικοί κίνδυνοι και αφού έχουν ληφθεί υπόψη οι ενδεχόμενες επιπτώσεις στην κεφαλαιακή βάση των τραπεζών. Στο πλαίσιο αυτό, η Τράπεζα της Ελλάδος, στην πρόσφατη Επισκόπηση του Ελληνικού Χρηματοπιστωτικού Συστήματος, παρουσίασε την πρότασή της για τη δημιουργία Εταιρίας Ειδικού Σκοπού (Special Purpose Vehicle) που θα απορροφήσει μη εξυπηρετούμενα δάνεια ύψους 40 δισεκ. ευρώ περίπου, με την παράλληλη χρήση αναβαλλόμενου φόρου ύψους 7,5 δισεκ. ευρώ.

Β. Ελληνικό Τραπεζικό Σύστημα

Κεφαλαιακή επάρκεια: Με τις διατάξεις του κεφαλαίου ΣΤ' του Ν. 4261/2014, ενσωματώνεται η Οδηγία 2013/36/Ε.Ε. του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τα κεφαλαιακά αποθέματα ασφαλείας που υποχρεούνται να τηρούν τα πιστωτικά ιδρύματα. Η σχετική νομοθεσία επιφέρει αυξημένες κεφαλαιακές ανάγκες, σύμφωνα με τις μεταβατικές διατάξεις του άρθρου 165 του Ν. 4261/2014. Ειδικότερα, από 1.1.2016, τα ιδρύματα τηρούν, εκτός από το κεφάλαιο κοινών μετοχών της Κατηγορίας 1, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 92 του Κανονισμού (Ε.Ε.) αριθ. 575/2013, «απόθεμα ασφαλείας διατήρησης κεφαλαίου κοινών μετοχών της Κατηγορίας 1», το οποίο θα ανέλθει σταδιακά στο 2,5% την 31.12.2019, καθώς και «ειδικό αντικυκλικό κεφαλαιακό απόθεμα ασφαλείας».

Σύμφωνα με την από 20.12.2018 ενδιάμεση Έκθεση της Τράπεζας της Ελλάδος για τη Νομισματική Πολιτική 2018 και όσον αφορά την κεφαλαιακή επάρκεια, ο Δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών (Common Equity Tier 1 - CET1) και ο Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας σε ενοποιημένη βάση παραμένουν σε ικανοποιητικό επίπεδο (15,6% και 16,2% αντίστοιχα στο τέλος Σεπτεμβρίου 2018). Στο πλαίσιο της άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων που διενεργήθηκε στις αρχές του έτους, δεν εντοπίστηκε κεφαλαιακό έλλειμμα στις τέσσερις σημαντικές ελληνικές τράπεζες. Τα αποτελέσματα ανά τράπεζα συνεκτιμώνται από τον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό μέσω της διαδικασίας εποπτικού ελέγχου και αξιολόγησης, στο πλαίσιο των απαιτήσεων του Πυλώνα ΙΙ. Σκοπός της άσκησης ήταν να αξιολογηθεί η ανθεκτικότητα των τραπεζών σε οικονομικές και χρηματοπιστωτικές διαταραχές για την τριετία 2018-2020, με σημείο αναφοράς τα μεγέθη της 31ης Δεκεμβρίου 2017, αναμορφωμένα για την επίπτωση του Διεθνούς Προτύπου Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης 9 (ΔΠΧΠ 9).

Εφαρμογή Δ.Π.Χ.Α. 9: Το Δ.Π.Χ.Α. 9 εισάγει ένα μοντέλο αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών (expected credit losses - ECL). Η επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών απαιτεί τη χρήση σύνθετων μοντέλων καθώς και σημαντικό αριθμό εκτιμήσεων και παραδοχών σχετικά με τις μελλοντικές οικονομικές συνθήκες και την ενδεχόμενη συμπεριφορά των δανειοληπτών. Την 25η Οκτωβρίου 2017 επετεύχθη πολιτική συμφωνία μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής επί της προτάσεως Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση του Κανονισμού (Ε.Ε.) αριθ. 575/2013 όσον αφορά στη μεταβατική περίοδο για το μετριασμό των επιπτώσεων από την εισαγωγή του ΔΠΧΠ 9 στα εποπτικά ίδια κεφάλαια. Ο Κανονισμός (2395/2017) εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο και δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης την 12η Δεκεμβρίου 2017.

Σύμφωνα με τις μεταβατικές διατάξεις, τα τραπεζικά ιδρύματα δύνανται, από την πρώτη ημερομηνία εφαρμογής του ΔΠΧΠ 9 και για μία πενταετία, να προσθέτουν/επαναφέρουν στον δείκτη CET1 το μετά από φόρους ποσό της διαφοράς των προβλέψεων που θα προκύψουν κατά τη μετάβαση στο νέο πρότυπο ΔΠΧΠ 9 σε σχέση με τις προβλέψεις που θα έχουν αναγνωριστεί την 31.12.2017 σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 39 (phase-in approach). Το ποσό της διαφοράς των προβλέψεων που θα προστίθεται στο δείκτη θα βγαίνει ετησίως μειούμενο με βάση ένα συντελεστή στάθμισης ώστε το ποσό των προβλέψεων που θα προστίθεται στον δείκτη να μειώνεται σταδιακά μέχρι να επέλθει η πλήρης απορρόφηση της επίπτωσης από την εφαρμογή του ΔΠΧΠ 9 με το πέρας της πενταετίας (phase-in).

Γ. Παγκρήτια Τράπεζα (Σημαντικά Γεγονότα και Θέματα)

Συμμετοχή στο Πρόγραμμα Ανταλλαγής Ομολόγων: Η Τράπεζα συμμετείχε στην ανταλλαγή τίτλων με βάση την δημόσια Πρόταση Ανταλλαγής Ομολόγων της 29ης Νοεμβρίου 2017 από τον ΟΔΔΗΧ. Η Τράπεζα αντάλλαξε όλη τη θέση σε ομόλογα κυμαινόμενου επιτοκίου του ΕΤΧΣ ονομαστικής αξίας 13,2 εκατ. ευρώ με ομόλογα σταθερού επιτοκίου του ΕΤΧΣ σχεδόν ίσης ονομαστικής αξίας. Τα νέα Ομόλογα ρευστοποιήθηκαν τους μήνες Δεκέμβριο 2017 και Ιανουάριο 2018, με την Τράπεζα να ενισχύει τη ρευστότητα της κατά 12,7 εκατ. ευρώ.

Εφαρμογή Δ.Π.Χ.Α. 9: Η Τράπεζα προχώρησε σε πλήρη εφαρμογή του Δ.Π.Χ.Α. 9 κατά την **1.1.2018**, χωρίς την αναμόρφωση των αντίστοιχων συγκριτικών στοιχείων και με την παράθεση των απαιτούμενων γνωστοποιήσεων κατά την ημερομηνία μετάβασης (transitional disclosures). Κατά συνέπεια τα συγκριτικά ποσά της Τράπεζας για το 2017 παρουσιάζονται σύμφωνα με το ΔΛΠ 39.

Η Τράπεζα αποφάσισε να εφαρμόσει τη σταδιακή μέθοδο (phase-in approach) σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή νομοθεσία (Κανονισμός Ε.Ε. 2017/2395) για την άμβλυση των επιπτώσεων από την εισαγωγή του Δ.Π.Χ.Α. 9, στα εποπτικά κεφάλαια. Σύμφωνα με τον ανωτέρω Κανονισμό, η μεταβατική περίοδος είναι πέντε έτη ενώ το ποσοστό της επίπτωσης που θα προστίθεται είναι 5% για το 2018 και 15%, 30%, 50% και 75% για τα επόμενα τέσσερα έτη. Η πλήρης επίπτωση στα εποπτικά κεφάλαια λόγω της αρχικής εφαρμογής του Δ.Π.Χ.Α. 9 αναμένεται να απεικονιστεί την 1η Ιανουαρίου 2023.

Η επίπτωση από τη μετάβαση στο Δ.Π.Χ.Α. 9, προ φόρων κατά την 1 Ιανουαρίου 2018, ανήλθε σε στα 84,94 εκατ. ευρώ και αφορά προβλέψεις αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών του δανειακού χαρτοφυλακίου. Αντίστοιχα η μείωση στα ίδια κεφάλαια της Τράπεζας κατά την ως άνω ημερομηνία ανέρχεται στα 60,35 εκατ. ευρώ μετά την επίδραση της αναβαλλόμενης φορολογίας.

Γ. Παγκρήτια Τράπεζα (Σημαντικά Γεγονότα και Θέματα)

Νέα Εταιρική Ταυτότητα: Στις 20 Ιουνίου 2018, σε ειδική τελετή που πραγματοποιήθηκε στο Ηράκλειο, η διοίκηση της Τράπεζας παρουσίασε σε επιχειρηματίες-πελάτες, τη νέα εταιρική ταυτότητα της Παγκρήτιας Τράπεζας η διοίκηση της Τράπεζας.

Βασικό στοιχείο της ανανεωμένης εταιρικής ταυτότητας είναι το νέο λογότυπο, η σπείρα, ένα σύμβολο εμπνευσμένο από το Μινωικό Πολιτισμό που ταυτίζεται απόλυτα με τις αρχές και τις αξίες της Τράπεζας. Σχεδιαστικά οι τρεις συνεχόμενες σπείρες του νέου λογοτύπου, αποτυπωμένες στα χρώματα της γης του Μίνωα, καταγράφουν τη διαρκή κίνηση και την ευελιξία, ενώ η υπογράμμιση τους αντανακλά την αποφασιστικότητα της Τράπεζας να στηρίξει κάθε προσπάθεια εξέλιξης και ανάπτυξης. «Στήριγμα σε έναν κόσμο που αλλάζει» είναι το νέο σύνθημα στο οποίο εστιάζει το λογότυπο και το οποίο θα συνοδεύει στο εξής το όραμα, την καθημερινή λειτουργία και τη φιλοσοφία της Τράπεζας στη συνεργασία της με τις επιχειρήσεις, τους ιδιώτες, τους αγρότες και τα νοικοκυριά.

Το περιγραφόμενο rebranding σηματοδοτεί την έναρξη μιας νέας εποχής με την Παγκρήτια Τράπεζα να υλοποιεί σημαντικά έργα εκσυγχρονισμού και ανάπτυξης επενδύοντας σε τεχνολογικό εξοπλισμό, σε συστήματα και εφαρμογές, αναμορφώνοντας παράλληλα την οργανωτική της δομή σύμφωνα με τις αρχές της σύγχρονης εταιρικής διακυβέρνησης. Ταυτόχρονα διευρύνει και βελτιώνει τα προϊόντα και τις υπηρεσίες της προσαρμόζοντάς τα στις ανάγκες των πελατών της, όπως αυτές διαμορφώνονται από τις απαιτήσεις της αγοράς. Στο πλαίσιο αυτό δημιουργεί διεύθυνση διαχείρισης διαθεσίμων (Treasury), νέα πλατφόρμα ηλεκτρονικής τραπεζικής ebanking και mobile banking, νέα ιστοσελίδα και εξελιγμένα πελατοκεντρικά συστήματα.

Στην ευρύτερη αλλαγή της εταιρικής εικόνας εντάσσεται και η δημιουργία νέου πρότυπου καταστήματος που λειτουργεί ήδη στο κέντρο της Αθήνας, στην Πλατεία Συντάγματος, με έμφαση στην ψηφιακή τεχνολογία και στόχο τη σταδιακή εξοικείωση του πελάτη με τα σύγχρονα κανάλια τραπεζικής εμπειρίας.

Γ. Παγκρήτια Τράπεζα (Σημαντικά Γεγονότα και Θέματα)

Στις 22 Ιουνίου 2018, Ο Διεθνής Οίκος Πιστοληπτικής Αξιολόγησης Moody's, απέδωσε για πρώτη φορά πιστοληπτική διαβάθμιση στην Παγκρήτια Τράπεζα. Σημειώνεται ότι η Moody's αξιολογεί και αποδίδει Ratings στις συστημικές τράπεζες για περίοδο άνω των είκοσι ετών. Σύμφωνα με τη σχετική ανακοίνωση του Οίκου, η Παγκρήτια Τράπεζα αποκτά Rating Caa2 με σταθερές προοπτικές (Stable Outlook). Στη σχετική αξιολόγηση, ο Οίκος εντοπίζει τα εξής ισχυρά και ασθενή πιστωτικά σημεία:

Ισχυρά πιστωτικά σημεία:

- Υγιές χρηματοδοτικό προφίλ μεταξύ των ανταγωνιστών, χωρίς εξάρτηση από τον ELA.
- Σταθερή πελατειακή βάση στην Κρήτη, η οποία διασφαλίζει μια πιστή αγορά για την Τράπεζα που υποστηρίζει μεν την κερδοφορία της αλλά με σχετικά μικρή γεωγραφική διαφοροποίηση εσόδων. Ωστόσο, αναφερόμενη στις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Τράπεζα, η Moody's εστιάζει στο γεγονός ότι το δίκτυό της βρίσκεται κυρίως στην Κρήτη περιορίζοντας με αυτό τον τρόπο τη γεωγραφική διαφοροποίηση και διασπορά της κερδοφορίας της.

Ασθενή πιστωτικά σημεία:

- Συνεχιζόμενες οικονομικές προκλήσεις στην Ελλάδα που επηρεάζουν τις επιδόσεις της Τράπεζας.
- Non Performing Exposures (NPEs)
- Το ύψος συμμετοχής των αναβαλλόμενων φορολογικών υποχρεώσεων (DTAs) στα εποπτικά κεφάλαια.

Συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (ΕΤαΕ) : Τον Ιούλιο του 2018 υπογράφηκε σύμβαση ύψους 50εκατ. ευρώ μεταξύ της Παγκρήτιας Συνεταιριστικής Τράπεζας και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων (ΕΤαΕ) στο πλαίσιο του COSME Loan Guarantee Facility. Στόχος της συμφωνίας είναι η παροχή εγγυήσεων μέσω του Ταμείου σε δάνεια προς μικρομεσαίες επιχειρήσεις για τη στήριξη πρωτοβουλιών που ενισχύουν την ανταγωνιστικότητά τους. Το πρόγραμμα απευθύνεται σε επιχειρήσεις από όλους τους κύριους κλάδους επιχειρηματικής δραστηριότητας. Επιλέξιμες είναι οι μικρές ή μεσαίες επιχειρήσεις που απασχολούν έως 250 εργαζομένους και έχουν κύκλο εργασιών έως 50 εκατ. ευρώ ή ενεργητικό έως 43 εκατ. ευρώ.

Για κάθε χρηματοδοτούμενη επιχείρηση εξασφαλίζεται :

- Δάνειο για τη κάλυψη αναγκών σε κεφάλαια κίνησης ή σε κεφάλαια για τη χρηματοδότηση επενδύσεων (πάγια και άυλα περιουσιακά στοιχεία)
- Εγγύηση δανείου σε ποσοστό 50% από το ΕΤαΕ

Η χρηματοδότηση κυμαίνεται από 25.000 ευρώ έως 150.000 ευρώ, ανάλογα με τις ανάγκες, τα οικονομικά στοιχεία και το ύψους του επενδυτικού σχεδίου της επιχείρησης και παρέχεται με χαμηλές εξασφαλίσεις. Η ως άνω συμφωνία εκτιμάται ότι θα επιτρέψει την απρόσκοπτη χρηματοδότηση της οικονομίας, διοχετεύοντας κεφάλαια ύψους 50 εκατ. ευρώ σε διάστημα 3 ετών, ενώ το ανταγωνιστικό επιτόκιο και οι περιορισμένες απαιτήσεις σε εξασφαλίσεις θα δώσουν τη δυνατότητα σε υγιείς μικρομεσαίες επιχειρήσεις να αποκτήσουν πρόσβαση στην απαιτούμενη χρηματοδότηση για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς τους.

Γ. Παγκρήτια Τράπεζα (Σημαντικά Γεγονότα και Θέματα)

Αύξηση συνεταιριστικού κεφαλαίου και έκδοση ομολογιακού δανείου μειωμένης εξασφάλισης: Η Τράπεζα παρά τη δυσμενή συγκυρία, ολοκλήρωσε με επιτυχία στις 31.12.2018, σύμφωνα με την πρόσκληση της 19ης Νοεμβρίου 2018 : **α)** την αύξηση του συνεταιριστικού κεφαλαίου της, κατά ποσό **4.065.464,00 ευρώ** (εκ των οποίων ποσό 300χιλ. Ευρώ καταβλήθηκε εντός του Α τριμήνου του 2019) και **β)** την έκδοση ομολογιακού δανείου μειωμένης εξασφάλισης συγκεντρώνοντας ποσό **9.400.000 ευρώ**. Με τα ποσά αυτά ενισχύθηκε σημαντικά ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας καθώς και η ρευστότητα της τράπεζας.

Ρευστότητα: Η ρευστότητα της Τράπεζας βελτιώθηκε, λόγω της «ανακεφαλαιοποίησης» και των κεφαλαιακών περιορισμών, ενώ αυξήθηκαν σημαντικά οι ιδιωτικές καταθέσεις. Η Τράπεζα συνεχίζει να έχει πρόσβαση στον E.L.A., σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται κάθε φορά από την E.K.T. και διατηρεί σημαντικό απόθεμα διασφαλίσεων που μπορούν να εκχωρηθούν για την χρηματοδότησή της σε περίπτωση ανάγκης. **Κατά την 31.12.2018, η Τράπεζα εμφανίζει μηδενική εξάρτηση από τον E.L.A.**

Δ. Εξέλιξη Οικονομικών Μεγεθών και Αποτελεσμάτων Χρήσεως 2018

Ενεργητικό: Το συνολικό Ενεργητικό αυξήθηκε κατά 104,45 εκατ. ευρώ, λόγω της αύξησης των διαθεσίμων συνέπεια της αύξησης των καταθέσεων και παρά την αναγνώριση πρόσθετων προβλέψεων ποσού 84,94 εκατ. ευρώ από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9. Η αύξηση των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων επίσης οφείλεται στην εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9.

Λογαριασμός / Δείκτης	31.12.2018	31.12.2017	Μεταβολή	
			€ / %	%
Σύνολο Ενεργητικού	1.576.227.216	1.471.774.531	104.452.685	7,10%
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	246.494.869	90.893.011	155.601.858	171,19%
Δάνεια και άλλες απαιτήσεις από πελάτες	1.512.413.437	1.599.060.179	(86.646.741)	-5,42%
Σωρευμένες προβλέψεις για πιστωτικό κίνδυνο	370.951.065	373.815.152	(2.864.087)	-0,77%
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	69.628.347	49.939.034	19.689.313	39,43%
Λοιπά στοιχεία Ενεργητικού	118.641.628	105.697.459	12.944.169	12,25%

Δάνεια: Οι συνολικές χορηγήσεις ανέρχονταν σε 1.51 εκατ. ευρώ στα τέλη Δεκεμβρίου του 2018, παρουσιάζοντας μείωση 5,42% που οφείλεται κυρίως σε διαγραφές καθυστερημένων δανείων. Οι σωρευμένες προβλέψεις ανήλθαν σε 370,95 εκατ. ευρώ έναντι σε 373,8 εκατ. ευρώ την 31.12.2017, παρουσιάζοντας μείωση 0,77%, ενώ ο δείκτης κάλυψης του συνόλου των χορηγήσεων διαμορφώθηκε σε 24,53% έναντι 23,38% στην προηγούμενη χρήση. Οι οριστικές καθυστερήσεις ανήλθαν σε 357,5 εκατ. ευρώ ή στο 23,64% του χαρτοφυλακίου δανείων. Ο δείκτης δανείων σε καθυστέρηση άνω των 90 ημερών προς το σύνολο των δανείων ανήλθε στο 34,63% στα τέλη Δεκεμβρίου του 2018. Ο δείκτης κάλυψης των καθυστερήσεων άνω των 90 ημερών από σωρευμένες προβλέψεις διαμορφώθηκε στο 70,83% έναντι 59,07% την προηγούμενη χρήση λόγω των πρόσθετων προβλέψεων από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9, ενώ βελτιωμένη εμφανίζεται και η αξία των καλυμμάτων που ανήλθε στο 68,79% της αξίας των δανείων.

Λογαριασμός / Δείκτης	31.12.2018	31.12.2017	Μεταβολή	
			€ / %	%
Δάνεια και άλλες απαιτήσεις από πελάτες	1.512.413.437	1.599.060.179	(86.646.741)	-5,42%
Σωρευμένες προβλέψεις για πιστωτικό κίνδυνο	370.951.065	373.815.152	(2.864.087)	-0,77%
Αξία καλυμμάτων δανείων	1.040.372.558	1.058.173.038	(17.800.480)	-1,68%
Δάνεια σε καθυστέρηση (άνω των 90 ημερών)	523.705.459	632.782.600	(109.077.141)	-17,24%
Οριστικές καθυστερήσεις	357.513.231	402.234.617	(44.721.386)	-11,12%
NPES	919.933.863	984.581.070	(64.647.207)	-6,57%
Δάνεια σε καθυστέρηση (%)	34,63%	39,57%	-4,95%	-12,50%
Οριστικές καθυστερήσεις / Δάνεια	23,64%	25,15%	-1,52%	-6,03%
NPES / Δάνεια	60,83%	61,57%	-0,75%	-1,21%
Προβλέψεις / Δάνεια	24,53%	23,38%	1,15%	4,92%
Προβλέψεις / Δάνεια σε καθυστέρηση	70,83%	59,07%	11,76%	19,90%
Κάλυψη μη εξυπηρετούμενων ανομιμάτων (NPES)	40,32%	37,97%	2,36%	6,21%
Καλύμματα προς δάνεια	68,79%	66,17%	2,61%	3,95%
(Καλύμματα + Προβλέψεις) / Δάνεια	93,32%	89,55%	3,76%	4,20%

Δ. Εξέλιξη Οικονομικών Μεγεθών και Αποτελεσμάτων Χρήσεως 2018

Ίδια Κεφάλαια: Τα ίδια κεφάλαια της Τράπεζας ανήλθαν την 31.12.2018 σε 74,41 εκατ. ευρώ έναντι 120,28 εκατ. ευρώ την προηγούμενη χρήση, από την αρνητική επίδραση της εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9 από 01.01.2018 και την θετική επίδραση της κερδοφορίας και της αυξήσεως κεφαλαίου. Ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας βελτιώθηκε, διαμορφούμενος σε 14,03% από 12,39%, διαμορφώνοντας πλεόνασμα κεφαλαίου 26,8 εκατ. ευρώ έναντι του ελάχιστου εποπτικού δείκτη 11,855%.

Λογαριασμός / Δείκτης	31.12.2018	31.12.2017	Μεταβολή	
			€ / %	%
Ίδια Κεφάλαια	74.411.021	120.281.331	(45.870.310)	-38,14%
Κεφαλαιακή επάρκεια / Total Capital Ratio	14,032%	12,388%	1,64%	13,27%
Συνεταιριστικές μερίδες	7.855.395	7.341.621	513.774	7,00%
Μέλη	85.345	84.438	907	1,07%

Υποχρεώσεις: Οι καταθέσεις ανήλθαν σε 1.257 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας αύξηση σε σύγκριση με την 31.12.2017 κατά 12,69%, διαμορφώνοντας το δείκτη δανείων προς καταθέσεις στο 120,26% έναντι 143,29% κατά την προηγούμενη χρήση. Ο εν λόγω δείκτης έχει βελτιωθεί έναντι της 31.12.2017, ως συνέπεια σταθεροποίησης της καταθετικής βάσης και της διεύρυνσης των τραπεζικών συναλλαγών. Στο πλαίσιο αυτό επισημαίνεται ότι η Τράπεζα έχει ανεξαρτητοποιηθεί πλήρως από τον Ε.Λ.Α., ήδη από τη χρήση 2017. Το κόστος καταθέσεων εμφανίζει σημάδια σταθεροποίησης καθώς το μέσο κόστος καταθέσεων και λοιπών τοκοφόρων στοιχείων Παθητικού διαμορφώθηκε σε 1,88% έναντι 1,90% το 2017.

Λογαριασμός / Δείκτης	31.12.2018	31.12.2017	Μεταβολή	
			€ / %	%
Καταθέσεις	1.257.596.333	1.115.952.103	141.644.230	12,69%
Πιστωτικοί τίτλοι	47.819.770	38.366.259	9.453.511	24,64%
Δάνεια / Καταθέσεις	120,26%	143,29%	-23,03%	-16,07%
Μέσο Επιτόκιο Καταθέσεων και Λοιπών Υποχρεώσεων Τοκοφόρου Παθητικού	1,88%	1,90%	-0,02%	-1,05%

Χρηματοοικονομικά αποτελέσματα: Τα καθαρά έσοδα από τόκους διαμορφώθηκαν σε 34,62 εκατ. ευρώ, από 31,4 εκατ. ευρώ, λόγω της βελτίωσης του επιτοκιακού περιθωρίου (margin) που ανήλθε σε 1,66% από 1,50%. Τα καθαρά έσοδα από προμήθειες ανήλθαν σε 5,5 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 7,48% σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος. Τα λειτουργικά έξοδα της Τράπεζας διαμορφώθηκαν σε 23,76 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 18% σε σχέση με την προηγούμενη χρήση. Οι προβλέψεις για την κάλυψη του πιστωτικού κινδύνου ήταν μειωμένες και ανήλθαν σε 1,39 εκατ. ευρώ έναντι ποσού 10,0 εκατ. ευρώ το έτος 2017. Η δαπάνη φόρου (αναβαλλόμενος φόρος) ανέρχεται σε 4,94 εκατ. ευρώ και προέρχεται κυρίως από διαφορές προβλέψεων πιστωτικού κινδύνου σε συνδυασμό με τη χρεωστική διαφορά της παραγράφου 3 του άρθρου 27 του Ν. 4172/2013. Τα αποτελέσματα προ φόρων ανήλθαν σε κέρδη 15,4 εκατ. ευρώ έναντι κερδών 14,9 εκατ. ευρώ την προηγούμενη χρήση καταγράφοντας αύξηση 3,31%. Τα κέρδη προ φόρων και προβλέψεων για το 2018 διαμορφώθηκαν στα 16,8 εκατ. ευρώ, επιτρέποντας την κεφαλαιακή ενίσχυση της Τράπεζας και την κάλυψη των πιστωτικών ζημιών από τις προβλέψεις και διαγραφές δανείων που διενεργήθηκαν.

Δ. Εξέλιξη Οικονομικών Μεγεθών και Αποτελεσμάτων Χρήσεως 2018

Λογαριασμός / Δείκτης	Από 1η Ιανουαρίου έως		Μεταβολή	
	31.12.2018	31.12.2017	€ / %	%
Έσοδα από τόκους	60.620.134	55.793.714	4.826.420	8,65%
Καθαρά έσοδα από τόκους	34.618.749	31.419.611	3.199.139	10,18%
Καθαρά έσοδα από προμήθειες	5.535.492	5.150.138	385.354	7,48%
Λειτουργικά έξοδα	23.765.753	20.142.315	3.623.438	17,99%
Οργανικά έσοδα	40.154.241	36.569.748	3.584.493	9,80%
Προβλέψεις για πιστωτικό κίνδυνο	1.388.019	10.000.000	(8.611.981)	-86,12%
Αναβαλλόμενος Φόρος εισοδήματος	4.941.982	4.184.095	757.887	18,11%
Αποτελέσματα προ φόρων	15.404.080	14.911.079	493.001	3,31%
Αποτελέσματα μετά από φόρους	10.462.098	10.602.584	(140.486)	-1,33%
Αποτελέσματα προ φόρων & προβλέψεων δανείων	16.792.099	24.911.079	(8.118.980)	-32,59%
Μέσο επιτόκιο δανείων	3,54%	3,40%	0,14%	4,12%
Μέσο επιτόκιο καταθέσεων	1,88%	1,90%	-0,02%	-1,05%
Επιτοκιακό περιθώριο (margin)	1,66%	1,50%	0,16%	10,67%
Net Interest Margin	2,58%	2,48%	0,10%	4,16%

Ε. Διαχείριση κινδύνων

Η Τράπεζα δίδει ιδιαίτερη έμφαση στην εκτίμηση και στην παρακολούθηση των κινδύνων στους οποίους εκτίθεται. Το έργο αυτό έχει αναλάβει η Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων (Δ.Δ.Κ.), αναπτύσσοντας σύγχρονες μεθοδολογίες και υποδείγματα για την εκτίμηση της έκθεσης στους αναλαμβανόμενους κινδύνους. Η Τράπεζα συμμορφώνεται πλήρως με το νέο εποπτικό πλαίσιο βάσει της Οδηγίας 2013/36/Ε.Ε. και του Κανονισμού Ε.Ε. 575/2013 που σταδιακά εισάγουν τους κανόνες της Βασιλείας ΙΙΙ. Η Οδηγία 2013/36/Ε.Ε. ενσωματώθηκε στην ελληνική νομοθεσία με το Ν. 4261/2014, ο οποίος ορίζει νέο πλαίσιο λειτουργίας των τραπεζών, καταργώντας το Ν. 3601/2007.

Στο πλαίσιο εκτίμησης του πιστωτικού κινδύνου γίνεται αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας των δανειοληπτών, μέσω ενός σύγχρονου συστήματος αξιολόγησης, η οποία λαμβάνεται υπόψη κατά την εγκριτική διαδικασία χορηγήσεων. Επίσης, η Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων εκτιμά τις ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις έναντι του πιστωτικού κινδύνου και διενεργεί ασκήσεις προσομοίωσης καταστάσεων κρίσεως, παρέχοντας εκτιμήσεις για το μέγεθος των οικονομικών απωλειών που θα μπορούσαν να προκληθούν, κάτω από το ενδεχόμενο ακραίων συνθηκών.

Πέρα από την εκτίμηση των κεφαλαιακών απαιτήσεων έναντι του πιστωτικού κινδύνου, η Διεύθυνση παρακολουθεί και αξιολογεί όλους τους κινδύνους στους οποίους εκτίθεται η Τράπεζα και υπολογίζει τις ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις. Αναφορικά με τον κίνδυνο ρευστότητας, έχει προβλεφθεί πολιτική και σχέδιο αντιμετώπισης καταστάσεων κρίσης ρευστότητας και σε συστηματική βάση παρακολουθούνται οι βασικοί δείκτες ρευστότητας. Επίσης, στο πλαίσιο εκτίμησης του κινδύνου συγκέντρωσης, υπολογίζεται η έκθεση της Τράπεζας ανά κλάδο δραστηριότητας και ανά πελάτη.

Τέλος, η Διεύθυνση εκτιμά την έκθεση της Τράπεζας στο λειτουργικό και τον επιτοκιακό κίνδυνο. Όσον αφορά στον κίνδυνο αγοράς, πρέπει να σημειωθεί ότι, ο όγκος των δραστηριοτήτων του χαρτοφυλακίου συναλλαγών είναι συνήθως μικρότερος από το 5% του συνόλου του Ενεργητικού και τα 15 εκατ. ευρώ και δεν υπερβαίνει ποτέ το 6% του συνόλου του Ενεργητικού και τα 20 εκατ. ευρώ. Σύμφωνα με το εποπτικό πλαίσιο, οι κεφαλαιακές απαιτήσεις για τον κίνδυνο αγοράς ενσωματώνονται στον πιστωτικό κίνδυνο και δεν υπολογίζονται χωριστά.

Παράλληλα με την αξιολόγηση, έγκριση και χορήγηση των δανείων, δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα στη διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων η μείωση των οποίων αποτελεί βασική προτεραιότητα της Τράπεζας.

Ανάλυση των χρηματοοικονομικών κινδύνων που αντιμετωπίζει η Τράπεζα παρουσιάζεται στη σημείωση 4 των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων.

Ε. Διαχείριση κινδύνων

Η δημοσιονομική κατάσταση στην Ελλάδα παραμένει παράγοντας κινδύνου για τον ελληνικό τραπεζικό κλάδο εν γένει. Ενδεχόμενες αρνητικές εξελίξεις στον τομέα αυτό θα είχαν επίπτωση στη ρευστότητα της Τράπεζας, στην ποιότητα του δανειακού της χαρτοφυλακίου, στα αποτελέσματα και στην κεφαλαιακή της βάση.

Επίσης, λόγω της σημαντικής συμμετοχής της αναβαλλόμενης φορολογίας στα εποπτικά κεφάλαια, είναι ουσιώδης ο κίνδυνος που αφορά στο πλαίσιο αναγνώρισης των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων (D.T.A. & D.T.C.) και σχετίζεται με τους μελλοντικούς φορολογικούς συντελεστές και τυχόν δυσμενή μεταβολή του νομικού και κανονιστικού πλαισίου που διέπει το χειρισμό των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων στα εποπτικά κεφάλαια.

ΣΤ. Προοπτικές για το Μέλλον

Στις 20 Ιουνίου 2018, σε ειδική τελετή που πραγματοποιήθηκε στο Ηράκλειο, η διοίκηση της Τράπεζας παρουσίασε σε επιχειρηματίες-πελάτες, τη νέα εταιρική ταυτότητα της Παγκρήτιας Τράπεζας. Το εν λόγω rebranding σηματοδοτεί την έναρξη μιας νέας εποχής με την Παγκρήτια Τράπεζα να υλοποιεί σημαντικά έργα εκσυγχρονισμού και ανάπτυξης, επενδύοντας σε τεχνολογικό εξοπλισμό, σε συστήματα και εφαρμογές, αναμορφώνοντας παράλληλα την οργανωτική της δομή σύμφωνα με τις αρχές της σύγχρονης εταιρικής διακυβέρνησης. Ταυτόχρονα διευρύνει και βελτιώνει τα προϊόντα και τις υπηρεσίες της προσαρμόζοντάς τα στις ανάγκες των πελατών της, όπως αυτές διαμορφώνονται από τις απαιτήσεις της αγοράς. Στο πλαίσιο η Τράπεζα προχώρησε στη δημιουργία διευθύνσης διαχείρισης διαθεσίμων (Treasury), σε νέα πλατφόρμα ηλεκτρονικής τραπεζικής ebanking και mobile banking, καθώς και σε νέα ιστοσελίδα και εξελιγμένα πελατοκεντρικά συστήματα.

Η νέα αυτή εταιρική ταυτότητα, πλαισιώθηκε με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, όταν στις 22 Ιουνίου 2018, ο Διεθνής Οίκος Πιστοληπτικής Αξιολόγησης Moody's, ο οποίος αξιολογεί και αποδίδει Ratings στις συστημικές τράπεζες για περίοδο άνω των είκοσι ετών, απέδωσε για πρώτη φορά πιστοληπτική διαβάθμιση στην Παγκρήτια Τράπεζα. Η σχετική αξιολόγηση, απέδωσε Rating Caa2 στην Παγκρήτια Τράπεζα με σταθερές προοπτικές (Stable Outlook).

Η Διοίκηση, λαμβάνοντας υπόψη τη νέα δυναμική της Τράπεζας και παρά τη δυσμενή οικονομική συγκυρία, ολοκλήρωσε με επιτυχία στις 31.12.2018, σύμφωνα με την πρόσκληση της 19ης Νοεμβρίου 2018 : α) την αύξηση του συνεταιριστικού κεφαλαίου της, συγκεντρώνοντας ποσό 4.065.464,00 ευρώ (εκ των οποίων 300χιλ. Ευρώ καταβλήθηκαν στο Α τρίμηνο του 2019) και β) την έκδοση ομολογιακού δανείου μειωμένης εξασφάλισης συγκεντρώνοντας ποσό 9.400.000 ευρώ. Η σχετική κίνηση ενίσχυσε περαιτέρω τη ρευστότητα της τράπεζας, με τη βελτίωση του συνολικού δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας να εκτιμάται σε περίπου μία (1) μονάδα.

Στο πλαίσιο των παραπάνω, βασικά ζητήματα για το 2019 αποτελούν:

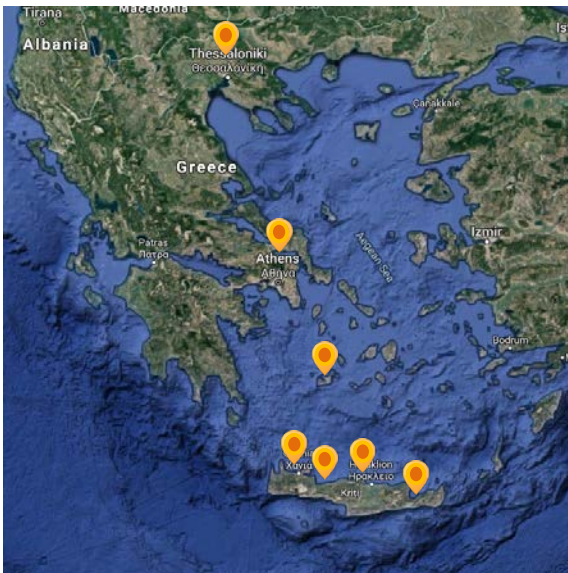
- Η εφαρμογή του Επιχειρησιακού Σχεδίου (Business Plan) της Τράπεζας, οι βασικοί πυλώνες του οποίου είναι: α) η αποτελεσματική διαχείριση των καθυστερήσεων με στόχο τη μείωση των NPEs κατά 50% στην επόμενη Ζετία, β) η βελτίωση του καθαρού επιτοκιακού περιθωρίου, γ) η ενίσχυση της κεφαλαιακής επάρκειας της Τράπεζας, δ) η αύξηση των χορηγήσεων ε) η σταδιακή εξυγίανση του δανειακού χαρτοφυλακίου και η πλήρης κάλυψη με λογιστικές προβλέψεις σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 9, καθώς και η πώληση προβληματικών δανείων.
- Η βελτίωση των μηχανογραφικών εφαρμογών της Τράπεζας.
- Η περαιτέρω αναβάθμιση και επέκταση των υπηρεσιών ηλεκτρονικών συναλλαγών e-banking και η επέκταση της χρήσης των POS από τους πελάτες.
- Η αξιοποίηση του μοντέλου εκτίμησης των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών στο πλαίσιο διαχείρισης των NPEs
- Η ανάπτυξη προϊόντων σε ξένο νόμισμα.
- Η επαρκής χρηματοδότηση της τοπικής οικονομίας και η εξυπηρέτηση των συνεταιίρων.
- Η επέκταση των συνεργασιών με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων, για τη χρηματοδότηση της τοπικής οικονομίας.

ΣΤ. Προοπτικές για το Μέλλον

- Η ολοκλήρωση του προγράμματος Jessica για τη δημιουργία υποδομών στην Περιφέρεια Κρήτης.
- Η διατήρηση ενός ισορροπημένου ρυθμού ανάπτυξης μεταξύ καταθέσεων και χορηγήσεων.
- Η επίτευξη ικανοποιητικής ρευστότητας μέσω των καταθέσεων, αλλά και συνεργασιών με άλλους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς.
- Η πλήρης κεντροποίηση των εργασιών, παράλληλα με τη διατήρηση ευελιξίας και τη συνεχή αναβάθμιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών και της εξυπηρέτησης των πελατών.
- Η μείωση των λειτουργικών εξόδων.

Ζ. Μη χρηματοοικονομικές πληροφορίες

Επιχειρηματικό Μοντέλο: Η «Παγκρήτια Συνεταιριστική Τράπεζα ΣΥΝ. Π.Ε.» ιδρύθηκε το έτος 1993. Έχει ως στόχο τη δημιουργία εταιρικής αξίας και αποβλέπει στην οικονομική ανάπτυξη των μελών της. Η τράπεζα αποτελεί τη μεγαλύτερη συνεταιριστική τράπεζα της χώρας με περισσότερους από 85.000 συνεταίρους.

Έχει εκτεταμένο δίκτυο εξυπηρέτησης πελατών με 45 καταστήματα στην Κρήτη, 52 καταστήματα Πανελλαδικά (παρουσία, εκτός Κρήτης, στην Αττική, τη Θεσσαλονίκη και τη Μήλο) και 9 επιπλέον ανεξάρτητα σημεία εξυπηρέτησης (ΑΤΜ). Η «Παγκρήτια Συνεταιριστική Τράπεζα ΣΥΝ. Π.Ε.» έχει έντονο τοπικό χαρακτήρα, καθώς κατέχει σημαντικά μερίδια αγοράς στην Κρήτη και ειδικά στο νομό Ηρακλείου, αλλά αποσκοπεί στη στρατηγική ανάπτυξη καταστημάτων πανελλαδικά. Επιπλέον, η Τράπεζα με τη δραστηριότητά της στηρίζει τους επαγγελματίες για την ανάπτυξη και εξυγίανση των επιχειρήσεών τους, καθώς και νέους επιχειρηματίες στο ξεκίνημα τους.

Η συμμετοχή της σε κοινές αναπτυξιακές προσπάθειες, με στόχο την αξιοποίηση Κοινοτικών και Εθνικών προγραμμάτων, η συμμετοχή σε κοινές εταιρίες που προσβλέπουν στην ενίσχυση της τοπικής ανάπτυξης και επιχειρηματικότητας και η δημιουργία ενός οργανωτικού πλαισίου δωρεάν συμβουλευτικής, πληροφόρησης, ενημέρωσης και υποστήριξης προς τους πελάτες της, διαφοροποιούν την Παγκρήτια από το υπόλοιπο τραπεζικό σύστημα και δικαιώνουν το ρόλο και την ύπαρξή της ως μια επιτυχημένη επιχείρηση της κοινωνικής οικονομίας.

Ζ. Μη χρηματοοικονομικές πληροφορίες

Περιβάλλον: Η Τράπεζα εφαρμόζει περιβαλλοντικά υπεύθυνες κατευθυντήριες γραμμές στις λειτουργικές της δομές με σκοπό τη μείωση του Περιβαλλοντικού Αποτυπώματος (PEF) και ιδιαίτερα πολιτικές που αποσκοπούν στον περιορισμό της κατανάλωσης ενέργειας και την ενίσχυση προγραμμάτων ανακύκλωσης συσσωρευτών, ηλεκτρονικών συσκευών και χαρτιού. Ακόμη έχει σταθερή προσήλωση στην επέκταση των ηλεκτρονικών συναλλαγών και ενθαρρύνει προς την κατεύθυνση αυτή τους πελάτες και το προσωπικό της.

Κοινωνική προσφορά: Η Τράπεζα υποστηρίζει διάφορα προγράμματα ευγενούς σκοπού, εκδηλώσεις και πρωτοβουλίες που σχετίζονται με την εκπαίδευση, την προστασία του περιβάλλοντος, τον πολιτισμό, τον αθλητισμό και το έργο των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων.

Η συμβολή της Τράπεζας εστιάζεται κυρίως στην ανάπτυξη της συνεργασίας, την ανταλλαγή πληροφοριών, πόρων και δεξιοτήτων, ενώ ταυτόχρονα διευκολύνει την ευαισθητοποίηση προς την υποστήριξη των λιγότερο ευνοημένων κοινωνικών ομάδων, την προώθηση του πολιτισμού και του αθλητισμού, την προστασία του περιβάλλοντος και την αναβάθμιση των ίσων ευκαιριών εκπαίδευσης σε μια ευρεία ποικιλία τομέων. Στο πλαίσιο αυτό η Τράπεζα διάθεσε σε δωρεές, χορηγίες και επιχορηγήσεις το ποσό των 112,4 χιλ. ευρώ σε διάφορους κοινωνικούς φορείς, οργανώσεις, ΝΠΔΔ (βλέπε ανάλυση στο επόμενο κεφάλαιο) και παρέχει δωρεάν την αίθουσα συνεδρίων της σε πολιτιστικούς & κοινωνικούς φορείς και μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς.

Ζ. Μη χρηματοοικονομικές πληροφορίες

Ακόμη η Τράπεζα έχει αναπτύξει ηλεκτρονική πύλη για την παροχή πληροφοριών σχετικά με οικονομικά και αναπτυξιακά κίνητρα προς ΟΤΑ, ΜμΕ, Συνεταιρισμούς καθώς και παραγωγών και φορέων του πρωτογενή τομέα.

Εργασιακά θέματα:

Η Τράπεζα κατά την 31.12.2018 απασχολούσε 431 άτομα ενώ το κόστος μισθοδοσίας και λοιπών παροχών για τη χρήση 2018, συμπεριλαμβανομένων των ασφαλιστικών εισφορών, διαμορφώθηκε σε 14,7 εκατ. ευρώ περίπου.

Η Τράπεζα εφαρμόζει με υπευθυνότητα τις ακόλουθες πολιτικές για το Ανθρώπινο Δυναμικό:

- Υγιεινή και ασφάλεια
- Επιλογή προσωπικού, διαδικασίες πρόσληψης, αποφυγή διακρίσεων στο χώρο εργασίας
- Διαρκής εκπαίδευση εργαζομένων
- Αναγνωρίζει το δικαίωμα του συνδικαλισμού και της συλλογικής διαπραγματεύσεως
- Παρέχει δίκαιες αμοιβές, βάσει συμβάσεων που συνάδουν με την εκάστοτε εθνική αγορά εργασίας
- Ανάπτυξη συστημάτων αξιολόγησης & επιβράβευσης

Η. Δημοσιοποίηση Πληροφοριών άρθρου 6 Ν. 4374/2016

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 του Νόμου 4374/2016 “**Διαφάνεια στις σχέσεις των πιστωτικών ιδρυμάτων με επιχειρήσεις μέσω ενημέρωσης και επιχορηγούμενα πρόσωπα**”, η Τράπεζα υποχρεούται να παράσχει ανάλυση για τις κάτωθι πληροφορίες και στοιχεία:

- i. Πληρωμές της χρήσεως 2018 για λόγους διαφήμισης, προβολής ή προώθησης, προς φυσικά ή/και νομικά πρόσωπα, οι οποίες:
- ii. Έχουν ως άμεσο ή έμμεσο αποδέκτη:
  - a. επιχείρηση μέσω ενημέρωσης,
  - b. επιχείρηση ηλεκτρονικών μέσων ενημέρωσης,
  - c. άλλη οντότητα που είναι συνδεδεμένη με τις ανωτέρω επιχειρήσεις κατά την έννοια του άρθρου 42ε παράγραφος 5 του Κ.Ν. 2190/1920 ή κατά τον ορισμό του Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου 24 ή
- i. Έχουν ως άμεσο ή έμμεσο αποδέκτη επιχείρηση διαφήμισης και επικοινωνίας, κατά το μέρος που αφορούν περαιτέρω πληρωμές προς τις επιχειρήσεις της περίπτωσης α' ανωτέρω.

Πληρωμές χρήσεως για λόγους διαφήμισης, προβολής ή προώθησης, προς φυσικά ή/και νομικά πρόσωπα (Ποσά σε ευρώ)					
ΑΑ	Αποδέκτες πληρωμών	€	ΑΑ	Αποδέκτες πληρωμών	€
1	CICERO A.E.	277.447	22	A.ΜΥΚΩΝΙΑΤΗΣ Α.Ε.	3.600
2	ΙΚΑΡΟΣ ΡΑΔ/ΚΕΣ ΕΠΙΧ. Α.Ε.	45.032	23	FREED A.E.	2.000
3	ΠΑΓΚΡΗΤΙΑ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗ Α.Ε.	27.653	24	SBD IKE	2.000
4	BANKINGNEWS Α.Ε.	24.000	25	CRETAROST IKE	1.500
5	B.ΣΚΟΥΤΑΡΑΣ Α.Ε.	20.500	26	ΣΥΛΛΙΓΑΡΔΟΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ	1.500
6	ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΕΚΔΟΤΙΚΗ Α.Ε.	19.500	27	ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΗ ΑΕ ΧΑΝΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ	1.466
7	ΑΠΕ-ΜΠΕ ΑΕ	18.000	28	ΝΙΝΟΣ & ΣΙΑ Ο.Ε.	1.200
8	ΚΑΠΙΤΑΛ.GR.ΑΕ	17.083	29	ICAP Α.Ε.	1.100
9	ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΝΕΟ ΧΡΗΜΑ Α.Ε.	16.000	30	ΓΡΑΦΟΤΕΧΝΙΚΗ ΚΡΗΤΗΣ Α.Ε.Ε.	1.008
10	ΜΟΝΟNEWS Μ.Ι.Κ.Ε.	15.500	31	WALL STREET IKE	1.000
11	MEDIA2DAY Α.Ε.	15.000	32	ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΚΡΗΤΗΣ Ε.Π.Ε.	1.000
12	24 MEDIA ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΑΕ	14.000	33	ΤΣΑΓΚΑΡΑΚΗ ΜΑΡΙΑ	900
13	Π.ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ & ΣΙΑ ΑΕ	8.000	34	ΚΑΝΤΑΡΤΖΟΓΛΟΥ ΣΤΥΛΙΑΝΗ	875
14	ΚΥΚΛΟΣ Α.Ε.	7.927	35	ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗ ΚΡΗΤΗΣ Α.Ε.	875
15	LIQUID MEDIA Α.Ε.	7.500	36	ΚΑΨΑΛΑΚΗΣ ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ	833
16	PREMIUM Α.Ε.	7.500	37	ΑΓΓΕΛΛΑΚΗ ΚΥΡΙΑΚΗ	700
17	CRETALIVE ΕΠΕ	7.000	38	ΖΑΧΑΡΙΟΥΔΑΚΗΣ ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ	540
18	GREEN BOX ΕΚΔΟΤΙΚΗ Α.Ε.	6.000	39	ΚΑΛΑΙΤΖΑΚΗΣ Α.Ε.	500
19	Π.Δ.ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΠΕ	5.000	40	ΦΑΝΟΥΡΑΚΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ	500
20	ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗ ΡΕΘΥΜΝΟΥ Α.Ε.	4.928	41	ΚΟΖΥΡΗ ΚΑΛ.-ΚΟΖΥΡΗΣ ΜΙΧ.ΟΕΕ	490
21	MARATHON PRESS IKE	4.000			
Μερικό σύνολο		567.571	Γενικό σύνολο		591.158

Πληρωμές που διενεργούνται εντός της οικείας οικονομικής χρήσης, λόγω δωρεάς, χορηγίας, επιχορήγησης ή από άλλη χαριστική αιτία, προς φυσικά ή/και νομικά πρόσωπα (Ποσά σε ευρώ)

ΑΑ	Αποδέκτες πληρωμών	€	ΑΑ	Αποδέκτες πληρωμών	€
1	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΠΥΡΟΠΛΗΚΤΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ	50.000	12	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΦΙΛΟΙ ΚΕΝΤΡ.ΕΙΔ.ΠΑΙΔΙΩΝ "ΖΩΟΔΟ"	1.855
2	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΑΡΧΑΝΩΝ ΓΙΟΥΧΤΑΣ	30.000	13	ΕΙΔΙΚΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΚΟΝΔΥΛΙΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ	1.300
3	ΠΑΕ ΟΦΗ 1925	15.000	14	ΜΟΥΣΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΠΟΛΛΩΝ	1.000
4	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ	4.000	15	ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΚΟΥΔΟΥΜΑ	1.000
5	ΠΑΝΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΑΤΣΑΛΕΝΙΟΥ (Π.Ο.Α.)	4.000	16	ΜΥΚΩΝΙΑΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΠΥΡΗΝ.ΙΑΤΡΙΚΗΣ	1.000
6	ΔΗΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	3.487	17	ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΚΑΛΥΒΙΑΝΗΣ	1.000
7	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ Ε.Σ.Η.Ε.Α.	3.000	18	ΕΝΩΣΗ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΒΕΝΙΖΕΛΕΙΟΥ ΝΟΣΟΚΟΜ	1.000
8	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ	2.500	19	ΙΑΤΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	500
9	ΙΔΡΥΜΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ & ΕΡΕΥΝΑΣ	2.000	20	ΟΜΙΛΟΣ ΦΙΛΑΘΛΩΝ ΑΡΚΑΛΟΧΩΡΙΟΥ	400
10	ΚΕΝΤΡΟ ΕΙΔΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ "Ο ΑΓΙΟΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ"	2.000	21	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΕΞΩΡΑΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΝΩ Ν	400
11	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗ ΖΩΗ	2.000			
Μερικό σύνολο		117.987	Γενικό σύνολο		127.443

Θ. Συναλλαγές με Συνδεδεμένα Μέρη

Όλες οι συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη έχουν πραγματοποιηθεί μέσα στα συνήθη πλαίσια των εργασιών της Τράπεζας και σε συνθήκες και όρους της αγοράς. Επιπλέον ανάλυση παρέχεται στη σημείωση 34 των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων.

Παράρτημα Εναλλακτικοί Δείκτες Μέτρησης Απόδοσης (Ε.Δ.Μ.Α.)

Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Αρχής Κινητών Αξιών και Αγορών (ESMA), σε σχέση με τους εναλλακτικούς δείκτες μέτρησης απόδοσης (Ε.Δ.Μ.Α.), στον κατωτέρω πίνακα παρατίθενται αναλυτικά στοιχεία ορισμού και υπολογισμού των σχετικών Ε.Δ.Μ.Α. που περιλαμβάνονται στην Ετήσια Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου 2018, καθώς και στις σημειώσεις της Ετήσιας Οικονομικής Εκθέσεως.

Δείκτης	Ορισμός
Δάνεια	Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών τέλους περιόδου
Καταθέσεις	Υποχρεώσεις προς πελάτες τέλους περιόδου
Σωρευμένες προβλέψεις για πιστωτικό κίνδυνο	Σωρευμένες προβλέψεις απομείωσης δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών τέλους περιόδου
Μη εξυπηρετούμενα δάνεια	Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών σε καθυστέρηση >90 ημερών τέλους περιόδου
Μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα (NPEs)	Σύμφωνα με τους ορισμούς της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (EBA, ITS Technical Standards), ως μη εξυπηρετούμενα ορίζονται τα ανοίγματα που πληρούν μία ή και τις δύο κάτωθι προϋποθέσεις: α. Σημαντικά ανοίγματα με καθυστέρηση μεγαλύτερη των 90 ημερών β. Ανοίγματα αβέβαιης πλήρους είσπραξης χωρίς τη ρευστοποίηση εξασφάλισης, ανεξαρτήτως από την ύπαρξη ποσού σε καθυστέρηση ή ημερών καθυστέρησης
Οριστικές καθυστερήσεις	Δάνεια για τα οποία η Τράπεζα θεωρεί σχεδόν βέβαιο ότι δεν θα μπορέσουν να εξυπηρετηθούν
Τοκοφόρα στοιχεία Ενεργητικού	Μέσος όρος αρχής και τέλους περιόδου ταμείου και διαθεσίμων σε Κεντρικές Τράπεζες, απαιτήσεων κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών
Κοινές μετοχές της κατηγορίας 1 (CET1)	Κύρια βασικά ίδια κεφάλαια τέλους περιόδου, όπως ορίζονται από τον Κανονισμό (ΕΥ) 575/2013, με σταδιακή εφαρμογή των διατάξεων στα σταθμισμένα στοιχεία Ενεργητικού
Κεφαλαιακή επάρκεια (total capital ratio)	Συνολικά ίδια κεφάλαια τέλους περιόδου, όπως ορίζονται από τον Κανονισμό (ΕΥ) 575/2013, με σταδιακή εφαρμογή των διατάξεων στα σταθμισμένα στοιχεία Ενεργητικού

Παράρτημα Εναλλακτικοί Δείκτες Μέτρησης Απόδοσης (Ε.Δ.Μ.Α.)

Δείκτης	Ορισμός
Λειτουργικά έξοδα	Αμοιβές και έξοδα προσωπικού συν γενικά διοικητικά και λοιπά λειτουργικά έξοδα συν αποσβέσεις ενσώματων παγίων και άυλων περιουσιακών στοιχείων περιόδου
Οργανικά έσοδα	Καθαρά έσοδα από τόκους συν καθαρά έσοδα από προμήθειες περιόδου
Δάνεια / Καταθέσεις	Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών προ σωρευμένων προβλέψεων για πιστωτικό κίνδυνο προς υποχρεώσεις προς πελάτες τέλους περιόδου
Μη εξυπηρετούμενα δάνεια (σε καθυστέρηση >90 ημερών)	Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών σε καθυστέρηση >90 ημερών προς δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών προ σωρευμένων προβλέψεων για πιστωτικό κίνδυνο τέλους περιόδου
Μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα (NPEs)	Μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα (NPEs) προς δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών προ σωρευμένων προβλέψεων για πιστωτικό κίνδυνο τέλους περιόδου
Κάλυψη μη εξυπηρετούμενων δανείων (σε καθυστέρηση >90 ημερών)	Σωρευμένες προβλέψεις για πιστωτικό κίνδυνο προς δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών σε καθυστέρηση >90 ημερών τέλους περιόδου
Κάλυψη μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων (NPEs)	Σωρευμένες προβλέψεις για πιστωτικό κίνδυνο προς μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα (NPEs) τέλους περιόδου
Οριστικές καθυστερήσεις / Δάνεια	Δάνεια για τα οποία η Τράπεζα θεωρεί σχεδόν βέβαιο ότι δεν θα μπορέσουν να εξυπηρετηθούν προς δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών προ σωρευμένων προβλέψεων για πιστωτικό κίνδυνο τέλους περιόδου
Προβλέψεις / Δάνεια	Σωρευμένες προβλέψεις για πιστωτικό κίνδυνο προς δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών προ σωρευμένων προβλέψεων για πιστωτικό κίνδυνο τέλους περιόδου
Καλύμματα / Δάνεια	Αξία καλυμμάτων δανείων προς δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών προ σωρευμένων προβλέψεων για πιστωτικό κίνδυνο τέλους περιόδου
Καλύμματα και προβλέψεις / Δάνεια	Αξία καλυμμάτων δανείων και σωρευμένες προβλέψεις για πιστωτικό κίνδυνο προς δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών προ σωρευμένων προβλέψεων για πιστωτικό κίνδυνο τέλους περιόδου

Παράρτημα Εναλλακτικοί Δείκτες Μέτρησης Απόδοσης (Ε.Δ.Μ.Α.)

Δείκτης	Ορισμός
<i>Μέσο επιτόκιο δανείων</i>	Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα περιόδου προς μέσο όρο περιόδου (σε ημερήσια βάση) δανείων και λουπών τοκοφόρων στοιχείων Ενεργητικού
<i>Μέσο επιτόκιο καταθέσεων</i>	Τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα περιόδου προς μέσο όρο περιόδου (σε ημερήσια βάση) καταθέσεων και λουπών υποχρεώσεων τοκοφόρου Παθητικού
<i>Επιτοκιακό περιθώριο</i>	Μέσο επιτόκιο δανείων μείον μέσο επιτόκιο καταθέσεων περιόδου
<i>Καθαρό επιτοκιακό περιθώριο</i>	Καθαρά έσοδα από τόκους περιόδου προς τοκοφόρα στοιχεία Ενεργητικού
<i>Αποτελεσματικότητα περιθωρίου</i>	Τοκοφόρα στοιχεία Ενεργητικού επί επιτοκιακό περιθώριο περιόδου
<i>Αποτελεσματικότητα περιθωρίου / Καθαρά έσοδα από τόκους</i>	Τοκοφόρα στοιχεία Ενεργητικού επί επιτοκιακό περιθώριο προς καθαρά έσοδα από τόκους περιόδου
<i>Κόστος / Έσοδα</i>	Λειτουργικά έξοδα προς οργανικά έσοδα περιόδου
<i>Οργανικά κέρδη προ προβλέψεων</i>	Οργανικά έσοδα μείον λειτουργικά έξοδα περιόδου

Ηράκλειο, 22 Απριλίου 2019

Ο Πρόεδρος του Δ.Σ.

**Οι βεβαιούντες
Τα ορισθέντα από το Δ.Σ. μέλη**

Νικόλαος Μυρτάκης

Γεώργιος Κουρλετάκης

Αντώνιος Βασιλάκης

Δ. Ετήσιες Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις της περιόδου 1.1.2018 – 31.12.2018

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ

Ποσά σε ευρώ	Σημείωση	31.12.2018	31.12.2017
Ενεργητικό			
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	15	246.494.869	90.893.011
Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	16	5.997.392	4.400.786
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	17	13.199.707	6.254.954
Δάνεια και άλλες απαιτήσεις από πελάτες	18	1.512.413.437	1.599.060.179
Μείον: Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις		(370.951.065)	(373.815.152)
Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία	19	21.028.624	20.284.770
Επενδύσεις σε ακίνητα	20	15.667.000	15.667.000
Άυλα πάγια στοιχεία	21	2.246.862	1.371.826
Απαιτήσεις από αναβαλλόμενους φόρους	22	69.628.347	49.939.034
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	23	47.072.621	45.844.768
Περιουσιακά στοιχεία από πλειστηριασμούς	24	13.429.421	11.873.355
Σύνολο ενεργητικού		1.576.227.216	1.471.774.531
Υποχρεώσεις			
Υποχρεώσεις προς λοιπά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	25	170.706.601	182.259.099
Υποχρεώσεις προς πελάτες	26	1.257.596.333	1.115.952.103
Πιστωτικοί τίτλοι και λοιπές δανειακές υποχρεώσεις	27	47.819.770	38.366.259
Υποχρεώσεις από παροχές στο προσωπικό	28	2.388.162	2.139.748
Λοιπά στοιχεία παθητικού	29	23.305.328	12.775.991
Σύνολο υποχρεώσεων		1.501.816.195	1.351.493.199
Ίδια κεφάλαια			
Συνεταιριστικό κεφάλαιο	30	39.276.975	36.708.105
Διαφορά από έκδοση μερίδων υπέρ το άρτιο	31	136.700.814	135.298.844
Λοιπά αποθεματικά	32	71.099.104	71.098.147
Αποτελέσματα εις νέο	33	(172.665.871)	(122.823.764)
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων		74.411.021	120.281.331
Σύνολο υποχρεώσεων και ιδίων κεφαλαίων		1.576.227.216	1.471.774.531

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ		Από 1η Ιανουαρίου έως	
Ποσά σε ευρώ	Σημείωση	31.12.2018	31.12.2017
Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα		60.620.134	55.793.714
Τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα		(26.001.384)	(24.374.103)
Καθαρά έσοδα από τόκους	5	34.618.749	31.419.611
Έσοδα προμηθειών		10.281.153	9.913.878
Έξοδα προμηθειών		(4.745.661)	(4.763.741)
Καθαρά Έσοδα από Προμήθειες	6	5.535.492	5.150.138
Έσοδα από μερίσματα	7	44.993	59.239
Αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων	7	39.956	161.912
Λοιπά έσοδα εκμετάλλευσης	7	751.130	495.633
Σύνολο Καθαρών Εσόδων		40.990.321	37.286.532
Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	8	(14.672.542)	(13.007.418)
Γενικά διοικητικά έξοδα	9	(7.055.954)	(5.171.960)
Αποσβέσεις	19, 20, 21	(1.717.781)	(1.672.954)
Λοιπά έξοδα εκμετάλλευσης	10	(319.477)	(289.983)
Σύνολο λειτουργικών εξόδων		(23.765.753)	(20.142.315)
Προβλέψεις απομείωσης αξίας απαιτήσεων	11	(1.388.019)	(10.000.000)
Λοιπά κέρδη/(ζημίες) αποτίμησης	12	(315.922)	7.274.662
Λοιπά αποτελέσματα	12	(116.546)	492.200
Κέρδη/(Ζημίες) προ φόρων		15.404.080	14.911.079
Αναβαλλόμενος φόρος (έξοδο)	13	(4.941.982)	(4.184.095)
Λοιπές φορολογικές επιβαρύνσεις	13	-	(124.401)
Καθαρές Κέρδη/ (Ζημίες) μετά από φόρους		10.462.098	10.602.584
Αναλογιστικά έσοδα (έξοδα) στην κατάσταση συν.εσόδων	13	-	(114.608)
Αναβαλλόμενος φόρος στοιχείων συνολικών εσόδων	13	-	33.236
Συνολικά αποτελέσματα μετά από φόρους		10.462.098	10.521.212
Καθαρά κέρδη μετά από φόρους		10.462.098	10.521.212
Σταθμισμένος αριθός Μερίδων		7.384.124	6.730.341
Βασικά κέρδη ανά μερίδα σε ευρώ	14	1,42	1,58
Αποτελέσματα προ φόρων και προβλέψεων δανείων		16.792.099	24.911.079

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΤΡΑΠΕΖΑΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2018

Ποσά σε ευρώ	Συνεταιριστικό κεφάλαιο	Διαφορά από έκδοση μερίδων υπέρ το άρτιο	Τακτικό αποθεματικό	Αποθεματικό εύλογης αξίας	Λοιπά αποθεματικά	Αποτελέσματα εις νέο	Σύνολο
Υπόλοιπα κατά την 31 Δεκεμβρίου 2017, σύμφωνα με τα Δ.Π.Χ.Α.	36.708.105	135.298.844	15.105.153	1.853.591	54.139.403	(122.823.764)	120.281.331
Επίπτωση από την εφαρμογή του ΔΠΧΠ 9 την 1.1.2018	-	-	-	-	-	(60.304.205)	(60.304.205)
Υπόλοιπα κατά την 1 Ιανουαρίου 2018, σύμφωνα με τα Δ.Π.Χ.Α.	36.708.105	135.298.844	15.105.153	1.853.591	54.139.403	(183.127.969)	59.977.126
Αύξηση συνεταιριστικού κεφαλαίου	2.568.870	1.541.322	-	-	957	-	4.111.149
Έξοδα αυξήσεως συνεταιριστικού κεφαλαίου	-	(139.352)	-	-	-	-	(139.352)
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα	-	-	-	-	-	10.462.098	10.462.098
Υπόλοιπο Ιδίων Κεφαλαίων κατά την 31 Δεκεμβρίου 2018	39.276.975	136.700.814	15.105.153	1.853.591	54.140.360	(172.665.871)	74.411.021

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΤΡΑΠΕΖΑΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2017

Ποσά σε ευρώ	Συνεταιριστικό κεφάλαιο	Διαφορά από έκδοση μερίδων υπέρ το άρτιο	Τακτικό αποθεματικό	Αποθεματικό εύλογης αξίας	Λοιπά αποθεματικά	Αποτελέσματα εις νέο	Σύνολο
Υπόλοιπα κατά την 1 Ιανουαρίου 2017, σύμφωνα με τα Δ.Π.Χ.Α.	28.762.055	130.922.346	15.105.153	1.853.591	54.138.967	(133.344.976)	97.437.135
Αύξηση συνεταιριστικού κεφαλαίου	7.946.050	4.767.630	-	-	436	-	12.714.116
Έξοδα αυξήσεως συνεταιριστικού κεφαλαίου	-	(391.132)	-	-	-	-	(391.132)
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα	-	-	-	-	-	10.521.212	10.521.212
Υπόλοιπο Ιδίων Κεφαλαίων κατά την 31 Δεκεμβρίου 2017	36.708.105	135.298.844	15.105.153	1.853.591	54.139.403	(122.823.764)	120.281.331

Ποσά που έχουν αναγνωρισθεί στα Ίδια Κεφάλαια μέσω της κατάστασης λοιπών	Υπόλοιπα	
	31.12.18	31.12.17
Αποτελέσματα εις νέο	(87.806)	(87.806)
Αποθεματικό εύλογης αξίας και λοιπά αποθεματικά	(5.729.988)	(5.729.988)
Σύνολο	(5.817.794)	(5.817.794)

ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ	Από 1η Ιανουαρίου έως	
	31.12.2018	31.12.2017
Ποσά σε ευρώ		
Λειτουργικές δραστηριότητες		
Κέρδη/(ζημιές) προ φόρου εισοδήματος	15.404.080	14.911.079
Προσαρμογές στα Κέρδη για:		
Αποσβέσεις/απομειώσεις ενσώματων παγίων	1.387.706	1.365.910
Αποσβέσεις/απομειώσεις άυλων παγίων	330.075	307.044
Προβλέψεις δανείων και λουπών απαιτήσεων	1.388.019	10.000.000
Αποτίμηση αξίας χρημ/κών περιουσιακών στοιχείων στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	226.127	(2.082.445)
Λοιπά κέρδη/(ζημιές) αποτίμησης	-	(1.794.039)
Πρόβλεψη για παροχές σε εργαζομένους λόγω αφυπηρέτησης	248.414	167.796
Αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων	-	(3.560.089)
(Κέρδη) /ζημιές από πώληση παγίων κλπ περιουσιακών στοιχείων	213.632	(81.722)
Άλλα μη ταμειακά έξοδα / (έσοδα)	-	706
	19.198.053	19.234.239
Καθαρή (αύξηση) / μείωση στοιχείων του ενεργητικού που σχετίζονται με λειτουργικές δραστηριότητες		
Δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών	(2.540.865)	(5.787.918)
Λουπών στοιχείων ενεργητικού	(1.227.853)	869.028
Καθαρή (αύξηση) / μείωση υποχρεώσεων που σχετίζονται με λειτουργικές δραστηριότητες		
Υποχρεώσεων προς Κεντρική Τράπεζα	-	(71.000.000)
Υποχρεώσεων προς πιστωτικά ιδρύματα	(11.552.498)	29.914.102
Υποχρεώσεων προς πελάτες	141.644.230	70.108.848
Λουπών υποχρεώσεων	10.529.338	272.372
	136.852.352	24.376.433
Καθαρές ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες πριν από φόρους	156.050.405	43.610.672
Πληρωθέντες φόροι εισοδήματος	-	(124.401)
Καθαρές ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες	156.050.405	43.486.271
Επενδυτικές δραστηριότητες		
Αγορά χρηματ/κών περιουσιακών στοιχείων αποτιμώμενων στην εύλογη αξία	(10.090.660)	-
Αγορά ενσώματων και άυλων πάγιων περιουσιακών στοιχείων	(3.336.671)	(985.601)
Αγορά περιουσιακών στοιχείων πλειστηριασμού	(1.769.698)	(425.834)
Εισπράξεις από την πώληση χρηματ/κών περιουσιακών στοιχείων αποτιμώμενων στην εύλογη αξία	2.919.780	-
Εισπράξεις από την πώληση χρηματοοικονομικών μέσων διαθέσιμων προς πώληση και κατεχόμενων μέχρι τη λήξη	-	9.763.919
Εισπράξεις από την πώληση περιουσιακών στοιχείων πλειστηριασμού	-	374.580
Καθαρές ταμειακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες	(12.277.250)	8.727.064
Χρηματοδοτικές δραστηριότητες		
Μεταβολή υποχρεώσεων από πιστωτικούς τίτλους	9.453.511	57.397
Καθαρή μεταβολή συνεταιριστικού κεφαλαίου	3.971.797	12.322.984
Καθαρές ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες	13.425.309	12.380.381
Καθαρή αύξηση/(μείωση) ταμειακών ροών	157.198.464	64.593.716
Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα στην αρχή της χρήσεως	95.293.797	30.700.080
Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα στο τέλος της χρήσεως	252.492.261	95.293.797

Ε. Επεξηγήσεις για τα στοιχεία των οικονομικών καταστάσεων

1. Γενικές πληροφορίες για την Τράπεζα

Η Παγκρήτια Συνεταιριστική Τράπεζα Συν. Π.Ε. (εφεξής η Τράπεζα) ιδρύθηκε το 1993, με τις διατάξεις του Ν. 1667/1986 και έλαβε άδεια λειτουργίας Πιστωτικού Ιδρύματος σύμφωνα με την 2306/19.5.1994 Πράξη του Διοικητή της ΤτΕ.

Η Τράπεζα διαθέτει (52) οργανωτικές μονάδες (καταστήματα και θυρίδες), εκ των οποίων (45) στην Κρήτη, (4) στην Αττική, (2) στη Θεσσαλονίκη και (1) στη Μήλο. Απασχολεί 431 άτομα προσωπικό και είναι η μεγαλύτερη πρωτοβάθμια Συνεταιριστική Οργάνωση της χώρας με περισσότερους από 85.000 ενεργούς συνεταιίρους.

Οι δραστηριότητες της Τράπεζας αφορούν κυρίως:

- τη χορήγηση δανείων,
- την παροχή εγγυήσεων και ασφαλειών,
- την παροχή τεχνοοικονομικής διευκόλυνσης και στήριξης για την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων των πελατών της,
- την παροχή συμβάσεων επί ωφελεία των μελών της, με χρηματοοικονομικούς οργανισμούς ή επιχειρήσεις, με τους όρους που θα ορίζονται από το Δ.Σ. και
- την ανάληψη καταθέσεων.

Η Τράπεζα δραστηριοποιείται στην ελληνική επικράτεια.

2. Βάση σύνταξης των ετήσιων Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων

2.1 Γενικά

Η Τράπεζα εκδίδει τις επίσημες Χρηματοοικονομικές της Καταστάσεις σύμφωνα με τα Δ.Π.Χ.Α., λόγω υποχρεωτικής μετάβασης σε αυτό το λογιστικό πλαίσιο από 1.1.2015, με βάση τις διατάξεις του άρθρου 1 παράγραφος 3γ του Ν. 4308/2014 «Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, συναφείς ρυθμίσεις και άλλες διατάξεις». Οι Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις της Τράπεζας κατά την 31.12.2018 έχουν συνταχθεί σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (Δ.Π.Χ.Α.) που έχουν εκδοθεί από το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, κατά το χρόνο σύνταξης των εν λόγω χρηματοοικονομικών καταστάσεων, ενώ δεν υπάρχουν Πρότυπα που να έχουν εφαρμοστεί πριν την ημερομηνία έναρξης της εφαρμογής τους. Τυχόν διαφορές που παρουσιάζονται μεταξύ των ποσών στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις και των αντίστοιχων ποσών στις σημειώσεις επί των χρηματοοικονομικών καταστάσεων οφείλονται σε στρογγυλοποιήσεις.

Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις έχουν συνταχθεί σύμφωνα με την αρχή του ιστορικού κόστους, εκτός από τα στοιχεία του ενεργητικού και υποχρεώσεων αποτιμώμενα στην εύλογη αξία είτε μέσω αποτελεσμάτων είτε μέσω λοιπών συνολικών εσόδων καθώς και τα επενδυτικά και ιδιοχρησιμοποιούμενα ακίνητα που επιμετρώνται στην εύλογη αξία.

Η προετοιμασία των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων, σύμφωνα με τις γενικά αποδεκτές λογιστικές αρχές, απαιτεί τη χρήση εκτιμήσεων και υποθέσεων που επηρεάζουν τα υπόλοιπα των λογαριασμών Ενεργητικού και Παθητικού και τη γνωστοποίηση των ενδεχόμενων στοιχείων Ενεργητικού και Παθητικού κατά την ημερομηνία σύνταξής τους, καθώς και τα παρουσιαζόμενα έσοδα και έξοδα κατά τις υπό εξέταση χρήσεις. Αν και οι συγκεκριμένες εκτιμήσεις είναι βασισμένες στις βέλτιστες γνώσεις της Διοίκησης, τα πραγματικά αποτελέσματα ενδέχεται τελικά να διαφέρουν από τις εκτιμήσεις αυτές.

2.2 Αρχή της συνέχισης της επιχειρηματικής δραστηριότητας (going concern)

Οι Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις της Τράπεζας συντάχθηκαν με βάση την αρχή της συνέχειας της επιχειρηματικής δράσης η οποία κρίθηκε ως κατάλληλη από την Τράπεζα, αξιολογώντας τα ακόλουθα:

- i. Την αντιστροφή του υφισταμένου κλίματος της Ελληνικής Οικονομίας και την επιστροφή σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης
- ii. Τη λειτουργική κερδοφορία και την ικανοποιητική κεφαλαιακή επάρκεια της Τράπεζας
- iii. Το βελτιωμένο επίπεδο ρευστότητας συνέπεια της επιστροφής των καταθέσεων και της επιτυχημένης αύξησης του συνεταιριστικού κεφαλαίου και της έκδοσης ομολόγων.

Μακροοικονομικό περιβάλλον: Όπως επισημαίνεται και στη σχετική έκθεση της Τράπεζας της Ελλάδος, η ολοκλήρωση του τρίτου προγράμματος προσαρμογής τον Αύγουστο του 2018 αποτελεί ένα σημαντικό ορόσημο, με θετικές επιδράσεις στο οικονομικό κλίμα και τις προοπτικές της ελληνικής οικονομίας. Πιο συγκεκριμένα, η αναπτυξιακή δυναμική της ελληνικής οικονομίας συνεχίστηκε και στο 2018 με το ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ σε σταθερές τιμές να διαμορφώνεται σε 1,9%, ενώ προβλέπεται να παραμείνει σε αυτό το επίπεδο και το 2019, παρά τη σημαντική επιβράδυνση του ρυθμού οικονομικής μεγέθυνσης στην ευρωζώνη. Η άνοδος του ΑΕΠ που καταγράφηκε το 2018 και οι προοπτικές για το 2019 δηλώνουν ότι η ελληνική οικονομία έχει εισέλθει σε τροχιά ανάπτυξης, αφήνοντας ως ζητούμενο τη διατήρηση της αναπτυξιακής δυναμικής και την ενίσχυσή της προκειμένου να καταστεί δυνατή η καταγραφή ισχυρών ρυθμών ανάπτυξης για μεγάλο χρονικό διάστημα. Η ανάπτυξη το 2018 καθορίστηκε τόσο από τις ευνοϊκές εγχώριες εξελίξεις όσο και από τη συνέχιση της αναπτυξιακής πορείας παρά την επιβράδυνση της ευρωπαϊκής οικονομίας.

Η ομαλή εκτέλεση και ολοκλήρωση του προγράμματος οικονομικής προσαρμογής, η βελτίωση της εμπιστοσύνης και η συνακόλουθη επιτάχυνση της ανάπτυξης κατά το 2018 οδήγησαν στην επιστροφή των καταθέσεων στις τράπεζες. Παρά το γεγονός ότι δε συνάφθηκε κάποιο νέο Πρόγραμμα Οικονομικής Προσαρμογής, η ελληνική κυβέρνηση έχει δεσμευτεί με το Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Εφαρμογής 2019 - 2022, για την εφαρμογή δημοσιονομικών μέτρων και την επίτευξη ορισμένων στόχων, ως προς το πρωτογενές πλεόνασμα της Γενικής Κυβέρνησης. Ταυτόχρονα έχει διαμορφωθεί ένα εκτεταμένο σχέδιο μεταρρυθμίσεων που εκτείνεται έως το 2021. Η επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων και η υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων αποτελούν τις σημαντικότερες προκλήσεις στη μεταπρογραμματική περίοδο καθώς ελέγχονται από τη διαδικασία ενισχυμένης εποπτείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Ο ρυθμός ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας για το 2019 θα εξαρτάται ως επί τω πλείστο από την πορεία της οικονομίας των χωρών της ζώνης του ευρώ αλλά και από την πορεία της παγκόσμιας οικονομίας. Οι έως τώρα εκτιμήσεις αναφορικά με την οικονομία της ευρωζώνης, προβλέπουν ότι θα συνεχιστεί η οικονομική ανάπτυξη και το 2019, με χαμηλότερο όμως ρυθμό (1,1%), καθώς ήδη καταγράφεται σημαντική υποχώρηση σε σύγκριση με τους υψηλούς ρυθμούς των προηγούμενων ετών ενώ και οι προοπτικές εμπεριέχουν αβεβαιότητα.

Στους βασικούς παράγοντες κινδύνου του Ελληνικού Τραπεζικού συστήματος κατατάσσονται οι οικονομικές και πολιτικές εξελίξεις καθώς διαταράσσουν την καταναλωτική εμπιστοσύνη, η οποία έχει αποδειχθεί ιδιαίτερα εύθραυστη τα τελευταία χρόνια. Όσον αφορά το κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον και την οικονομική πολιτική, σημαντική αναμένεται να είναι η επίδραση για το επόμενο έτος (2019) των διαδοχικών εκλογικών διαδικασιών καθώς μεταβάλλουν τις προσδοκίες των οικονομικών μονάδων, ενώ ταυτόχρονα δημιουργούν αβεβαιότητα για τη σταθερότητα των παραμέτρων του φορολογικού συστήματος και του ρυθμιστικού πλαισίου για την επιχειρηματικότητα.

Κεφαλαιακή επάρκεια Τράπεζας: Η κάλυψη των κεφαλαιακών αναγκών της Τράπεζας, είναι αποτέλεσμα των επιτυχημένων αυξήσεων κεφαλαίου που πραγματοποιήθηκαν τον Δεκέμβριο 2015 και τον Δεκέμβριο 2018 καθώς και της ταυτόχρονης διάθεσης δύο νέων ομολογιακών δανείων το 2015 και ενός ομολογιακού δανείου το 2018 για την ενίσχυση του συντελεστή των κεφαλαίων των πρόσθετων στοιχείων της Κατηγορίας 1 (Ad. Tier I) και της κατηγορίας 2 (Tier 2). Ως αποτέλεσμα, ο Δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών της κατηγορίας 1 (CET1 Capital Ratio) διαμορφώθηκε την 31.12.2018 στο 10,53%, ο Δείκτης Κεφαλαίου της κατηγορίας 1 (TIER I) στο 11,76% και ο Συνολικός Δείκτης Κεφαλαίου (Total Capital Ratio) στο **14,03%**. Το πλεόνασμα στο Συνολικό Δείκτη Κεφαλαίου ανέρχεται σε 2,18% ή σε περίπου 26,8 εκατ. ευρώ

Δείκτες	Δείκτες			Μεταβολή	Συνολικός δείκτης κεφαλαίου	Πρόσθετες κεφαλαιακές απαιτήσεις ΤτΕ	Απόθεμα ασφαλείας Ν. 4261/2014	Ειδικό αντυκικτικό απόθεμα ασφαλείας Ν. 4261/2014	Ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις	Περιθώριο
	31/12/18	31/12/17								
		Με IFRS 9 effect	Χωρίς IFRS 9 effect							
CET 1	10,53%	9,11%	9,39%	1,42%	4,50%	1,109%	1,875%	0,00%	7,484%	3,046%
TIER I	11,76%	10,28%	10,56%	1,48%	6,00%	1,485%	1,875%	0,00%	9,360%	2,397%
Total Capital Ratio	14,03%	12,10%	12,39%	1,93%	8,00%	1,980%	1,875%	0,00%	11,855%	2,177%

Σημειώνεται ότι η ελάχιστη απαίτηση για το συνολικό δείκτη κεφαλαίου, διαμορφώνεται σε 11,855% για το 2018 με το συνολικό δείκτη κεφαλαίου της Τράπεζας, κατά την 31.12.2018 να ανέρχεται σε 14,03% καλύπτοντας πλήρως τις σχετικές απαιτήσεις.

Τέλος για το μετριασμό των επιπτώσεων από την εισαγωγή του ΔΠΧΑ 9 στα εποπτικά ίδια κεφάλαια η Τράπεζα σύμφωνα με το Κανονισμό (2395/2017) εφαρμόζει τις μεταβατικές διατάξεις (**phase-in approach**), όπου προβλέπεται ότι τα τραπεζικά ιδρύματα δύνανται, από την πρώτη ημερομηνία εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9 και για μία πενταετία, να προσθέτουν/επαναφέρουν στον δείκτη CET1 μέρος του μετά από φόρους ποσού της διαφοράς των προβλέψεων που θα προκύψουν κατά τη μετάβαση στο νέο πρότυπο ΔΠΧΑ 9 σε σχέση με τις προβλέψεις που θα έχουν αναγνωριστεί την 31.12.2017 σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 39 («στατικό» ποσό).

Ρευστότητα: Στα τέλη του Β' εξαμήνου του 2015 και έως τις αρχές του 2016, το ελληνικό τραπεζικό σύστημα υποχρεώθηκε να αντλήσει ρευστότητα από τον E.L.A. για να καλύψει τις βραχυπρόθεσμες ανάγκες που προέκυψαν, λόγω της απόφασης της Ε.Κ.Τ. να αναστείλει την αποδοχή τίτλων εκδόσεως ή εγγύησης Ελληνικού Δημοσίου για πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης, αλλά και λόγω της σημαντικής μείωσης των καταθέσεων. Ωστόσο, οι περιορισμοί στις κινήσεις κεφαλαίων που επιβλήθηκαν από 28.6.2015, λόγω της αυξημένης εκροής καταθέσεων το Α' εξάμηνο του 2015, και παραμένουν σε ισχύ, παρά τη σταδιακή τους «χαλάρωση», συντέλεσαν στη σταθεροποίηση της καταθετικής βάσης και στη βελτίωση της ρευστότητας. Η βελτίωση του κλίματος οικονομικής εμπιστοσύνης και η επιστροφή των καταθέσεων, σε συνέχεια της επιτυχούς ολοκλήρωσης της 2^{ης} αξιολόγησης, οδήγησε σε σταδιακή αποκλιμάκωση του δανεισμού από τον έκτακτο μηχανισμό στήριξης με αποτέλεσμα η **Τράπεζα να έχει ανεξαρτηθεί πλήρως από τον ELA ήδη από το 2017**. Η Τράπεζα συνεχίζει να έχει πρόσβαση στον E.L.A. και έχει διαθέσιμα στοιχεία Ενεργητικού που μπορούν να ενεχυριαστούν για την άντληση ρευστότητας σε περίπτωση ανάγκης.

Η Τράπεζα τηρεί τις απαιτήσεις ρευστότητας και καθαρής σταθερής χρηματοδότησης που προβλέπονται από τα αρ. 412 και 413 του Κανονισμού ΕΕ 275/2003 και επιμετρώνται με το δείκτη LCR (Liquidity Coverage Requirement) και NSFR (net stable funding requirement, NSFR) αντίστοιχα. Στις 31.12.2018, οι δείκτες LCR και NSFR ανήλθαν σε ποσοστό 175,30% και 116% αντίστοιχα.

Δείκτες διασφάλισης ρευστότητας	31.12.2018		31.12.2017	
	Απαιτούμενο όριο δείκτη	Δείκτης	Απαιτούμενο όριο δείκτη	Δείκτης
Liquidity Coverage Ratio (LCR)	LCR > 100%	175,30%	LCR > 80%	80,33%
Net Stable Funding Ratio (NSFR)	NSFR > 100%	116,00%	NSFR > 100%	102,00%

2.3 Νέα λογιστικά πρότυπα και ερμηνείες της Ε.Δ.Δ.Π.Χ.Α.

Η Τράπεζα έχει υιοθετήσει όλα τα νέα πρότυπα και τις διερμηνείες, η εφαρμογή των οποίων έγινε υποχρεωτική για τις χρήσεις που άρχισαν την 1η Ιανουαρίου 2018. Στην παράγραφο 2.3.1 παρουσιάζονται τα πρότυπα τα οποία έχουν υιοθετηθεί από την 1η Ιανουαρίου 2018. Στην παράγραφο 2.3.2 παρουσιάζονται τα πρότυπα, οι τροποποιήσεις και οι διερμηνείες, τα οποία είτε δεν έχουν ακόμα τεθεί σε ισχύ, είτε δεν έχουν υιοθετηθεί, από την Ε.Ε..

2.3.1 Αρχές, νέα πρότυπα, διερμηνείες, αναθεωρήσεις και τροποποιήσεις υφιστάμενων προτύπων, τα οποία έχουν τεθεί σε ισχύ και έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση

Τα ακόλουθα νέα Πρότυπα, Διερμηνείες και τροποποιήσεις Προτύπων έχουν εκδοθεί από το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB), έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση και η εφαρμογή τους είναι υποχρεωτική από την 01/01/2018 ή μεταγενέστερα.

ΔΠΧΑ 9 «Χρηματοοικονομικά Μέσα» (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 01/01/2018)

Τον Ιούλιο του 2014, το IASB προέβη στην τελική έκδοση του ΔΠΧΑ 9. Οι βελτιώσεις που επέφερε το νέο Πρότυπο περιλαμβάνουν τη δημιουργία ενός λογικού μοντέλου για την ταξινόμηση και την επιμέτρηση, ένα ενιαίο προνοητικό μοντέλο για «αναμενόμενες ζημιές» απομείωσης, και επίσης, μία ουσιαστικά αναμορφωμένη προσέγγιση για την λογιστική αντιστάθμιση. Η επίπτωση από την εφαρμογή του ΔΠΧΠ 9 στις οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας αναφέρεται στη σημείωση 4.4.1.

ΔΠΧΑ 15 «Εσοδα από Συμβάσεις με Πελάτες» (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 01/01/2018)

Τον Μάιο του 2014, το IASB προέβη στην έκδοση ενός νέου Προτύπου, του ΔΠΧΑ 15. Το εν λόγω Πρότυπο είναι πλήρως εναρμονισμένο με τις απαιτήσεις που αφορούν στην αναγνώριση των εσόδων σύμφωνα με τις αρχές τόσο των ΔΠΧΑ όσο και των Αμερικανικών Γενικά Παραδεκτών Λογιστικών Αρχών (US GAAP). Οι βασικές αρχές στις οποίες βασίζεται το εν λόγω Πρότυπο είναι συνεπείς με σημαντικό μέρος της τρέχουσας πρακτικής. Το νέο Πρότυπο αναμένεται να βελτιώσει τη χρηματοοικονομική πληροφόρηση, καθιερώνοντας ένα πιο ισχυρό πλαίσιο για την επίλυση θεμάτων που προκύπτουν, ενισχύοντας τη συγκρισιμότητα μεταξύ κλάδων και κεφαλαιαγορών, παρέχοντας πρόσθετες γνωστοποιήσεις και διευκρινίζοντας τον λογιστικό χειρισμό του κόστους των συμβάσεων. Το νέο Πρότυπο έρχεται να αντικαταστήσει το ΔΛΠ 18 «Εσοδα», το ΔΛΠ 11 «Κατασκευαστικές Συμβάσεις», καθώς και ορισμένες Διερμηνείες που σχετίζονται με τα έσοδα. Η εφαρμογή του προτύπου δεν είχε επίπτωση στις Οικονομικές της Καταστάσεις της Τράπεζας.

Διευκρινίσεις στο ΔΠΧΑ 15 «Εσοδα από Συμβάσεις με Πελάτες» (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 01/01/2018).

Τον Απρίλιο του 2016, το IASB προέβη στην έκδοση διευκρινίσεων στο ΔΠΧΑ 15. Οι τροποποιήσεις του ΔΠΧΑ 15 δεν μεταβάλλουν τις βασικές αρχές του Προτύπου, αλλά παρέχουν διευκρινίσεις ως προς την εφαρμογή των εν λόγω αρχών. Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν τον τρόπο με τον οποίο αναγνωρίζεται μία δέσμευση εκτέλεσης σε μία σύμβαση, πώς προσδιορίζεται αν μία οικονομική οντότητα αποτελεί τον εντολέα ή τον εντολοδόχο και πώς προσδιορίζεται αν το έσοδο από τη χορήγηση μίας άδειας θα πρέπει να αναγνωριστεί σε μία συγκεκριμένη χρονική στιγμή ή με την πάροδο του χρόνου.

Τροποποίηση στο ΔΠΧΑ 2: «Ταξινόμηση και Επιμέτρηση Συναλλαγών Πληρωμής Βασιζόμενων σε Συμμετοχικούς Τίτλους» (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 01/01/2018)

Τον Ιούνιο του 2016, το IASB προέβη στην έκδοση τροποποίησης περιορισμένου σκοπού στο ΔΠΧΑ 2. Σκοπός της εν λόγω τροποποίησης είναι να παράσχει διευκρινίσεις σχετικά με τον λογιστικό χειρισμό συγκεκριμένων τύπων συναλλαγών πληρωμής βασιζόμενων σε συμμετοχικούς τίτλους. Πιο συγκεκριμένα, η τροποποίηση εισάγει τις απαιτήσεις σχετικά με τον λογιστικό χειρισμό της επίδρασης των προϋποθέσεων κατοχύρωσης και μη κατοχύρωσης στην επιμέτρηση των πληρωμών βασιζόμενων σε συμμετοχικούς τίτλους που διακανονίζονται με μετρητά, τον λογιστικό χειρισμό των συναλλαγών πληρωμών βασιζόμενων σε συμμετοχικούς τίτλους που φέρουν ένα χαρακτηριστικό διακανονισμού σε συμψηφιστική βάση για υποχρέωση παρακράτησης φόρου, καθώς και μία τροποποίηση στους όρους και προϋποθέσεις μίας πληρωμής βασιζόμενης σε συμμετοχικούς τίτλους, η οποία μεταβάλλει την ταξινόμηση της συναλλαγής από διακανονιζόμενη με μετρητά σε διακανονιζόμενη με συμμετοχικούς τίτλους. Οι τροποποιήσεις δεν έχουν επίδραση στις Οικονομικές Καταστάσεις.

Τροποποιήσεις στο ΔΠΧΑ 4: «Εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 Χρηματοοικονομικά Μέσα σε συνδυασμό με το ΔΠΧΑ 4 Ασφαλιστικές Συμβάσεις» (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 01/01/2018)

Τον Σεπτέμβριο του 2016, το IASB προέβη στην έκδοση τροποποιήσεων στο ΔΠΧΑ 4. Σκοπός των εν λόγω τροποποιήσεων είναι να προσδιοριστεί ο χειρισμός των προσωρινών λογιστικών επιδράσεων λόγω της διαφορετικής ημερομηνίας έναρξης ισχύος του ΔΠΧΑ 9 Χρηματοοικονομικά Μέσα και του υπό έκδοση Προτύπου για τις ασφαλιστικές συμβάσεις. Οι τροποποιήσεις στις υφιστάμενες απαιτήσεις του ΔΠΧΑ 4 επιτρέπουν στις οικονομικές οντότητες των οποίων οι κύριες δραστηριότητες συνδέονται με ασφάλιση να αναβάλλουν την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 έως το 2021 («προσωρινή απαλλαγή»), και επιτρέπουν σε όλους τους εκδότες ασφαλιστικών συμβάσεων να αναγνωρίσουν στα λοιπά συνολικά έσοδα, αντί στα κέρδη ή στις ζημιές, τη μεταβλητότητα που ενδέχεται να προκύψει από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 πριν την έκδοση του νέου Προτύπου για τις ασφαλιστικές συμβάσεις («προσέγγιση επικάλυψης»). Οι τροποποιήσεις δεν έχουν επίδραση στις Οικονομικές Καταστάσεις.

Ετήσιες Βελτιώσεις των ΔΠΧΑ – Κύκλος 2014-2016 (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 01/01/2018)

Τον Δεκέμβριο του 2016, το IASB προέβη στην έκδοση «Ετήσιες Βελτιώσεις των ΔΠΧΑ – Κύκλος 2014-2016», η οποία αποτελείται από μία σειρά τροποποιήσεων σε ορισμένα Πρότυπα και αποτελεί μέρος του προγράμματος για τις ετήσιες βελτιώσεις στα ΔΠΧΑ. Οι τροποποιήσεις που περιλαμβάνονται στον κύκλο αυτόν και έχουν εφαρμογή για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1η Ιανουαρίου 2018 είναι οι εξής: ΔΠΧΑ 1: Διαγραφή των βραχυπρόθεσμων εξαιρέσεων για τους υιοθετούντες για πρώτη φορά τα ΔΠΧΑ, ΔΛΠ 28: Επιμέτρηση μίας συγγενούς ή μίας κοινοπραξίας στην εύλογη αξία. Οι τροποποιήσεις δεν έχουν επίδραση στις Οικονομικές Καταστάσεις.

Τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 40: «Μεταφορές Επενδύσεων σε Ακίνητα από ή σε άλλες κατηγορίες» (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 01/01/2018).

Τον Δεκέμβριο του 2016, το IASB προέβη στην έκδοση τροποποιήσεων περιορισμένου σκοπού στο ΔΛΠ 40. Σκοπός των εν λόγω τροποποιήσεων είναι να ενισχυθεί η αρχή για τις μεταφορές από, ή σε επενδύσεις σε ακίνητα, ώστε να καθοριστεί ότι (α) μία μεταβίβαση από, ή σε επενδύσεις σε ακίνητα θα πρέπει να πραγματοποιείται μόνο εφόσον υπάρχει μεταβολή στη χρήση του ακινήτου, και (β) μία τέτοια μεταβολή στη χρήση του ακινήτου θα περιελάμβανε την αξιολόγηση του κατά ποσόν το εν λόγω ακίνητο πληροί τα κριτήρια ταξινόμησής του ως επενδυτικό ακίνητο. Η εν λόγω μεταβολή στη χρήση θα πρέπει να υποστηρίζεται από σχετική τεκμηρίωση /αποδεικτικά στοιχεία. Η Τράπεζα θα εξετάσει την επίπτωση όλων των παραπάνω στις Οικονομικές της Καταστάσεις, αν και δεν αναμένεται να υπάρχει καμία μεταβολή.

ΕΔΔΠΧΑ 22 «Συναλλαγές σε Ξένο Νόμισμα και Προκαταβλητέ Αντάλλαγμα» (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 01/01/2018)

Τον Δεκέμβριο του 2016, το IASB προέβη στην έκδοση μίας νέας Διερμηνείας, της ΕΔΔΠΧΑ 22. Η εν λόγω Διερμηνεία περιλαμβάνει τις απαιτήσεις σχετικά με τη συναλλαγματική ισοτιμία που θα πρέπει να χρησιμοποιείται κατά την παρουσίαση συναλλαγών σε ξένο νόμισμα (π.χ. συναλλαγές εσόδων) όταν έχει ληφθεί ή δοθεί πληρωμή προκαταβολικά. Η νέα Διερμηνεία έχει δεν έχει επίδραση στις Οικονομικές Καταστάσεις.

2.3.2 Νέα πρότυπα, διερμηνείες, αναθεωρήσεις και τροποποιήσεις υφιστάμενων προτύπων, τα οποία δεν έχουν ακόμα τεθεί σε ισχύ ή δεν έχουν εγκριθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση

Τα ακόλουθα νέα πρότυπα, διερμηνείες και αναθεωρήσεις προτύπων έχουν δημοσιευτεί αλλά, είτε δεν έχουν τεθεί ακόμα σε ισχύ, είτε δεν έχουν εγκριθεί από την Ε.Ε.:

ΔΠΧΑ 16 «Μισθώσεις»: Τον Ιανουάριο του 2016, το IASB προέβη στην έκδοση ενός νέου Προτύπου, του ΔΠΧΑ 16. Σκοπός του έργου του IASB ήταν η ανάπτυξη ενός νέου Προτύπου για μισθώσεις που καθορίζει τις αρχές τις οποίες εφαρμόζουν και τα δύο μέρη σε μία σύμβαση - δηλαδή και ο πελάτης («ο μισθωτής») και ο προμηθευτής («ο εκμισθωτής») - για την παροχή σχετικών πληροφοριών για τις μισθώσεις κατά τρόπο που απεικονίζει πιστά αυτές τις συναλλαγές. Για την επίτευξη αυτού του σκοπού, ο μισθωτής θα πρέπει να αναγνωρίσει τα περιουσιακά στοιχεία και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη μίσθωση. Τα ανωτέρω έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση με ημερομηνία έναρξης ισχύος την 01/01/2019. Η Τράπεζα δεν έχει υιοθετήσει πρόωρα το εν λόγω Πρότυπο και η αξιολόγηση της επίπτωσης της μετάβασης παρουσιάζεται στη σημείωση 40.

Τροποποιήσεις στο ΔΠΧΑ 9: «Προπληρωθέντα Στοιχεία με Αρνητική Απόδοση»: Τον Οκτώβριο του 2017, το IASB προέβη στην έκδοση τροποποιήσεων περιορισμένου σκοπού στο ΔΠΧΑ 9. Βάσει των υφιστάμενων απαιτήσεων του ΔΠΧΑ 9, μία οικονομική οντότητα θα επιμετρούσε ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού με αρνητική απόδοση στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, καθώς το χαρακτηριστικό της «αρνητικής απόδοσης» θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι δημιουργεί ενδεχόμενες ταμειακές ροές οι οποίες δεν αποτελούνται μόνο από πληρωμές κεφαλαίου και τόκου. Βάσει των τροποποιήσεων, οι οικονομικές οντότητες επιτρέπεται να επιμετρούν συγκεκριμένα προπληρωτέα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού με αρνητική απόδοση στο αποσβεσμένο κόστος ή στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων, εφόσον πληρείται μία συγκεκριμένη προϋπόθεση. Η Τράπεζα θα εξετάσει την επίπτωση όλων των παραπάνω στις Οικονομικές Καταστάσεις, αν και δεν αναμένεται να έχουν σημαντική επίδραση. Τα ανωτέρω έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση με ημερομηνία έναρξης ισχύος την 01/01/2019.

ΕΔΔΠΧΑ 23 «Αβεβαιότητα σχετικά με Χειρισμούς Φόρου Εισοδήματος»: Τον Ιούνιο του 2017, το IASB προέβη στην έκδοση μίας νέας Διερμηνείας, της ΕΔΔΠΧΑ 23. Το ΔΛΠ 12 «Φόροι Εισοδήματος» προσδιορίζει τον λογιστικό χειρισμό του τρέχοντος και αναβαλλόμενου φόρου, αλλά δεν προσδιορίζει τον τρόπο με τον οποίο θα πρέπει να αντικατοπτρίζονται οι επιπτώσεις της αβεβαιότητας. Η ΕΔΔΠΧΑ 23 περιλαμβάνει τις επιπρόσθετες του ΔΛΠ 12 απαιτήσεις, προσδιορίζοντας τον τρόπο με τον οποίο θα πρέπει να αντικατοπτρίζονται οι επιπτώσεις της αβεβαιότητας στον λογιστικό χειρισμό των φόρων εισοδήματος. Η Τράπεζα θα εξετάσει την επίπτωση όλων των παραπάνω στις Οικονομικές Καταστάσεις, αν και δεν αναμένεται να έχουν σημαντική επίδραση. Τα ανωτέρω έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση με ημερομηνία έναρξης ισχύος την 01/01/2019.

Τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 28: «Μακροπρόθεσμες Συμμετοχές σε Συγγενείς και Κοινοπραξίες: Τον Οκτώβριο του 2017, το IASB προέβη στην έκδοση τροποποιήσεων περιορισμένου σκοπού στο ΔΛΠ 28. Σκοπός των εν λόγω τροποποιήσεων είναι η παροχή διευκρινίσεων σχετικά με τον λογιστικό χειρισμό των μακροπρόθεσμων συμμετοχών σε μία συγγενή ή κοινοπραξία – στις οποίες δεν εφαρμόζεται η μέθοδος της καθαρής θέσης – βάσει του ΔΠΧΑ 9. Η Τράπεζα θα εξετάσει την επίπτωση όλων των παραπάνω στις Οικονομικές της Καταστάσεις, αν και δεν αναμένεται να έχουν καμία. Τα ανωτέρω δεν έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση. (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 01/01/2019)

Ετήσιες Βελτιώσεις των ΔΠΧΑ – Κύκλος 2015-2017: Τον Δεκέμβριο του 2017, το IASB προέβη στην έκδοση «Ετήσιες Βελτιώσεις των ΔΠΧΑ – Κύκλος 2015-2017», η οποία αποτελείται από μία σειρά τροποποιήσεων σε ορισμένα Πρότυπα και αποτελεί μέρος του προγράμματος για τις ετήσιες βελτιώσεις στα ΔΠΧΑ. Οι τροποποιήσεις που περιλαμβάνονται στον κύκλο αυτόν είναι οι εξής: ΔΠΧΑ 3 - ΔΠΧΑ 11: Συμμετοχικά δικαιώματα που κατείχε προηγουμένως ο αποκτών σε μία από κοινού λειτουργία, ΔΛΠ 12: Επιπτώσεις στον φόρο εισοδήματος από πληρωμές για χρηματοοικονομικά μέσα ταξινομημένα ως στοιχεία των ιδίων κεφαλαίων, ΔΛΠ 23: Κόστη δανεισμού επιλέξιμα για κεφαλαιοποίηση.

Τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 19: «Τροποποίηση, Περικοπή ή Διακανονισμός Προγράμματος Καθορισμένων Παροχών»: Τον Φεβρουάριο του 2018, το IASB προέβη στην έκδοση τροποποιήσεων περιορισμένου σκοπού στο ΔΛΠ 19, βάσει των οποίων μία οικονομική οντότητα απαιτείται να χρησιμοποιεί επικαιροποιημένες αναλογιστικές παραδοχές κατά τον προσδιορισμό του κόστους τρέχουσας υπηρεσίας και του καθαρού τόκου για την εναπομένουσα περίοδο μετά την τροποποίηση, την περικοπή ή τον διακανονισμό ενός προγράμματος καθορισμένων παροχών. Σκοπός των εν λόγω τροποποιήσεων είναι η ενίσχυση της κατανόησης των οικονομικών καταστάσεων και η παροχή περισσότερο χρήσιμων πληροφοριών στους χρήστες αυτών. Η Τράπεζα θα εξετάσει την επίπτωση όλων των παραπάνω στις Οικονομικές της Καταστάσεις, αν και δεν αναμένεται να έχουν καμία. Τα ανωτέρω δεν έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση. (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 01/01/2019)

Αναθεώρηση του Εννοιολογικού Πλαισίου της Χρηματοοικονομικής Αναφοράς: Τον Μάρτιο του 2018, το IASB προέβη στην αναθεώρηση του Εννοιολογικού Πλαισίου της Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, σκοπός της οποίας ήταν η ενσωμάτωση σημαντικών θεμάτων τα οποία δεν καλύπτονταν, καθώς επίσης και η επικαιροποίηση και παροχή διευκρινίσεων σε σχέση με συγκεκριμένες καθοδηγήσεις. Το αναθεωρημένο Εννοιολογικό Πλαίσιο της Χρηματοοικονομικής Αναφοράς περιλαμβάνει ένα νέο κεφάλαιο σχετικά με την επιμέτρηση, στο οποίο αναλύεται η έννοια της επιμέτρησης, συμπεριλαμβανομένων παραγόντων που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την επιλογή μίας βάσης επιμέτρησης, θέματα σχετικά με την παρουσίαση και γνωστοποίηση στις Οικονομικές Καταστάσεις και καθοδήγηση αναφορικά με την αποαναγνώριση στοιχείων του ενεργητικού και υποχρεώσεων από τις Οικονομικές Καταστάσεις. Περαιτέρω, το αναθεωρημένο Εννοιολογικό Πλαίσιο της Χρηματοοικονομικής Αναφοράς περιλαμβάνει βελτιωμένους ορισμούς των στοιχείων του ενεργητικού και των υποχρεώσεων, καθοδήγηση που υποβοηθά την εφαρμογή των εν λόγω ορισμών, επικαιροποίηση των κριτηρίων για την αναγνώριση των στοιχείων του ενεργητικού και των υποχρεώσεων, καθώς επίσης και διευκρινίσεις σε σημαντικούς τομείς, όπως οι ρόλοι της διαχείρισης, της συντηρητικότητας και της αβεβαιότητας κατά την επιμέτρηση στην χρηματοοικονομική πληροφόρηση. Η Τράπεζα θα εξετάσει την επίπτωση όλων των παραπάνω στις Οικονομικές της Καταστάσεις, αν και δεν αναμένεται να υπάρχει καμία μεταβολή. Τα ανωτέρω δεν έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 01/01/2019).

Τροποποιήσεις στις Αναφορές του Εννοιολογικού Πλαισίου της Χρηματοοικονομικής Αναφοράς: Τον Μάρτιο του 2018, το IASB προέβη στην έκδοση Τροποποιήσεων στις Αναφορές του Εννοιολογικού Πλαισίου της Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, σε συνέχεια της αναθεώρησής του. Ορισμένα Πρότυπα περιλαμβάνουν ρητές αναφορές σε προγενέστερες εκδόσεις του Εννοιολογικού Πλαισίου της Χρηματοοικονομικής Αναφοράς. Σκοπός των εν λόγω τροποποιήσεων είναι η επικαιροποίηση των ως άνω αναφορών και η υποστήριξη για τη μετάβαση στο αναθεωρημένο Εννοιολογικό Πλαίσιο της Χρηματοοικονομικής Αναφοράς. Η Τράπεζα θα εξετάσει την επίπτωση όλων των παραπάνω στις Οικονομικές της Καταστάσεις, αν και δεν αναμένεται να υπάρξει καμία μεταβολή. Τα ανωτέρω δεν έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 01/01/2019).

Τροποποιήσεις στο ΔΠΧΑ 3: «Ορισμός μίας Επιχείρησης»: Τον Οκτώβριο του 2018, το IASB προέβη στην έκδοση τροποποιήσεων περιορισμένου σκοπού στο ΔΠΧΑ 3 προκειμένου να βελτιώσει τον ορισμό μίας επιχείρησης. Οι τροποποιήσεις θα βοηθήσουν τις εταιρείες να προσδιορίσουν αν μία απόκτηση αποτελεί συνένωση επιχειρήσεων ή απόκτηση στοιχείων του ενεργητικού. Ο τροποποιημένος ορισμός επισημαίνει ότι η εκροή μίας επιχείρησης είναι να παρέχει αγαθά και υπηρεσίες στους πελάτες, ενώ ο προγενέστερος ορισμός εστίαζε στις αποδόσεις υπό τη μορφή μερισμάτων, χαμηλότερου κόστους ή άλλων οικονομικών οφελών στους επενδυτές και σε τρίτους. Επιπλέον της τροποποίησης του ορισμού της επιχείρησης, το IASB μέσω της εν λόγω έκδοσης παρέχει συμπληρωματική καθοδήγηση. Η Τράπεζα θα εξετάσει την επίπτωση όλων των παραπάνω στις Οικονομικές της Καταστάσεις, αν και δεν αναμένεται να υπάρξει καμία μεταβολή. Τα ανωτέρω δεν έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 01/01/2019).

Τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 1 και στο ΔΛΠ 8: «Ορισμός του Ουσιώδους»: Τον Οκτώβριο του 2018, το IASB προέβη στην έκδοση τροποποιήσεων στον ορισμό του ουσιώδους, προκειμένου να καταστεί ευκολότερο για τις εταιρείες να προβούν σε άσκηση κρίσης σχετικά με το ουσιώδες μέγεθος. Ο ορισμός του ουσιώδους βοηθά τις εταιρείες να αποφασίσουν ποιες πληροφορίες θα πρέπει να περιληφθούν στις Οικονομικές τους Καταστάσεις. Ο νέος ορισμός τροποποιεί το ΔΛΠ 1 και το ΔΛΠ 8. Οι τροποποιήσεις αποσαφηνίζουν τον ορισμό του ουσιώδους και πώς αυτός θα πρέπει να εφαρμοστεί, συμπεριλαμβάνοντας στον ορισμό καθοδήγηση η οποία μέχρι τώρα περιλαμβανόταν σε άλλα Πρότυπα. Η Τράπεζα θα εξετάσει την επίπτωση όλων των παραπάνω στις Οικονομικές της Καταστάσεις, αν και δεν αναμένεται να υπάρξει καμία μεταβολή. Τα ανωτέρω δεν έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 01/01/2019).

ΔΠΧΑ 17 «Ασφαλιστικές Συμβάσεις»: Τον Μάιο του 2017, το IASB προέβη στην έκδοση ενός νέου Προτύπου, του ΔΠΧΑ 17, το οποίο αντικαθιστά ένα ενδιάμεσο Πρότυπο, το ΔΠΧΑ 4. Σκοπός του έργου του IASB ήταν η ανάπτυξη ενός ενιαίου Προτύπου βασισμένου στις αρχές (principle-based standard) για τον λογιστικό χειρισμό όλων των τύπων ασφαλιστικών συμβάσεων, συμπεριλαμβανομένων και των συμβάσεων αντασφάλισης που κατέχει ένας ασφαλιστικός φορέας. Ένα ενιαίο Πρότυπο βασισμένο στις αρχές θα ενισχύσει τη συγκρισιμότητα της χρηματοοικονομικής αναφοράς μεταξύ οικονομικών οντοτήτων, δικαιοδοσίων και κεφαλαιαγορών. Το ΔΠΧΑ 17 καθορίζει τις απαιτήσεις που θα πρέπει να εφαρμόζει μία οικονομική οντότητα στη χρηματοοικονομική πληροφόρηση που σχετίζεται με ασφαλιστικές συμβάσεις που εκδίδει και συμβάσεις αντασφάλισης που κατέχει. Η Τράπεζα θα εξετάσει την επίπτωση όλων των παραπάνω στις Οικονομικές της Καταστάσεις, αν και δεν αναμένεται να υπάρξει καμία μεταβολή. Τα ανωτέρω δεν έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 01/01/2019).

Η Τράπεζα δεν έχει σκοπό να εφαρμόσει κανένα από τα Πρότυπα ή τις Διερμηνείες νωρίτερα. Με βάση τις λογιστικές πολιτικές που ακολουθούνται, η Διοίκηση (με εξαίρεση την εφαρμογή του Δ.Π.Χ.Α. 16) δεν αναμένει σημαντικές επιδράσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις της Τράπεζας από την εφαρμογή των ανωτέρω Προτύπων και Διερμηνειών, όταν αυτά καταστούν εφαρμόσιμα.

2.4 Μετατροπή ξένων νομισμάτων

Νόμισμα μέτρησης και αναφοράς: Το νόμισμα μέτρησης και αναφοράς της Τράπεζας είναι το ευρώ. Οι Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις παρουσιάζονται σε ευρώ, ενώ οι επεξηγήσεις και οι Σημειώσεις επί των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων παρουσιάζονται σε ευρώ, εκτός αν δηλώνεται διαφορετικά.

Συναλλαγές και υπόλοιπα: Οι συναλλαγές σε ξένο νόμισμα μετατρέπονται σε ευρώ βάσει των ισοτιμιών που ισχύουν κατά τις ημερομηνίες των συναλλαγών. Οι απαιτήσεις και υποχρεώσεις σε ξένο νόμισμα κατά την ημερομηνία σύνταξης των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων, προσαρμόζονται, ώστε να αντανακλούν τις συναλλαγματικές ισοτιμίες της ημερομηνίας σύνταξης. Τα κέρδη και οι ζημιές που προκύπτουν από τέτοιες συναλλαγές (και από τη μετατροπή στοιχείων του Ενεργητικού και του Παθητικού εκφρασμένων σε ξένο νόμισμα), αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων, εκτός αν καταχωρούνται στην καθαρή θέση ως αναγνωρισμένες αντισταθμίσεις ταμειακών ροών.

2.5 Ταμείο και ταμειακά διαθέσιμα

Για τους σκοπούς σύνταξης των ταμειακών ροών, ως ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα νοούνται τα υπόλοιπα των λογαριασμών «Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα» και «Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων», με ημερομηνία λήξης μικρότερη των τριών μηνών από την ημερομηνία απόκτησής τους.

2.6 Χρηματοοικονομικά μέσα

2.6.1 Αναγνώριση και επιμέτρηση

Χρηματοοικονομικό μέσο είναι κάθε σύμβαση που δημιουργεί ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο Ενεργητικού σε μια επιχείρηση και μια χρηματοοικονομική υποχρέωση ή ένα συμμετοχικό τίτλο σε μια άλλη. Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις καταχωρούνται στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης της Τράπεζας, από τη στιγμή που αυτή καθίσταται ένα μέρος εκ των συμβαλλομένων του χρηματοοικονομικού μέσου.

Επενδύσεις και λοιπά (πρωτογενή) χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία (ΔΠΧΑ 9):

Ταξινόμηση και επιμέτρηση

Σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9, τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού ταξινομούνται σε μια από τις εξής τρεις κατηγορίες:

- α) στο αποσβέσιμο κόστος**, εφόσον πληρούνται αμφότερες οι ακόλουθες προϋποθέσεις:
  - i. το χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο διατηρείται στο πλαίσιο ενός επιχειρηματικού μοντέλου, στόχος του οποίου είναι η διακράτηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων με σκοπό την είσπραξη συμβατικών ταμειακών ροών, και
  - ii. βάσει των συμβατικών όρων που διέπουν το χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο, δημιουργούνται σε συγκεκριμένες ημερομηνίες ταμειακές ροές που συνίστανται αποκλειστικά σε αποπληρωμή κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου υπολοίπου κεφαλαίου (**solely payments of principle and interest – SPPI**).
- β) στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση**, εφόσον πληρούνται αμφότερες οι ακόλουθες προϋποθέσεις:
  - i. το χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο διατηρείται στο πλαίσιο ενός επιχειρηματικού μοντέλου του οποίου ο στόχος επιτυγχάνεται τόσο με την είσπραξη συμβατικών ταμειακών ροών όσο και με την πώληση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, και
  - ii. βάσει των συμβατικών όρων που διέπουν το χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο, δημιουργούνται σε συγκεκριμένες ημερομηνίες ταμειακές ροές που συνίστανται αποκλειστικά σε αποπληρωμή κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου υπολοίπου κεφαλαίου.
- γ) και στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων** σε κάθε άλλη περίπτωση, τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού θα επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.

Αξιολόγηση του επιχειρηματικού μοντέλου

Το επιχειρηματικό μοντέλο μιας οικονομικής οντότητας καθορίζεται σε επίπεδο που να αντανακλά τον τρόπο με τον οποίο οι ομάδες χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων βρίσκονται υπό κοινή διαχείριση ώστε να επιτυγχάνεται ένας συγκεκριμένος επιχειρηματικός στόχος. Ουσιαστικά, αναφέρεται στον τρόπο με τον οποίο η οικονομική οντότητα διαχειρίζεται τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία της για να δημιουργεί ταμειακές ροές. Δηλαδή, το επιχειρηματικό μοντέλο καθορίζει το εάν οι ταμειακές ροές θα απορρέουν από την είσπραξη συμβατικών ταμειακών ροών, την πώληση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων ή και από τα δύο. Με βάση το ΔΠΧΑ 9, ορίζεται ότι τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που προορίζονται για εμπορική εκμετάλλευση ή που η διαχείρισή τους γίνεται με βάση την εύλογη αξία, θα επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.

Αξιολόγηση SPPI (αξιολόγηση συμβατικών ταμειακών ροών που αφορούν αποκλειστικά σε πληρωμές κεφαλαίου και τόκων)

Κατά την αξιολόγηση του κατά πόσον οι συμβατικές ροές αφορούν αποκλειστικά σε πληρωμές κεφαλαίου και τόκων, η Τράπεζα λαμβάνει υπόψη εάν οι εν λόγω ροές είναι συνεπείς με μια βασική δανειακή σύμβαση, ελέγχοντας ουσιαστικά εάν τα βασικά στοιχεία του επιτοκίου ενσωματώνουν το αντάλλαγμα για την διαχρονική αξία του χρήματος, τον πιστωτικό κίνδυνο ή/και άλλους βασικούς κινδύνους δανεισμού καθώς και ένα περιθώριο κέρδους. Επίσης, διενεργείται μια αξιολόγηση για το εάν ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού περιλαμβάνει κάποιο συμβατικό όρο που θα μπορούσε να επηρεάσει ποσοτικά ή χρονικά τις συμβατικές ταμειακές ροές με τέτοιο τρόπο, που η ανωτέρω προϋπόθεση δεν έπαυε να ισχύει. Στις περιπτώσεις όπου οι συμβατικοί όροι επιφέρουν την έκθεση σε κινδύνους ή μεταβλητότητα που δεν σχετίζεται με μια βασική δανειακή σύμβαση, το σχετικό χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού θα επιμετράται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.

Αξιολόγηση μεταβολών ταξινόμησης και επιμέτρησης

Η Τράπεζα κατά την ημερομηνία μετάβασης προχώρησε σε αξιολόγηση του επιχειρηματικού μοντέλου στα χαρτοφυλάκια και προέβη σε λεπτομερή αξιολόγηση των συμβατικών όρων στο χαρτοφυλάκιο των χρεωστικών τίτλων, με σκοπό τον εντοπισμό πιθανών μεταβολών στην ταξινόμηση και επιμέτρηση αυτών. Στην πλειονότητά του, το χαρτοφυλάκιο των χρεωστικών τίτλων της Τράπεζας πληροί το κριτήριο του «SPPI».

Κατά συνέπεια και βάσει των υφιστάμενων επιχειρηματικών μοντέλων :

- **τα δάνεια και απαιτήσεις** από πελάτες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα επιμετρώνται στο **αποσβεσίμο κόστος**,
- **τα ομόλογα** επιμετρώνται στην **εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων**
- **οι λοιποί συμμετοχικοί τίτλοι** επιμετρώνται στην **εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων**

Αναφορικά με τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις, αυτές αποτιμώνται στο αποσβεσμένο κόστος.

Επιχειρηματικό Μοντέλο	Βασικά Χαρακτηριστικά	Κατηγορία Επιμέτρησης	Ταξινόμηση Χρηματοοικονομικών Μέσων
Μοντέλο Διακράτησης (Hold to Collect)	<ul style="list-style-type: none"> • Διακράτηση για είσπραξη ταμειακών ροών • Οι ταμειακές ροές αντιπροσωπεύουν αποκλειστικά αποπληρωμή κεφαλαίου και τόκων (κριτήριο SPPI) • Η πώληση των μέσων σε συχνότητα και μέγεθος δεν είναι πιθανή 	Αποσβεσμένο κόστος (Amortised Cost)	<ul style="list-style-type: none"> • Μετρητά και ισοδύναμα μετρητών • Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων • Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών
Μοντέλο Διακράτησης και Πώλησης (Hold to Collect and Sell)	<ul style="list-style-type: none"> • Διακράτηση για είσπραξη ταμειακών ροών με κύριο σκοπό την πώληση των μέσων • Οι ταμειακές ροές αντιπροσωπεύουν αποκλειστικά αποπληρωμή κεφαλαίου και τόκων (κριτήριο SPPI) 	Εύλογη αξία μέσω των Λοιπών Συνολικών Εσόδων (Fair Value through Other Comprehensive Income - FVOCI)	-
Άλλο	<ul style="list-style-type: none"> • Τα μέσα δε δύναται να ταξινομηθούν στα παραπάνω δύο μοντέλα • Οι ταμειακές ροές που μπορεί να προκύψουν έχουν τυχαία συχνότητα 	Εύλογη αξία μέσω των Αποτελεσμάτων (Fair Value through Profit or Loss - FVPL)	<ul style="list-style-type: none"> • Χρεόγραφα και Επενδύσεις σε συμμετοχικούς τίτλους

Απομείωση των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού

Το ΔΠΧΑ 9 εισάγει ένα μοντέλο **αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών (expected credit losses - ECL)**. Το νέο μοντέλο απομείωσης εφαρμόζεται για χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού τα οποία δεν επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων συμπεριλαμβανομένων των δανείων, απαιτήσεων από μισθώσεις, ομολόγων, συμβολαίων χρηματοοικονομικής εγγύησης και δανειακών δεσμεύσεων ενώ δε θα αναγνωρίζεται ζημία απομείωσης για επενδύσεις σε συμμετοχικούς τίτλους.

Το ΔΠΧΑ 9 χρησιμοποιεί μία προσέγγιση **«τριών σταδίων»** η οποία θα αντικατοπτρίζει μεταβολές στην πιστωτική ποιότητα από την αρχική αναγνώριση.

Στάδιο 1: Συγκεντρώνει τόσο χρεωστικούς τίτλους **με χαμηλό πιστωτικό κίνδυνο** κατά την ημερομηνία αναφοράς, όσο και τα υπόλοιπα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού για τα οποία **δεν έχει παρατηρηθεί σημαντική αύξηση του πιστωτικού τους κινδύνου** από την αρχική αναγνώριση.

Στις περιπτώσεις αυτές, αναγνωρίζεται πρόβλεψη για ζημιές από πιστωτικό κίνδυνο ίση με τις αναμενόμενες ζημιές για 12 μήνες («12-month expected losses»). Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για 12 μήνες ορίζονται ως το μέρος των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών καθ' όλη τη διάρκεια ζωής που προκύπτουν από γεγονότα αθέτησης επί ενός χρηματοοικονομικού μέσου τα οποία είναι πιθανά εντός των 12 μηνών μετά την ημερομηνία αναφοράς.

Στάδιο 2: Συγκεντρώνει τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού των οποίων **ο πιστωτικός κίνδυνος έχει** αυξηθεί σημαντικά μετά την αρχική τους αναγνώριση και για τα οποία δεν έχει παρατηρηθεί κάποιο ζημιόγνο γεγονός. Στις περιπτώσεις αυτές θα αναγνωρίζεται πρόβλεψη απομείωσης ίση με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για τη συνολική διάρκεια τη ζωής τους («lifetime expected losses»).

Στάδιο 3: Συγκεντρώνει τα αγορασμένα ή κατά την αρχική τους αναγνώριση πιστωτικά απομειωμένα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού. Στις περιπτώσεις αυτές, η πρόβλεψη απομείωσης επιμετρείται ως ένα ποσό ίσο με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για το σύνολο της διάρκειας της ζωής τους.

Επιμέτρηση αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών

Το ποσό της επιμέτρησης των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών αντιπροσωπεύει μία σταθμισμένη βάση πιθανοτήτων μέσω εκτίμηση που θα λαμβάνει υπόψη τη διαχρονική αξία του χρήματος. Ως πιστωτική ζημία ορίζεται η παρούσα αξία της διαφοράς μεταξύ **α)** των συμβατικών ταμειακών ροών που οφείλονται σε μια οικονομική οντότητα με βάση τη σύμβαση και **β)** των ταμειακών ροών που η οικονομική οντότητα αναμένει να εισπράξει (cash shortfalls). Η προεξόφληση για τον προσδιορισμό της παρούσας αξίας πραγματοποιείται με το αρχικό πραγματικό επιτόκιο (EIR) του στοιχείου του ενεργητικού, ή με το προσαρμοσμένο στον πιστωτικό κίνδυνο πραγματικό επιτόκιο (credit-adjusted EIR) σε ό, τι αφορά τα αγορασμένα ή κατά την αρχική τους αναγνώριση πιστωτικά απομειωμένα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού. Ο τρόπος που η Τράπεζα επιμετρά τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές ενός χρηματοοικονομικού μέσου αντανακλά μεταξύ άλλων λογικές και βάσιμες πληροφορίες οι οποίες είναι διαθέσιμες κατά την ημερομηνία αναφοράς χωρίς αδικαιολόγητο κόστος ή προσπάθεια και αφορούν παρελθόντα γεγονότα, τρέχουσες συνθήκες και προβλέψεις των μελλοντικών οικονομικών συνθηκών.

Για τους σκοπούς επιμέτρησης των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών, η Τράπεζα έχει συνεκτιμήσει τις αναμενόμενες υστερήσεις των ταμειακών ροών (cash shortfalls) με τις ταμειακές ροές από τις εξασφαλίσεις ή άλλα μέτρα προστασίας πιστωτικού κινδύνου που εμπεριέχονται στους συμβατικούς όρους και τα οποία δεν αναγνωρίζονται ξεχωριστά. Η εκτίμηση των αναμενόμενων cash shortfalls για ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού με εξασφαλίσεις αποτυπώνει το ποσό των ταμειακών ροών και τη χρονική στιγμή που αυτές αναμένεται να εισπραχθούν από την διαδικασία πλειστηριασμού μετά την αφαίρεση των προεξοφλημένων εξόδων εκποίησης της εξασφάλισης, ανεξάρτητα από το εάν ο πλειστηριασμός είναι πιθανός. Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές υπολογίζονται για τη μέγιστη συμβατική περίοδο στην οποία η Τράπεζα είναι εκτεθειμένη σε πιστωτικό κίνδυνο. Η μέγιστη συμβατική περίοδος ορίζεται με βάση τους ουσιώδεις όρους του χρηματοοικονομικού μέσου συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας απαίτησης πρόωρης αποπληρωμής ή ακύρωσης από πλευράς Τράπεζας, καθώς και του δικαιώματος επέκτασης από την πλευρά του πελάτη. Στο πλαίσιο αυτό, η Τράπεζα λαμβάνει υπόψη τη συνήθη διαδικασία λήψης μέτρων μείωσης του πιστωτικού κινδύνου, προγενέστερες πρακτικές, μελλοντικές προθέσεις και αναμενόμενα μέτρα διαχείρισης του πιστωτικού κινδύνου, την περίοδο κατά την οποία ήταν εκτεθειμένη σε πιστωτικό κίνδυνο για παρόμοια χρηματοοικονομικά μέσα καθώς και τη χρονική διάρκεια εμφάνισης σχετικών αθετήσεων για παρόμοια χρηματοοικονομικά μέσα κατόπιν σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, η Τράπεζα ενδέχεται να μην έχει στη διάθεσή της λογικές και βάσιμες πληροφορίες που να καθίστανται διαθέσιμες χωρίς αδικαιολόγητο κόστος ή προσπάθεια για την επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών καθ' όλη τη διάρκεια ζωής σε βάση μεμονωμένου μέσου. Σε αυτή την περίπτωση, οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ' όλη τη διάρκεια ζωής αναγνωρίζονται σε συλλογική βάση λαμβάνοντας υπόψη περιεκτικές πληροφορίες πιστωτικού κινδύνου.

Αυτές οι περιεκτικές πληροφορίες πιστωτικού κινδύνου πρέπει να ενσωματώνουν όχι μόνο πληροφορίες που αφορούν το παρελθόν, αλλά και όλες τις σχετικές πληροφορίες πιστωτικού κινδύνου, συμπεριλαμβανομένων μακροοικονομικών πληροφοριών που αφορούν το μέλλον, προκειμένου να υπολογίζεται κατά προσέγγιση το αποτέλεσμα της αναγνώρισης των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών καθ' όλη τη διάρκεια ζωής όταν έχει σημειωθεί σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου μετά την αρχική αναγνώριση σε επίπεδο μεμονωμένου μέσου.

Η επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών για μεγάλα χρηματοδοτικά ανοίγματα και απομειωμένα δάνεια γίνεται σε ατομική βάση ενώ για τα λοιπά ανοίγματα, η επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών δύναται να πραγματοποιείται σε συλλογική βάση.

Κατάταξη ανοιγμάτων σε στάδια

Η Τράπεζα διακρίνει τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού σε εκείνα που επιμετρώνται με βάση τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12 μηνών (στάδιο 1) και σε εκείνα για τα οποία αναγνωρίζονται αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για όλη τη διάρκεια της ζωής τους (στάδιο 2 και 3) σύμφωνα με το εάν έχει υπάρξει σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου από την αρχική αναγνώριση. Κατά την αξιολόγηση του κατά πόσον ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού έχει υποστεί σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου από την αρχική αναγνώριση, η Τράπεζα λαμβάνει υπόψη της ένα συνδυασμό ποσοτικών και ποιοτικών κριτηρίων τα οποία μεταξύ άλλων περιλαμβάνουν:

- ενδεχόμενες μεταβολές της πιθανότητας αθέτησης για την εναπομείνασα διάρκεια της ζωής του χρηματοοικονομικού στοιχείου (residual lifetime probability of default),
- χειροτέρευση της βαθμίδας πιστοληπτικής αξιολόγησης
- ημέρες καθυστέρησης.

Η Διοίκηση μπορεί υπό προϋποθέσεις να παρεμβαίνει αναπροσαρμόζοντας τα αποτελέσματα του μοντέλου απομείωσης, είτε σε ατομική είτε σε συλλογική βάση, όσον αφορά τα χρηματοδοτικά ανοίγματα με κοινά χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου, με σκοπό να ληφθούν υπόψη ειδικές καταστάσεις, οι οποίες ενδεχομένως να μην αντικατοπτρίζονται πλήρως στα μοντέλα απομείωσης. **Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που έχουν υποστεί σημαντική αύξηση στον πιστωτικό κίνδυνο από την αρχική αναγνώριση θα κατατάσσονται στο στάδιο 2.** Όταν τα κριτήρια κατάταξης στο στάδιο 2 παύουν να ισχύουν, τότε τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού θα ανακατατάσσονται στο στάδιο 1. **Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού όταν θεωρούνται απομειωμένα λόγω πιστωτικού κινδύνου θα κατατάσσονται στο στάδιο 3.** Μεταγενέστερες μεταφορές από το στάδιο 3 στο στάδιο 2 θα λαμβάνουν χώρα όταν τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού παύουν να θεωρούνται απομειωμένα λόγω πιστωτικού κινδύνου.

Βασικές παράμετροι προσδιορισμού των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών

Ο υπολογισμός των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών βασίζεται στις καμπύλες της πιθανότητας αθέτησης (probability of default -PD), της ζημιάς ως ποσοστό του χρηματοδοτικού ανοίγματος δεδομένης της αθέτησης (loss given default - LGD), της έκθεσης κατά την αθέτηση (exposure at default - EAD) και άλλων παραμέτρων όπως τον συντελεστή μετατροπής των εκτός ισολογισμού ανοιγμάτων σε πιστωτικά ανοίγματα (credit conversion factor - CCF) και το ποσοστό προπληρωμής (prepayment rate). Γενικά, η Τράπεζα υπολογίζει να αντλήσει αυτές τις παραμέτρους από εσωτερικώς αναπτυγμένα στατιστικά μοντέλα, ιστορικά δεδομένα συγκεκριμένης χρονικής στιγμής (point-in-time) και παρατηρήσεις, αξιοποιώντας τις υφιστάμενες υποδομές που έχει αναπτύξει σχετικά με το κανονιστικό πλαίσιο και τις πρακτικές διαχείρισης κινδύνου. Ο υπολογισμός των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών πραγματοποιείται με την ακόλουθη φόρμουλα :

Φόρμουλα υπολογισμού των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών		
Abbreviation	Expected Credit Loss	Loss Given Default
	$ECL = PD * EAD * LGD$	$LGD = LGL * (1 - Cure Rate)$
ECL	Expected Credit Loss	Αναμενόμενη ζημία
PD	Probability of Default	Πιθανότητα αθέτησης
LGD	Loss Given Default	Απώλεια δεδομένης της ζημιάς
LGL	Loss Given Loss	Έκθεση σε ζημία
EAD	Exposure-at-default	Άνοιγμα σε κίνδυνο
	Cure Rate	Βαθμός αποκατάστασης

Μετάβαση στο ΔΠΧΑ 9

Η Τράπεζα προχώρησε σε πλήρη εφαρμογή του Δ.Π.Χ.Α. 9 κατά την 1.1.2018, χωρίς την αναμόρφωση των αντίστοιχων συγκριτικών στοιχείων και με την παράθεση των απαιτούμενων γνωστοποιήσεων κατά την ημερομηνία μετάβασης (transitional disclosures). Κατά συνέπεια **τα συγκριτικά ποσά της Τράπεζας για το 2017 παρουσιάζονται σύμφωνα με το ΔΛΠ 39.**

2.6.2 Καθορισμός της εύλογης αξίας χρηματοοικονομικών μέσων

Εύλογη αξία ορίζεται ως, η τιμή στην οποία θα πωληθεί ένα περιουσιακό στοιχείο Ενεργητικού (χρηματοοικονομικό ή μη), ή η τιμή που θα καταβληθεί για τη μεταβίβαση μιας υποχρέωσης (χρηματοοικονομικής ή μη) σε μια κανονική συναλλαγή μεταξύ συμμετεχόντων στην αγορά, κατά την ημερομηνία επιμέτρησης. Στην επιμέτρηση της εύλογης αξίας, υποθέτουμε ότι η συναλλαγή για την πώληση του περιουσιακού στοιχείου ή τη μεταβίβαση της υποχρέωσης, λαμβάνει χώρα είτε: (i) στην κύρια αγορά για το περιουσιακό στοιχείο ή την υποχρέωση είτε (ii) ελλείψει κύριας αγοράς, στην πλέον συμφέρουσα αγορά για το περιουσιακό στοιχείο ή την υποχρέωση.

Ένα χρηματοοικονομικό μέσο θεωρείται ότι είναι διαπραγματεύσιμο σε μια κύρια αγορά, αν οι τιμές διαπραγμάτευσης είναι άμεσα και τακτικά διαθέσιμες από ένα χρηματιστήριο, μεσίτη, επιχειρηματικό τομέα, μια υπηρεσία τιμολόγησης ή ένα ρυθμιστικό φορέα και αυτές οι τιμές εκφράζουν τρέχουσες και τακτικά διενεργούμενες αγοραίες συναλλαγές σε καθαρά εμπορική βάση.

Μια οντότητα δεν χρειάζεται να πραγματοποιήσει εξαντλητική έρευνα όλων των πιθανών αγορών για να εντοπίσει την κύρια αγορά ή, απουσία κύριας αγοράς, την πλέον συμφέρουσα αγορά, αλλά να λαμβάνει υπόψη της όλες τις ευλόγως διαθέσιμες πληροφορίες. Απουσία σχετικών αποδείξεων για το αντίθετο, η αγορά στην οποία μια οντότητα θα πραγματοποιούσε κανονικά μια συναλλαγή για την πώληση του περιουσιακού στοιχείου ή τη μεταβίβαση της υποχρέωσης, θεωρείται ότι είναι η κύρια αγορά ή, απουσία κύριας αγοράς, η πλέον συμφέρουσα αγορά. Εάν υπάρχει κύρια αγορά για το περιουσιακό στοιχείο ή την υποχρέωση, η επιμέτρηση της εύλογης αξίας αντιπροσωπεύει την τιμή στην αγορά αυτή (είτε η τιμή αυτή είναι άμεσα παρατηρήσιμη, είτε εκτιμάται με τη χρήση άλλης τεχνικής αποτίμησης), ακόμα και εάν η τιμή σε μια διαφορετική αγορά είναι, ενδεχομένως, περισσότερο συμφέρουσα, κατά την ημερομηνία επιμέτρησης.

Το Δ.Π.Χ.Α. 13 καθορίζει την ιεραρχία των μοντέλων αποτίμησης, σχετικά με την αντικειμενικότητα των στοιχείων που χρησιμοποιούνται σε αυτά τα μοντέλα (παρατηρήσιμα ή μη στοιχεία). Τα παρατηρήσιμα δεδομένα βασίζονται σε δεδομένα της αγοράς και αντλούνται από ανεξάρτητες πηγές, ενώ τα μη παρατηρήσιμα αναφέρονται σε παραδοχές της Διοίκησης. Η Τράπεζα υπολογίζει την εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών μέσων, στηριζόμενη σε σχετικό πλαίσιο που κατατάσσει τα χρηματοοικονομικά στοιχεία σε μια ιεραρχία τριών επιπέδων, με βάση τα δεδομένα που χρησιμοποιούνται για την αποτίμησή τους, όπως αυτό περιγράφεται κατωτέρω:

Επίπεδο 1: Επενδύσεις που αποτιμώνται στην εύλογη αξία, με βάση διαπραγματεύσιμες (μη προσαρμοσμένες) τιμές σε ενεργές αγορές, για όμοια περιουσιακά στοιχεία ή υποχρεώσεις.

Επίπεδο 2: Επενδύσεις που αποτιμώνται στην εύλογη αξία, με βάση μοντέλα αποτίμησης, στα οποία όλα τα στοιχεία που επηρεάζουν σημαντικά την εύλογη αξία είναι βασισμένα (είτε άμεσα είτε έμμεσα) σε παρατηρήσιμα δεδομένα της αγοράς.

Επίπεδο 3: Επενδύσεις που αποτιμώνται στην εύλογη αξία, με βάση μοντέλα αποτίμησης, στα οποία τα στοιχεία που επηρεάζουν σημαντικά την εύλογη αξία δεν είναι βασισμένα σε παρατηρήσιμα δεδομένα της αγοράς.

Διαγραφή: Ένα χρηματοοικονομικό μέσο του Ενεργητικού διαγράφεται, όταν η Τράπεζα χάνει τον έλεγχο επί των συμβατικών δικαιωμάτων που περιέχονται στο στοιχείο αυτό. Αυτό συμβαίνει όταν τα δικαιώματα λήγουν ή μεταβιβάζονται και η Τράπεζα έχει μεταβιβάσει ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τα οφέλη που συνεπάγεται η ιδιοκτησία του. Οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις διαγράφονται, όταν η υποχρέωση της Τράπεζας για καταβολή μετρητών ή άλλων χρηματοοικονομικών μέσων παύει να υφίσταται.

Συμψηφισμός: Χρηματοοικονομικά στοιχεία του Ενεργητικού και του Παθητικού δύναται να συμψηφιστούν και το καθαρό ποσό εμφανίζεται στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης, όταν υφίσταται συμβατικό δικαίωμα που επιτρέπει τον συμψηφισμό των ποσών που έχουν καταχωρηθεί και παράλληλα, υπάρχει πρόθεση, είτε για ταυτόχρονο διακανονισμό του συνολικού ποσού, τόσο του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου όσο και της υποχρέωσης αντίστοιχα, είτε για διακανονισμό του καθαρού ποσού που προκύπτει μετά το συμψηφισμό.

2.7 Συγγενείς επιχειρήσεις

Συγγενείς είναι οι επιχειρήσεις στις οποίες η Τράπεζα ασκεί σημαντική επιρροή, αλλά δεν ασκεί έλεγχο και το κατεχόμενο ποσοστό κυμαίνεται μεταξύ 20% και 50% των δικαιωμάτων ψήφου. Επενδύσεις σε συγγενείς επιχειρήσεις αρχικά καταχωρούνται στην αξία κτήσεώς τους και ενοποιούνται με τη μέθοδο της καθαρής θέσης.

2.8 Επενδύσεις σε ακίνητα

Τα ακίνητα που κατέχονται με σκοπό τη μακροπρόθεσμη εκμίσθωση ή/και την απόκτηση υπεραξίας, κατατάσσονται ως επενδύσεις σε ακίνητα. Οι επενδύσεις σε ακίνητα καταχωρούνται αρχικά στο κόστος, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών εξόδων συναλλαγής. Μετά την αρχική καταχώρηση, οι επενδύσεις σε ακίνητα καταχωρούνται στην εύλογη αξία, όπως αυτή εκτιμάται από εκτιμητή. Η εύλογη αξία προσδιορίζεται από τις αγοραίες τιμές ή αναπροσαρμόζεται, αν κρίνεται απαραίτητο, αναλόγως της φύσης, της τοποθεσίας και της κατάστασης του συγκεκριμένου ακινήτου. Επιπρόσθετα, σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 13, η επιμέτρηση της εύλογης αξίας θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη την ικανότητα δημιουργίας ωφελειών από τη μέγιστη και βέλτιστη χρήση του περιουσιακού στοιχείου ή από την πώλησή του σε τρίτο, που θα χρησιμοποιήσει το εν λόγω περιουσιακό στοιχείο κατά τη μέγιστη και βέλτιστη χρήση του.

Εάν η πληροφόρηση για τις εύλογες αξίες δεν είναι διαθέσιμη, χρησιμοποιούνται εκτιμητικές μέθοδοι. Οι εύλογες αξίες των επενδύσεων σε ακίνητα αντανακλούν εισοδήματα από τρέχουσες μισθώσεις, καθώς και παραδοχές για μελλοντικές μισθώσεις, λαμβάνοντας υπόψη τις τρέχουσες συνθήκες της αγοράς. Οι εύλογες αξίες αντανακλούν, επίσης, οποιοσδήποτε εκροές αναμένονται για τις επενδύσεις σε ακίνητα. Μεταγενέστερες δαπάνες καταχωρούνται στη λογιστική αξία του ακινήτου, μόνο όταν είναι πιθανόν, ότι μελλοντικά οικονομικά οφέλη, τα οποία σχετίζονται με το ακίνητο, θα εισρεύσουν στην Τράπεζα και το κόστος τους μπορεί να αποτιμηθεί αξιόπιστα. Όλες οι άλλες δαπάνες βελτίωσης και συντήρησης, καταχωρούνται στην Κατάσταση Συνολικού Εισοδήματος, κατά τη διάρκεια της χρήσης στην οποία πραγματοποιούνται. Για τα ακίνητα που δεν εκτιμώνται από εκτιμητές, η εύλογη αξία προσδιορίζεται με μεθοδολογία που βασίζεται σε τιμές από πραγματοποιηθείσες εκτιμήσεις.

Μεταβολές στην εύλογη αξία καταχωρούνται στην Κατάσταση Συνολικού Εισοδήματος. Εάν μια επένδυση σε ακίνητο μετατραπεί σε ιδιοχρησιμοποιούμενη, κατηγοριοποιείται στα ενσώματα πάγια και η εύλογη αξία της κατά την ημερομηνία της αλλαγής θεωρείται ως το νέο κόστος. Τα ακίνητα που κατασκευάζονται ή αναπτύσσονται για μελλοντική χρήση, ως επενδύσεις σε ακίνητα, κατατάσσονται στα ενσώματα πάγια και καταχωρούνται στο κόστος μέχρι να ολοκληρωθεί η κατασκευή ή η ανάπτυξή τους, οπότε και αλλάζουν κατηγορία και λογιστικοποιούνται ως επενδύσεις σε ακίνητα. Οι επενδύσεις σε ακίνητα που διακρατούνται για πώληση, χωρίς να υπόκεινται σε βελτιώσεις, εντάσσονται στα μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται για πώληση, σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 5.

2.9 Άυλα πάγια στοιχεία

Οι άδειες λογισμικού αποτιμώνται στο κόστος κτήσεως μείον τις αποσβέσεις. Οι αποσβέσεις διενεργούνται με τη σταθερή μέθοδο, κατά την διάρκεια της ωφέλιμης ζωής των στοιχείων αυτών, η οποία εκτιμάται σε 10 χρόνια. Δαπάνες που απαιτούνται για την ανάπτυξη και συντήρηση του λογισμικού, αναγνωρίζονται ως έξοδα, όταν πραγματοποιούνται. Οι δαπάνες που αναλαμβάνονται για την ανάπτυξη συγκεκριμένων λογισμικών που ελέγχονται από την Τράπεζα, αναγνωρίζονται ως άυλα περιουσιακά στοιχεία. Τέτοιες δαπάνες περιλαμβάνουν αμοιβές προσωπικού και αναλογία γενικών εξόδων.

2.10 Ενσώματες πάγιες ακινητοποιήσεις

Τα ενσώματα πάγια αποτιμώνται ως εξής:

- Τα οικοπέδα και κτίρια στην εύλογη αξία, όπως αυτή προσδιορίζεται από εκτιμήσεις επαγγελματιών εκτιμητών, που βασίζονται σε ενδείξεις της αγοράς, σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 16.
- Ο μηχανολογικός εξοπλισμός, τα αυτοκίνητα, οι Η/Υ, τα Α.Τ.Μ. και ο λοιπός εξοπλισμός στο κόστος κτήσεως μείον τις σωρευμένες αποσβέσεις και τυχόν απομείωση.

Η εύλογη αξία στα περιουσιακά στοιχεία της πρώτης περίπτωσης ή το κόστος κτήσεως σε εκείνα της δεύτερης, περιλαμβάνει όλες τις άμεσα επιρριπτέες δαπάνες για την απόκτησή τους. Μπορεί, επίσης, να περιλαμβάνει κέρδη ή ζημίες από αντιστάθμιση του συναλλαγματικού κινδύνου κατά την αγορά των στοιχείων, τα οποία είχαν καταχωρηθεί σε αποθεματικό των ιδίων κεφαλαίων. Μεταγενέστερες δαπάνες καταχωρούνται σε επαύξηση της εύλογης αξίας ή του κόστους κτήσεως, αντίστοιχα, ή ως ξεχωριστό πάγιο, μόνον εάν είναι πιθανό τα μελλοντικά οικονομικά οφέλη να εισρεύσουν στην Τράπεζα και το κόστος τους μπορεί να επιμετρηθεί αξιόπιστα.

Σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 23, το κόστος δανεισμού μεταφέρεται σε αύξηση του κόστους κτήσεως του σχετικού περιουσιακού στοιχείου, όταν πληρούνται οι προϋποθέσεις του Δ.Λ.Π. 23. Συγκεκριμένα, αυτές αναφέρουν ότι: α) το κόστος δανεισμού πρέπει να σχετίζεται άμεσα με την απόκτηση, κατασκευή ή παραγωγή ενός περιουσιακού στοιχείου, που απαιτεί σημαντική χρονική περίοδο προετοιμασίας, για τη χρήση για την οποία προορίζεται ή για την πώλησή του και β) το κόστος δανεισμού θα είχε αποφευχθεί, εάν δεν είχε πραγματοποιηθεί η δαπάνη για το συγκεκριμένο περιουσιακό στοιχείο.

Το κόστος επισκευών και συντηρήσεων καταχωρείται στα αποτελέσματα όταν αυτές πραγματοποιούνται.

Τα οικοπέδα δεν αποσβένονται. Οι αποσβέσεις όλων των άλλων στοιχείων των ενσωμάτων παγίων υπολογίζονται με τη σταθερή μέθοδο, μέσα στην ωφέλιμη ζωή τους, που έχει ως εξής:

Κατηγορία Παγίων	Συντελεστής	Ωφέλιμη Ζωή
Βελτιώσεις επί μισθωμένων ακινήτων	Διάρκεια Μίσθωσης ή Ωφέλιμη Ζωή	
Κτίρια - τεχνικά έργα	2,86%	35 έτη
Μηχανολογικός εξοπλισμός	10,00%	10 έτη
Αυτοκίνητα	20,00%	5 έτη
Η/Υ & Α.Τ.Μ.	20,00%	5 έτη
Λοιπός εξοπλισμός	10,00%	10 έτη

Οι υπολειμματικές αξίες και οι ωφέλιμες ζωές των ενσώματων παγίων υπόκεινται σε επανεξέταση σε κάθε ημερομηνία Κατάστασης Χρηματοοικονομικής Θέσης.

Όταν οι λογιστικές αξίες των ενσώματων παγίων που αποτιμώνται στο κόστος κτήσεως υπερβαίνουν την ανακτήσιμη αξία τους, η διαφορά (απομείωση) καταχωρείται άμεσα ως έξοδο στα αποτελέσματα χρήσεως.

Κατά την πώληση ενσώματων παγίων, οι διαφορές μεταξύ του τιμήματος που λαμβάνεται και της λογιστικής τους αξίας (εύλογη αξία ή κόστος κτήσεως, ανάλογα με την κατηγορία των ενσώματων περιουσιακών στοιχείων), καταχωρούνται ως κέρδη ή ζημιές στα αποτελέσματα χρήσεως.

Ύστερα από την αρχική αναγνώρισή τους, τα οικόπεδα και κτίρια των οποίων η εύλογη αξία μπορεί να αποτιμηθεί αξιόπιστα, εμφανίζονται με αναπροσαρμοσμένη αξία, που αποτελείται από την εύλογη αξία τους κατά την ημέρα της αναπροσαρμογής. Αναπροσαρμογές γίνονται τακτικά, ούτως ώστε η λογιστική αξία να μη διαφέρει σημαντικά από εκείνη που θα προσδιοριζόταν χρησιμοποιώντας την εύλογη αξία κατά την ημερομηνία της Κατάστασης Χρηματοοικονομικής Θέσης.

Η συχνότητα των αναπροσαρμογών εξαρτάται από τις μεταβολές της εύλογης αξίας των στοιχείων που υπόκεινται σε αναπροσαρμογή. Όταν η εύλογη αξία ενός οικοπέδου ή ενός κτιρίου που έχει αναπροσαρμοστεί διαφέρει σημαντικά από τη λογιστική αξία του, απαιτείται μια περαιτέρω αναπροσαρμογή.

Όταν ένα κτίριο αναπροσαρμόζεται, οι σωρευμένες αποσβέσεις του κατά την ημέρα της αναπροσαρμογής επαναδιατυπώνονται, ανάλογα με τη μεταβολή στην προ αποσβέσεων αξία του περιουσιακού στοιχείου, ούτως ώστε η λογιστική αξία του μετά την αναπροσαρμογή να είναι ίση με την αναπροσαρμοσμένη.

Αν η λογιστική αξία ενός οικοπέδου ή ενός κτιρίου αυξάνεται, σαν αποτέλεσμα μιας αναπροσαρμογής, η αύξηση πιστώνεται κατευθείαν στην καθαρή θέση υπό τον τίτλο πλεόνασμα αναπροσαρμογής. Όμως, μια αύξηση λόγω αναπροσαρμογής, αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα, κατά την έκταση που αναστρέφει μία προηγούμενη υποτίμηση του ίδιου περιουσιακού στοιχείου, η οποία είχε προηγουμένως αναγνωριστεί στα αποτελέσματα.

Αν η λογιστική αξία ενός οικοπέδου ή ενός κτιρίου μειώνεται, ως αποτέλεσμα μιας αναπροσαρμογής, η μείωση πρέπει να αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα. Όμως, η μείωση θα χρεώνεται απευθείας στην καθαρή θέση, στο πλεόνασμα αναπροσαρμογής, κατά την έκταση που υπάρχει πιστωτικό υπόλοιπο στο πλεόνασμα αναπροσαρμογής αναφορικά με αυτό το περιουσιακό στοιχείο.

Τα πλεονάσματα αναπροσαρμογής που περιλαμβάνονται στην καθαρή θέση, μπορούν να μεταφέρονται άμεσα στο υπόλοιπο κερδών εις νέο, όταν το οικόπεδο ή το κτίριο διαγράφεται. Αυτό μπορεί να συνεπάγεται τη μεταφορά ολόκληρου του πλεονάσματος, όταν το οικόπεδο ή το κτίριο αποσύρεται ή εκποιείται. Ωστόσο, μέρος του πλεονάσματος μπορεί να μεταφέρεται και κατά τη διάρκεια της χρήσης του περιουσιακού στοιχείου. Σε τέτοια περίπτωση, το ποσό του πλεονάσματος που μπορεί να μεταφέρεται, αποτελείται από τη διαφορά μεταξύ της βασιζόμενης στην αναπροσαρμοσμένη λογιστική αξία και της βασιζόμενης στην αρχική τιμή του περιουσιακού στοιχείου απόσβεσης. Οι μεταφορές από τα πλεονάσματα αναπροσαρμογής στα κέρδη εις νέο δεν γίνονται μέσω των κερδών ή των ζημιών.

Οι επιδράσεις των φόρων στα έσοδα που προκύπτουν από τυχόν αναπροσαρμογή των ενσώματων ακινητοποιήσεων, αναγνωρίζονται και γνωστοποιούνται σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 12 «Φόροι εισοδήματος».

2.11 Απομείωση αξίας μη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων Ενεργητικού

Οι ενσώματες ακινητοποιήσεις και άλλα μη κυκλοφορούντα στοιχεία Ενεργητικού εξετάζονται για πιθανή ζημιά απομείωσης όποτε γεγονότα ή αλλαγές στις περιστάσεις δείχνουν ότι η λογιστική αξία τους μπορεί να μην είναι ανακτήσιμη. Οποτεδήποτε η λογιστική αξία κάποιου περιουσιακού στοιχείου υπερβαίνει το ανακτήσιμο από το στοιχείο αυτό ποσό, η αντίστοιχη ζημιά απομείωσης του στοιχείου καταχωρείται στα αποτελέσματα χρήσεως.

Η ανακτήσιμη αξία ενός περιουσιακού στοιχείου, είναι το μεγαλύτερο ποσό μεταξύ της εκτιμώμενης καθαρής τιμής πώλησης και της αξίας χρήσεώς του (value in use). Καθαρή αξία πώλησης θεωρείται η εφικτή πρόσοδος από την πώληση ενός περιουσιακού στοιχείου στα πλαίσια μιας αμφοτεροβαρούς συναλλαγής, στην οποία τα μέρη έχουν πλήρη γνώση και προσχωρούν οικειοθελώς, μετά από την αφαίρεση κάθε πρόσθετου άμεσου κόστους διάθεσης του στοιχείου, ενώ αξία εν χρήσει είναι η παρούσα αξία των εκτιμώμενων μελλοντικών ταμειακών ροών που αναμένεται να πραγματοποιηθούν από τη συνεχή χρήση ενός περιουσιακού στοιχείου και από τη διάθεσή του στο τέλος της εκτιμώμενης ωφέλιμης ζωής του. Αν δεν υπάρχει δυνατότητα εκτίμησης του ανακτήσιμου ποσού ενός περιουσιακού στοιχείου για το οποίο υπάρχει ένδειξη απομείωσης της αξίας του, τότε προσδιορίζεται το ανακτήσιμο ποσό της μονάδας που δημιουργεί ταμειακές ροές, στην οποία ανήκει το περιουσιακό στοιχείο.

Αντιλογισμός ζημιάς απομείωσης της αξίας περιουσιακών στοιχείων που λογίσθηκε σε προηγούμενα έτη γίνεται μόνο όταν υπάρχουν ικανές ενδείξεις ότι η απομείωση αυτή δεν υπάρχει πλέον ή έχει ελαττωθεί. Στις περιπτώσεις αυτές, ο ανωτέρω αντιλογισμός αναγνωρίζεται ως έσοδο.

2.12 Φόρος εισοδήματος και αναβαλλόμενη φορολογία

Η επιβάρυνση της χρήσεως με φόρο εισοδήματος, αποτελείται από τους τρέχοντες φόρους και τους αναβαλλόμενους φόρους, δηλαδή τις φορολογικές επιβαρύνσεις ή ελαφρύνσεις που προκύπτουν στη χρήση, αλλά έχουν ήδη καταλογιστεί ή θα καταλογιστούν από τις φορολογικές αρχές σε διαφορετικές χρήσεις. Ο φόρος εισοδήματος αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα της χρήσεως.

Το φορολογητέο κέρδος συνήθως διαφέρει από το λογιστικό κέρδος που εμφανίζεται στην Κατάσταση Συνολικού Εισοδήματος, καθώς δεν συμπεριλαμβάνει φορολογητέες ή εκπεστέες προσωρινές διαφορές και κονδύλια τα οποία αποτελούν μόνιμες διαφορές ή απαλλάσσονται του φόρου. Οι τρέχοντες φόροι προσδιορίζονται σύμφωνα με τους φορολογικούς συντελεστές και τους φορολογικούς Νόμους που ισχύουν στις διαχειριστικές χρήσεις με τις οποίες σχετίζονται, βασιζόμενοι στο φορολογητέο κέρδος της χρήσης.

Η αναβαλλόμενη φορολογία υπολογίζεται χρησιμοποιώντας τη μέθοδο υποχρεώσεως (liability method) σε όλες τις προσωρινές φορολογικές διαφορές, κατά την ημερομηνία της Κατάστασης Χρηματοοικονομικής Θέσης, μεταξύ της φορολογικής βάσης και της λογιστικής αξίας των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων. Εμφανίζονται είτε ως μελλοντικές αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις, είτε ως αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις. Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις προσδιορίζονται με βάση τους φορολογικούς συντελεστές που αναμένεται ότι θα ισχύσουν και θα εφαρμοστούν στη χρήση κατά την οποία εκτιμάται ότι θα διακανονιστεί η απαίτηση ή η υποχρέωση, λαμβάνοντας υπόψη τους φορολογικούς συντελεστές (και φορολογικούς Νόμους) που έχουν τεθεί σε ισχύ ή ουσιαστικά ισχύουν μέχρι την ημερομηνία της Κατάστασης Χρηματοοικονομικής Θέσης.

Υποχρεώσεις από αναβαλλόμενη φορολογία αναγνωρίζονται για όλες τις προσωρινές φορολογικές διαφορές. Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις αναγνωρίζονται, κατά την έκταση στην οποία θα υπάρξει μελλοντικό φορολογητέο κέρδος για τη χρησιμοποίηση της προσωρινής διαφοράς που δημιουργεί την αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση. Αναβαλλόμενος φόρος εισοδήματος δεν αναγνωρίζεται, εάν προκύπτει από την αρχική αναγνώριση στοιχείου Ενεργητικού ή Παθητικού ή από συναλλαγή εκτός επιχειρηματικής συνένωσης, η οποία όταν έγινε, δεν επηρέασε ούτε το λογιστικό ούτε το φορολογικό αποτέλεσμα, κέρδος ή ζημία. Η λογιστική αξία της απαίτησης από αναβαλλόμενη φορολογία εξετάζεται σε κάθε ημερομηνία Κατάστασης Χρηματοοικονομικής Θέσης και μειώνεται, στην έκταση που δεν είναι πλέον πιθανό, ότι επαρκή διαθέσιμα φορολογητέα κέρδη θα επιτρέψουν την ανάκτησή της (ολικά ή εν μέρει).

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις συμψηφίζονται, όταν υπάρχει ένα νομικά ισχυρό δικαίωμα να συμψηφιστούν τρέχουσες φορολογικές απαιτήσεις με τρέχουσες φορολογικές υποχρεώσεις και όταν αυτές σχετίζονται με φόρους εισοδήματος επιβαλλόμενους από την ίδια φορολογική αρχή και επιπλέον η Τράπεζα προτίθεται να διακανονίσει τις τρέχουσες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις της σε μια ενιαία βάση. Σύμφωνα με την ισχύουσα φορολογική νομοθεσία (άρθρο 27Α Ν. 4172/2013) υπό προϋποθέσεις δύναται να μετατραπούν αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις σε οριστική και εκκαθαρισμένη απαίτηση από το Ελληνικό Δημόσιο σε περίπτωση ζημιογόνων αποτελεσμάτων (αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση που δεν βασίζεται σε μελλοντική κερδοφορία). Οι αναβαλλόμενοι φόροι επιβαρύνουν ή βελτιώνουν τα αποτελέσματα χρήσεως. Κατ' εξαίρεση, όταν αφορούν σε στοιχεία ή συναλλαγές που έχουν καταχωρηθεί απευθείας στα Ίδια Κεφάλαια, στην ίδια ή σε διαφορετική περίοδο, καταχωρούνται κατά τρόπο ανάλογο απευθείας στα Ίδια Κεφάλαια.

2.13 Περιουσιακά στοιχεία από πλειστηριασμούς

Τα «Περιουσιακά στοιχεία από πλειστηριασμούς» περιλαμβάνουν ακίνητα τα οποία αποκτώνται από την Τράπεζα μέσω της διαδικασίας πλειστηριασμού, προς πλήρη ή μερική ικανοποίηση απαιτήσεών της. Τα ακίνητα αυτά λογιστικοποιούνται ως αποθέματα σύμφωνα με τις διατάξεις του Δ.Λ.Π. 2 και αποτιμώνται στη χαμηλότερη τιμή μεταξύ του κόστους κτήσεως και της καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας. Η καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία είναι η εκτιμώμενη τιμή πώλησης μείον τα έξοδα πώλησης. Τα κέρδη ή οι ζημίες που προκύπτουν από την πώληση περιουσιακών στοιχείων από πλειστηριασμούς, καταχωρούνται στα αποτελέσματα χρήσεως.

2.14 Λοιπές χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις

Οι λοιπές χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις καταχωρούνται αρχικά στην εύλογη αξία, ενώ μεταγενέστερα επιμετρώνται στην αποσβέσιμη αξία τους και περιλαμβάνουν υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα και πελάτες.

2.15 Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους και λοιπά δανειακά κεφάλαια

Οι υποχρεώσεις από έκδοση πιστωτικών τίτλων και λοιπών δανειακών κεφαλαίων λογιστικοποιούνται αρχικά στην εύλογη αξία τους (έσοδα από την έκδοσή τους, μείον τα πραγματοποιηθέντα έξοδα έκδοσής τους). Μετά την αρχική αναγνώριση, οι πιστωτικοί τίτλοι και τα δανειακά κεφάλαια, απεικονίζονται στο αποσβέσιμο κόστος. Όποια διαφορά, μεταξύ του εσόδου από την έκδοση (μείον το κόστος έκδοσης) και της αξίας αποπληρωμής, αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα για όλη τη διάρκεια των τίτλων, με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου. Οι υποχρεώσεις από τίτλους και δανειακά κεφάλαια της Τράπεζας περιλαμβάνουν ομολογιακά δάνεια μειωμένης εξασφάλισης.

2.16 Παροχές σε εργαζομένους

Το Δ.Λ.Π. 19 διαχωρίζει τις παροχές μετά τη συνταξιοδότηση σε καθορισμένη παροχής και καθορισμένη εισφοράς. Τα πλάνα καθορισμένης εισφοράς λογιστικοποιούνται σαν έξοδο στα αποτελέσματα κάθε περιόδου το οποίο ισούται με την εισφορά που καταβάλλει ο εργοδότης. Η λογιστική αντιμετώπιση των πλάνων καθορισμένης παροχής περιλαμβάνει αναλογιστική αποτίμηση, γιατί το πρότυπο αξιώνει το κόστος τους να κατανεμηθεί στην εργασιακή περίοδο κάθε εργαζομένου. Οι αποζημιώσεις του Ν. 2112/1920, όπως τροποποιήθηκαν από το Ν. 4093/2012, κατατάσσονται ως καθορισμένης παροχής για τους σκοπούς του Δ.Λ.Π. 19. Η αναλογιστική μέθοδος που ακολουθείται είναι εκείνη της προβεβλημένης πιστωτικής μονάδας (projected unit credit method).

Το τροποποιημένο Δ.Λ.Π. 19 επιβάλλει πλέον:

- την άμεση αναγνώριση των αναλογιστικών κερδών/ζημιών στα λοιπά συνολικά έσοδα και την οριστική εξαίρεση τους από τα αποτελέσματα της χρήσεως,
- τη μη αναγνώριση των αναμενόμενων αποδόσεων των επενδύσεων του προγράμματος στα αποτελέσματα της χρήσεως, αλλά την αναγνώριση του σχετικού τόκου επί της καθαρής υποχρέωσης/(απαίτησης) της παροχής, υπολογιζόμενου βάσει του προεξοφλητικού επιτοκίου που χρησιμοποιείται για την επιμέτρηση της υποχρέωσης καθορισμένων παροχών,
- την αναγνώριση του κόστους προϋπηρεσίας στα αποτελέσματα της χρήσεως, νωρίτερα εκ των ημερομηνιών τροποποίησης του προγράμματος ή όταν αναγνωρίζεται η σχετική αναδιάρθρωση ή η τερματική παροχή, καθώς και
- λοιπές αλλαγές που περιλαμβάνουν νέες γνωστοποιήσεις, όπως ποσοτική ανάλυση ευαισθησίας.

2.17 Ίδια κεφάλαια – Συνεταιριστικό κεφάλαιο

Η Τράπεζα, υπό προϋποθέσεις (βλέπε παρακάτω), είναι οργανισμός ανοικτού κεφαλαίου. Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των μεριδιούχων της Συνεταιριστικής Τράπεζας ρυθμίζονται από το Ν. 1667/1986, όπως τροποποιήθηκε με το Ν. 4340/2015, από τις αποφάσεις των οργάνων του Συνεταιρισμού και από το καταστατικό του Συνεταιρισμού, το οποίο δεν περιέχει διατάξεις περισσότερο περιοριστικές απ' αυτές που προβλέπει ο Νόμος.

Οι συνεταιριστικές μερίδες είναι ονομαστικές και άυλες. Κάθε συνεταιίρος (φυσικό πρόσωπο ή νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου), έχει το δικαίωμα πέραν της υποχρεωτικής μερίδας, να αποκτήσει απεριόριστο αριθμό προαιρετικών μερίδων. Ο συνεταιίρος ευθύνεται μέχρι της ονομαστικής αξίας των μερίδων του για τις υποχρεώσεις του Συνεταιρισμού που δημιουργήθηκαν, τόσο πριν από την εγγραφή του όσο και κατά το διάστημα που είναι μέλος. Η σχετική αξίωση παραγράφεται μετά την παρέλευση ενός έτους από την έξοδο του συνεταιίρου ή από την περάτωση της πτωχευτικής διαδικασίας ή της εκκαθάρισης σε περίπτωση διάλυσης του Συνεταιρισμού.

Επιτρέπεται η έκδοση προαιρετικών μερίδων χωρίς δικαίωμα ψήφου, με προνόμιο, το οποίο θα συνίσταται σε δικαίωμα απόληψης μερίσματος πολλαπλάσιου εκείνου που αντιστοιχεί σε κάθε κοινή συνεταιριστική μερίδα. Κατά τη διανομή των καθαρών κερδών και του προϊόντος της εκκαθάρισης όλες ανεξαιρέτως οι συνεταιριστικές μερίδες ικανοποιούνται στην ίδια σειρά. Για τη λήψη απόφασης που αφορά την έκδοση των ανωτέρω προνομιούχων προαιρετικών συνεταιριστικών μερίδων και τον καθορισμό του ως άνω πολλαπλασιαστή του μερίσματος, η Γενική Συνέλευση των μελών του συνεταιρισμού βρίσκεται σε απαρτία σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 20 του καταστατικού και απαιτείται η προβλεπόμενη στην παράγραφο 4 του ίδιου άρθρου πλειοψηφία.

Τα ομόλογα και οι προαιρετικές μερίδες δύναται να εισαχθούν σε οργανωμένη αγορά της παρ. 10 του άρθρου 2 του Ν. 3606/2007. Τα ομόλογα αυτά και οι προαιρετικές μερίδες τηρούνται σε ηλεκτρονική μορφή στο σύστημα άυλων τίτλων (Σ.Α.Τ.) του Ν. 3756/2009, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον κανονισμό λειτουργίας του. Ως προς τη μεταβίβαση, τη σύσταση βαρών και την επιβολή κατασχέσεων επί των ομολόγων και προαιρετικών μερίδων εφαρμόζονται αναλόγως οι σχετικές διατάξεις για τα εισηγμένα ομόλογα και μετοχές, αντίστοιχα. Η απόκτηση αυτών των ομολόγων και των προαιρετικών μερίδων δεν προσδίδει στους κατόχους τους την ιδιότητα του μέλους του συνεταιρισμού.

Απόδοση αξίας συνεταιριστικών μερίδων (άρθρο 40 καταστατικού):

1. Κάθε χρόνο και πριν από την τακτική Γενική Συνέλευση, το Διοικητικό Συμβούλιο καθορίζει το ύψος της αξίας της συνεταιριστικής μερίδας που αποδίδεται στο συνεταίρο που αποχωρεί ή αποκλείεται, στους κληρονόμους του αποβιώσαντος συνεταίρου, αν κανένας τους δεν αποκτά την ιδιότητα του μέλους του Συνεταιρισμού, καθώς και σε κάθε περίπτωση εξόφλησης συνεταιριστικής μερίδας από το Συνεταιρισμό.

Κάθε συνεταίρος μπορεί, μετά από παρέλευση τριετίας από την έκδοσή τους, να υποβάλλει αίτηση για την απόδοση της αξίας όσων προαιρετικών μερίδων επιθυμεί. Η απόδοση της αξίας των συνεταιριστικών μερίδων, υποχρεωτικών και προαιρετικών, εξαρτάται από την προηγούμενη έγκριση της Τράπεζας της Ελλάδος, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο άρθρο 149 του Ν. 4261/2014 και εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια των καταστατικών οργάνων της Συνεταιριστικής Τράπεζας, σύμφωνα με τις προβλέψεις των παρ. 7 και 9 του άρθρου 2 του Ν. 1667/1986. Η αξία αυτή, με την επιφύλαξη των άρθρων 17 παρ. 2 και 22 παρ. 7 του παρόντος καταστατικού, καταβάλλεται στους δικαιούχους μετά την πρώτη τακτική Γενική Συνέλευση που ακολουθεί την αποχώρηση, τον αποκλεισμό ή την υποβολή της αιτήσεως.

2. Ως αξία που αποδίδεται νοείται η αξία της συνεταιριστικής μερίδας που αναλογεί στην καθαρή περιουσία του Συνεταιρισμού, όπως αυτή προκύπτει από τον ελεγμένο από νόμιμο ελεγκτή ή ελεγκτικό γραφείο, Ισολογισμό της τελευταίας χρήσης (εσωτερική λογιστική αξία).
3. Η απόδοση της αξίας των συνεταιριστικών μερίδων, υποχρεωτικών και προαιρετικών, θα τελεί υπό την προϋπόθεση ότι δεν θίγονται οι υποχρεώσεις του Συνεταιρισμού που συναρτώνται με το ύψος των ιδίων κεφαλαίων, βάσει των εκάστοτε ισχυόντων κανόνων εποπτείας.
4. Σε κάθε περίπτωση, η απόδοση της αξίας των συνεταιριστικών μερίδων, θα γίνεται σύμφωνα με τους όρους και προϋποθέσεις που καθορίζονται από το Νόμο και την Τράπεζα της Ελλάδος.

Περιορισμοί εξόφλησης / μεταβίβασης συνεταιριστικού κεφαλαίου:

Η Τράπεζα, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 149 του Ν. 4261/5.5.2014, δεν εγκρίνει την εξόφληση συνεταιριστικών μερίδων, όταν ο δεικτής κεφαλαιακής της επάρκειας υπολείπεται του ελαχίστου που επιβάλλει το ισχύον θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας της. Σε κάθε περίπτωση η Τράπεζα της Ελλάδος, δύναται να απαγορεύει την εξόφληση συνεταιριστικών μερίδων από την πλευρά της Τράπεζας, εφόσον τίθεται σε κίνδυνο η βιωσιμότητά της. Επιπλέον, βάσει περιορισμού του καταστατικού της Τράπεζας (άρθρο 7), κανένας συνεταίρος δεν μπορεί να εξέλθει από την Τράπεζα πριν παρέλθει Ζετία από την ημερομηνία εγγραφής του, ούτε μπορεί να ζητήσει την απόδοση της αξίας των προαιρετικών συνεταιριστικών του μερίδων, πριν παρέλθει Ζετία από την ημερομηνία απόκτησής τους (άρθρο 40 καταστατικού). Τέλος, η συνεταιριστική μερίδα (υποχρεωτική και προαιρετική) μεταβιβάζεται μόνο σε συνεταίρο. Η μεταβίβαση σε τρίτο, γίνεται μόνο ύστερα από συναίνεση του Διοικητικού Συμβουλίου, η οποία δεν παρέχεται, εφόσον δεν συντρέχουν οι όροι που απαιτούνται για την είσοδο του τρίτου στον Συνεταιρισμό ως συνεταίρου. Η μεταβίβαση γίνεται με γραπτή συμφωνία και συντελείται με την καταχώρισή της στο μητρώο.

Κατάταξη συνεταιριστικού κεφαλαίου στην καθαρή θέση ή κατάταξη ως χρηματοοικονομική υποχρέωση Διερμηνεία ΕΔΔΠΧΠ 2: Μεριδες μελών σε συνεταιριστικές οικονομικές οντότητες και όμοια μέσα:

Πολλά χρηματοοικονομικά μέσα, συμπεριλαμβανομένων των μερίδων μελών σε συνεταιριστικές οικονομικές οντότητες, έχουν χαρακτηριστικά ιδίων κεφαλαίων, όπως τα δικαιώματα ψήφου και το δικαίωμα συμμετοχής σε διανομές μερισμάτων. Κάποια χρηματοοικονομικά μέσα δίδουν στον κάτοχο το δικαίωμα να ζητήσει την εξόφληση έναντι μετρητών ή άλλου χρηματοοικονομικού μέσου, αλλά δύνανται να περιλαμβάνουν ή να υπόκεινται σε περιορισμούς, σχετικά με το αν τα χρηματοοικονομικά μέσα θα εξοφληθούν. Ανάλογα με τους όρους εξόφλησης καθορίζεται αν τα χρηματοοικονομικά μέσα αναγνωρίζονται ως ίδια κεφάλαια ή χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις. Το συμβατικό δικαίωμα του κατόχου ενός χρηματοοικονομικού μέσου να ζητήσει την εξόφληση, δεν προϋποθέτει, από μόνο του, την κατάταξη του χρηματοοικονομικού μέσου ως χρηματοοικονομική υποχρέωση. Μάλλον, η οικονομική οντότητα πρέπει να λάβει υπόψη όλους τους όρους και τις προϋποθέσεις του χρηματοοικονομικού μέσου για τον προσδιορισμό της κατάταξής του ως χρηματοοικονομική υποχρέωση ή ίδια κεφάλαια. Στους όρους και προϋποθέσεις περιλαμβάνονται σχετικοί τοπικοί Νόμοι, κανονισμοί και το καταστατικό της οικονομικής οντότητας, που ισχύει κατά την ημερομηνία της κατάταξης, αλλά όχι οι αναμενόμενες μελλοντικές τροποποιήσεις εκείνων των Νόμων, των κανονισμών ή του καταστατικού.

Οι καταθέσεις όψεως, περιλαμβανομένων των τρεχούμενων και των καταθετικών λογαριασμών και οι παρόμοιες συμβάσεις που προκύπτουν, όταν τα μέλη φέρονται ως πελάτες, είναι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις της οικονομικής οντότητας.

Ειδικότερα, οι μερίδες μελών θα κατατάσσονται ως ίδια κεφάλαια όταν:

- Η οικονομική οντότητα έχει άνευ όρων δικαίωμα να αρνηθεί να εξοφλήσει τις μερίδες των μελών.
- Οι τοπικοί Νόμοι ή οι κανονισμοί ή το καταστατικό της οικονομικής οντότητας δύνανται να επιβάλλουν διάφορες απαγορεύσεις στην εξόφληση των μερίδων των μελών, π.χ. άνευ όρων απαγορεύσεις ή απαγορεύσεις που βασίζονται σε κριτήρια ρευστότητας. Αν η εξόφληση απαγορεύεται ρητά από τους τοπικούς Νόμους ή τους κανονισμούς ή το καταστατικό της οικονομικής οντότητας, οι μερίδες των μελών θεωρούνται ίδια κεφάλαια. Ωστόσο, οι διατάξεις των τοπικών Νόμων, των κανονισμών ή του καταστατικού της οικονομικής οντότητας, που απαγορεύουν την εξόφληση, μόνο εφόσον πληρούνται (ή δεν πληρούνται) ορισμένες προϋποθέσεις, όπως οι περιορισμοί που αφορούν τη ρευστότητα, δεν έχουν ως συνέπεια οι μερίδες των μελών να θεωρούνται ίδια κεφάλαια.

Μια άνευ όρων απαγόρευση μπορεί να είναι απόλυτη, με την έννοια ότι απαγορεύονται όλες οι εξοφλήσεις. Μια άνευ όρων απαγόρευση μπορεί να είναι μερική, με την έννοια ότι απαγορεύει την εξόφληση των μερίδων των μελών, αν η εξόφληση θα γινόταν η αιτία, ο αριθμός των μερίδων των μελών ή το ύψος του καταβεβλημένου κεφαλαίου από μερίδες μελών να πέσει κάτω από ένα ορισμένο επίπεδο. Οι μερίδες των μελών που υπερβαίνουν το ύψος της απαγόρευσης της εξόφλησης είναι υποχρεώσεις, εκτός αν, η οντότητα έχει άνευ όρων δικαίωμα να αρνηθεί να εξοφλήσει, όπως περιγράφεται ανωτέρω. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ο αριθμός των μερίδων ή το ύψος του καταβεβλημένου κεφαλαίου που υπόκειται στην απαγόρευση εξόφλησης, δύνανται να μεταβληθεί από καιρό εις καιρό. Μια τέτοια μεταβολή στην απαγόρευση εξόφλησης, οδηγεί σε μία μεταφορά ανάμεσα σε χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις και Ίδια Κεφάλαια.

Κατά την αρχική αναγνώριση, η οικονομική οντότητα θα επιμετρήσει τη χρηματοοικονομική της υποχρέωση για εξόφληση στην εύλογη αξία. Για τις μερίδες μελών με χαρακτηριστικό εξόφλησης, η οικονομική οντότητα επιμετρά την εύλογη αξία της χρηματοοικονομικής υποχρέωσης για εξόφληση, σε ποσό όχι χαμηλότερο από το μέγιστο καταβλητέο ποσό, σύμφωνα με τους όρους της προεξόφλησης του καταστατικού της ή του εφαρμοστέου Νόμου, προεξοφλημένο από την πρώτη ημερομηνία που το ποσό αυτό θα μπορούσε να γίνει απαιτητό.

Όπως ορίζεται στην παράγραφο 35 του Δ.Λ.Π. 32, οι διανομές σε κατόχους συμμετοχικών τίτλων, αναγνωρίζονται απευθείας στα Ίδια Κεφάλαια, καθαρές από κάθε όφελος φόρου εισοδήματος. Οι τόκοι, τα μερίσματα και άλλες αποδόσεις που σχετίζονται με χρηματοοικονομικά μέσα που κατατάσσονται ως χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις, είναι δαπάνες, ανεξάρτητα αν τα ποσά που καταβάλλονται χαρακτηρίζονται σύμφωνα με το Νόμο ως μερίσματα, τόκοι ή αλλιώς.

Η Τράπεζα έχει αναγνωρίσει το σύνολο του Συνεταιριστικού Κεφαλαίου στα Ίδια Κεφάλαια, καθότι δεν υφίσταται σχετική άδεια από την ΤτΕ, για επιστροφές κεφαλαίων σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 149 του Ν. 4261/5.5.2014.

Έξοδα αυξήσεως συνεταιριστικού κεφαλαίου: Τα άμεσα έξοδα για την έκδοση μερίδων, εμφανίζονται, μετά την αφαίρεση του σχετικού φόρου εισοδήματος, σε μείωση του αποτελέσματος εις νέο.

Διαφορά από έκδοση μερίδων υπέρ το άρτιο: Στο λογαριασμό αυτό καταχωρείται η διαφορά μεταξύ της ονομαστικής αξίας των μερίδων που εκδίδονται και της τιμής διάθεσής τους.

2.18 Προβλέψεις για κινδύνους και έξοδα

Προβλέψεις καταχωρούνται όταν η Τράπεζα έχει παρούσα νομική ή τεκμαιρόμενη υποχρέωση, ως αποτέλεσμα παρελθόντων γεγονότων, είναι πιθανόν ότι θα απαιτηθεί εκροή πόρων ώστε να τακτοποιηθεί η υποχρέωση και μπορεί να γίνει μια αξιόπιστη εκτίμηση του ποσού.

Η Τράπεζα αναγνωρίζει πρόβλεψη για επίσημες συμβάσεις όταν τα αναμενόμενα οφέλη που θα παραχθούν από τη σύμβαση είναι μικρότερα από το αναπόφευκτο κόστος των υποχρεώσεων στο πλαίσιο αυτής.

Οι προβλέψεις επανεξετάζονται στο τέλος κάθε χρήσης και προσαρμόζονται έτσι ώστε να απεικονίζουν τις καλύτερες δυνατές εκτιμήσεις, και στην περίπτωση που κρίνεται αναγκαίο, προεξοφλούνται με βάση ένα προ φόρου προεξοφλητικό επιτόκιο.

Οι ενδεχόμενες υποχρεώσεις δεν καταχωρούνται στις Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις, αλλά γνωστοποιούνται, εκτός και αν η πιθανότητα για εκροή πόρων που ενσωματώνουν οικονομικά οφέλη είναι ελάχιστη. Οι ενδεχόμενες απαιτήσεις, επίσης, δεν καταχωρούνται στις Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις, αλλά γνωστοποιούνται, εφόσον η εισροή οικονομικών οφειλών είναι πιθανή.

2.19 Μισθώσεις

Οι χρηματοδοτικές μισθώσεις, οι οποίες μεταβιβάζουν στην Τράπεζα ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τα οφέλη που ακολουθούν την κυριότητα του μισθωμένου στοιχείου, καταχωρούνται κατά την έναρξη της μίσθωσης ως περιουσιακά στοιχεία με ποσό ίσο με την πραγματική αξία της μισθωμένης ιδιοκτησίας, ή αν είναι χαμηλότερη, με την παρούσα αξία των ελαχίστων μισθωμάτων. Τα μισθώματα επιμερίζονται στα χρηματοοικονομικά έξοδα σε μείωση της ανεξόφλητης υποχρέωσης, έτσι που να προκύπτει ένα σταθερό περιοδικό επιτόκιο πάνω στο εναπομένον υπόλοιπο της υποχρέωσης. Τα χρηματοοικονομικά έξοδα χρεώνονται κατευθείαν στο αποτέλεσμα. Τα μισθωμένα περιουσιακά στοιχεία αποσβένονται βάσει της ωφέλιμης ζωής τους. Σαν αξία κτήσεως έχει θεωρηθεί το σύνολο της αξίας των μισθωμάτων, αφού αφαιρεθούν τα χρηματοοικονομικά έξοδα, τα οποία επιβαρύνουν τα αποτελέσματα της εκάστοτε χρήσης.

Μισθώσεις όπου ο εκμισθωτής διατηρεί ουσιαστικά όλα τα οφέλη και τους κινδύνους που απορρέουν από την κυριότητα του περιουσιακού στοιχείου, ταξινομούνται ως λειτουργικές μισθώσεις. Οι πληρωμές μισθωμάτων για λειτουργικές μισθώσεις καταχωρούνται ως έξοδο στα αποτελέσματα, σε συστηματική βάση, κατά τη διάρκεια της μίσθωσης.

Στο πλαίσιο των παραπάνω, σημειώνεται από 01.01.2019 τίθεται σε εφαρμογή το πρότυπο ΔΠΧΑ 16. Σκοπός του IASB ήταν η ανάπτυξη ενός νέου Προτύπου για μισθώσεις που καθορίζει τις αρχές τις οποίες εφαρμόζουν και τα δύο μέρη σε μία σύμβαση - δηλαδή και ο πελάτης («ο μισθωτής») και ο προμηθευτής («ο εκμισθωτής») - για την παροχή σχετικών πληροφοριών για τις μισθώσεις κατά τρόπο που απεικονίζει πιστά αυτές τις συναλλαγές. Για την επίτευξη αυτού του σκοπού, ο μισθωτής θα πρέπει να αναγνωρίσει τα περιουσιακά στοιχεία και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη μίσθωση. Η επίδραση του εν λόγω Προτύπου στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας αποτυπώνεται στη σημείωση 40.

2.20 Αναγνώριση εσόδων

Στα έσοδα της Τράπεζας περιλαμβάνονται κυρίως έσοδα από τόκους χορηγήσεων και τοκοφόρων χρεογράφων, προμήθειες διαχείρισης χαρτοφυλακίου, εγγυητικών επιστολών και λοιπών τραπεζικών πράξεων, έσοδα από μερίσματα και λοιπά έσοδα. Σημειώνεται ότι η Τράπεζα έχει υιοθετήσει το Δ.Π.Χ.Α. 15 «Έσοδο από Συμβόλαια με πελάτες» από 01.01.2018, ωστόσο η εφαρμογή του προτύπου δεν είχε επίπτωση στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις. Η αναγνώριση των εσόδων γίνεται ως εξής:

- i. **Έσοδα από τόκους:** Τα έσοδα τόκων αναφέρονται σε όλα τα τοκοφόρα στοιχεία της Κατάστασης Χρηματοοικονομικής Θέσης και αναγνωρίζονται σε δεδουλευμένη βάση, χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου, με βάση υπολογισμού την τιμή αγοράς. Τα έσοδα τόκων περιλαμβάνουν τα τοκομερίδια από χρεόγραφα σταθερού επιτοκίου και χρεόγραφα συναλλαγών, το δεδουλευμένο «premium/discount» των κρατικών και εξομοιούμενων προς αυτά χρεογράφων, καθώς και τους τόκους δανείων/τοποθετήσεων.
- ii. **Έσοδα από προμήθειες:** Έσοδα από προμήθειες αναγνωρίζονται κατά την διάρκεια της περιόδου κατά την οποία παρασχέθηκαν οι υπηρεσίες, ανάλογα με τη συμπλήρωση της συναλλαγής, ώστε να συσχετίζονται με το κόστος παροχής της υπηρεσίας, ενώ εκείνα που σχετίζονται με την ανάληψη πιστωτικού κινδύνου, καταχωρούνται στην Κατάσταση Συνολικού Εισοδήματος με σταθερή βάση κατά τη διάρκεια ισχύος του κινδύνου.
- iii. **Έσοδα από μερίσματα και χρεόγραφα:** Τα έσοδα από μερίσματα αναγνωρίζονται όταν θεμελιώνεται το δικαίωμα είσπραξης τους. Τα έσοδα από χρεόγραφα αναγνωρίζονται με την πώλησή τους.

2.21 Γνωστοποιήσεις συνδεδεμένων μερών

Σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 24, ως συνδεδεμένο ορίζεται το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που είναι συνδεδεμένο με την οντότητα που συντάσσει Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις. Δύο μέρη θεωρούνται συνδεδεμένα αν το ένα έχει τη δυνατότητα να ελέγχει το άλλο ή να ασκεί ουσιώδη επιρροή πάνω του, κατά τη λήψη των οικονομικών και επιχειρηματικών αποφάσεων. Συγκεκριμένα, συνδεδεμένα μέρη είναι:

- i. Επιχειρήσεις που, άμεσα ή έμμεσα, ελέγχουν ή ελέγχονται από την Τράπεζα.
- ii. Συγγενείς επιχειρήσεις, στις οποίες η Τράπεζα ασκεί ουσιώδη επιρροή και δεν είναι θυγατρικές.
- iii. Ιδιώτες και στενοί συγγενείς τους που κατέχουν, άμεσα ή έμμεσα, δικαιώματα ψήφου στην Τράπεζα, τα οποία τους παρέχουν ουσιώδη επιρροή πάνω στην Τράπεζα.
- iv. Διευθυντικά στελέχη της Τράπεζας, μέλη της Διοίκησης και στενά συνδεδεμένα με αυτούς πρόσωπα.
- v. Επιχειρήσεις που ανήκουν σε μέλη της Διοίκησης ή σε μεγαλομεριδιούχους της Τράπεζας, καθώς και επιχειρήσεις που έχουν κοινά διευθυντικά στελέχη με την Τράπεζα.

2.22 Πληροφόρηση κατά τομέα

Σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 8, ως τομείς μιας οικονομικής οντότητας προδιαγράφονται αυτοί που εξετάζονται εσωτερικά από τη Διοίκηση ως σημαντικοί, στα πλαίσια αξιολόγησης τομεακών αποδόσεων και κινδύνων και κατανομής των διαθέσιμων πόρων. Στην παρούσα φάση, η Διοίκηση παρακολουθεί τους κινδύνους και τις αποδόσεις από τραπεζικές εργασίες και από χρηματοοικονομικά προϊόντα συγκεντρωτικά. Συνεπώς, δεν έχει προβεί σε διαχωρισμό επιχειρηματικών τομέων, καθώς αντιμετωπίζει το σύνολο των δραστηριοτήτων της ενιαία.

3. Σημαντικές λογιστικές αρχές, εκτιμήσεις και υποκειμενικές κρίσεις

Η σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (Δ.Π.Χ.Α.) προϋποθέτει τη διενέργεια υποκειμενικών κρίσεων, εκτιμήσεων και παραδοχών από τη διοίκηση, οι οποίες επηρεάζουν τόσο τα λογιστικά υπόλοιπα των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων, όσο και το ύψος των εσόδων και εξόδων που αναγνωρίστηκαν στις ενοποιημένες και ατομικές οικονομικές καταστάσεις καθώς και στις σημειώσεις, που αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών. Η διοίκηση της Τράπεζας πιστεύει ότι οι υποκειμενικές κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές που έχουν διενεργηθεί για τη σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων είναι οι κατάλληλες λαμβάνοντας υπόψη τα γεγονότα που ίσχυαν κατά την 31η Δεκεμβρίου του έτους αναφοράς.

Πολλές από τις λογιστικές αρχές που υιοθετεί η Τράπεζα, από τη φύση τους, απαιτούν την χρήση εκτιμήσεων, σε παραδοχές αποτιμήσεων και σε άλλες υποκειμενικές αξιολογήσεις. Συγκεκριμένα, η Τράπεζα έχει αξιολογήσει ορισμένες λογιστικές αρχές ως σημαντικές για την κατανόηση των οικονομικών καταστάσεων, εξαιτίας αφενός των υποκειμενικών κρίσεων, εκτιμήσεων και παραδοχών που ενέχουν, και αφετέρου λόγω της ευαισθησίας των οικονομικών καταστάσεων σε αυτές.

3.1 Επιμέτρηση αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών

Η επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών απαιτεί από τη Διοίκηση να ασκήσει υψηλού βαθμού κρίση. Οι απαιτούμενες εκτιμήσεις βασίζονται σε πλήθος παραγόντων, οι οποίοι μπορεί να οδηγήσουν τόσο σε αλλαγές στη χρονική στιγμή της αναγνώρισης των ζημιών όσο και στο ποσό της αναγνωρισθείσας απομείωσης. Ο υπολογισμός των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών βασίζεται σε σύνθετα μοντέλα, τα οποία εξαρτώνται από μία σειρά υποθέσεων, σχετικά με την επιλογή των μεταβλητών των μοντέλων, αλλά και των αλληλεξαρτήσεων που αυτές δημιουργούν.

Η Διοίκηση προβαίνει σε σημαντικές εκτιμήσεις και παραδοχές αναφορικά με τα ακόλουθα στοιχεία των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών:

Καθορισμός σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου (Significant Increase in Credit Risk): Δεδομένου ότι το ΔΠΧΑ 9 δεν παραθέτει ορισμό του τι συνιστά σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου (SICR), η αξιολόγηση της απόκλισης από την αρχική αναγνώριση βασίζεται σε επαρκώς τεκμηριωμένες ποιοτικές και ποσοτικές πληροφορίες αναφορικά με τις μελλοντικές συνθήκες, που ωστόσο εμπεριέχουν και ενός βαθμού κρίση από τη Διοίκηση.

Ανάπτυξη μοντέλων αναμενόμενης πιστωτικής ζημίας: Για το σκοπό της επιμέτρησης των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών η Τράπεζα παραμετροποιεί το εκάστοτε εφαρμοζόμενο μοντέλο βάσει των πιο πρόσφατων δεδομένων. Οι υπολογισμοί της αναμενόμενης πιστωτικής ζημίας βασίζονται σε μία σειρά παραμέτρων, όπως το επίπεδο της έκθεσης κατά την αθέτηση (EAD), τη πιθανότητα αθέτησης (PD), την εκτιμώμενη ζημία κατά την αθέτηση (LGD) κτλ, οι οποίοι ενσωματώνουν την άποψη και τις παραδοχές της Διοίκησης για μελλοντικές συνθήκες. Για την ανάπτυξη των μοντέλων, η τράπεζα καλείται επίσης να καθορίσει τη συσχέτιση μεταξύ μακροοικονομικών και οικονομικών δεδομένων, ενώ τα δημιουργούμενα μοντέλα ενδεχόμενα ενσωματώνουν μεταβλητές όπως τα επίπεδα της ανεργίας, του ΑΕΠ κτλ. σε μία προσπάθεια προσέγγισης ακριβέστερου αποτελέσματος.

Η Τράπεζα, κατατάσσει τα ανοίγματά της βάσει των κοινών τους χαρακτηριστικών αναφορικά με το πιστωτικό κίνδυνο τόσο για την εκτίμηση της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου όσο και για την επιμέτρηση της πρόβλεψης απομείωσης των δανείων σε συλλογική βάση. Οι διαφορετικές κατηγορίες αποσκοπούν στην καταγραφή των ιδιαιτεροτήτων στην πιθανότητα αθέτησης (PD's) καθώς και στα ποσοστά ανάκτησης σε περίπτωση αθέτησης. Η περιγραφείσα ομαδοποίηση επανεξετάζεται σε τακτή βάση προκειμένου να διασφαλίζεται η ομοιογένεια των χαρακτηριστικών πιστωτικού κινδύνου μεταξύ των επιμέρους κατηγοριών.

3.2 Ανακτησιμότητα αναβαλλόμενου φόρου

Η αναβαλλόμενη φορολογία ρυθμίζεται από το Δ.Λ.Π. 12 «Φόροι εισοδήματος». Οι αναβαλλόμενοι φόροι υπολογίζονται με βάση τη μέθοδο της υποχρέωσης (liability method), για όλες τις προσωρινές διαφορές που προκύπτουν από τη φορολογική βάση των στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων και από την αντίστοιχη λογιστική αξία τους. Οι ουσιώδεις προσωρινές διαφορές αφορούν κυρίως τις προβλέψεις έναντι πιστωτικού κινδύνου, τη ζημία από την εφαρμογή του προγράμματος ανταλλαγής Ο.Ε.Δ. (+PSI) και την αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση από την χρεωστική διαφορά της παρ. 3 του άρθρου 27 του Ν. 4172/2013 από τη διαγραφή δανείων.

Με βάση το Επιχειρηματικό Σχέδιο της Τράπεζας, ο αναβαλλόμενος φόρος διαφαίνεται ολικά ανακτήσιμος, ωστόσο, οι εκτιμήσεις της Διοίκησης για τη μελλοντική εξέλιξη των φορολογικών αποτελεσμάτων της Τράπεζας ενσωματώνουν πολλαπλές παραδοχές και υποθέσεις, ορισμένες από τις οποίες δεν ελέγχονται από την ίδια την Τράπεζα (οικονομικό περιβάλλον, παροχή ρευστότητας, αναλήψεις καταθετών κ.λπ.).

Σύμφωνα με το άρθρο 27Α του Ν. 4172/2013, η Τράπεζα δύναται να μετατρέψει τις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις (Α.Φ.Α. ή D.T.A.) επί συγκεκριμένων προσωρινών διαφορών, σε οριστικές και εκκαθαρισμένες απαιτήσεις έναντι του Ελληνικού Δημοσίου (D.T.C.). Η Τράπεζα με απόφαση της Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης των συνταίρων το Μάρτιο του 2016, έχει υπαχθεί στο ειδικό καθεστώς του άρθρου 27Α του Ν. 4172/2013, όπως ισχύει.

Στις 4 Απριλίου 2017 δημοσιεύτηκε ο Ν. 4465/2017, με τον οποίο εισάγονται τροποποιήσεις στα άρθρα 27 και 27Α του Ν. 4172/2013. Ειδικότερα, στο άρθρο 27 προβλέπεται 20ετής περίοδος απόσβεσης (μεταφοράς) των ζημιών από διαγραφή δανείων, ενώ στο άρθρο 27Α προβλέπεται ότι πέραν της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης που αφορά στο ποσό των σωρευμένων προβλέψεων και λοιπών εν γένει ζημιών λόγω πιστωτικού κινδύνου και στο υπολειπόμενο (αναπόσβεστο) υπόλοιπο της χρεωστικής διαφοράς του PSI, μπορεί και η αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση που αφορά λογιστικές διαγραφές και οριστικές ζημίες λόγω οριστικής διαγραφής ή μεταβίβασης δανείων, υπό προϋποθέσεις, να μετατρέπεται σε οριστική και εκκαθαρισμένη απαίτηση έναντι του Δημοσίου. Οι προσθήκες στην παράγραφο 2 του άρθρου 27Α δεν οδηγούν σε αύξηση των μετατρεπόμενων αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων, καθώς προβλέπεται ρητά ο περιορισμός στο ποσό του φόρου που αναλογεί στις προσωρινές διαφορές από σωρευμένες προβλέψεις και λοιπές εν γένει ζημίες λόγω πιστωτικού κινδύνου που είχαν λογισθεί ως 30 Ιουνίου 2015. Από το ποσό αυτό αφαιρούνται:

α) Τυχόν ποσό οριστικής και εκκαθαρισμένης απαίτησης, το οποίο προέκυψε σε περίπτωση λογιστικής ζημίας χρήσεως κατά τις διατάξεις του άρθρου 27Α, β) το ποσό του φόρου που αναλογεί σε τυχόν μεταγενέστερες ειδικές φορολογικές προβλέψεις, οι οποίες αφορούν στις ανωτέρω σωρευμένες προβλέψεις και γ) το ποσό του φόρου που αναλογεί στις ετήσιες αποσβέσεις της χρεωστικής διαφοράς της περίπτωσης α' της παραγράφου 3 του άρθρου 27.

Ο συντελεστής φορολογίας για τον υπολογισμό της Α.Φ.Α. του άρθρου 27Α, δεν μπορεί να υπερβαίνει το φορολογικό συντελεστή που ίσχυε για το φορολογικό έτος 2015.

Για την Τράπεζα, το ποσό της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης που μπορεί να μετατραπεί σε οριστική απαίτηση, ανέρχεται σε **περίπου 45,53 εκατ. ευρώ**. Πρόκειται για τον αναλογούντα φόρο, 29%, επί των προσωρινών διαφορών των σωρευμένων προβλέψεων έναντι πιστωτικού κινδύνου, οι οποίες είχαν λογισθεί έως τις 30 Ιουνίου 2015.

Η αναγνώριση αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων (D.T.A.), καθώς και η ενδεχόμενη μετατροπή τους σε απαιτήσεις έναντι του Ελληνικού Δημοσίου (D.T.C.), μπορεί να επηρεαστούν αρνητικά από: α) τη μελλοντική μείωση των συντελεστών φορολογίας εισοδήματος και β) τη δυσμενή μεταβολή του νομικού και κανονιστικού πλαισίου που διέπει το χειρισμό των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων στα εμποτικά κεφάλαια.

3.3 Προσδιορισμός εύλογης αξίας ακινήτων

Τα ιδιοχρησιμοποιούμενα ακίνητα και οι επενδύσεις σε ακίνητα επιμετρούνται περιοδικά στην εύλογη αξία, όπως αυτή προσδιορίζεται από ανεξάρτητους πιστοποιημένους εκτιμητές. Η εύλογη αξία προσδιορίζεται από τις αγοραίες τιμές ή αναπροσαρμόζεται, αν κρίνεται απαραίτητο, αναλόγως της φύσης, της τοποθεσίας και της κατάστασης του ακινήτου.

3.4 Κατάταξη Συνεταιριστικού Κεφαλαίου

Η Διοίκηση της Τράπεζας εκτιμά ότι συντρέχουν όλες οι προϋποθέσεις για την αναγνώριση του συνεταιριστικού κεφαλαίου στην καθαρή θέση, σύμφωνα με την Διερμηνεία Ε.Δ.Δ.Π.Χ.Π. 2. Η μεταβολή, στο μέλλον, αυτών ή ορισμένων εξ αυτών των προϋποθέσεων (βλέπε παράγραφο 2.17), μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την αναταξινόμηση του συνόλου ή μέρους των ιδίων κεφαλαίων στις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις.

4. Παράγοντες κινδύνων

4.1 Πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων

Το περίγραμμα ενός αποτελεσματικού Πλαισίου Διαχείρισης Κινδύνων (ΠΔΧ), το οποίο είναι εφαρμόσιμο, μετρήσιμο και αναπτυσσόμενο, είναι βασικό και θεμελιώδες στοιχείο για την οργάνωση και την υλοποίηση της επιχειρησιακής στρατηγικής της Τράπεζας.

Το Πλαίσιο Διαχείρισης Κινδύνων περιλαμβάνει μια συνολική προσέγγιση πολιτικών, διαδικασιών, ελέγχων και συστημάτων, μέσω των οποίων ταυτοποιείται, καθορίζεται και παρακολουθείται η διάθεση για ανάληψη κινδύνων. Εναρμονίζεται με την επιχειρησιακή στρατηγική και το επιχειρηματικό μοντέλο, καθώς και το πενταετές επιχειρησιακό πλάνο της Τράπεζας.

Η Τράπεζα έχει θεσπίσει Πολιτική Διαχείρισης Κινδύνων στην οποία περιγράφεται αναλυτικά το Πλαίσιο Διαχείρισης Κινδύνων, τα ανώτατα όρια διάθεσης ανάληψης κινδύνων, καθώς και τα σημεία έγκαιρης προειδοποίησης. Η Πολιτική Διαχείρισης Κινδύνων αναθεωρείται σε ετήσια βάση διασφαλίζοντας την υλοποίηση της επιχειρησιακής στρατηγικής μέσα στο επιθυμητό πλαίσιο διάθεσης ανάληψης κινδύνων.

4.2 Δομή και οργάνωση της Διαχείρισης Κινδύνων

Η διαχείριση κινδύνων στην Παγκρήτια Τράπεζα είναι οργανωμένη σε τέσσερις γραμμές άμυνας, στις οποίες ορίζονται και διαχωρίζονται οι αρμοδιότητες και τα όρια ευθύνης αναφορικά με την ανάληψη των κινδύνων.

Η 1η γραμμή άμυνας αποτελείται από τα καταστήματα και τις μονάδες διενέργειας συναλλαγών. Σε αυτές τις μονάδες, οι οποίες φέρουν την αντίστοιχη ευθύνη, πραγματοποιείται η αρχική ανάληψη των κινδύνων. Οι μονάδες αυτές αναγνωρίζουν και διαχειρίζονται τους κινδύνους που αναλαμβάνουν στο πλαίσιο των επιχειρηματικών τους δραστηριοτήτων και οφείλουν να λειτουργούν σύμφωνα με τις πολιτικές και τις διαδικασίες της Τράπεζας.

Η 2η γραμμή άμυνας περιλαμβάνει τις κεντρικές υπηρεσίες και επιτροπές που έχουν την ευθύνη λήψης αποφάσεων και λειτουργούν υποστηρικτικά προς τις μονάδες της 1ης γραμμής άμυνας. Οι μονάδες της 2ης γραμμής άμυνας φέρουν την ευθύνη ελέγχου των μονάδων της 1ης γραμμής κατά την καθημερινή υλοποίηση των επιχειρηματικών τους στόχων υπό το εγκεκριμένο πλαίσιο ανάληψης κινδύνων, σύμφωνα, και πάλι, με τις πολιτικές και τις διαδικασίες της Τράπεζας.

Η 3η γραμμή άμυνας αφορά τη Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων, η οποία φέρει την ευθύνη για:

- Την ανάπτυξη του πλαισίου διαχείρισης των κινδύνων και την εισήγηση προς έγκριση στο Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας.
- Την αναγνώριση, μέτρηση και παρακολούθηση των αναλαμβανόμενων κινδύνων.
- Την υποστήριξη όλων των μονάδων της Τράπεζας σε θέματα διαχείρισης κινδύνων.
- Την παρακολούθηση των θεσπισμένων από το Διοικητικό Συμβούλιο ορίων ανάληψης κινδύνων.
- Την ανάπτυξη μηχανισμού έγκαιρου εντοπισμού κινδύνων.
- Την ενημέρωση της Διοίκησης και του Διοικητικού Συμβουλίου για θέματα διαχείρισης κινδύνων.

Η 4η γραμμή άμυνας αποτελείται από τη Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου που μέσω της ελεγκτικής διαδικασίας επικουρεί στη διασφάλιση της υλοποίησης της επιχειρηματικής στρατηγικής της Τράπεζας υπό το εγκεκριμένο πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων, τις πολιτικές και τις διαδικασίες. Ο Εσωτερικός Έλεγχος ελέγχει την αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα των εφαρμογών και των διαδικασιών για την κάλυψη όλου του φάσματος των εργασιών της Τράπεζας. Τα ευρήματα και οι προτάσεις της Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου αναφέρονται στην Επιτροπή Ελέγχου προκειμένου να αξιολογηθούν και να ληφθούν τα κατάλληλα διορθωτικά μέτρα από το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας.

Η αναγνώριση και ο προσδιορισμός των κινδύνων, που μπορεί να είναι αποτέλεσμα παραγόντων αμφοτέρων εξωτερικών και εσωτερικών, ταυτοποιεί την έκθεση της Τράπεζας στην αβεβαιότητα και αποτελεί το πρώτο και θεμελιώδες στάδιο κατά τη διαμόρφωση του Πλαισίου Διαχείρισης Κινδύνων.

4.3 Κίνδυνοι που συνδέονται με τη δημοσιονομική κρίση της Ελλάδος

Το Τρίτο Πρόγραμμα στήριξης της Ελληνικής Οικονομίας έληξε στις 21 Αυγούστου 2018, με την Ελληνική Οικονομία να εισέρχεται στο πρώτο έτος από το 2010 στο οποίο δεν εφαρμόζεται Πρόγραμμα Οικονομικής Προσαρμογής. Όπως αναφέρεται και στη σχετική έκθεση του IOBE, η θετική επίδραση αυτής της εξέλιξης έχει αποτυπωθεί έως τώρα στην τάση των προσδοκίων, κυρίως όσον αφορά τα νοικοκυριά, όπου η συνεχής αυξητική τάση του δείκτη Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης στο δεύτερο εξάμηνο του 2018, είχε ως αποτέλεσμα στο τέλος του έτους να φτάσει στο υψηλότερο επίπεδο του από τον Μάρτιο του 2015.

Παρά το γεγονός ότι δε συνάφθηκε κάποιο νέο Πρόγραμμα Οικονομικής Προσαρμογής, η ελληνική κυβέρνηση έχει δεσμευτεί με το Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Εφαρμογής 2019 - 2022, για την εφαρμογή δημοσιονομικών μέτρων και την επίτευξη ορισμένων στόχων, ως προς το πρωτογενές πλεόνασμα της Γενικής Κυβέρνησης. Ταυτόχρονα έχει διαμορφωθεί ένα εκτεταμένο σχέδιο μεταρρυθμίσεων που εκτείνεται από το δεύτερο εξάμηνο του 2018 έως το 2021. Η επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων και η υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων αποτελούν τις σημαντικότερες προκλήσεις στη μεταπρογραμματική περίοδο καθώς ελέγχονται από τη διαδικασία ενισχυμένης εποπτείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Η δημιουργία του κεφαλαιακού αποθέματος (cash buffer) του ελληνικού δημοσίου, ύψους €24,1 δισεκ., επαρκεί για την αναχρηματοδότηση του δημόσιου χρέους μέχρι σχεδόν το τέλος του πρώτου εξαμήνου του 2020. Ωστόσο τυχόν αποκλίσεις από τα παραπάνω, όπως η μη εφαρμογή κομβικών διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, αποτρέπουν την ενίσχυση της εμπιστοσύνης στην ασκούμενη οικονομική πολιτική και αποτελούν τροχοπέδη στην πρόσβαση του ελληνικού κράτους στις αγορές κεφαλαίου, με βιώσιμους όρους, για αναχρηματοδότηση του συνολικού χρέους. Επισημαίνεται επίσης ότι το κεφαλαιακό απόθεμα του ελληνικού δημοσίου δεν διασφαλίζει την πρόσβαση σε χρηματοδότηση για τον ιδιωτικό τομέα.

Όσον αφορά το κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον και την οικονομική πολιτική, σημαντική αναμένεται να είναι η επίδραση για το επόμενο έτος (2019) των διαδοχικών εκλογικών διαδικασιών. Η προεκλογική περίοδος και οι εξαγγελίες των κομμάτων που αφορούν σε δημοσιονομικά μέτρα, π.χ. σε φοροελαφρύνσεις, παροχή επιδομάτων, αλλά και αυτές για προσλήψεις κ.ά. μεταβάλλουν τις προσδοκίες των οικονομικών μονάδων, ενώ ταυτόχρονα δημιουργούν αβεβαιότητα για τη σταθερότητα των παραμέτρων του φορολογικού συστήματος, του ρυθμιστικού πλαισίου για την επιχειρηματικότητα κ.ά. Στο πλαίσιο των παραπάνω, οι εκλογικές αναμετρήσεις του 2019 και εν αναμονή τυχόν αλλαγών στην ασκούμενη οικονομική πολιτική από μια νέα κυβέρνηση, ενδέχεται να επιδράσουν ανασταλτικά στη λήψη οικονομικών αποφάσεων.

Ο ΟΟΣΑ (Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης) στην εξαμηνιαία έκθεσή του για τις οικονομικές προοπτικές των χωρών - μελών του (OECD Economic Outlook) προβλέπει ρυθμούς ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας πάνω από το 2% για το 2019 και το 2020. Συγκεκριμένα, το ελληνικό ΑΕΠ (Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν) προβλέπεται να αυξηθεί κατά 2,2% το 2019 και 2,1% το 2020, όταν το διεθνές οικονομικό περιβάλλον θα είναι πιο αδύναμο. Σύμφωνα με την ίδια έκθεση «Η μεγάλη συμβολή των εξαγωγών στην ανάπτυξη θα μειωθεί, αλλά θα αποκτήσουν δυναμική η ανάκαμψη της κατανάλωσης των νοικοκυριών και οι επενδύσεις με την αύξηση της εμπιστοσύνης. Η συνεχής εφαρμογή του μεταρρυθμιστικού προγράμματος της κυβέρνησης θα στηρίξει την ανάκαμψη. Η ανεργία, αν και είναι ακόμη υψηλή, θα συνεχίσει να μειώνεται».

Εκτιμάται επίσης ότι θα επιτευχθούν οι μεσοπρόθεσμοι στόχοι για το πρωτογενές πλεόνασμα ενώ σημειώνεται ότι η δημοσιονομική πολιτική, που στοχεύει σε πρωτογενές πλεόνασμα 3,5% του ΑΕΠ το 2019, θα στηρίξει την ανάκαμψη της εγχώριας ζήτησης, όπως και τα εισοδήματα των νοικοκυριών και την εμπιστοσύνη. Ο ΟΟΣΑ αναφέρεται ειδικότερα στα μέτρα που προβλέπει το προσχέδιο του προϋπολογισμού για τη μείωση της φορολογίας των εταιρικών κερδών, των μερισμάτων και των ακινήτων, τη μείωση των ασφαλιστικών εισφορών, την καθιέρωση πρόσθετων μέτρων κοινωνικής πρόνοιας και την ανακοπή της μείωσης των δημοσίων υπαλλήλων. «Αν μία βραδύτερη ανάπτυξη θέσει σε κίνδυνο τους δημοσιονομικούς στόχους ή αν το δημοσιονομικό αποτέλεσμα είναι καλύτερο από τους στόχους, η κυβέρνηση θα πρέπει να δώσει προτεραιότητα σε στοχευμένες κοινωνικές επενδύσεις και επενδύσεις σε υποδομές και να συνεχίσει τη διεύρυνση της φορολογικής βάσης».

Επίσης, προβλέπεται ότι ανεργία θα υποχωρήσει στο 18,1% το 2019 και στο 17% το 2020 από 19,5% στο 2018, ενώ για τον πληθωρισμό (εναρμονισμένος δείκτης τιμών καταναλωτή) προβλέπει αύξηση στο 1,3% και το 1,5% από 0,8%, αντίστοιχα. Όσον αφορά τα δημόσια οικονομικά, προβλέπει πλεόνασμα (συνολικό, αφού υπολογισθούν και οι τόκοι) της γενικής κυβέρνησης 0,1% του ΑΕΠ το 2019 και 0,3% το 2020 έναντι εκτίμησης για πλεόνασμα 0,3% φέτος.

Σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ, η ανεπαρκής χρηματοδότηση παραμένει ένας μεγάλος περιορισμός για τις επενδύσεις και ότι είναι αργή η πρόοδος στην προσέλκυση ξένων άμεσων επενδύσεων και την ιδιωτικοποίηση κρατικής περιουσίας. «Ο τραπεζικός δανεισμός στους πιο δυναμικούς τομείς, όπως ο τουρισμός και το εμπόριο, έχει σταθεροποιηθεί, αλλά συνολικά συνεχίζει να μειώνεται. Οι καταθέσεις επιστρέφουν σταδιακά, καθώς έχουν χαλαρώσει οι έλεγχοι στην κίνηση κεφαλαίων. Η έκτακτη χρηματοδοτική βοήθεια (ELA) στις τράπεζες έχει σχεδόν εξαλειφθεί. Οι τράπεζες επιτυγχάνουν τους στόχους τους για τη μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων, κυρίως μέσω πωλήσεων ή διαγραφών. Τα μη εξυπηρετούμενα επιχειρηματικά και καταναλωτικά δάνεια εκκαθαρίζονται ταχύτερα από τα στεγαστικά δάνεια, καθώς τα τελευταία έχουν μεγαλύτερη νομική προστασία. Οι τιμές των τραπεζικών μετοχών παραμένουν άστατες λόγω ανησυχιών για την ικανότητά τους να αντλήσουν νέα κεφάλαια, αν χρειασθεί».

Επισημαίνεται ότι η διατήρηση της ανάκαμψης της ελληνικής οικονομίας χρειάζεται ισχυρότερες επενδύσεις, καθώς παρά το ότι η πρόσφατη ανάπτυξη είναι ενθαρρυντική, παραμένει σχετικά εύθραυστη, με τις επενδύσεις να συνεχίζουν να αποτελούν μία βασική αβεβαιότητα για μία διατηρήσιμη ανάκαμψη. Η έκταση των μη εξυπηρετούμενων τραπεζικών δανείων παραμένει μία αδυναμία. Η επιδείνωση των συνθηκών στις χρηματοπιστωτικές αγορές και το εξωτερικό, λόγω κυρίως των εξελίξεων στην Ιταλία και την Τουρκία, πιθανόν να περιορίσει τις νέες επενδύσεις. Αν και το δημόσιο χρέος παραμένει υψηλό, το γεγονός ότι στο κόστος εξυπηρέτησής του έχει τεθεί πλαφόν, καθώς και η ύπαρξη ταμειακών “μαξιλαριών” παρέχουν πρόσθετη προστασία. Διατηρώντας βιώσιμη δημοσιονομική πολιτική και τη μεταρρυθμιστική δυναμική, η Ελλάδα μπορεί να περιορίσει νέους κινδύνους για τα δημόσια οικονομικά και την ανάπτυξη. Συνεχείς βελτιώσεις στις σχέσεις με τους βόρειους γείτονες της Ελλάδας θα μπορούσαν να ενισχύσουν περαιτέρω την ανάκαμψη των επενδύσεων και του εμπορίου. Βαθύτερες μεταρρυθμίσεις για τη βελτίωση των αγορών προϊόντων, των επαγγελματικών υπηρεσιών και της ανταγωνιστικότητας καθώς και δημόσιες επενδύσεις που στηρίζουν την ανάπτυξη και κοινωνικές μεταβιβάσεις θα ενίσχυαν την προοπτική και την κοινωνική διάσταση (inclusiveness) της ελληνικής οικονομίας, καταλήγει η έκθεση του ΟΟΣΑ.

Με αυτά τα δεδομένα το Μακροοικονομικό περιβάλλον αξιολογείται ως ευνοϊκότερο παρά το γεγονός ότι παραμένουν σημαντικές αβεβαιότητες που σχετίζονται με τις γεωπολιτικές εξελίξεις και το προσφυγικό ζήτημα, ή ενδεχόμενες αναβολές στην εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων και των ιδιωτικοποιήσεων.

4.4 Χρηματοοικονομικοί κίνδυνοι

4.4.1 Πιστωτικός κίνδυνος

Πιστωτικός κίνδυνος: Ο πιστωτικός κίνδυνος είναι ο κίνδυνος οικονομικής ζημιάς που μπορεί να προκύψει από την πιθανή αθέτηση των συμβατικών υποχρεώσεων των δανειοληπτών ή αντισυμβαλλόμενων. Ως «αθέτηση υποχρέωσης» πιστούχου ορίζεται η επέλευση ενός ή και των δύο από τα παρακάτω γεγονότα:

- Το πιστωτικό ίδρυμα θεωρεί ότι ο πιστούχος είναι ευλόγως πιθανό να μην εκπληρώσει στο σύνολό τους τις υποχρεώσεις πληρωμών του προς αυτό, εκτός αν το ίδρυμα προσφύγει σε μέτρα, όπως η ρευστοποίηση εξασφαλίσεων.
- Ο πιστούχος έχει εμφανίσει ουσιαστική καθυστέρηση άνω των 90 ημερών στην αποπληρωμή κάποιας εκ των υποχρεώσεων του προς το πιστωτικό ίδρυμα.

Η μέτρηση και η παρακολούθηση του πιστωτικού κινδύνου είναι βασική προτεραιότητα της Διεύθυνσης Διαχείρισης Κινδύνων, καθώς αποτελεί τη σημαντικότερη αιτία οικονομικής ζημιάς για την Τράπεζα. Η συνολική έκθεση στον πιστωτικό κίνδυνο προέρχεται κυρίως από τα δάνεια της επιχειρηματικής και ιδιωτικής πίστης, καθώς και από τις εγγυητικές επιστολές.

Η εκτίμηση του Πιστωτικού Κινδύνου περιλαμβάνει:

- Την εκτίμηση της πιστοληπτικής ικανότητας των πιστούχων της Τράπεζας, αλλά και των εν δυνάμει πελατών.
- Την εκτίμηση των ειδικών προβλέψεων απομείωσης σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ)
- Την εκτίμηση των σταθμισμένων κατά κίνδυνο ανοιγμάτων και των κεφαλαιακών απαιτήσεων έναντι του πιστωτικού κινδύνου υπό τον Πυλώνα I της Βασιλείας III.
- Την εκτίμηση του εσωτερικού κεφαλαίου υπό των Πυλώνα II της Βασιλείας III.
- Την εκτίμηση των επιπτώσεων της εφαρμογής σεναρίων ακραίων καταστάσεων.

Για την αποτελεσματική διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου έχουν θεσπιστεί πολιτικές και διαδικασίες που αφορούν:

- Στον καθορισμό των ορίων ανάληψης ευθύνης στην έγκριση των χορηγήσεων.
- Στην επιτοκιακή πολιτική με βάση τον αναλαμβανόμενο κίνδυνο.
- Στον καθορισμό των κριτηρίων πρόκρισης/απόρριψης των αιτούμενων χορηγήσεων.
- Στην περιοδική αξιολόγηση των πιστούχων (αναβάθμιση/υποβάθμιση).
- Στον καθορισμό των κριτηρίων μεταφοράς των πιστούχων σε οριστική καθυστέρηση.
- Στον προσδιορισμό των haircuts των αποδεκτών εξασφαλίσεων.
- Στην περιοδική επανεκτίμηση της αξίας των εμπράγματων διασφαλίσεων.
- Στην παρακολούθηση ειδικών χρηματοδοτήσεων και των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων.
- Στον καθορισμό των κριτηρίων ρύθμισης/ αναδιάρθρωσης των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων.

Ο πιστωτικός κίνδυνος προέρχεται κυρίως από ανοίγματα σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις (εφεξής ΜΜΕ) και φυσικά πρόσωπα. Η πιστοληπτική ικανότητα των πελατών της Τράπεζας έχει επιδεινωθεί λόγω των αρνητικών μεταβολών του οικονομικού περιβάλλοντος. Η μακρόχρονη ύφεση έχει επηρεάσει την ποιότητα του χαρτοφυλακίου, κατά συνέπεια και τα οικονομικά αποτελέσματα της Τράπεζας, καθώς έχει σχηματίσει αυξημένες προβλέψεις απομείωσης έναντι του πιστωτικού κινδύνου, οι οποίες ανέρχονται στο 24,5% του συνόλου των χορηγήσεων.

Για την αποτελεσματικότερη παρακολούθηση και διαχείριση των ληξιπρόθεσμων οφειλών και κατά συνέπεια του πιστωτικού κινδύνου, έχει υιοθετηθεί διαχωρισμός του χαρτοφυλακίου της Τράπεζας σε δύο Διευθύνσεις - στους πελάτες που διαχειρίζονται από τη Διεύθυνση Χορηγήσεων (Εξυπηρετούμενα Ανοίγματα) και στους πελάτες που διαχειρίζονται από τη Διεύθυνση Διαχείρισης Καθυστερήσεων (Μη Εξυπηρετούμενα Ανοίγματα).

Διαχείριση πιστωτικού κινδύνου: Η Τράπεζα, εφαρμόζοντας σύστημα πιστοδοτικών ορίων, διαχειρίζεται και περιορίζει το ύψος του πιστωτικού κινδύνου. Τα πιστοδοτικά όρια προσδιορίζουν τη μέγιστη αποδεκτή ανάληψη κινδύνου έναντι ανοιγμάτων. Για να καθοριστούν τα όρια πελατών, λαμβάνονται υπόψη οι εξασφαλίσεις ή τα καλύμματα, τα οποία μειώνουν το ύψος του αναλαμβανόμενου κινδύνου, κατατάσσοντας τον κίνδυνο των ανοιγμάτων σε κατηγορίες κινδύνου, ανάλογα με το είδος των εξασφαλίσεων ή καλυμμάτων και τη δυνατότητα ρευστοποίησής τους. Για την έγκριση των πιστοδοτήσεων έχουν οριστεί εγκριτικά κλιμάκια ανάλογα με το ύψος του ανοίγματος.

Τεχνικές μείωσης πιστωτικού κινδύνου: Η Τράπεζα λαμβάνει καλύμματα και εξασφαλίσεις έναντι πιστοδοτήσεων σε πελάτες, μειώνοντας το συνολικό πιστωτικό κίνδυνο και διασφαλίζοντας την αποπληρωμή των δανείων.

Για το σκοπό αυτό, η Τράπεζα ενσωματώνει στην πολιτική της εξασφαλίσεις, οι κυριότερες εκ των οποίων είναι:

- Εγγυήσεις Ελληνικού Δημοσίου
- Ενέχυρα επί καταθέσεων
- Προσημειώσεις/Υποθήκες ακινήτων
- Υποθήκες πλοίων
- Εγγυητικές επιστολές τραπεζών
- Εγγυήσεις ΤΕΜΠΜΕ
- Ενέχυρα επί επιταγών
- Ενέχυρα επί μετοχών, ομολόγων και εντόκων γραμματίων

Σύμφωνα με το καταστατικό της Τράπεζας όλες οι πιστοδοτήσεις διασφαλίζονται από ενοχικές εγγυήσεις και οι χορηγήσεις άνω των πέντε ετών με εμπράγματα καλύμματα.

Διαδικασία αποτίμησης εξασφαλίσεων: Η αποτίμηση των χρηματοοικονομικών και εμπράγματων εξασφαλίσεων πραγματοποιείται σε τακτά χρονικά διαστήματα, όπως ορίζει το θεσμικό πλαίσιο.

Ενήμερες απαιτήσεις: Χορηγήσεις ενήμερες ή με προσωρινή καθυστέρηση μικρότερη των 90 ημερών. Οι απαιτήσεις θεωρούνται σε αθέτηση όταν υπάρχουν ενδείξεις κατά τη διενέργεια του ελέγχου απομείωσης.

Επισφαλείς απαιτήσεις: Χορηγήσεις για τις οποίες η Τράπεζα προσδιορίζει ότι είναι πιθανή η μη είσπραξη μέρους ή του συνολικού ποσού του κεφαλαίου και των οφειλόμενων τόκων, με βάση τους συμβατικούς όρους του δανείου.

Προβλέψεις για απομείωση της αξίας των χορηγήσεων σε πιστούχους: Διενεργούνται για το σύνολο των χορηγήσεων σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9

Η Τράπεζα προβαίνει σε διαγραφές χορηγήσεων, όταν διαπιστωθεί ότι είναι ανεπίδεκτες είσπραξης. Σε περίπτωση που μετά τη διαγραφή των απαιτήσεων τα ποσά αυτά εισπραχθούν, αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα της χρήσεως στην οποία εισπράχθηκαν.

Η Τράπεζα έχει υιοθετήσει Πολιτική Προβλέψεων και Διαγραφών, οι οποίες καθορίζουν το ποσό των προβλέψεων και των διαγραφών τόσο για τους πελάτες που αξιολογούνται σε ατομική βάση όσο και για τα χαρτοφυλάκια που εξετάζονται σε συλλογική βάση.

Οι ρυθμίσεις οφειλών εφαρμόζονται σε περιπτώσεις που αναγνωρίζεται οικονομική αδυναμία του πελάτη να εξυπηρετήσει το δάνειο σύμφωνα με τους αρχικούς όρους της δανειακής του σύμβασης. Αξιολογώντας αυτές τις δυσκολίες, η Τράπεζα τροποποιεί τους όρους της σύμβασης, προσφέροντας μακροπρόθεσμες, βραχυπρόθεσμες ή λύσεις οριστικής διευθέτησης, ώστε να μπορέσει ο οφειλέτης να εξυπηρετήσει το δάνειο, είτε ολικώς είτε μερικώς.

Η μέγιστη έκθεση στον πιστωτικό κίνδυνο στις 31.12.2018 και 31.12.2017 αντίστοιχα έχει ως εξής:

Συνολική Έκθεση στον Πιστωτικό Κίνδυνο	31.12.2018	31.12.2017
Πιστωτικός κίνδυνος ανοιγμάτων συσχετιζόμενος με εντός ισολογισμού στοιχεία		
Διαθέσιμα σε Κεντρικές Τράπεζες	246.494.869	90.893.011
Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	5.997.392	4.400.786
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	13.199.707	6.254.954
Δάνεια και άλλες απαιτήσεις από πελάτες	1.141.462.372	1.225.245.027
Συνολική αξία εντός ισολογισμού στοιχείων που υπόκεινται σε πιστωτικό κίνδυνο (α)	1.407.154.341	1.326.793.777
Λοιπά εντός ισολογισμού στοιχεία που δεν υπόκεινται σε πιστωτικό κίνδυνο	169.072.875	144.980.754
Σύνολο Ενεργητικού	1.576.227.216	1.471.774.531
Πιστωτικός κίνδυνος ανοιγμάτων συσχετιζόμενος με εκτός ισολογισμού στοιχεία:		
Εγγυητικές επιστολές, ενέγγυες πιστώσεις και λουπές εγγυήσεις	88.113.427	91.065.657
Συνολική αξία εκτός ισολογισμού στοιχείων που υπόκεινται σε πιστωτικό κίνδυνο (β)	88.113.427	91.065.657
Συνολική αξία ανοιγμάτων που υπόκεινται σε πιστωτικό κίνδυνο	1.495.267.768	1.417.859.434

Οι ακόλουθοι πίνακες παρουσιάζουν τα δάνεια που αποτιμώνται στο αναπόσβεστο κόστος ανά Δ.Π.Χ.Π. 9 στάδιο (stages), όπως διαμορφώνεται μετά την επίπτωση του Δ.Π.Χ.Π. 9 κατά την 1^η Ιανουαρίου 2018 και κατά την 31^η Δεκεμβρίου 2018 αντίστοιχα.

01-Ιαν-18	Στάδιο (Stage) 1		Στάδιο (Stage) 2		Στάδιο (Stage) 3		Σύνολο Δανείων και Απαιτήσεων κατά Πελατών στο Αναπόσβεστο Κόστος		
	Συνολική Αξία προ Απομείωσης	Αναμενόμενες Πιστωτικές Ζημιές (ECL)	Συνολική Αξία προ Απομείωσης	Αναμενόμενες Πιστωτικές Ζημιές (ECL)	Συνολική Αξία προ Απομείωσης	Αναμενόμενες Πιστωτικές Ζημιές (ECL)	Συνολική Αξία προ Απομείωσης	Αναμενόμενες Πιστωτικές Ζημιές (ECL)	Καθαρή Αξία μετά την Απομείωση
Retail Portfolio	178.442.499	2.009.090	90.278.484	11.381.947	439.062.423	162.985.674	707.783.406	176.376.712	531.406.695
<i>Εκ των οποίων:</i>									
Στεγαστικά	41.997.776	205.985	21.724.803	1.553.201	80.933.309	17.480.744	144.655.889	19.239.929	125.415.960
Καταναλωτικά	14.500.446	178.507	9.299.729	1.697.454	58.603.127	24.802.524	82.403.302	26.678.486	55.724.816
Επιχειρηματικά	121.944.277	1.624.598	59.253.952	8.131.292	299.525.987	120.702.406	480.724.215	130.458.297	350.265.918
Corporate (Non-Retail) Portfolio	189.109.308	2.941.418	150.518.045	19.873.334	551.649.419	259.559.188	891.276.773	282.373.941	608.902.832
Σύνολο	367.551.808	4.950.509	240.796.529	31.255.282	990.711.842	422.544.862	1.599.060.179	458.750.652	1.140.309.527

31-Δεκ-18	Στάδιο (Stage) 1		Στάδιο (Stage) 2		Στάδιο (Stage) 3		Σύνολο Δανείων και Απαιτήσεων κατά Πελατών στο Αναπόσβεστο Κόστος		
	Συνολική Αξία προ Απομείωσης	Αναμενόμενες Πιστωτικές Ζημιές (ECL)	Συνολική Αξία προ Απομείωσης	Αναμενόμενες Πιστωτικές Ζημιές (ECL)	Συνολική Αξία προ Απομείωσης	Αναμενόμενες Πιστωτικές Ζημιές (ECL)	Συνολική Αξία προ Απομείωσης	Αναμενόμενες Πιστωτικές Ζημιές (ECL)	Καθαρή Αξία μετά την Απομείωση
Retail Portfolio	158.291.859	1.876.795	105.252.644	12.563.985	447.826.814	148.754.766	711.371.316	163.195.546	548.175.771
<i>Εκ των οποίων:</i>									
Στεγαστικά	37.248.033	225.987	27.283.104	2.193.477	78.032.736	15.296.331	142.563.873	17.715.794	124.848.078
Καταναλωτικά	12.693.381	146.812	8.272.270	1.648.644	59.771.135	23.601.721	80.736.786	25.397.176	55.339.609
Επιχειρηματικά	108.350.445	1.503.996	69.697.270	8.721.865	310.022.943	109.856.714	488.070.658	120.082.575	367.988.083
Corporate (Non-Retail) Portfolio	218.539.919	4.987.292	110.395.154	15.111.279	472.107.049	187.656.949	801.042.121	207.755.519	593.286.602
Σύνολο	376.831.777	6.864.087	215.647.797	27.675.264	919.933.863	336.411.714	1.512.413.437	370.951.065	1.141.462.372

Α. Πιστωτικός Κίνδυνος / Δάνεια & άλλες απαιτήσεις από πελάτες

Σημειώνεται ότι λόγω της εφαρμογής του προτύπου ΔΠΧΑ 9 “Χρηματοοικονομικά μέσα” από 01.01.18 έναντι του ΔΛΠ 39 που εφαρμοζόταν ως και την προηγούμενη χρήση, δεν παρατίθενται συγκρίσιμοι πίνακες για την αντίστοιχη εικόνα κατά την 31.12.2017 για τους οποίους παραπέμπουμε στις ετήσιες Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις της 31.12.2018.

Ανάλυση χαρτοφυλακίου δανείων ανά κατηγορία και ενηλικίωση καθυστερήσεων:

Δάνεια και απαιτήσεις ανά στάδιο Υπόλοιπα την 31.12.2018 (ποσά σε χιλ. €)	Δάνεια και απαιτήσεις ανά στάδιο		Συνολική αξία προ προβλέψεων απομείωσης	Σύνολο προβλέψεων απομείωσης	Συνολική αξία μετά από προβλέψεις απομείωσης	Αξία εξασφαλίσεων
	Χωρίς καθυστέρηση	Σε καθυστέρηση				
Στάδιο 1						
Στεγαστικά	29.948	7.300	37.248	226	37.022	35.177
Καταναλωτικά	11.083	1.610	12.693	147	12.546	7.182
Επιχειρηματικά & Δημόσιος τομέας	278.944	47.946	326.891	6.491	320.399	253.074
Σύνολο	319.975	56.857	376.832	6.864	369.968	295.433
Στάδιο 2						
Στεγαστικά	4.490	22.793	27.283	2.193	25.090	25.232
Καταναλωτικά	1.337	6.935	8.272	1.649	6.624	5.397
Επιχειρηματικά	75.734	104.358	180.092	23.833	156.259	145.607
Σύνολο	81.561	134.086	215.648	27.675	187.972	176.236
Στάδιο 3						
Στεγαστικά	11.039	66.994	78.033	15.296	62.736	67.371
Καταναλωτικά	7.660	52.112	59.771	23.602	36.169	34.146
Επιχειρηματικά	165.488	616.642	782.130	297.514	484.616	467.187
Σύνολο	184.186	735.748	919.934	336.412	583.522	568.704
Γενικό σύνολο						
Στεγαστικά	45.476	97.088	142.564	17.716	124.848	127.779
Καταναλωτικά	20.080	60.657	80.736	25.397	55.339	46.725
Επιχειρηματικά	520.166	768.947	1.289.113	327.838	961.275	865.868
Σύνολο	585.723	926.691	1.512.413	370.951	1.141.462	1.040.373

Ανάλυση της κίνησης των υπολοίπων προ προβλέψεων αναφορικά με τα στάδια του ΔΠΧΑ9 για την τρέχουσα χρήση:

Δ&Α που αποτιμώνται στο αναπροσβεστο κόστος	Στάδιο Δ.Π.Χ.Α. 9	01/01/18	Μεταφορά από άλλα στάδια	Μεταφορά σε Στάδιο 1	Μεταφορά σε Στάδιο 2	Μεταφορά σε Στάδιο 3	Αποπληρωμές & Λοιπές Κινήσεις	Νέες Χορηγήσεις	Διαγραφές	31/12/18
Συνολικό Χαρτοφυλάκιο	Στάδιο 1	367.552	61.408	-	(48.000)	(16.863)	(36.038)	48.774	-	376.832
	Στάδιο 2	240.797	120.298	(60.672)	-	(54.523)	(36.262)	6.024	(14)	215.648
	Στάδιο 3	990.712	71.386	(736)	(72.298)	-	19.934	86	(89.150)	919.934
	Σύνολο	1.599.060	-	-	-	-	(52.366)	54.883	(89.164)	1.512.413
Στεγαστικά	Στάδιο 1	41.998	4.157	-	(4.663)	(1.937)	(3.840)	1.533	-	37.248
	Στάδιο 2	21.725	18.174	(3.677)	-	(7.296)	(1.659)	30	(14)	27.283
	Στάδιο 3	80.933	9.232	(481)	(13.511)	-	1.858	-	-	78.033
	Σύνολο	144.656	-	-	-	-	(3.641)	1.563	(14)	142.564
Καταναλωτικά	Στάδιο 1	14.500	1.466	-	(1.006)	(1.551)	(3.101)	2.385	-	12.693
	Στάδιο 2	9.300	5.355	(1.432)	-	(4.191)	(807)	47	(0)	8.272
	Στάδιο 3	58.603	5.742	(34)	(4.349)	-	953	10	(1.153)	59.771
	Σύνολο	82.403	-	-	-	-	(2.955)	2.442	(1.153)	80.737
Επιχειρηματικά	Στάδιο 1	311.054	55.784	-	(42.331)	(13.376)	(29.097)	44.856	-	326.890
	Στάδιο 2	209.772	96.769	(55.563)	-	(43.036)	(33.796)	5.947	-	180.092
	Στάδιο 3	851.175	56.412	(221)	(54.438)	-	17.123	76	(87.997)	782.130
	Σύνολο	1.372.001	-	-	-	-	(45.770)	50.878	(87.997)	1.289.113

Δείκτης δανείου προς αξία εξασφάλισης σε ακίνητη περιουσία (ποσά σε χιλ. €)	Στεγαστικά Δάνεια:	
	31.12.2018	31.12.2017
< 50%	58.961	57.373
50% - 70%	20.094	25.984
71% - 80%	11.452	10.285
81% - 90%	11.042	12.685
91% - 100%	5.850	7.560
101% - 120%	11.784	10.235
121% - 150%	8.937	6.339
> 150%	14.443	14.194
Σύνολο	142.564	144.656
Μέσος όρος δείκτη	71,20%	72,66%

Ανάλυση καλύψεων:

Ανάλυση των ληφθέντων εξασφαλίσεων και εγγυήσεων κατά την 31.12.2018 (ποσά σε χιλ. €)	Αξία εξασφαλίσεων		
	Εξασφαλίσεις επί ακίνητης περιουσίας	Μετρητά & εγγύηση δημοσίου	Λοιπές εξασφαλίσεις
Ιδιώτες	171.082	3.340	83
Επιχειρηματικά	779.187	11.619	74.729
Δημόσιος Τομέας	320	14	-
Σύνολο	950.588	14.973	74.812

Ανάλυση των ληφθέντων εξασφαλίσεων και εγγυήσεων κατά την 31.12.2017 (ποσά σε χιλ. €)	Αξία εξασφαλίσεων		
	Εξασφαλίσεις επί ακίνητης περιουσίας	Μετρητά & εγγύηση δημοσίου	Λοιπές εξασφαλίσεις
Ιδιώτες	175.934	3.182	112
Επιχειρηματικά	786.172	13.760	73.300
Δημόσιος Τομέας	2.984	27	2.705
Σύνολο	965.089	16.968	76.117

Ανάλυση ενηλικίωσης δανείων και άλλων απαιτήσεων κατά πελατών, ανά κατηγορία δανείων 31.12.2018 (ποσά σε χιλ. €)	Στεγαστικά			Καταναλωτικά			Επιχειρηματικά		
	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3
Ενήμερα [Current]	29.948	4.490	11.039	11.083	1.337	7.660	278.944	75.734	165.488
1-30 ημέρες [1-30 dpd]	7.300	7.603	4.220	1.610	2.384	1.848	47.946	51.679	40.474
31-60 ημέρες [31-60 dpd]	-	5.794	3.847	-	1.845	1.263	-	24.450	103.071
61-90 ημέρες [61-90 dpd]	-	9.396	5.179	-	2.707	2.237	-	28.229	49.902
91-180 ημέρες [91-180 dpd]	-	-	2.569	-	-	1.319	-	-	4.186
181-360 ημέρες [181-360 dpd]	-	-	3.289	-	-	2.618	-	-	9.086
361-720 ημέρες [361-720 dpd]	-	-	3.202	-	-	3.798	-	-	18.155
721+ ημέρες [721+ dpd]	-	-	20.976	-	-	20.617	-	-	76.378
F. Καταγγελλόμενες Απαιτήσεις [Denounced Loans]	-	-	23.712	-	-	18.411	-	-	315.390
Συνολική αξία προ προβλέψεων	37.248	27.283	78.033	12.693	8.272	59.771	326.891	180.092	782.130
Αξία εξασφαλίσεων	35.177	25.232	67.371	7.182	5.397	34.146	253.074	145.607	467.187
Σύνολο Προβλέψεων Απομείωσης	226	2.193	15.296	147	1.649	23.602	6.491	23.833	297.514
Συνολική αξία μετά προβλέψεις	37.022	25.090	62.736	12.546	6.624	36.169	320.399	156.259	484.616

Δάνεια και άλλες απαιτήσεις κατά πελατών, απομειωμένα δάνεια και προβλέψεις απομειώσεις, ανά κατηγορία δανείων, τομέα δραστηριότητας και γεωγραφική περιοχή Υπόλοιπα την 31.12.2018 (ποσά σε χιλ. €)	Σύνολο δανείων και λοιπών απαιτήσεων προ προβλέψων				Σύνολο προβλέψων απομειώσεως				Σύνολο Δ&Α μετά από προβλέψεις			
	Ελλάδα											
	Σύνολο	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Σύνολο	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Σύνολο	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3
Ιδιώτες	223.300	49.941	35.555	137.804	43.113	373	3.842	38.898	180.187	49.568	31.713	98.906
Στεγαστικά	142.564	37.248	27.283	78.033	17.716	226	2.193	15.296	124.848	37.022	25.090	62.736
Καταναλωτικά	80.736	12.693	8.272	59.771	25.397	147	1.649	23.602	55.339	12.546	6.624	36.169
Πιστωτικές κάρτες	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Λοιπά	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Επιχειρηματικά / Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	1.270.651	310.419	179.153	781.079	326.203	5.716	23.569	296.919	944.448	304.703	155.584	484.160
Εμπόριο	330.316	54.796	32.845	242.675	97.254	1.042	4.399	91.813	233.062	53.754	28.446	150.862
Υπηρεσίες & Ελεύθερα Επαγγέλματα	32.013	9.511	5.520	16.982	8.225	125	1.491	6.609	23.788	9.386	4.029	10.373
Βιομηχανία	248.757	41.939	32.295	174.523	80.739	839	4.523	75.376	168.017	41.099	27.772	99.146
Ναυτιλία	8.007	6.135	316	1.556	365	66	22	277	7.642	6.069	293	1.279
Κατασκευές	209.741	22.774	16.038	170.929	69.071	1.118	1.412	66.541	140.669	21.655	14.626	104.388
Τουρισμός	252.719	128.633	64.186	59.900	20.760	1.586	6.866	12.308	231.959	127.047	57.320	47.592
Ενέργεια	32.781	24.904	6.528	1.349	2.536	539	1.556	441	30.245	24.366	4.972	908
Γεωργία/Κτηνοτροφία	36.701	5.594	7.699	23.409	8.702	49	1.322	7.331	27.999	5.545	6.377	16.078
Εστίαση	36.020	4.362	2.417	29.242	11.930	53	231	11.646	24.090	4.309	2.186	17.595
Λοιπά	83.596	11.771	11.310	60.514	26.620	298	1.747	24.575	56.976	11.473	9.564	35.939
Δημόσιος Τομέας	18.462	16.471	939	1.051	1.635	775	264	595	16.827	15.696	675	456
Ελλάδα	18.462	16.471	939	1.051	1.635	775	264	595	16.827	15.696	675	456
Άλλες χώρες	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Σύνολο	1.512.413	376.832	215.648	919.934	370.951	6.864	27.675	336.412	1.141.462	369.968	187.972	583.522

Ανάλυση εσόδων από τόκους, με βάση την ποιότητα των δανείων και άλλων απαιτήσεων κατά πελατών, ανά κατηγορία δανείων (ποσά σε χιλ. €)	31.12.2018				Σύνολο εσόδων από τόκους
	Έσοδα από δάνεια			Λοιπά έσοδα από τόκους	
	Stage 1 / Σταδίου 1	Stage 2 / Σταδίου 2	Stage 3 / Σταδίου 3		
Ιδιώτες	2.259	1.699	4.141	-	8.099
Επιχειρηματικά	17.670	10.236	22.218	-	50.123
Δημόσιος τομέας	644	62	2	-	707
Σύνολο εσόδων από τόκους	20.573	11.996	26.361	-	58.930
Τόκοι πιστωτικών ιδρυμάτων (διατραπεζικής)	-	-	-	1.383	1.383
Τόκοι τίτλων σταθερής αποδόσεως (λοιπών ομολόγων)	-	-	-	24	24
Τόκοι τίτλων σταθερής αποδόσεως (ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου)	-	-	-	99	99
Ειδικές καταθέσεις στη Κεντρική Τράπεζα	-	-	-	125	125
Λοιπά τοκοφόρα περιουσιακά στοιχεία	-	-	-	59	59
Σύνολο εσόδων από τόκους δανείων και άλλων απαιτήσεων	20.573	11.996	26.361	1.690	60.620

Ρυθμισμένα δάνεια και άλλες απαιτήσεις κατά πελατών, ανά κατηγορία (ποσά σε χιλ. €)	31.12.2018	31.12.2017
Ιδιώτες	66.520	70.210
Στεγαστικά	46.219	46.967
Καταναλωτικά	20.301	23.242
Επιχειρηματικά	319.590	358.946
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	319.590	358.946
Δημόσιος Τομέας	96	349
Σύνολο	386.206	429.504

Ρυθμισμένα δάνεια και άλλες απαιτήσεις κατά πελατών, ανά γεωγραφική περιοχή (ποσά σε χιλ. €)	31.12.2018		31.12.2017	
	Συνολική ακαθάριστη αξία	Συνολική καθαρή αξία	Συνολική ακαθάριστη αξία	Συνολική καθαρή αξία
Ελλάδα	587.538	386.206	584.706	429.504
Λοιπή Ευρώπη	-	-	-	-
Λοιπές χώρες	-	-	-	-
Σύνολο	587.538	386.206	584.706	429.504

Ανάλυση ρυθμισμένων δανείων και άλλων απαιτήσεων κατά πελατών, ανά είδος ρύθμισης (ποσά σε χιλ. €)		
Είδος Ρύθμισης	31.12.2018	31.12.2017
Μετάθεση πληρωμής τόκου	27.559	39.801
Πρόγραμμα μειωμένων πληρωμών	51.816	50.027
Παροχή περιόδου χάριτος	43.415	36.668
Επέκταση διάρκειας δανείου	193.952	210.617
Κεφαλαιοποίηση καθυστερούμενων δόσεων	5.713	20.926
Διαγραφή μέρους χρέους	2.013	-
Συνδυασμός μέτρων ρύθμισης	26.356	33.702
Λοιπά	35.381	37.763
Σύνολο	386.206	429.504

Β. Πιστωτικός κίνδυνος / Διαθέσιμα σε τράπεζες, απαιτήσεις κατά τραπεζών & χρεωστικοί τίτλοι

Διαθέσιμα σε τράπεζες, απαιτήσεις κατά τραπεζών & χρεωστικοί τίτλοι (ανάλυση ανα διαβάθμιση) (ποσά σε €)	31.12.2018			31.12.2017		
	Περισσότερο από BBB-	Λιγότερο από BBB-	Μη διαβαθμισμένα	Περισσότερο από BBB-	Λιγότερο από BBB-	Μη διαβαθμισμένα
Διαθέσιμα σε Κεντρικές Τράπεζες	-	233.063.436	-	-	79.267.794	-
Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	769.741	2.570.119	2.657.532	-	2.071.324	2.329.462
Λοιποί χρεωστικοί τίτλοι	-	-	3.473.347	-	-	3.335.174
Ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου	-	9.726.360	-	-	2.919.780	-
Σύνολο	769.741	245.359.915	6.130.879	-	84.258.898	5.664.636

Ο κίνδυνος συγκέντρωσης μπορεί να δημιουργηθεί από ανοίγματα σε συγκεκριμένους πελάτες, σε ομάδες συνδεδεμένων πελατών ή σε συγκεκριμένες ομάδες αντισυμβαλλομένων, των οποίων η πιθανότητα αθέτησης επηρεάζεται από κοινούς παράγοντες, όπως ο κλάδος δραστηριοποίησης, το μακροοικονομικό περιβάλλον, η γεωγραφική θέση, το νόμισμα κ.λπ..

Η Τράπεζα επιμετρά τον κίνδυνο συγκέντρωσης και τις αντίστοιχες κεφαλαιακές ανάγκες με το Δείκτη Κλαδικής Συγκέντρωσης (Sectoral Concentration Index - SCI) και τον Ατομικό Δείκτη Συγκέντρωσης (Individual Concentration Index - ICI) για τους 1000 μεγαλύτερους δανειολήπτες της.

Πιο αναλυτικά, για τον προσδιορισμό του Δείκτη Κλαδικής Συγκέντρωσης (SCI) λαμβάνονται υπόψη οι χορηγήσεις και τα εκτός Κατάστασης Χρηματοοικονομικής Θέσης ανοίγματα, μετά από την εφαρμογή του κατάλληλου CCF και αφού έχουν ταξινομηθεί ανά κλάδο, όπως εμφανίζονται στον παρακάτω πίνακα:

Κλάδος Δραστηριότητας	Άνοιγμα (ποσά σε χιλ. €)	%
Επιχειρηματική Πίστη	1.339.340	85,71%
Εμπόριο	335.846	21,49%
Τουρισμός / Καταλύματα	258.109	16,52%
Βιομηχανία/ Βιοτεχνία	250.936	16,06%
Κατασκευές	222.655	14,25%
Γεωργία / Κτηνοτροφία / Αλιεία	37.028	2,37%
Εστίαση	36.109	2,31%
Ενέργεια / Φωτοβολταϊκά	37.337	2,39%
Παροχή Υπηρεσιών / Ελεύθερα Επαγγέλματα	32.858	2,10%
Λοιπά	27.153	1,74%
Μεταφορές και Αποθήκευση	19.435	1,24%
Διαχείριση Ακίνητης Περιουσίας	18.479	1,18%
ΟΤΑ / Δημοτικές Επιχειρήσεις	32.814	2,10%
Τηλεπικοινωνίες / Πληροφορική / Ενημέρωση	14.771	0,95%
Ναυτιλία	8.260	0,53%
Υπηρεσίες Υγείας	3.305	0,21%
Διαχείριση Νερού και Λυμάτων	2.442	0,16%
Ασφαλιστικές / Επενδυτικές Επιχειρήσεις	1.803	0,12%
Στεγαστική Πίστη	142.564	9,12%
Καταναλωτική Πίστη	80.737	5,17%
Σύνολο	1.562.640	100,00%

Ο Δείκτης Κλαδικής Συγκέντρωσης (SCI) υπολογίζεται με τον τύπο: $\alpha = \frac{\sum x^2}{(\sum x)^2} \times 100$, όπου x είναι η αξία της έκθεσης σε κίνδυνο για κάθε επιχειρηματικό κλάδο. Οι πρόσθετες κεφαλαιακές απαιτήσεις προσδιορίζονται με βάση τον παρακάτω πίνακα:

Δείκτης Κλαδικής Συγκέντρωσης (SCI)	Πολλαπλασιαστής
0<SCI≤12	0.00
12<SCI≤15	0.02
15<SCI≤20	0.04
20<SCI≤25	0.06
25<SCI≤100	0.08

Ανάλογα με την τιμή του Δείκτη Κλαδικής Συγκέντρωσης (SCI), ο πολλαπλασιαστής εφαρμόζεται μόνο στις κεφαλαιακές απαιτήσεις του πιστωτικού κινδύνου που σχετίζονται με τα ανοίγματα που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του Δείκτη και το αποτέλεσμα που προκύπτει προσουξάνει τις κεφαλαιακές απαιτήσεις ώστε να σχηματιστεί το οικονομικό κεφάλαιο.

Ο Ατομικός Δείκτης Συγκέντρωσης (ICI) υπολογίζεται για τους 1000 μεγαλύτερους δανειολήπτες της Τράπεζας, βάσει του τύπου:

$\beta = \frac{\sum x^2}{\sum x \sum y} \times 100$, όπου x είναι το συνολικό άνοιγμα κάθε μεμονωμένου δανειολήπτη και Σy το συνολικό ποσό της έκθεσης σε κίνδυνο της Τράπεζας.

Στην περίπτωση που η τιμή του δείκτη είναι μεγαλύτερη του 0,1, οι κεφαλαιακές απαιτήσεις προσδιορίζονται βάσει του παρακάτω πίνακα, όπως και στην περίπτωση του Δείκτη Κλαδικής Συγκέντρωσης (SCI):

Ατομικός Δείκτης Συγκέντρωσης (ICI)	Πολλαπλασιαστής
0.0<ICI≤0.1	0.00
0.1<ICI≤0.2	0.02
0.2<ICI≤0.4	0.04
0.4<ICI≤1.0	0.06
1.0<ICI≤100.0	0.08

Εκτίμηση Εσωτερικού Κεφαλαίου

Ο Δείκτης Κλαδικής Συγκέντρωσης (SCI) ανέρχεται σε 13,38 που αντιστοιχεί σε πολλαπλασιαστή 0,02 και σε κεφαλαιακές απαιτήσεις ύψους 1.635,66 χιλ. ευρώ.

Ο Ατομικός Δείκτης Συγκέντρωσης (ICI) ανέρχεται σε 0,32 που αντιστοιχεί σε πολλαπλασιαστή 0,04 και σε κεφαλαιακές απαιτήσεις ύψους 2.579,57 χιλ. ευρώ.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, το εσωτερικό κεφάλαιο που αφορά στον κίνδυνο συγκέντρωσης που εκτίθεται η Τράπεζα, ανέρχεται στο ποσό των 4.215,23 χιλ. ευρώ.

4.4.2 Κίνδυνος επιτοκίου

Ο κίνδυνος επιτοκίου προκύπτει από την διαφορετική επίδραση των μεταβολών του επιτοκίου στα στοιχεία του ενεργητικού και του παθητικού, ανάλογα με την ευαισθησία των στοιχείων στις μεταβολές του επιτοκίου, λόγω αναντιστοιχίας στον ορίζοντα ανατιμολόγησης και στη διάρκεια τους. Μία απροσδόκητη μεταβολή στα επιτόκια μπορεί να επηρεάσει σοβαρά την κερδοφορία και την καθαρή θέση της Τράπεζας.

Ο κίνδυνος θέσης σχετίζεται με τη μεταβολή της τιμής κάποιου στοιχείου του ενεργητικού (π.χ. ομόλογο) οφειλόμενη στην μεταβολή των επιτοκίων, επηρεάζοντας την αξία του χαρτοφυλακίου.

Ο κίνδυνος εισοδήματος αναφέρεται στην πιθανότητα που υπάρχει να μειωθεί το εισόδημα της Τράπεζας σε μια απρόβλεπτη ή μη επιθυμητή εξέλιξη των επιτοκίων.

Για τη μέτρηση της έκθεσης στον κίνδυνο επιτοκίου, καθώς και για την εκτίμηση του εσωτερικού κεφαλαίου χρησιμοποιείται η μέθοδος της Ανάλυσης Χάσματος (Gap Analysis), καθώς και η μέθοδος Χάσματος της Μέσης Διάρκειας (Duration Gap).

Gap Analysis

Η μέθοδος αυτή προσδιορίζει το χάσμα στο χρονικό ορίζοντα ανατιμολόγησης των ευαίσθητων ως προς το επιτόκιο στοιχείων ενεργητικού και παθητικού. Πραγματοποιείται σενάριο ακραίων καταστάσεων μεταβολής των επιτοκίων και εκτιμάται η επίπτωση στα καθαρά έσοδα της Τράπεζας.

Duration Gap

Η ανάλυση ευαισθησίας του Χάσματος της Μέσης Διάρκειας (Duration Gap), αποτελεί μέθοδο υπολογισμού της μεταβολής στην οικονομική αξία των ιδίων κεφαλαίων της Τράπεζας από την επίπτωση στις μεταβολές των επιτοκίων. Η μεταβολή στην οικονομική αξία των ιδίων κεφαλαίων (EVE:Economic Value of Equity) με βάση τη μέθοδο αυτή υπολογίζεται ως μεταβολή της αγοραίας αξίας των στοιχείων του ενεργητικού με του παθητικού για τα στοιχεία που φέρουν τόκο.

Ως διάρκεια των στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού ορίζεται ο ορίζοντας ανατιμολόγησης για τα στοιχεία με κυμαινόμενο και η λήξη για τα στοιχεία με σταθερό επιτόκιο.

Ανάλυση ευαισθησίας επιτοκίου κατά την 31.12.2018 (ποσά σε χιλ. €)	Μεταβολή Επιτοκίων	
	-1%	1%
Ευαισθησία καθαρού εισόδου τόκων	(1.043)	(404)
Ευαισθησία της Καθαρής Θέσεως	1.960	(1.960)

Επιτοκιακός Κίνδυνος 31.12.2018 (ποσά σε χιλ. €)	Μη επηρεαζόμενα στοιχεία	<1Μ	1-3Μ	3-6Μ	6Μ-1Υ	1-3Υ	>3Υ	Σύνολο
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ								
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	19.328	227.167	-	-	-	-	-	246.495
Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	2.605	2.460	933	-	-	-	-	5.997
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	3.428	-	-	-	-	-	9.772	13.200
Δάνεια και άλλες απαιτήσεις από πελάτες	4.074	436.345	537.173	116.093	28.845	511	18.422	1.141.462
Χαρτοφυλάκιο διακρατούμενο μέχρι τη λήξη	(0)	-	-	-	-	-	-	(0)
Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία	21.029	-	-	-	-	-	-	21.029
Επενδύσεις σε ακίνητα	15.667	-	-	-	-	-	-	15.667
Αυλα πάγια στοιχεία	2.247	-	-	-	-	-	-	2.247
Απαιτήσεις από αναβαλλόμενους φόρους	69.628	-	-	-	-	-	-	69.628
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	47.073	-	-	-	-	-	-	47.073
Περιουσιακά στοιχεία από πλειστηριασμούς	13.429	-	-	-	-	-	-	13.429
Σύνολο στοιχείων ενεργητικού	198.507	665.972	538.106	116.093	28.845	511	28.194	1.576.227

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ								
Υποχρεώσεις προς λοιπά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	954	9.028	160.725	-	-	-	-	170.707
Υποχρεώσεις προς πελάτες	5.257	819.776	189.661	162.450	76.274	4.180	-	1.257.596
Πιστωτικοί τίτλοι και λοιπές δανειακές υποχρεώσεις	15.031	-	-	-	-	-	32.789	47.820
Υποχρεώσεις από παροχές στο προσωπικό	2.388	-	-	-	-	-	-	2.388
Λοιπά στοιχεία παθητικού	23.305	-	-	-	-	-	-	23.305
Ίδια Κεφάλαια	74.411	-	-	-	-	-	-	74.411
Σύνολο στοιχείων παθητικού	121.346	828.804	350.385	162.450	76.274	4.180	32.789	1.576.227

Επιτοκιακός Κίνδυνος 31.12.2018 (ποσά σε χιλ. €)	Μη επηρεαζόμενα στοιχεία	<1Μ	1-3Μ	3-6Μ	6Μ-1Υ	1-3Υ	>3Υ
GAP = RSAs - RSLs	-	-162.832	187.720	-46.357	-47.429	-3.669	-4.595
CUMULATIVE GAP	-	-162.832	24.889	-21.469	-68.897	-72.566	-77.161

Επιτοκιακός Κίνδυνος 31.12.2017 (ποσά σε χιλ. €)	Μη επηρεαζόμενα στοιχεία	<1Μ	1-3Μ	3-6Μ	6Μ-1Υ	1-3Υ	>3Υ	Σύνολο
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ								
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	12.803	78.090	-	-	-	-	-	90.893
Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	2.622	1.500	279	-	-	-	-	4.401
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	3.335	2.920	-	-	-	-	-	6.255
Δάνεια και άλλες απαιτήσεις από πελάτες	1.712	469.200	589.730	111.071	31.698	9.960	11.874	1.225.245
Χαρτοφυλάκιο διακρατούμενο μέχρι τη λήξη	-	-	-	-	-	-	-	-
Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία	20.285	-	-	-	-	-	-	20.285
Επενδύσεις σε ακίνητα	15.667	-	-	-	-	-	-	15.667
Αυλα πάγια στοιχεία	1.372	-	-	-	-	-	-	1.372
Απαιτήσεις από αναβαλλόμενους φόρους	49.939	-	-	-	-	-	-	49.939
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	45.845	-	-	-	-	-	-	45.845
Περιουσιακά στοιχεία από πλειστηριασμούς	11.873	-	-	-	-	-	-	11.873
Σύνολο στοιχείων ενεργητικού	165.453	551.710	590.009	111.071	31.698	9.960	11.874	1.471.775

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ								
Υποχρεώσεις προς λοιπά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	1.950	22.200	158.110	-	-	-	-	182.260
Υποχρεώσεις προς πελάτες	-	757.428	189.120	126.238	39.028	4.138	-	1.115.952
Πιστωτικοί τίτλοι και λοιπές δανειακές υποχρεώσεις	-	-	-	-	-	-	38.366	38.366
Υποχρεώσεις από παροχές στο προσωπικό	2.140	-	-	-	-	-	-	2.140
Λοιπά στοιχεία παθητικού	12.776	-	-	-	-	-	-	12.776
Ίδια Κεφάλαια	120.281	-	-	-	-	-	-	120.281
Σύνολο στοιχείων παθητικού	137.147	779.628	347.230	126.238	39.028	4.138	38.366	1.471.775

Επιτοκιακός Κίνδυνος 31.12.2017 (ποσά σε χιλ. €)	Μη επηρεαζόμενα στοιχεία	<1Μ	1-3Μ	3-6Μ	6Μ-1Υ	1-3Υ	>3Υ
GAP = RSAs - RSLs	-	-227.918	242.779	-15.167	-7.330	5.822	-26.492
CUMULATIVE GAP	-	-227.918	14.861	-306	-7.636	-1.814	-28.306

4.4.3 Κίνδυνος ρευστότητας

Η διαχείριση του κινδύνου ρευστότητας αφορά στην ικανότητα της Τράπεζας να διατηρεί επαρκή ρευστότητα για την εκπλήρωση των συναλλακτικών της υποχρεώσεων και να εξασφαλίζει σταθερή χρηματοδοτική βάση. Ο κίνδυνος ρευστότητας για την Τράπεζα προκύπτει από την αναντιστοιχία τόσο στο μέγεθος όσο και στη διάρκεια των στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού. Βασική μορφή του κινδύνου ρευστότητας είναι η πιθανότητα η Τράπεζα να μην διαθέτει επαρκή ρευστά διαθέσιμα για την κάλυψη των υποχρεώσεών της, τα οποία μπορεί να καταλήξουν να προκαλέσουν προβλήματα επιβίωσης της.

Αιτίες και πηγές του κινδύνου ρευστότητας μπορεί να προέρχονται τόσο από τη διαχείριση του παθητικού όσο και του ενεργητικού της Τράπεζας. Πιο συγκεκριμένα οι αιτίες διακρίνονται ως εξής:

▪ Από την πλευρά του Παθητικού (Liability-side risk)

1. Κίνδυνος αναχρηματοδότησης: π.χ. όταν μακροπρόθεσμες απαιτήσεις χρηματοδοτούνται με βραχυπρόθεσμο δανεισμό, με αποτέλεσμα μία αναταραχή στις αγορές να είναι δυνατό να προκαλέσει αύξηση του κόστους χρηματοδότησης ή και αδυναμία ανανέωσης της χρηματοδότησης και κατά συνέπεια αδυναμία εκπλήρωσης όλων των υποχρεώσεων της Τράπεζας.
2. Κίνδυνος απόσυρσης (Withdrawal risk): π.χ. ο κίνδυνος μη προσδοκώμενης απόσυρσης καταθέσεων από φήμες (αληθινές ή και υποθετικές) για οικονομικές δυσκολίες της Τράπεζας.

▪ Από την πλευρά του Ενεργητικού (Asset-side risk)

1. Μη προσδοκώμενες χρήσεις ανεκτέλεστων ορίων πιστωτικών γραμμών.
2. Ρευστοποίηση στοιχείων ενεργητικού σε πολύ χαμηλές τιμές (market liquidity risk).
3. Εκπρόθεσμη είσπραξη απαιτήσεων.

▪ Από λοιπές πηγές

1. Όταν για τη χρηματοδότησή της η Τράπεζα στηρίζεται κυρίως σε καταθέσεις χονδρικής και λιγότερο σε καταθέσεις λιανικής.
2. Συγκέντρωση πηγών χρηματοδότησης σε μία αγορά (διατραπεζική, μεγάλοι καταθέτες), γεωγραφική συγκέντρωση, συγκέντρωση σε λίγους προμηθευτές ρευστότητας, συγκέντρωση σε ξένα νομίσματα.
3. Υποχρεώσεις από εκτός ισολογισμού στοιχεία: π.χ. απαιτήσεις για αυξημένες εξασφαλίσεις (collateral) από τους αντισυμβαλλόμενους, υποχρεώσεις παροχής ρευστότητας σε πελάτες από συμβατικά όρια πιστωτικών γραμμών ή Εγγυητικών Επιστολών.

Ο σκοπός της Τράπεζας κατά τη διαχείριση του κινδύνου ρευστότητας είναι η εξασφάλιση, στον καλύτερο δυνατό βαθμό, της ύπαρξης ικανοποιητικής ρευστότητας, με σκοπό την ικανοποίηση των υποχρεώσεών της τόσο σε φυσιολογικές όσο και σε ακραίες καταστάσεις, χωρίς δυσανάλογο επιπρόσθετο κόστος.

Για την εκτίμηση του κινδύνου ρευστότητας, η Τράπεζα, μέσω της Πολιτικής της, έχει καθορίσει τα επιθυμητά, σύμφωνα με το επιχειρηματικό της σχέδιο, όρια ανάληψης αυτού.

Σύμφωνα με το άρθρο 412, παράγραφος 1, του κανονισμού (Ε.Ε.) αριθ. 575/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και την παράγραφο 2, (Ε.Ε.) 2015/61, η Τράπεζα πρέπει να κατέχει «ρευστά στοιχεία ενεργητικού, το άθροισμα των αξιών των οποίων, να είναι σε θέση να καλύπτει τις εκροές ρευστότητας μείον τις εισροές ρευστότητας υπό ακραίες συνθήκες». Ο κανονισμός (Ε.Ε.) αριθ. 575/2013 εισάγει τους παρακάτω δείκτες παρακολούθησης του κινδύνου ρευστότητας:

Liquidity Coverage Ratio (LCR): Αφορά τι ποσοστό υψηλής ποιότητας ρευστοποιήσιμων στοιχείων ενεργητικού κατέχει το πιστωτικό ίδρυμα, ώστε να αντισταθμίσει εκτιμώμενες ταμειακές εκροές κατά τη διάρκεια ενός σεναρίου πίεσης 30 ημερών. Σύμφωνα με τους Κανονισμούς 61/2015 και 575/2013, το όριο του Liquidity Coverage Ratio (LCR) για το 2018 δεν πρέπει να είναι χαμηλότερο του 100%. Για την Τράπεζα, ο (LCR) υπολογίστηκε σε ποσοστό 175,30% κατά την 31.12.2018.

Net Stable Funding Ratio (NSFR) (Δείκτης καθαρής σταθερής χρηματοδότησης): Συνίσταται σε ποσό μακροπρόθεσμης σταθερής χρηματοδότησης που πρέπει να κατέχει η Τράπεζα (κλάσμα: στοιχεία του Παθητικού που συνιστούν σταθερή χρηματοδότηση, προς στοιχεία του Ενεργητικού που απαιτούν σταθερή χρηματοδότηση). Για την Τράπεζα, ο (NSFR) υπολογίστηκε σε ποσοστό 116% κατά την 31.12.2018.

Δείκτες διασφάλισης ρευστότητας	31.12.2018		31.12.2017	
	Απαιτούμενο όριο δείκτη	Δείκτης	Απαιτούμενο όριο δείκτη	Δείκτης
Liquidity Coverage Ratio (LCR)	LCR > 100%	175,30%	LCR > 80%	80,33%
Net Stable Funding Ratio (NSFR)	NSFR > 100%	116,00%	NSFR > 100%	102,00%

Κατά την παρακολούθηση του κινδύνου ρευστότητας, η Τράπεζα ταξινομεί τα στοιχεία του Ενεργητικού και του Παθητικού σε χρονικές περιόδους, ανάλογα με την εναπομένουσα διάρκεια μέχρι τη λήξη τους και εξασφαλίζεται έτσι μία εικόνα των μελλοντικών χρηματοροών. Ακολουθούν πίνακες που αναλύουν τα στοιχεία του Ενεργητικού και του Παθητικού σε χρονικές περιόδους, ανάλογα με την εναπομένουσα διάρκεια τους, κατά την 31.12.2018 και 31.12.2017.

Κίνδυνος Ρευστότητας 31.12.2018 (ποσά σε €)	1M	1-3M	3-12M	1-5Y	>5Y	Σύνολο
Ρευστότητα στοιχείων Ενεργητικού						
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	246.494.869					246.494.869
Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	5.997.392					5.997.392
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων				30.682	13.169.026	13.199.707
Περιουσιακά στοιχεία από πλειστηριασμούς				13.429.421		13.429.421
Δάνεια και άλλες χορηγήσεις σε πελάτες	226.686.677	12.840.372	48.515.856	1.224.370.533	-	1.512.413.437
Μείον: Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις				(370.951.065)		(370.951.065)
Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία & Επενδύσεις σε ακίνητα					36.695.624	36.695.624
Άυλα πάγια στοιχεία				2.246.862		2.246.862
Απαιτήσεις από αναβαλλόμενους φόρους				15.586.050	54.042.297	69.628.347
Λουπά στοιχεία ενεργητικού	64.843	797.300	5.148.973	41.061.505	-	47.072.621
Σύνολο Ενεργητικού	479.243.781	13.637.672	53.664.829	925.773.988	103.906.947	1.576.227.216
Ρευστότητα στοιχείων Παθητικού						
Υποχρεώσεις προς Κεντρικές Τράπεζες						-
Υποχρεώσεις προς λουπά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	1.648.751	8.789.456	16.270.907	99.893.271	44.104.217	170.706.601
Υποχρεώσεις προς πελάτες	317.230.832	189.660.675	238.723.391	511.981.436	-	1.257.596.333
Πιστωτικοί τίτλοι και λοιπές δανειακές υποχρεώσεις	-	-	-	23.319.770	24.500.000	47.819.770
Υποχρεώσεις από παροχές στο προσωπικό					2.388.162	2.388.162
Λουπά στοιχεία παθητικού	679.332	2.092.686	20.533.310	-	-	23.305.328
Σύνολο I	319.558.915	200.542.817	275.527.607	635.194.476	70.992.379	1.501.816.194
Καθαρή θέση (II)						74.411.021
Γενικό Σύνολο (I+II)	319.558.915	200.542.817	275.527.607	635.194.476	145.403.400	1.576.227.215
Συνολικό Άνοιγμα Ρευστότητας	159.684.866	(186.905.145)	(221.862.778)	290.579.511	(41.496.453)	

Κίνδυνος Ρευστότητας 31.12.2017 (ποσά σε €)	1M	1-3M	3-12M	1-5Y	>5Y	Σύνολο
Ρευστότητα στοιχείων Ενεργητικού						
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	90.893.011					90.893.011
Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	4.400.786					4.400.786
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	2.919.780			20.432	3.314.741	6.254.954
Περιουσιακά στοιχεία από πλειστηριασμούς				11.873.355		11.873.355
Δάνεια και άλλες χορηγήσεις σε πελάτες	224.514.000	11.775.000	45.471.000	1.317.300.179		1.599.060.179
Μείον: Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις				(373.815.152)		(373.815.152)
Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία & Επενδύσεις σε ακίνητα					35.951.770	35.951.770
Άυλα πάγια στοιχεία				1.371.826		1.371.826
Απαιτήσεις από αναβαλλόμενους φόρους				4.492.194	45.446.840	49.939.034
Λουπά στοιχεία ενεργητικού	66.768	521.970	5.014.981	40.241.050		45.844.768
Σύνολο Ενεργητικού	322.794.344	12.296.970	50.485.981	1.001.483.884	84.713.352	1.471.774.531
Ρευστότητα στοιχείων Παθητικού						
Υποχρεώσεις προς Κεντρικές Τράπεζες						-
Υποχρεώσεις προς λουπά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	3.875.983	1.731.222	14.500.780	96.031.941	66.119.173	182.259.099
Υποχρεώσεις προς πελάτες	304.107.000	189.120.000	165.266.000	457.459.103		1.115.952.103
Πιστωτικοί τίτλοι και λοιπές δανειακές υποχρεώσεις				23.356.805	15.009.454	38.366.259
Υποχρεώσεις από παροχές στο προσωπικό					2.139.748	2.139.748
Λουπά στοιχεία παθητικού	635.509	2.985.032	9.155.450			12.775.991
Σύνολο I	308.618.492	193.836.254	188.922.230	576.847.848	83.268.375	1.351.493.199
Καθαρή θέση (II)						120.281.331
Γενικό Σύνολο (I+II)	308.618.492	193.836.254	188.922.230	576.847.848	203.549.706	1.471.774.531
Συνολικό Άνοιγμα Ρευστότητας	14.175.852	(181.539.284)	(138.436.249)	424.636.035	(118.836.354)	

4.5 Λειτουργικός κίνδυνος

Ο λειτουργικός κίνδυνος είναι ένας μη χρηματοοικονομικός κίνδυνος και αναφέρεται στην ενδεχόμενη οικονομική ζημιά που μπορεί να προκύψει από την ανεπάρκεια, την αποτυχία ή την ακαταλληλότητα των θεσπισμένων εσωτερικών διαδικασιών, ελέγχων και συστημάτων, από τυχόν εξωτερικά γεγονότα, όπως φυσικές καταστροφές ή τρομοκρατικές επιθέσεις ή τον ανθρώπινο παράγοντα. Ουσιαστικά, πρόκειται για τον κίνδυνο που πηγάζει από την καθημερινή λειτουργία της Τράπεζας και από την υλοποίηση των επιχειρηματικών της στόχων και αυτή είναι η αιτία που επηρεάζει και την διαδικασία διαχείρισης του κινδύνου.

Στον ορισμό του κινδύνου περιλαμβάνεται και ο νομικός κίνδυνος. Ο νομικός κίνδυνος περιλαμβάνει την έκθεση του ιδρύματος σε πρόστιμα και ποινές που απορρέουν από εποπτικούς - κανονιστικούς ελέγχους, καθώς και από επίλυση ιδιωτικών διακανονισμών.

Παραδείγματα λειτουργικού κινδύνου αποτελούν απάτες, λάθη και παραλήψεις από το ανθρώπινο δυναμικό της Τράπεζας, ύπαρξη σκανδάλων σχετικά με το πιστωτικό ίδρυμα, απώλειες σε περιουσιακά στοιχεία και στον τεχνολογικό εξοπλισμό της Τράπεζας, κίνδυνοι κατάρρευσης των τεχνικών συστημάτων.

Η Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων είναι υπεύθυνη για τον καθορισμό και την παρακολούθηση του πλαισίου διαχείρισης λειτουργικού κινδύνου, καθώς και των πολιτικών και των διαδικασιών που έχουν αναπτυχθεί και εγκριθεί από τις αρμόδιες Επιτροπές και το Διοικητικό Συμβούλιο.

4.6 Κεφαλαιακή επάρκεια

Η Τράπεζα υπόκειται στον κίνδυνο να μην έχει επαρκή κεφάλαια, ώστε να πληροί τις ελάχιστες εποπτικές απαιτήσεις κεφαλαιακής επάρκειας. Επιπρόσθετα, τα εφαρμοζόμενα κατώτατα όρια κεφαλαιακής επάρκειας μπορεί στο μέλλον να αυξηθούν ή να αλλάξει ο τρόπος με τον οποίο εφαρμόζονται σήμερα οι κεφαλαιακές απαιτήσεις. Ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας ενδέχεται να επηρεαστεί από πολλούς παράγοντες, μεταξύ άλλων και από την επιδείνωση των οικονομικών συνθηκών και την απομείωση του Ενεργητικού.

Ενδεχόμενη επιδείνωση της πιστωτικής ποιότητας του Ενεργητικού της Τράπεζας, ενδέχεται να δημιουργήσει την ανάγκη για πρόσθετα εποπτικά κεφάλαια. Η μη αποτελεσματική διαχείριση του εποπτικού κεφαλαίου της Τράπεζας, δύναται να επηρεάσει δυσμενώς τη συνέχιση της επιχειρηματικής της δραστηριότητας, την οργανική της ανάπτυξη και την εφαρμογή της στρατηγικής της και μπορεί να προκαλέσει μέχρι και την ανάκληση της άδειας λειτουργίας της από την ΤτΕ.

Θεμελιώδης αρχή και βασική επιδίωξη της Τράπεζας είναι η διατήρηση ισχυρής κεφαλαιακής επάρκειας προκειμένου να εξασφαλίζεται η εύρυθμη λειτουργία και ανάπτυξη της Τράπεζας διασφαλίζοντας παράλληλα την απαραίτητη εμπιστοσύνη μεταξύ του Ιδρύματος και της αγοράς (μεριδούχοι, καταθέτες και αντισυμβαλλόμενοι εν γένει).

Στοιχεία για την κεφαλαιακή επάρκεια της Τράπεζας υποβάλλονται ανά τρίμηνο προς τον Ενιαίο Μηχανισμό Εποπτείας της ΕΚΤ. Με πράξη της Εκτελεστικής Επιτροπής της Τράπεζας της Ελλάδος καθορίζονται οι ελάχιστοι δείκτες (κεφαλαίου κοινών μετοχών, κεφαλαίων κατηγορίας I και κεφαλαιακής επάρκειας) που πρέπει να διαθέτει η Τράπεζα. Ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας συγκρίνει τα εποπτικά ίδια κεφάλαια της Τράπεζας με τους κινδύνους (σταθμισμένο ενεργητικό) που αναλαμβάνει το Ίδρυμα. Τα εποπτικά κεφάλαια περιλαμβάνουν τα κεφάλαια κοινών μετοχών κατηγορίας I (μετοχικό κεφάλαιο, αποθεματικά), τα πρόσθετα κεφάλαια κατηγορίας I (υβριδικό τίτλο) και τα κεφάλαια κατηγορίας II (τίτλοι μειωμένης εξασφάλισης). Το σταθμισμένο ενεργητικό περιλαμβάνει τον πιστωτικό κίνδυνο του επενδυτικού χαρτοφυλακίου, τον κίνδυνο αγοράς του εμπορικού χαρτοφυλακίου και το λειτουργικό κίνδυνο.

Από την 1η Ιανουαρίου 2014 τέθηκε σε εφαρμογή η Οδηγία 2013/36/Ε.Ε. του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013 η οποία ενσωματώθηκε στο Ελληνικό Δίκαιο με το Ν. 4261/2014 και ο Κανονισμός 575/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της Ευρώπης της 26ης Ιουνίου 2013 («CRD IV»), που σταδιακά εισάγουν το νέο πλαίσιο επάρκειας ιδίων κεφαλαίων των πιστωτικών ιδρυμάτων, στα πρότυπα της Βασιλείας III. Σύμφωνα με το ανωτέρω θεσμικό πλαίσιο για τον υπολογισμό του δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας ακολουθούνται οι μεταβατικές διατάξεις όπως ισχύουν.

Επιπροσθέτως:

Πέραν του ορίου 8% για τον Δείκτη Κεφαλαιακής Επάρκειας, ισχύουν όρια 4,5% για τον δείκτη κεφαλαίου κοινών μετοχών και 6% για τον δείκτη Κεφαλαίου της κατηγορίας I (Tier I) προβλέπεται η διατήρηση, από 1.1.2016 και σταδιακά μέχρι την 31.12.2019, αποθεμάτων ασφαλείας κεφαλαίου, επιπλέον των κεφαλαίων κοινών μετοχών.

Ειδικότερα:

α. «Απόθεμα ασφαλείας διατήρησης κεφαλαίου κοινών μετοχών της Κατηγορίας 1», το οποίο θα αυξάνεται κάθε έτος αρχής γενομένης από το 2016 κατά 0,625%, ώπου να ανέλθει σταδιακά στο 2,500% κατά την 31.12.2019. Πιο αναλυτικά, το «απόθεμα ασφαλείας διατήρησης κεφαλαίου κοινών μετοχών της Κατηγορίας 1» ανέρχεται σε 1,250% κατά την 31.12.2017, σε 1,875% κατά την 31.12.2018 και σε 2,500% κατά την 31.12.2019, και

β. «Ειδικό αντικυκλικό κεφαλαιακό απόθεμα ασφαλείας», το οποίο για τις χρήσεις 2016 έως 2018 ήταν μηδενικό. Σημειώνουμε ότι, το μηδενικό ειδικό αντικυκλικό απόθεμα ασφαλείας που παραμένει μηδενικό και για το πρώτο τρίμηνο του 2019 σύμφωνα με την από 15/17.12.2018 απόφαση της ΤτΕ, ενδέχεται να μεταβληθεί εντός του 2019.

Επιπλέον, η ΤτΕ είχε επιβάλει σε ατομική βάση πρόσθετες κεφαλαιακές απαιτήσεις ύψους 1,500% για το έτος 2017, ενώ για το 2018 έχει οριστεί σε 1,980% και το 2019 σε 2,10%. Κατά συνέπεια, η ελάχιστη τιμή του συνολικού δείκτη κεφαλαίου, αντί για 8,000%, διαμορφώθηκε σε 10,750% για το 2017, σε 11,855% για το 2018 και σε 12,60% για το 2019.

Επίσης, λόγω της σημαντικής συμμετοχής της αναβαλλόμενης φορολογίας στα εποπτικά κεφάλαια, είναι ουσιώδης ο κίνδυνος που σχετίζεται με το πλαίσιο αναγνώρισης των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων (D.T.A. & D.T.C.) και σχετίζεται με τους μελλοντικούς φορολογικούς συντελεστές και τυχόν δυσμενή μεταβολή του νομικού και κανονιστικού πλαισίου που διέπει το χειρισμό των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων στα εποπτικά κεφάλαια.

Οι δείκτες της Τράπεζας έχουν ως εξής:

Δείκτες	Δείκτες			Μεταβολή	Συνολικός δείκτης κεφαλαίου	Πρόσθετες κεφαλαιακές απαιτήσεις ΤτΕ	Απόθεμα ασφαλείας Ν. 4261/2014	Ειδικό αντικυκλικό απόθεμα ασφαλείας Ν. 4261/2014	Ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις	Περιθώριο
	31/12/18	31/12/17								
		Με IFRS 9 effect	Χωρίς IFRS 9 effect							
CET 1	10,53%	9,11%	9,39%	1,42%	4,50%	1,109%	1,875%	0,00%	7,484%	3,046%
TIER I	11,76%	10,28%	10,56%	1,48%	6,00%	1,485%	1,875%	0,00%	9,360%	2,397%
Total Capital Ratio	14,03%	12,10%	12,39%	1,93%	8,00%	1,980%	1,875%	0,00%	11,855%	2,177%

4.7 Κίνδυνος αγοράς

Ως κίνδυνος αγοράς ορίζεται η πιθανότητα πραγματοποίησης ζημιάς από δυσμενείς μεταβολές στις αξίες των στοιχείων Ενεργητικού και Παθητικού, καθώς και από τη διαχείριση στα διάφορα χαρτοφυλάκια συναλλαγών, λόγω αντίθετης κίνησης των τιμών των προϊόντων που συμπεριλαμβάνονται στα εν λόγω χαρτοφυλάκια. Τέτοια χαρτοφυλάκια είναι τα χαρτοφυλάκια των μετοχών και των χρηματιστηριακών δεικτών, των επιτοκίων, των εμπορευμάτων, των νομισμάτων κ.λπ.. Η Τράπεζα δεν εκτίθεται σημαντικά στον κίνδυνο αγοράς, καθώς η συνολική αξία των στοιχείων του χαρτοφυλακίου συναλλαγών δεν υπερβαίνει το 5% της αξίας του συνολικού Ενεργητικού ούτε και τα 15 εκατ. ευρώ.

4.8 Συναλλαγματικός κίνδυνος

Η Τράπεζα δεν πραγματοποιεί πράξεις ή συναλλαγές σε συνάλλαγμα, ούτε διατηρεί σημαντικά περιουσιακά στοιχεία ή υποχρεώσεις σε ξένο νόμισμα, ως εκ τούτου, δεν εκτίθεται σε σημαντικό συναλλαγματικό κίνδυνο. Σημειώνεται ότι κατά την 31.12.2018 οι καταθέσεις σε δολάρια ανέρχονται σε 644χιλ. (563χιλ. Ευρώ) και αφορούν κυρίως δεσμευμένους λογαριασμούς ως παροχή εγγύησης προς τις εταιρείες διαχείρισης καρτών Visa και Mastercard.

4.9 Εύλογες αξίες των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων

Οι εύλογες αξίες των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων της Τράπεζας έχουν ως εξής:

Απαιτήσεις	Τήρηση στην εύλογη αξία	31.12.2018		Ιεραρχία εύλογης αξίας
		Λογιστική αξία	Εύλογη αξία	
Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	Όχι	5.997.392	5.997.392	3
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	Ναι	13.199.707	13.199.707	-
Ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου	Ναι	9.726.360	9.726.360	1
Ομόλογα Εταιρειών	Ναι	45.570	45.570	1
Μετοχές εισηγμένες στο ΧΑΑ	Ναι	30.682	30.682	1
Λοιπές μετοχές/συμμετοχές	Ναι	3.397.095	3.397.095	3
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών (μετά από προβλέψεις)	Όχι	1.141.462.372	1.141.462.372	3
Υποχρεώσεις	Τήρηση στην εύλογη αξία	31.12.2018		Ιεραρχία εύλογης αξίας
		Λογιστική αξία	Εύλογη αξία	
Υποχρεώσεις προς λοιπά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	Όχι	170.706.601	170.706.601	3
Υποχρεώσεις προς πελάτες	Όχι	1.257.596.333	1.257.596.333	3
Πιστωτικοί τίτλοι και λοιπές δανειακές υποχρεώσεις	Όχι	47.819.770	47.819.770	3

Απαιτήσεις	Τήρηση στην εύλογη αξία	31.12.2017		Ιεραρχία εύλογης αξίας
		Λογιστική αξία	Εύλογη αξία	
Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	Όχι	4.400.786	4.400.786	3
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	Ναι	6.254.954	6.254.954	
Ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου	Ναι	2.919.780	2.919.780	3
Μετοχές εισηγμένες στο ΧΑΑ	Ναι	20.432	20.432	3
Λοιπές μετοχές/συμμετοχές	Ναι	3.314.741	3.314.741	3
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών (μετά από προβλέψεις)	Όχι	1.225.245.027	1.225.245.027	3
Υποχρεώσεις	Τήρηση στην εύλογη αξία	31.12.2017		Ιεραρχία εύλογης αξίας
		Λογιστική αξία	Εύλογη αξία	
Υποχρεώσεις προς λουιτά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	Όχι	182.259.099	182.259.099	3
Υποχρεώσεις προς πελάτες	Όχι	1.115.952.103	1.115.952.103	3
Πιστωτικοί τίτλοι και λοιπές δανειακές υποχρεώσεις	Όχι	38.366.259	38.366.259	3

5. Καθαρά έσοδα από τόκους

Τα καθαρά έσοδα από τόκους αναλύονται ως εξής:

Καθαρά έσοδα από τόκους	Από 1η Ιανουαρίου έως	
	31.12.2018	31.12.2017
Ποσά σε ευρώ		
Έσοδα τόκων από:		
Τίτλους σταθερής απόδοσης (κρατικά ομόλογα)	99.191	393.851
Τίτλους σταθερής απόδοσης (ομόλογα)	23.881	-
Χορηγήσεις	58.930.138	54.588.268
Ειδικές καταθέσεις στην Κεντρική Τράπεζα	125.144	427.682
Καταθέσεις όψεως σε πιστωτικά ιδρύματα	1.064.772	129.634
Καταθέσεις προθεσμίας σε πιστωτικά ιδρύματα	317.746	53.177
Λοιπά τοκοφόρα περιουσιακά στοιχεία	59.260	201.102
Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα	60.620.134	55.793.714
Έξοδα τόκων από:		
Υποχρεώσεις προς πελάτες	15.269.560	13.302.057
Προμήθειες εγγύησης Ελληνικού Δημοσίου	1.495.352	1.487.184
Παγκρήτιο Ομόλογο	2.752.163	2.728.005
Εισφορά σε ταμείο εγγύησης καταθέσεων	1.069.194	877.307
Υποχρεώσεις προς Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων	909.864	1.049.701
Εισφορά Ν. 128/75	4.505.016	4.286.463
Τόκοι ειδικών καταθέσεων Κεντρικών Τραπεζών	235	643.386
Τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα	26.001.384	24.374.103
Καθαρά έσοδα από τόκους	34.618.749	31.419.611

Δείκτες	31.12.2018	31.12.2017
Μέσο Επιτόκιο δανείων & λοιπών τοκοφόρων στοιχείων Ενεργητικού	3,54%	3,40%
Μέσο Επιτόκιο καταθέσεων & λοιπών τοκοφόρων στοιχείων Παθητικού	1,88%	1,90%
Margin	1,66%	1,50%
Μεταβολή Margin σε σχέση με την προηγούμενη χρήση	10,7%	-0,61%

Το μέσο κόστος καταθέσεων και λοιπών τοκοφόρων στοιχείων ενεργητικού¹ διαμορφώνεται σε 1,88% κατά την 31.12.2018 έναντι 1,90% κατά την 31.12.2017. Το επιτοκιακό margin ανήλθε σε 1,66% στη χρήση 2018 έναντι 1,50% κατά την 31.12.2017.

6. Καθαρά έσοδα από προμήθειες

Τα καθαρά έσοδα από προμήθειες αναλύονται ως εξής:

Καθαρά έσοδα από προμήθειες	Από 1η Ιανουαρίου έως	
	31.12.2018	31.12.2017
Ποσά σε ευρώ		
Έσοδα προμηθειών από:		
Εγγυητικές επιστολές	1.915.672	1.879.795
Διαχείριση εμβασμάτων - πληρωμών - εισπράξεων	1.421.869	1.293.192
Διαχείριση τίτλων πελατών - ενεχυρίων	959.204	620.476
Ποινές πρόωρης εξόδου προθεσμιακών καταθέσεων	17.514	17.497
Εξυπηρέτηση λογ. καταθ. όψεως και χορήγηση μπλοκ επιταγών	88.283	87.053
Πιστωτικές κάρτες και καταναλωτική πίστη	1.917.389	1.515.071
Ασφαλιστικές εργασίες	493.795	541.141
Λοιπές εργασίες χορηγήσεων	1.092.069	802.778
Έσοδα από δικαστικές ενέργειες	2.115.096	2.812.552
Διεκπεραίωση επιταγών	160.704	166.565
Εισαγωγικές - εξαγωγικές εργασίες	62.677	56.354
Μεταβιβάσεις μερίδων	1.475	186
Λοιπές εργασίες	35.405	121.219
Σύνολο εσόδων από προμήθειες	10.281.153	9.913.878
Έξοδα προμηθειών από:		
Έξοδα από δικαστικές ενέργειες	2.359.131	3.123.399
Πιστωτικές κάρτες και Α.Τ.Μ.	1.037.466	710.038
P.O.S.	914.067	527.401
Συναλλαγές εξωτερικού εμπορίου	39.395	29.308
Τειρεσίας Α.Ε.	320.440	311.992
Έξοδα προμηθειών από λοιπές εργασίες	75.161	61.602
Σύνολο εξόδων από προμήθειες	4.745.661	4.763.741
Καθαρά έσοδα από προμήθειες	5.535.492	5.150.138

¹Στο μέσο κόστος καταθέσεων και λοιπών τοκοφόρων στοιχείων ενεργητικού περιλαμβάνονται έξοδα και προμήθειες ΕΤΕΠ, Ελληνικού Δημοσίου & ΤτΕ καθώς & η εισφορά του Ν.128/75

7. Αποτέλεσμα χρηματοοικονομικών πράξεων, έσοδα από μερίσματα και λοιπά έσοδα εκμετάλλευσης

Αποτελέσματα Χαρτοφυλακίου Συναλλαγών	Από 1η Ιανουαρίου έως	
	31.12.2018	31.12.2017
Ποσά σε €		
Μερίσματα μετοχών	44.993	59.239
Έσοδα από μη Τραπεζικές Εργασίες	Από 1η Ιανουαρίου έως	
Ποσά σε €	31.12.2018	31.12.2017
Αποτελέσματα Χρηματοοικονομικών Πράξεων		
Αποτέλεσμα από πράξεις συναλλάγματος	39.956	14.832
Αποτέλεσμα από πώληση ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου	-	147.080
Σύνολο	39.956	161.912
Λοιπά Έσοδα Εκμετάλλευσης		
Έσοδα από ενοίκια κτιρίων	432.191	281.813
Εισπράξεις τελών επικοινωνίας	20.890	18.786
Μισθώματα θυρίδων θυσαυροφυλακίου	48.685	36.669
Μισθώματα POS	249.364	156.423
Λοιπά έσοδα εκμετάλλευσης	-	1.942
Σύνολο	751.130	495.633
Σύνολο Εσόδων από μη Τραπεζικές Εργασίες	791.087	657.545

8. Αμοιβές και έξοδα προσωπικού

Ο μέσος όρος του απασχοληθέντος στη χρήση 2018 προσωπικού ήταν 431 άτομα (2017: 406)

Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	Από 1η Ιανουαρίου έως	
	31.12.2018	31.12.2017
Ποσά σε ευρώ		
Μισθοί	10.800.788	9.755.355
Εργοδοτικές εισφορές και επιβαρύνσεις εμμίθου προσωπικού	2.818.310	2.549.732
Βonus επιβράβευσης προσωπικού	234.842	-
Λοιπές επιβαρύνσεις προσωπικού	532.699	502.086
Αποζημιώσεις αποχωρήσεως προσωπικού	37.488	32.450
Πρόβλεψη αποζημίωσης προσωπικού	248.414	167.796
Σύνολο	14.672.542	13.007.418

9. Γενικά διοικητικά έξοδα

Γενικά διοικητικά έξοδα	Από 1η Ιανουαρίου έως	
	31.12.2018	31.12.2017
Ποσά σε ευρώ		
Αμοιβές και έξοδα τρίτων	1.922.839	1.032.613
Τηλεφωνικά - Ταχυδρομικά	587.197	524.304
Ενοίκια κτιρίων	945.783	860.060
Ασφάλιστρα	180.991	190.672
Επισκευές και συντηρήσεις	1.011.945	862.803
Έξοδα φωτισμού	383.308	374.750
Έξοδα ύδρευσης	14.118	17.407
Καθαρισμός καταστημάτων	147.229	118.096
Έξοδα μεταφορών	75.825	51.884
Έξοδα ταξιδίων	68.600	81.778
Έξοδα προβολής και διαφήμισης	795.384	184.675
Συνδρομές - Εισφορές	223.082	188.141
Έντυπα και γραφική ύλη	136.934	103.524
Έξοδα δημοσιεύσεων	10.196	6.424
Οδοιπορικά έξοδα	27.647	35.496
Λοιπές εισφορές	10.106	7.320
Έξοδα φύλαξης χώρων	91.653	89.754
Έξοδα χρηματοπιστολών	83.694	81.626
Έξοδα εκδόσεως Ομολογιακών δανείων	53.511	57.397
Λοιπά διάφορα έξοδα	285.909	303.235
Σύνολο	7.055.954	5.171.960

10. Λοιπά έξοδα εκμετάλλευσης

Αποσβέσεις	Από 1η Ιανουαρίου έως	
	31.12.2018	31.12.2017
Ποσά σε ευρώ		
Αποσβέσεις παγίων στοιχείων ενσωμ/νες στο λειτουργικό κόστος	1.717.781	1.672.954

Λοιπά έξοδα εκμεταλλεύσεως	Από 1η Ιανουαρίου έως	
	31.12.2018	31.12.2017
Ποσά σε ευρώ		
Χαρτόσημο μισθωμάτων	22.566	18.064
Φόρος ακίνητης περιουσίας	147.907	170.236
Λοιποί φόροι-τέλη	26.301	51.468
Δωρεές - Επιχορηγήσεις	122.703	50.214
Σύνολο	319.477	289.983

11. Προβλέψεις απομείωσης αξίας απαιτήσεων

Προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια και απαιτήσεις	Από 1η Ιανουαρίου έως	
	31.12.2018	31.12.2017
Ποσά σε ευρώ		
Από δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	1.388.019	10.000.000

Επισημαίνεται ότι οι σχηματισθείσες στη κλειόμενη χρήση προβλέψεις έναντι του πιστωτικού κινδύνου, εμφανίζονται μειωμένες έναντι των προηγούμενων χρήσεων καθώς η εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 από 01.01.2018 οδήγησε στο σχηματισμό επιπλέον προβλέψεων ποσού 84,93 εκατ. ευρώ, που αναγνωρίστηκαν απευθείας στην καθαρή θέση.

12. Λοιπά αποτελέσματα

Λοιπά αποτελέσματα	Από 1η Ιανουαρίου έως	
	31.12.2018	31.12.2017
Ποσά σε ευρώ		
Μη οργανικά έσοδα		
Επιχορηγήσεις	160.451	208.084
Πλεονάσματα ταμείου	3.430	2.765
Πλεονάσματα Α.Τ.Μ.	250	1.185
Έσοδα από δάνεια σε αποσβέσεις	113.065	57.213
Αποζημιώσεις από ασφαλιστικές εταιρείες	10.177	149.943
Λουπές αιτίες	30.739	595
Σύνολο μη Οργανικών Εσόδων	318.112	419.785
Μη οργανικά έξοδα		
Φορολογικά πρόστιμα και ποινές	(5.887)	(3.363)
Προσαυξήσεις ασφαλιστικών ταμείων	-	(68)
Ελλείμματα ταμείου	(1.322)	(207)
Ζημία από χρεωστικές / πιστωτικές κάρτες	(1.668)	(2.448)
Λουπές περιπτώσεις	(1.609)	(3.222)
Αμοιβές και έξοδα τρίτων προηγούμενων χρήσεων	(540)	-
Λουπές προβλέψεις (Φορολογικές διαφορές & Επιδικίες)	(210.000)	-
Σύνολο μη Οργανικών Εξόδων	(221.026)	(9.307)
Αποτελέσματα		
Αποτελέσματα από εκποίηση ακινήτων	(213.632)	87.691
Ζημία από εκποίηση επίπλων και λοιπού εξοπλισμού	-	(198)
Ζημίες από ληστείες σε ΑΤΜ	-	(5.770)
Σύνολο	(213.632)	81.722
Σύνολο Λοιπών Αποτελεσμάτων	(116.546)	492.200

Λοιπά κέρδη / (ζημίες) αποτίμησης	Από 1η Ιανουαρίου έως	
	31.12.2018	31.12.2017
Ποσά σε ευρώ		
Από συμμετοχές σε συμμετοχικού ενδιαφέροντος επιχειρήσεις	92.603	998.761
Από αποτίμηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	(108.730)	4.481.862
Από επενδύσεις σε ακίνητα	(299.795)	1.794.039
Σύνολο	(315.922)	7.274.662

13. Αναβαλλόμενος φόρος και λοιπές φορολογικές επιβαρύνσεις

Η επιβάρυνση των αποτελεσμάτων της χρήσεως με φόρο εισοδήματος αναλύεται ως εξής:

Φόρος Εισοδήματος	Από 1η Ιανουαρίου έως	
	31.12.2018	31.12.2017
Ποσά σε ευρώ		
Αναβαλλόμενος φόρος έσοδο / (έξοδο)	(4.941.982)	(4.184.095)
Διαφορές φορολογικού ελέγχου	-	(124.401)
Σύνολο	(4.941.982)	(4.308.496)

Η Τράπεζα έχει ελεγχτεί από τις φορολογικές αρχές έως και την εταιρική χρήση 2010 ενώ για τις χρήσεις 2011 και 2012 συντρέχουν οι διατάξεις περί παραγραφής. Οι σωρευμένες προβλέψεις για τις ανέλεγκτες χρήσεις ανέρχονται σε 250.000€.

Ο αναβαλλόμενος φόρος στην κατάσταση συνολικών εσόδων προκύπτει ως εξής :

Αναβαλλόμενος φόρος έσοδο / (έξοδο)	Από 1η Ιανουαρίου έως	
	31.12.2018	31.12.2017
Ποσά σε ευρώ		
Διαφοράς αποσβέσεων παγίων	84.690	(26.363)
Διαφοράς εσόδων	822.406	-
Αποτίμησης ακινήτων από πλειστηριασμό	(86.941)	520.271
Αποτίμησης λοιπών χρηματοοικονομικών στοιχείων στην εύλογη αξία	26.855	289.641
Αποτελέσματος πώλησης ακινήτων από πλειστηριασμούς	(43.579)	-
Αναγνώρισης 1/30 ζημιάς από PSI	217.210	217.210
Αποτίμησης ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου	(8.826)	314.268
Αποτίμησης εταιρικών ομολόγων	(995)	-
Πρόβλεψης αποζημίωσης προσωπικού	(72.040)	(48.661)
Εξόδων εκδόσεως ομολογιακών δανείων	(15.518)	(16.645)
Φορολογικών ζημιών	(62.206)	5.931.566
Αποτελέσματος πώλησης ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου	-	1.164.841
Προβλέψων πιστωτικού κινδύνου	28.055.401	8.294.000
Λοιπών προσωρινών διαφορών	(68.104)	-
Χρεωστική διαφορά παρ. 3 αρ.27 Ν.4172/13	(23.906.372)	(12.456.033)
Σύνολο στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων	4.941.982	4.184.095
Αναβαλλόμενος φόρος αναλογιστικών κερδών / (ζημιών)	-	(33.236)
Σύνολο στην Κατάσταση Συνολικών Εσόδων	4.941.982	4.150.858

14. Βασικά κέρδη ανά μερίδα

Κέρδη ανά μερίδα	Από 1η Ιανουαρίου έως	
	31.12.2018	31.12.2017
Ποσά σε ευρώ		
Καθαρά κέρδη μετά από φόρους	10.462.098	10.521.212
Σταθμισμένος μέσος όρος του αριθμού μερίδων σε κυκλοφορία	7.384.124	6.730.341
Βασικά κέρδη ανά μερίδα	1,4168	1,5633

15. Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα

Ταμείο και Διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	31.12.2018	31.12.2017
Ποσά σε ευρώ		
Ταμείο	13.188.688	10.868.817
Χρηματοποστολές	240.000	756.400
Επιταγές εισπρακτέες σε βάρος της Κεντρικής Τράπεζας	5.896.202	1.177.770
Επιταγές εισπρακτέες μέσω του Γραφείου Συμφηφισμού	2.744	-
Καταθέσεις στην Κεντρική Τράπεζα	227.167.234	78.090.024
Σύνολο	246.494.869	90.893.011

Η Τράπεζα τηρεί στην ΤτΕ τρεχούμενο λογαριασμό, με σκοπό τη διευκόλυνση των διαπραγματικών συναλλαγών με αυτήν και τις άλλες Τράπεζες. Οι καταθέσεις αυτές είναι έντοκες, με επιτόκιο αυτό της αναχρηματοδότησης της Ε.Κ.Τ., το οποίο κατά την 31.12.2018 ήταν μηδενικό.

Για τους σκοπούς σύνταξης των ταμειακών ροών, ως ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα νοούνται τα υπόλοιπα των λογαριασμών «Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα» και «Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων», με ημερομηνία λήξεως μικρότερη των τριών μηνών από την ημερομηνία απόκτησής τους.

16. Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων

Οι απαιτήσεις της Τράπεζας από καταθέσεις και συναλλαγές με άλλα πιστωτικά ιδρύματα αναλύονται ως εξής:

Απαιτήσεις κατά Πιστωτικών Ιδρυμάτων	31.12.2018	31.12.2017
Ποσά σε ευρώ		
Καταθέσεις όψεως σε €	3.834.399	2.859.273
Λοιπές απαιτήσεις (καταθέσεις προθεσμίας σε €)	1.600.022	1.500.000
Λοιπές απαιτήσεις (καταθέσεις προθεσμίας σε \$)	562.970	41.513
Σύνολο	5.997.392	4.400.786

17. Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων

Χρηματοοικονομικά Περιουσιακά Στοιχεία στην Εύλογη Αξία μέσω των Αποτελεσμάτων	31.12.2018	31.12.2017
Ποσά σε ευρώ		
Συμμετοχές σε Συμμετοχικού Ενδιαφέροντος Επιχειρήσεις		
Λοιπές συμμετοχές και τίτλοι με χαρακτήρα ακινητοποιήσεων	98.000	98.000
Μετοχές και Άλλοι Τίτλοι Μεταβλητής Απόδοσης		
Συμμετοχές και τίτλοι με χαρακτήρα ακινητοποιήσεων	3.299.095	3.216.741
Μετοχές	30.682	20.432
Ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου	9.726.360	2.919.780
Εταιρικά ομόλογα	45.570	-
	13.101.707	6.156.954
Σύνολο	13.199.707	6.254.954

Οι τίτλοι με χαρακτήρα ακινητοποιήσεων αφορούν κυρίως συμμετοχή στη "Συνεταιριστική Α.Ε.Ε.Γ.Α." (8,15%) και στη "Διατραπεζικά Συστήματα ΔΙΑΣ Α.Ε."

Ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου	31.12.2018
Ποσά σε ευρώ	
Υπόλοιπο 01.01 / Ονομαστική αξία	2.919.780
Κινήσεις χρήσεις	
Αγορές	10.000.000
Πληρωθέντες (Δουλευμένοι) τόκοι ομολόγων	231.160
Υπεραξία ανταλλαγής	(399.500)
Ρευστοποιήσεις	(2.994.646)
Αποτέλεσμα αποτίμησης στην εύλογη αξία	(30.434)
Σύνολο	6.806.580
Υπόλοιπο 31.12 / Εύλογη αξία	9.726.360

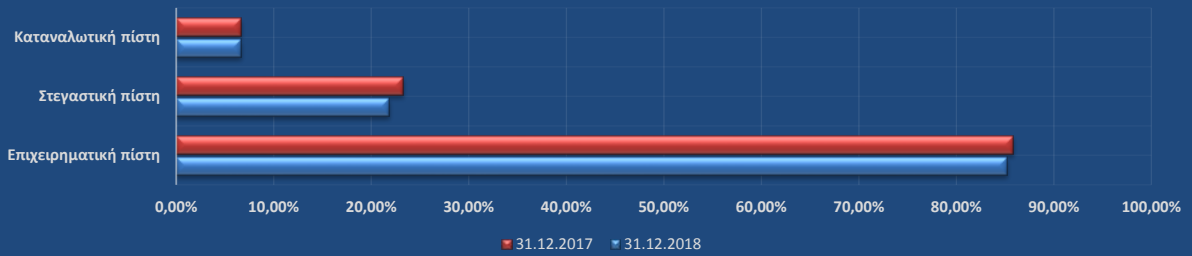

18. Δάνεια και άλλες απαιτήσεις από πελάτες

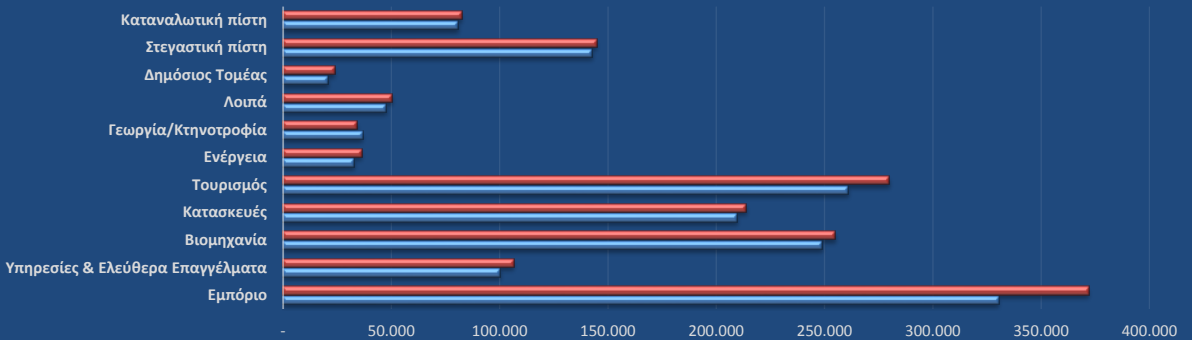
Δάνεια και άλλες απαιτήσεις από πελάτες		
Δάνεια ανά κατηγορία		
Ποσά σε χιλ. ευρώ	31.12.2018	31.12.2017
Επιχειρηματική πίστη	1.287.481	1.370.834
Εμπόριο	330.317	371.875
Τουρισμός / Καταλύματα	252.719	273.559
Βιομηχανία/ Βιοτεχνία	247.125	253.579
Κατασκευές	209.741	213.798
Γεωργία / Κτηνοτροφία / Αλιεία	36.701	34.108
Εστίαση	36.020	38.787
Ενέργεια / Φωτοβολταϊκά	32.781	36.249
Παροχή Υπηρεσιών / Ελεύθερα Επαγγέλματα	32.013	35.773
Λοιπά	26.403	28.813
Μεταφορές και Αποθήκευση	18.886	18.295
Διαχείριση Ακίνητης Περιουσίας	18.468	17.082
ΟΤΑ / Δημοτικές Επιχειρήσεις	18.462	21.332
Τηλεπικοινωνίες / Πληροφορική / Ενημέρωση	13.271	13.534
Ναυτιλία	8.007	6.122
Υπηρεσίες Υγείας	3.305	4.240
Διαχείριση Νερού και Λυμάτων	2.141	2.469
Ασφαλιστικές / Επενδυτικές Επιχειρήσεις	1.121	1.221
Στεγαστική πίστη	142.564	144.656
Καταναλωτική πίστη	80.737	82.403
Σύνολο	1.510.782	1.597.893
Άλλες απαιτήσεις		
Ποσά σε χιλ. ευρώ	31.12.2018	31.12.2017
Απαιτήσεις από προμήθειες εγγυητικών	1.631	1.167
Σύνολο δάνεια και άλλες απαιτήσεις από πελάτες	1.512.413	1.599.060
Ποσά σε χιλ. ευρώ		
Ποσά σε χιλ. ευρώ	31.12.2018	31.12.2017
Πάνω από τρεις (3) μήνες και μέχρι ένα (1) έτος	1.631	1.167
Πάνω από ένα (1) έτος	-	-
Σύνολο	1.631	1.167

Δάνεια κατά κατηγορία

Δάνεια κατά κατηγορία

	Εμπόριο	Υπηρεσίες & Ελεύθερα Επαγγέλματα	Βιομηχανία	Κατασκευές	Τουρισμός	Ενέργεια	Γεωργία/Κτηνοτροφία	Λοιπά	Δημόσιος Τομέας	Στεγαστική πίστη	Καταναλωτική ή πίστη
31.12.2017	371.875	106.388	254.745	213.798	279.681	36.249	34.108	50.189	23.800	144.656	82.403
31.12.2018	330.317	100.190	248.815	209.741	260.726	32.781	36.701	47.607	20.603	142.564	80.737

Η κίνηση του λογαριασμού των προβλέψεων για απομείωση των δανείων έχει ως εξής:

Κίνηση λογαριασμού προβλέψεων για απομείωση δανείων	31.12.2018	31.12.2017
Ποσά σε χιλ. ευρώ		
Υπόλοιτο 31η Δεκεμβρίου	373.815	404.507
Προβλέψεις πιστωτικού κινδύνου βάσει IFRS 9	84.936	-
Υπόλοιτο 1η Ιανουαρίου	458.751	404.507
Διαγραφές	(89.188)	(40.691)
Πρόβλεψη περιόδου	1.388	10.000
Υπόλοιτο 31η Δεκεμβρίου	370.951	373.815
Δάνεια σε οριστική καθυστέρηση		
Ποσά σε χιλ. ευρώ		
Σύνολο χορηγήσεων	1.510.782	1.597.893
Σύνολο χορηγήσεων σε οριστική καθυστέρηση	357.513	402.156
Ποσοστό οριστικών καθυστερήσεων / Σύνολο χορηγήσεων	23,66%	25,17%

Λογαριασμός / Δείκτης	Από 1η Ιανουαρίου έως		Μεταβολή	
	31.12.2018	31.12.2017	€ / %	%
Δάνεια και άλλες απαιτήσεις από πελάτες	1.512.413.437	1.599.060.179	(86.646.741)	-5,42%
Σωρευμένες προβλέψεις για πιστωτικό κίνδυνο	370.951.065	373.815.152	(2.864.087)	-0,77%
Αξία καλυμμάτων δανείων	1.040.372.558	1.058.173.038	(17.800.480)	-1,68%
Δάνεια σε καθυστέρηση (άνω των 90 ημερών)	523.705.459	632.782.600	(109.077.141)	-17,24%
Οριστικές καθυστερήσεις	357.513.231	402.234.617	(44.721.386)	-11,12%
NPEs	919.933.863	984.581.070	(64.647.207)	-6,57%
Δάνεια σε καθυστέρηση (%)	34,63%	39,57%	-4,95%	-12,50%
Οριστικές καθυστερήσεις / Δάνεια	23,64%	25,15%	-1,52%	-6,03%
NPEs / Δάνεια	60,83%	61,57%	-0,75%	-1,21%
Προβλέψεις / Δάνεια	24,53%	23,38%	1,15%	4,92%
Προβλέψεις / Δάνεια σε καθυστέρηση	70,83%	59,07%	11,76%	19,90%
Κάλυψη μη εξυπηρετούμενων ανομιγμάτων (NPEs)	40,32%	37,97%	2,36%	6,21%
Καλύμματα προς δάνεια	68,79%	66,17%	2,61%	3,95%
Καλύμματα + Προβλέψεις / Δάνεια	93,32%	89,55%	3,76%	4,20%
Μέσο Επιτόκιο Δανείων και Λοιπών Τοκοφόρων Στοιχείων Ενεργητικού	3,54%	3,40%	0,14%	4,12%
Μέσο Επιτόκιο Καταθέσεων και Λοιπών Υποχρεώσεων Τοκοφόρου Παθητικού	1,88%	1,90%	-0,02%	-1,05%
Επιτοκιακό περιθώριο (margin)	1,66%	1,50%	0,16%	10,67%
Net Interest Margin	2,58%	2,48%	0,10%	4,16%

19. Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία

Οι μεταβολές του λογαριασμού των ενσώματων ακινητοποιήσεων έχουν ως εξής:

Ιδιοχρησιμοποιούμενα Ενσώματα Πάγια Στοιχεία

Ιδιοχρησιμοποιούμενα Ενσώματα Πάγια Στοιχεία (Ποσά σε ευρώ)	Οικόπεδα	Κτίρια & Εγκαταστάσεις Κτιρίων	Μηχανολογικός Εξοπλισμός & Μεταφορικά Μέσα	Έπιπλα και Λοιπός Εξοπλισμός	Ακινητοποιήσεις υπό Εκτέλεση	Σύνολο
Αξία κτήσεως						
Υπόλοιπο Έναρξης 1η Ιανουαρίου 2018	7.871.000	22.725.609	360.222	11.588.343	7.406	42.552.580
Προσθήκες	-	350.519	50.339	1.301.179	429.431	2.131.467
Μεταφορές	-	430.671	-	-	(430.671)	-
Πωλήσεις & διαγραφές	-	(299.166)	-	-	-	(299.166)
Υπόλοιπο 31ης Δεκεμβρίου 2018	7.871.000	23.207.632	410.561	12.889.522	6.166	44.384.881
Σωρευμένες αποσβέσεις						
Υπόλοιπο Έναρξης 1η Ιανουαρίου 2018	-	(11.972.866)	(336.905)	(9.958.038)	-	(22.267.809)
Αποσβέσεις περιόδου	-	(788.740)	(7.679)	(591.288)	-	(1.387.706)
Πωλήσεις & διαγραφές	-	299.166	-	92	-	299.259
Υπόλοιπο 31ης Δεκεμβρίου 2018	-	(12.462.440)	(344.583)	(10.549.234)	-	(23.356.257)
Αναπόσβεστη Αξία 31η Δεκεμβρίου 2018	7.871.000	10.745.193	65.977	2.340.288	6.166	21.028.624

Ιδιοχρησιμοποιούμενα Ενσώματα Πάγια Στοιχεία

Ιδιοχρησιμοποιούμενα Ενσώματα Πάγια Στοιχεία (Ποσά σε ευρώ)	Οικόπεδα	Κτίρια & Εγκαταστάσεις Κτιρίων	Μηχανολογικός Εξοπλισμός & Μεταφορικά Μέσα	Έπιπλα και Λοιπός Εξοπλισμός	Ακινητοποιήσεις υπό Εκτέλεση	Σύνολο
Αξία κτήσεως						
Υπόλοιπο Έναρξης 1η Ιανουαρίου 2017	7.871.000	22.677.819	344.384	11.189.923	-	42.083.127
Προσθήκες	-	47.790	15.838	398.420	7.406	469.453
Μεταφορές	-	-	-	-	-	-
Πωλήσεις & διαγραφές	-	-	-	-	-	-
Υπόλοιπο 31ης Δεκεμβρίου 2017	7.871.000	22.725.609	360.222	11.588.343	7.406	42.552.580
Σωρευμένες αποσβέσεις						
Υπόλοιπο Έναρξης 1η Ιανουαρίου 2017	-	(11.189.339)	(331.520)	(9.380.842)	-	(20.901.701)
Αποσβέσεις περιόδου	-	(783.527)	(5.385)	(577.197)	-	(1.366.109)
Πωλήσεις & διαγραφές	-	-	-	-	-	-
Υπόλοιπο 31ης Δεκεμβρίου 2017	-	(11.972.866)	(336.905)	(9.958.038)	-	(22.267.809)
Αναπόσβεστη Αξία 31η Δεκεμβρίου 2017	7.871.000	10.752.743	23.317	1.630.304	7.406	20.284.770

Τα ιδιοχρησιμοποιούμενα ακίνητα της Τράπεζας αποτιμώνται στην εύλογη αξία. Η τελευταία αποτίμηση έγινε την 31.12.2016 βάσει εκθέσεων αποτίμησης επαγγελματιών εκτιμητών. Οι εύλογες αξίες των ιδιοχρησιμοποιούμενων ακινήτων κατατάσσονται από πλευράς ιεραρχίας της εύλογης αξίας στο Επίπεδο 3.

Δεν έχουν κεφαλαιοποιηθεί τόκοι κατασκευαστικής περιόδου σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 23. Δεν υπάρχουν εμπράγματα βάρη επί των ακινήτων της Τράπεζας. Δεν υπάρχουν ενσώματα πάγια υπό καθεστώς χρηματοδοτικών μισθώσεων.

20. Επενδύσεις σε ακίνητα

Οι εύλογες αξίες των επενδυτικών ακινήτων κατατάσσονται από πλευράς ιεραρχίας της εύλογης αξίας στο Επίπεδο 3. Τα επενδυτικά ακίνητα αποτιμώνται από ανεξάρτητους επαγγελματίες εκτιμητές.

Επενδύσεις σε Ακίνητα (Ποσά σε ευρώ)	Οικόπεδα - κτήρια	
	2018	2017
Αξία κτήσεως		
Υπόλοιπο Έναρξης 1η Ιανουαρίου	15.667.000	8.324.406
Προσθήκες	-	10.739
Διαφορές αποτίμησης στην εύλογη αξία	-	1.794.039
Αναστροφές / Αναταξινομήσεις	-	5.537.815
Υπόλοιπο 31ης Δεκεμβρίου	15.667.000	15.667.000

21. Άυλα πάγια στοιχεία

Άυλα πάγια στοιχεία (Ποσά σε ευρώ)	Λογισμικό	
	2018	2017
Αξία κτήσεως		
Υπόλοιπο Έναρξης 1η Ιανουαρίου	4.507.086	3.998.408
Προσθήκες	1.205.203	508.678
Υπόλοιπο 31ης Δεκεμβρίου	5.712.289	4.507.086
Σωρευμένες αποσβέσεις		
Υπόλοιπο Έναρξης 1η Ιανουαρίου	(3.135.260)	(2.828.216)
Αποσβέσεις περιόδου	(330.167)	(307.044)
Υπόλοιπο 31ης Δεκεμβρίου	(3.465.427)	(3.135.260)
Αναπόσβεστη Αξία 31η Δεκεμβρίου	2.246.862	1.371.826

22. Απαιτήσεις από αναβαλλόμενους φόρους

Απαιτήσεις - Υποχρεώσεις από Αναβαλλόμενους Φόρους		31.12.2018	31.12.2017
Ποσά σε ευρώ			
Αποτίμηση χρηματοοικονομικών μέσων		31.532	21.711
Υπεραξία συμμετοχών		(316.496)	(289.641)
Διαφορά προβλέψεων Πιστωτικού κινδύνου		29.474.671	32.898.777
Καταλογιζόμενων εσόδων		(822.406)	-
Υπεραξία ιδιοχρησιμοποιούμενων ακινήτων		(1.528.270)	(1.443.580)
Απομειώσεις ακινήτων από πλειστηριασμούς & επενδυτικών		1.033.437	989.859
Υπεραξία επενδύσεων σε ακίνητα		(433.331)	(520.271)
Δαπάνες εκδόσεως ομολογιακών δανείων		(52.267)	(67.785)
Λοιπών προσωρινών διαφορών		68.104	
Πρόβλεψη αποζ.προσωπικού		692.567	620.527
Αναβαλλόμενη φορολ. απαίτηση προσωρινών διαφορών	α	28.147.542	32.209.597
Ζημία PSI	β	4.995.830	5.213.040
Αναβαλλόμενη φορολ. απαίτηση άρ 27 Ν.4172/13 (πιστωτικού κινδύνου)	γ	36.362.405	12.456.033
Αναβαλλόμενη φορολ. απαίτηση από εκπαιττόμενες φορολογικά ζημιές	δ	122.570	60.364
Σύνολο αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης	α+β+γ+δ	69.628.347	49.939.034

Η αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση από εκπιπόμενες φορολογικά ζημίες αναμένεται να οριστικοποιηθεί κατά το χρόνο υποβολής της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος.

Κατηγοριοποίηση αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων	31.12.2018	Ανάλυση / Επεξηγήσεις
Ποσά σε ευρώ		
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις που δεν βασίζονται σε μελλοντική κερδοφορία (Άρθρο 27α ν.4172/2013)	45.533.355	Στην κατηγορία αυτή έχουν περιληφθεί οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις : α) από τη ζημία PSI (αρ. 27 ν.4172/2013) β) από τις συσσωρευμένες προβλέψεις πιστωτικού κινδύνου του άρθρου 27α ν.4172/2013 γ) από τη χρεωστική διαφορά της παρ. 3 του άρθρου 27 του ν.4172/2013 καθότι υπολείπεται της διαφοράς του πιστωτικού κινδύνου που έχει ενταχθεί στο άρθρο 27 του ίδιου νόμου.
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις που βασίζονται σε μελλοντική κερδοφορία και δεν προκύπτουν από προσωρινές διαφορές (Άρθρο 27 ν.4172/2013)	122.570	Στην κατηγορία αυτή έχουν εντάσσονται οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις από μεταφερόμενες φορολογικές ζημίες.
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις που βασίζονται σε μελλοντική κερδοφορία και προκύπτουν από προσωρινές διαφορές	23.972.422	Στην κατηγορία αυτή έχουν περιληφθεί οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις από λουπές προσωρινές διαφορές
Σύνολο	69.628.347	

Η αναβαλλόμενη φορολογία έχει υπολογιστεί με βάση τον ονομαστικό φορολογικό συντελεστή με τον οποίο αναμένεται να συμψηφιστούν οι προσωρινές φορολογητέες και εκπεστέες διαφορές. Αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση αναγνωρίζεται μόνο στην έκταση που εύλογα αναμένεται ότι θα συμψηφιστεί με μελλοντικά φορολογητέο εισόδημα.

Το ποσό της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης αφορά κυρίως:

- Προβλέψεις έναντι πιστωτικού κινδύνου που ο διακανονισμός τους δεν έχει καθορισμένη λήξη
- Ζημία από την ανταλλαγή Ο.Ε.Δ., βάσει PSI, η οποία αναγνωρίζεται φορολογικά σε συνολική διάρκεια 30 ετών (έως τη χρήση 2042)
- Χρεωστική διαφορά της παρ. 3 του άρθρου 27 του Ν. 4172/2013 από διαγραφές δανείων, υποκείμενη σε εικοσαετή (20) απόσβεση

Η Τράπεζα με απόφαση της Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης των συνεταίρων στις 19 Μαρτίου 2016, έχει υπαχθεί στο ειδικό καθεστώς του άρθρου 27Α του Ν. 4172/2013 όπως ισχύει. Οι διατάξεις του άρθρου 27Α του Ν. 4172/2013, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 4 του Ν. 4340/2015, αφορούν στην προαιρετική μετατροπή αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων επί προσωρινών διαφορών, σε οριστικές και εκκαθαρισμένες απαιτήσεις έναντι του Ελληνικού Δημοσίου. Προς το σκοπό της ένταξης στις διατάξεις των παραγράφων αυτών και για την ανάληψη των σχετικών ενεργειών, απαιτείται απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των συνεταίρων με την απαραίτητη αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία, κατά τις διατάξεις του Ν. 1667/1986, για την αύξηση του συνεταιριστικού κεφαλαίου, κατόπιν ειδικής εισήγησης του Διοικητικού Συμβουλίου. Η απόφαση αυτή αφορά στο σχηματισμό ειδικού αποθεματικού και στη δωρεάν έκδοση παραστατικών τίτλων δικαιωμάτων κτήσεως κοινών μετοχών ή συνεταιριστικών μερίδων (δικαιώματα μετατροπής) υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου.

Ο φόρος εισοδήματος, ο οποίος αναλογεί σε προσωρινές διαφορές που αφορούν: **α)** στο υπολειπόμενο (αναπόσβεστο) ποσό της χρεωστικής διαφοράς (PSI) της παραγράφου 2 του άρθρου 27 που έχει προκύψει σε βάρος των εποπτευόμενων από την ΤτΕ νομικών προσώπων των παραγράφων 5, 6 και 7 του άρθρου 26 και **β)** στο ποσό των σωρευμένων προβλέψεων και λοιπών εν γένει ζημιών, λόγω πιστωτικού κινδύνου, οι οποίες έχουν λογισθεί έως τις **30 Ιουνίου 2015**, αναφορικά με απαιτήσεις των προαναφερθέντων νομικών προσώπων, για το οποίο έχει λογισθεί ή θα λογισθεί «αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση», σύμφωνα με τις διατάξεις των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (Δ.Π.Χ.Α.) και του Ν. 4172/2013 και εμφανίζεται στις τελευταίες εκάστοτε νομίμως ελεγμένες και εγκεκριμένες από την Τακτική Γενική Συνέλευση των συνεταίρων, ετήσιες Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις, εφόσον έχουν συνταχθεί με βάση τα Δ.Π.Χ.Α., **μετατρέπεται, στο σύνολο του ή μερικά**, κατά περίπτωση, σε οριστική και εκκαθαρισμένη απαίτηση των νομικών προσώπων έναντι του Δημοσίου, σε περίπτωση κατά την οποία, το λογιστικό, μετά από φόρους, αποτέλεσμα χρήσεως των νομικών προσώπων είναι ζημία, σύμφωνα με τις νομίμως ελεγμένες και εγκεκριμένες Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις από την Τακτική Γενική Συνέλευση των συνεταίρων.

Το ποσό της οριστικής και εκκαθαρισμένης απαίτησης προσδιορίζεται δια του πολλαπλασιασμού του συνολικού ποσού της, κατά τα παραπάνω, οριζόμενης αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης, με το ποσοστό που αντιπροσωπεύει η λογιστική, μετά από φόρους, ζημία χρήσεως στο σύνολο των ιδίων κεφαλαίων, όπως αυτά εμφανίζονται στις εκάστοτε ετήσιες Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις του νομικού προσώπου, οι οποίες έχουν συνταχθεί για το οικείο φορολογικό έτος, μη συμπεριλαμβανομένης σε αυτά της λογιστικής ζημίας χρήσεως [Φορολογική Απαίτηση = (Ποσό Αναβαλλόμενης Φορολογικής Απαίτησης Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων * Λογιστική, μετά από Φόρους, Ζημία Χρήσεως) / (Ιδια Κεφάλαια - Λογιστική, μετά από Φόρους, Ζημία Χρήσεως)].

Η απαίτηση της παρούσας παραγράφου γεννάται κατά το χρόνο έγκρισης των εκάστοτε ετήσιων Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων από την Τακτική Γενική Συνέλευση των συνεταίρων και συμψηφίζεται με τον αναλογούντα φόρο εισοδήματος του νομικού προσώπου του φορολογικού έτους το οποίο αφορούν οι εγκριθείσες Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις. Προκειμένου για το συμψηφισμό με τον αναλογούντα φόρο εισοδήματος, το νομικό πρόσωπο μπορεί να υποβάλει εμπρόθεσμα συμπληρωματική δήλωση φορολογίας εισοδήματος μέσα σε ένα μήνα από την ημερομηνία γέννησης της απαίτησης, κατά τις διατάξεις του παρόντος άρθρου.

Σε περίπτωση που ο αναλογούν φόρος εισοδήματος του φορολογικού έτους στο οποίο προέκυψε η λογιστική ζημία δεν επαρκεί για τον ολοσχερή συμψηφισμό της απαίτησης και κατά το μέρος που αυτή δεν έχει συμψηφισθεί, το νομικό πρόσωπο έχει άμεσα εισπράξιμη απαίτηση έναντι του Ελληνικού Δημοσίου για το υπόλοιπο (μη συμψηφισθέν) ποσό. Η απαίτηση αυτή καλύπτεται εντός ενός (1) μηνός από την υποβολή της (αρχικής ή συμπληρωματικής) δήλωσης φορολογίας εισοδήματος. Στην περίπτωση του προηγούμενου εδαφίου, το νομικό πρόσωπο εκδίδει δωρεάν παραστατικούς τίτλους δικαιωμάτων κτήσεως κοινών μετοχών ή συνεταιριστικών μεριδών (δικαιώματα μετατροπής), οι οποίοι ανήκουν κατά κυριότητα στο Ελληνικό Δημόσιο και αντιστοιχούν σε μετοχές ή συνεταιριστικές μερίδες συνολικής αγοραίας αξίας ίσης με το εκατό τοις εκατό (100%) του ποσού της οριστικής και εκκαθαρισμένης φορολογικής απαίτησης, προ του συμψηφισμού της με το φόρο εισοδήματος του φορολογικού έτους στο οποίο προέκυψε η λογιστική ζημία. Ως αγοραία αξία των μετοχών ή συνεταιριστικών μεριδών, νοείται η εσωτερική λογιστική αξία τους, όπως προκύπτει από τη νόμιμα συνταγμένη τελευταία Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης του νομικού προσώπου, αφού ληφθούν υπόψη τυχόν παρατηρήσεις στην έκθεση του ανεξάρτητου ορκωτού ελεγκτή λογιστή. Η άσκηση των δικαιωμάτων μετατροπής πραγματοποιείται χωρίς την καταβολή ανταλλάγματος, με την κεφαλαιοποίηση του ειδικού αποθεματικού.

Οι διατάξεις του άρθρου 27Α αφορούν φορολογικές απαιτήσεις που γεννώνται από το φορολογικό έτος 2017 και εφεξής και ανάγονται στο φορολογικό έτος 2016 και εφεξής. Κατ' εξαίρεση, στην περίπτωση πτώχευσης, ειδικής εκκαθάρισης ή εκκαθάρισης του νομικού προσώπου, η φορολογική απαίτηση γεννάται οποτεδήποτε συντρέξουν τα γεγονότα αυτά μετά την ημερομηνία δημοσίευσης του παρόντος.

Το μέγιστο υπόλοιπο αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης που δύναται, με τις προϋποθέσεις του άρθρου 27Α του Ν.4172/13, να μετατραπεί σε οριστική και εκκαθαρισμένη απαίτηση έναντι του Ελληνικού Δημοσίου ανέρχεται σε περίπου **45,53 εκατ. €**.

Υπόλοιπο φορολογικής απαίτησης βάσει 27Α ν.4172/2013	30.06.2015		31.12.2018	
	Διαφορές	Αναβαλλόμενος	Διαφορές	Αναβαλλόμενος
Ζημία PSI	19.848.500	5.756.065	17.227.000	4.995.830
Διαφορά συσσωρευμένων προβλέψεων πιστωτικού κινδύνου	139.784.568	40.537.525	139.784.568	40.537.525
Σύνολο	159.633.068	46.293.590	157.011.568	45.533.355

23. Λοιπά στοιχεία ενεργητικού

Τα λοιπά στοιχεία ενεργητικού αναλύονται ως εξής:

Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	31.12.2018	31.12.2017
Ποσά σε ευρώ		
Προκαταβολή και παρακρατήσεις φόρου εισοδήματος	807.357	794.290
Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων	36.858.291	36.733.146
Λοιπές απαιτήσεις και προκαταβολές	3.353.965	2.678.950
Δουλευμένοι τόκοι χορηγήσεων	5.053.021	4.812.230
Δουλευμένα άλλα έσοδα από τόκους	155.364	8.787
Έσοδα προμηθειών εισπρακτέα	76.748	184.614
Έσοδα παρεπόμενων ασχολιών εισπρακτέα	25.450	18.137
Έξοδα επομένων χρήσεων	635.690	521.970
Προκαταβολές προσωπικού	106.735	92.644
Σύνολο	47.072.621	45.844.768

Με τις διατάξεις του Ν. 4370/2016 «Συστήματα Εγγύησης Καταθέσεων», ενσωματώνεται στην ελληνική έννομη τάξη η Οδηγία 2014/49/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Απριλίου 2014 (ΕΕ L 173) περί των συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων (ΣΕΚ) και θεσπίζονται κοινοί κανόνες για όλα τα ΣΕΚ που αποσκοπούν στην παροχή ομοιόμορφου επιπέδου προστασίας στους καταθέτες σε όλη την ΕΕ.

Το Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων και Επενδύσεων (ΤΕΚΕ) είναι ο φορέας διαχείρισης του συστήματος εγγύησης των τραπεζικών καταθέσεων και επενδυτικών υπηρεσιών. Σκοποί του ΤΕΚΕ είναι: α) η καταβολή αποζημίωσης στους καταθέτες των πιστωτικών ιδρυμάτων τα οποία ευρίσκονται σε αδυναμία να εκπληρώσουν τις προς αυτούς υποχρεώσεις τους β) η καταβολή αποζημίωσης στους επενδυτές – πελάτες των πιστωτικών ιδρυμάτων τα οποία ευρίσκονται σε αδυναμία να εκπληρώσουν τις προς αυτούς υποχρεώσεις τους γ) η χρηματοδότηση της εξυγίανσης των πιστωτικών ιδρυμάτων. Στο κεφάλαιο Β του Ν.4370/16 καθορίζεται η υποχρέωση συμμετοχής των πιστωτικών ιδρυμάτων στο ΤΕΚΕ (άρθρο 4 παρ.3 και άρθρο 15 της Οδηγίας 2014/49/ΕΕ), ενώ Σύμφωνα με το άρθρο 9 του άνω νόμου, το ανώτατο όριο κάλυψης του συνόλου των καταθέσεων κάθε καταθέτη σε πιστωτικό ίδρυμα που καλύπτεται από το ΤΕΚΕ ορίζεται σε εκατό χιλιάδες (100.000) ευρώ. Το όριο αυτό ισχύει για το σύνολο των καταθέσεων που τηρούνται στο ίδιο πιστωτικό ίδρυμα, ανεξάρτητα από τον αριθμό των καταθέσεων, το νόμισμα και τον τόπο κατάθεσης εντός της ΕΕ.

24. Περιουσιακά στοιχεία από πλειστηριασμούς

Περιουσιακά Στοιχεία από Πλειστηριασμούς (Ποσά σε ευρώ)	Οικόπεδα - κτίρια	
	2018	2017
Αξία κτήσεως		
Υπόλοιπο Έναρξης 1η Ιανουαρίου	11.873.355	17.263.869
Προσθήκες	3.010.680	425.834
Απομειώσεις	(299.795)	-
Πώλησεις & διαγραφές	(1.154.819)	(278.533)
Αναστροφές / Αναταξινομήσεις	-	(5.537.815)
Υπόλοιπο 31ης Δεκεμβρίου	13.429.421	11.873.355

25. Υποχρεώσεις προς λοιπά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα

Υποχρεώσεις προς Λοιπά Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα	31.12.2018	31.12.2017
Ποσά σε ευρώ		
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις προς λοιπά πιστωτικά ιδρύματα (Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων)	145.350.932	162.151.114
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις προς λοιπά πιστωτικά ιδρύματα (Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων)	24.401.363	18.158.530
Καταθέσεις όψεως πιστωτικών ιδρυμάτων	954.307	1.949.456
Σύνολο	170.706.601	182.259.099

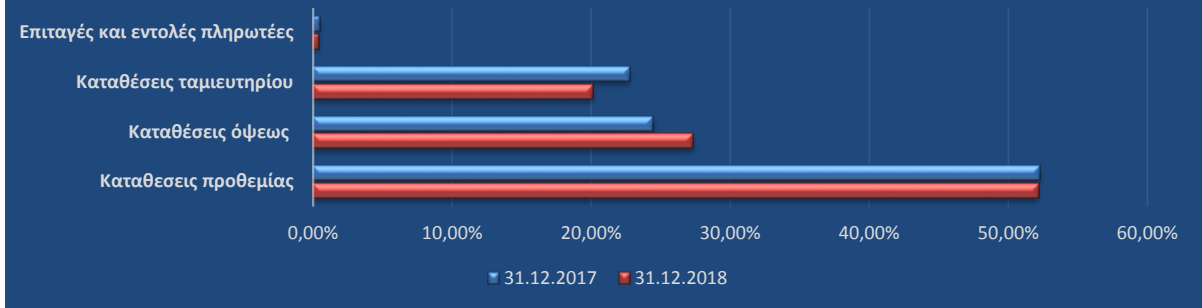
26. Υποχρεώσεις προς πελάτες

Οι καταθέσεις και οι λοιποί λογαριασμοί πελατών αναλύονται ως εξής:

Υποχρεώσεις προς Πελάτες	31.12.2018	31.12.2017
Ποσά σε ευρώ		
Καταθέσεις όψεως	343.671.726	273.019.254
Καταθέσεις ταμειυτηρίου	252.787.898	253.803.070
Καταθεσεις προθεμίας	655.852.447	583.575.492
Καταθεσεις προθεμίας σε \$	29.050	27.738
Επιταγές και εντολές πληρωτέες	5.255.212	5.526.549
Σύνολο	1.257.596.333	1.115.952.103

Υποχρεώσεις προς πελάτες

Η αύξηση των καταθέσεων πελατείας αποδεικνύει την βελτίωση του κλίματος εμπιστοσύνης προς την Τράπεζα και αποτελεί βάση για την αποκατάσταση της ρευστότητας της Τράπεζας αλλά και την ανάπτυξη των εργασιών της.

27. Πιστωτικοί τίτλοι και λοιπές δανειακές υποχρεώσεις

Πιστωτικοί τίτλοι και λοιπές δανειακές υποχρεώσεις	31.12.2018	31.12.2017
Ποσά σε ευρώ		
Παγκρήτιο Ομόλογο εκδόσεως 2015 μειωμένης εξασφάλισης	23.500.000	23.500.000
Μείον: Δαπάνες εκδόσεως Ομολόγου	(110.745)	(143.195)
Παγκρήτιο Ομόλογο εκδόσεως 2015 μετατρέψιμο συνेत. μερίδες	15.100.000	15.100.000
Μείον: Δαπάνες εκδόσεως Ομολόγου	(69.485)	(90.546)
Παγκρήτιο Ομόλογο εκδόσεως 2018 μειωμένης εξασφάλισης	9.400.000	-
Σύνολο	47.819.770	38.366.259

Χαρακτηριστικά ομολόγων	Όροι		
	Εκδόσεως 2015		Εκδόσεως 2018
	Ομόλογο Μειωμένης Εξασφάλισης (κοινό)	Μετατρέψιμο Ομόλογο	Ομόλογο Μειωμένης Εξασφάλισης (κοινό)
	Όροι	Όροι	Όροι
Ημερομηνία έκδοσης	21/12/15	21/12/15	31/12/18
Ημερομηνία λήξης	21/12/22	Αόριστη διάρκεια	31/12/25
Έτη - δόσεις	Εφάπαξ στο 7ο έτος		Εφάπαξ στο 7ο έτος
Ποσό	23.500.000,00	15.100.000,00	9.400.000,00
Ονομαστική αξία ομολόγου	100.000,00	100.000,00	100.000,00
Πλήθος Ομολογιών	235	151	94
Επιτόκιο	6,50%	8,00%	6,50%
Καταβολή τόκου	Ετησίως /365 ημέρες	Ετησίως /365 ημέρες	Ετησίως /365 ημέρες
Εξοδα έκδοσης	214.730,72	137.975,91	0,00
Effective rate	6,668%	8,177%	6,500%
Αναγνώριση στα Εποπτικά Κεφάλαια Κατηγορίας 2	Tier II	Tier I	Tier II

28. Υποχρεώσεις προς το προσωπικό

Οι υποχρεώσεις από παροχές στο προσωπικό αφορούν στη χορήγηση ποσού λόγω συνταξιοδότησης, το οποίο προκύπτει από τη σχηματισμένη κάθε χρόνο πρόβλεψη αποζημίωσης προσωπικού και αναλύεται ως εξής:

Υποχρεώσεις από Παροχές στο Προσωπικό	31.12.2018	31.12.2017
Ποσά σε €		
Παρούσα αξία υποχρέωσης στην αρχή της περιόδου	2.139.748	1.857.344
Κόστος τρέχουσας απασχόλησης	216.318	148.065
Κόστος τόκου	32.096	27.860
Τερματικές παροχές	-	12.194
Παροχές που πληρώθηκαν από τον εργοδότη	-	(20.323)
Αναλογιστική ζημία	-	114.608
Παρούσα Αξία Υποχρέωσης στο Τέλος της Περιόδου	2.388.162	2.139.748

Τα ποσά που έχουν καταχωρηθεί στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων είναι τα παρακάτω:

Ποσά σε €	1.1-31.12.2018	1.1-31.12.2017
Κόστος τρέχουσας απασχόλησης	216.318	148.065
Κόστος τόκου	32.096	27.860
Τερματικές παροχές	-	(8.129)
Σύνολο Δαπάνης που Αναγνωρίστηκε στα Αποτελέσματα	248.414	167.796
Αναλογιστική ζημιά	-	114.608
Σύνολο	248.414	282.404

Τα παραπάνω αποτελέσματα εξαρτώνται από τις υποθέσεις (οικονομικές και δημογραφικές) εκπόνησης της αναλογιστικής μελέτης.

Οι κύριες αναλογιστικές παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν για λογιστικούς σκοπούς είναι οι εξής:

Οι κύριες αναλογιστικές παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν για λογιστικούς σκοπούς είναι οι εξής:

Τεχνικό επιτόκιο	1,5%
Αύξηση μισθών	1%
Πληθωρισμός	1,8%
Πίνακας θνησιμότητας	MT_EAE2012P
Καθαρό ποσοστό αποχωρήσεων (παραιτήσεις μείον απολύσεις)	0,0%
Μέση ηλικία συνταξιοδότησης:	
Άνδρες & Γυναίκες Βαρέα – Ανθυγιεινά	62 ετών
Άνδρες & Γυναίκες Λιυτές Κατηγορίες Ασφάλισης	67 ετών
Ημερομηνία αποτίμησης	31/12/2017 (1/1/2018)
Δομή ασφαλισμένης ομάδας	Κλειστή: υποτέθηκε μηδενική είσοδος ατόμων
Περιουσία του ταμείου	μηδέν

29. Λοιπά στοιχεία παθητικού

Τα λοιπά στοιχεία παθητικού αναλύονται ως εξής:

Λοιπά στοιχεία παθητικού	31.12.2018	31.12.2017
Ποσά σε ευρώ		
Εισπράξεις για λογαριασμό τρίτων	7.741.210	4.808.844
Επιταγές Καλύμματα προς Είσπραξη	3.257.514	497.760
Τόκοι και προμήθειες δουλευμένοι/ες	1.803.429	1.323.683
Εισπράξεις από Πλειστηριασμούς σε αναμονή	811.089	796.667
Υποχρεώσεις από φόρους – τέλη	1.510.704	1.137.886
Υποχρεώσεις προς προμηθευτές	1.164.201	969.544
Υποχρεώσεις προς ασφαλιστικούς οργανισμούς	700.090	635.509
Λοιπές υποχρεώσεις	790.173	328.739
Εισφορά Ν. 128/75	419.551	377.816
Ταμείο εγγύησης καταθέσεων	357.603	278.685
Προβλέψεις για κινδύνους και βάρη (για ανέλεγκτες φορολογικά χρήσεις)	250.000	250.000
Προβλέψεις για λοιπούς κινδύνους και βάρη	90.000	-
Τηλεφωνικά - Ηλεκτρικό ρεύμα - Ταχυδρομικά	142.761	126.868
Αμοιβές προσωπικού δουλευμένες	234.842	-
Υποχρεώσεις από εκκαθαρίσεις καρτών	4.026.921	1.243.990
Λοιπά έξοδα δουλευμένα	5.242	-
Σύνολο	23.305.328	12.775.991

30. Συνεταιριστικό κεφάλαιο

Συνεταιριστικό κεφάλαιο	Αριθμός Μεριδών	Ονομαστική Αξία	Συνεταιριστικό Κεφάλαιο
Υπόλοιπο έναρξης 1η Ιανουαρίου 2017	5.752.411	5	28.762.055
Καθαρή αύξηση συνεταιριστικού κεφαλαίου	1.589.210	5	7.946.050
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017	7.341.621	5	36.708.105
Καθαρή αύξηση συνεταιριστικού κεφαλαίου	513.774	5	2.568.870
Υπόλοιπο 31η Δεκεμβρίου 2018	7.855.395	5	39.276.975

Μετά την επιτυχή ανακεφαλαιοποίηση του 2015 όπου η Τράπεζα συγκέντρωσε συνολικά 69,6 εκατ. ευρώ, η Διοίκηση της Τράπεζας άφησε ανοικτή τη διαδικασία αύξησης κεφαλαίου, επιζητώντας τη συμμετοχή στρατηγικού επενδυτή. Στις αρχές του 2017, με ομόφωνη απόφαση του Διοικητικού της Συμβουλίου, έκανε αποδεκτή τη συμμετοχή στο κεφάλαιό της, της ανώνυμης εταιρείας Lyktos Participations, συμφερόντων του κ. Μιχάλη Σάλλα, ως στρατηγικού επενδυτή. Η Lyktos Participations κατέθεσε το ποσό των 12.600.000 ευρώ, που αντιστοιχεί σε ποσοστό 21,45% του συνεταιριστικού κεφαλαίου της Τράπεζας. Η ολοκλήρωση της ως άνω διαδικασίας, με την έγκριση της από τις εποπτικές αρχές τον Μάιο του 2017 είχε ως αποτέλεσμα την έκδοση 1.575.000 συνεταιριστικών μεριδών ενώ το συνεταιριστικό κεφάλαιο και η διαφορά υπέρ το άρτιο αυξήθηκαν κατά 7.875.000 ευρώ και 4.725.000 ευρώ αντίστοιχα.

Εντός της κλειόμενης χρήσης, η Τράπεζα, και παρά τη δυσμενή συγκυρία, ολοκλήρωσε με επιτυχία στις 31.12.2018, σύμφωνα με την πρόσκληση της 19ης Νοεμβρίου 2018 : α) την αύξηση του συνεταιριστικού κεφαλαίου της, συγκεντρώνοντας ποσό 4.065.464,00 ευρώ (εκ των οποίων ποσό 300χιλ. ευρώ καταβλήθηκε εντός του Α τριμήνου του 2019) και β) την έκδοση ομολογιακού δανείου μειωμένης εξασφάλισης συγκεντρώνοντας ποσό 9.400.000 ευρώ.

Η Διοίκηση της Τράπεζας εκτιμά ότι συντρέχουν όλες οι προϋποθέσεις για την αναγνώριση του συνεταιριστικού κεφαλαίου στην Καθαρή Θέση, σύμφωνα με τη Διερμηνεία Ε.Δ.Δ.Π.Χ.Π. 2, καθότι υφίσταται σχετική απαγόρευση από την ΤτΕ, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 149 του Ν. 4261/2014 για επιστροφές κεφαλαίων.

31. Διαφορά υπέρ το άρτιο

Διαφορά από έκδοση μερίδων υπέρ το άρτιο	
Υπόλοιπο έναρξης 1η Ιανουαρίου 2017	130.922.346
Καθαρή αύξηση συνεταιριστικού κεφαλαίου	4.376.498
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017	135.298.844
Καθαρή αύξηση συνεταιριστικού κεφαλαίου	1.401.970
Υπόλοιπο 31η Δεκεμβρίου 2018	136.700.814

Στο λογαριασμό υπέρ το άρτιο καταχωρήθηκαν στη χρήση 2018 και τα έξοδα αύξησης του συνεταιριστικού κεφαλαίου, ποσού 139.351,90 ευρώ.

32. Λοιπά αποθεματικά, Αποτελέσματα εις νέο

Λοιπά Αποθεματικά	31.12.2018	31.12.2017
Ποσά σε ευρώ		
Τακτικό αποθεματικό	15.105.153	15.105.153
Αποθεματικά καταστατικού	7.552.576	7.552.576
Ειδικό αποθεματικό εγγραφής	3.157.730	3.156.773
Έκτακτα αποθεματικά	36.581.805	36.581.805
Αφορολόγητα αποθεματικά από κέρδη φορολογημένα ως ' ειδικό τρόπο	2.995.699	2.995.699
Αφορολόγητα αποθεματικά από κέρδη απαλλασσόμενα της Φορολογίας	845.559	845.559
Φορολογημένα αποθεματικά άρθρου 106 Ν. 2238/1994	3.006.992	3.006.992
Αποθεματικό Αναπροσαρμογής Δ.Λ.Π. 16	1.853.591	1.853.591
Σύνολο	71.099.104	71.098.147

Αποτελέσματα εις νέο	31.12.2018	01.01.2018	31.12.2017
Ποσά σε ευρώ			
Αποτελέσματα εις νέο	(112.361.666)	(122.823.764)	(122.823.764)
Επίδραση εφαρμογής Δ.Π.Χ.Α 9	(60.304.205)	(60.304.205)	-
Σύνολο	(172.665.871)	(183.127.969)	(122.823.764)

Ποσά που έχουν αναγνωρισθεί στα Ίδια Κεφάλαια μέσω της κατάστασης λοιπών συνολικών εσόδων	Υπόλοιπα	
	31.12.18	31.12.17
Αποτελέσματα εις νέο	(87.806)	(87.806)
Αποθεματικό εύλογης αξίας και λοιπά αποθεματικά	(5.729.988)	(5.729.988)
Σύνολο	(5.817.794)	(5.817.794)

Το τακτικό αποθεματικό σχηματίζεται σύμφωνα με το άρθρο 24 του Καταστατικού, με την παρακράτηση ποσοστού τουλάχιστον δέκα τοις εκατό (10%) των καθαρών κερδών κάθε χρήσεως. Η παρακράτηση δεν είναι υποχρεωτική, όταν το ύψος του αποθεματικού έχει εξισωθεί με τη συνολική αξία των συνεταιριστικών μεριδίων.

Το τακτικό αποθεματικό που προορίζεται για την κάλυψη ενδεχομένων ζημιών του Συνεταιρισμού, χρησιμοποιείται στις εργασίες του και μόνο μετά τη διάλυση του Συνεταιρισμού διανέμεται μεταξύ των συνταίρων που υπάρχουν τότε ή των κληρονόμων τους, ανάλογα με τις μερίδες που καθένας έχει.

Σύμφωνα με το άρθρο 25 του Καταστατικού, από τα ετήσια καθαρά κέρδη της Τράπεζας, παρακρατείται ποσοστό τουλάχιστον πέντε τοις εκατό (5%), για το σχηματισμό εκτάκτου αποθεματικού, που χρησιμοποιείται για την πληρωμή της προβλεπόμενης από το άρθρο 40 του Καταστατικού αποζημίωσης εξερχόμενων.

Έκτακτα αποθεματικά μπορούν να σχηματίζονται, με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης και για άλλους, συγκεκριμένους πάντοτε, σκοπούς, οριζόμενων με την ίδια απόφαση και των όρων και προϋποθέσεων χρησιμοποίησής τους. Όλα τα έκτακτα αποθεματικά, εφόσον παρέχεται δυνατότητα και δεν δυσχεραίνεται η πραγμάτωση του σκοπού τους, χρησιμοποιούνται στις εργασίες της Τράπεζας.

33. Δεσμεύσεις, Ενδεχόμενες Υποχρεώσεις και Απαιτήσεις

Ενδεχόμενες φορολογικές υποχρεώσεις : Η Τράπεζα έχει ελεγχθεί από τις φορολογικές αρχές έως και την εταιρική χρήση 2010. Οι σωρευμένες προβλέψεις για τις ανέλεγκτες χρήσεις 2011 έως 2018 ανέρχονται σε 250.000€ και κρίνονται επαρκείς.

Λειτουργικές Μισθώσεις : Οι υποχρεώσεις της Τράπεζας (ως μισθώτριας) προέρχονται κατά κύριο λόγο από κτίρια που χρησιμοποιεί για τα υποκαταστήματά της. Οι απαιτήσεις της (ως εκμισθώτριας) αφορούν μισθώσεις κτιρίων ιδιοκτησίας της σε τρίτους.

Οι ελάχιστες μελλοντικές καταβολές μισθωμάτων της Τράπεζας εκτιμώνται ως εξής:

Ποσά σε ευρώ	31.12.2018	31.12.2017
εντός ενός έτους	945.783	857.203
πέραν του έτους και μέχρι 5 έτη	3.783.134	4.286.013
πέραν των 5 ετών	4.728.917	3.428.810
Σύνολο	9.457.834	8.572.026

Οι ελάχιστες μελλοντικές εισπράξεις μισθωμάτων της Τράπεζας εκτιμώνται ως εξής:

Ποσά σε ευρώ	31.12.2018	31.12.2017
εντός ενός έτους	432.191	281.813
πέραν του έτους και μέχρι 5 έτη	1.728.764	1.409.063
πέραν των 5 ετών	2.160.955	1.127.251
Σύνολο	4.321.910	2.818.126

Κεφαλαιακές δεσμεύσεις : Η Τράπεζα στο πλαίσιο των συνήθων επιχειρηματικών της δραστηριοτήτων, αναλαμβάνει δεσμεύσεις που είναι δυνατόν να επιφέρουν στο μέλλον μεταβολές στην περιουσιακή της διάρθρωση. Οι δεσμεύσεις αυτές παρακολουθούνται σε εκτός Ισολογισμού λογαριασμούς και αφορούν σε, εκδοθείσες εγγυητικές επιστολές, ενέγγυες πιστώσεις προς εκτέλεση, υποχρεώσεις από εγκεκριμένες δανειακές συμβάσεις και πιστωτικά όρια.

Ποσά σε ευρώ	31.12.2018	31.12.2017
Εγγυητικές επιστολές	88.099.005	91.065.657
Σύνολο	88.099.005	91.065.657

Ενδεχόμενες νομικές υποχρεώσεις : Δεν υπάρχουν εκκρεμείς δικαστικές ή σε διαιτησία υποθέσεις που θα μπορούσαν να επηρεάσουν ουσιαστικά την οικονομική κατάσταση της Τράπεζας την 31^η Δεκεμβρίου 2018. Η Τράπεζα διεκδικεί μέσω των νομικών διαδικασιών τη δικαστική είσπραξη καθυστερημένων οφειλών στα πλαίσια της τραπεζικής πρακτικής.

Στοιχεία ενεργητικού σε ενέχυρο : Σημειώνεται ότι κατά την 31^η Δεκεμβρίου 2018 η Τράπεζα έχει εκχωρήσει στην ΕΚΤ χαρτοφυλάκιο δανείων ονομαστικής αξίας περίπου 9,9 εκατ. ευρώ, προκειμένου να είναι διαθέσιμο προς εκταμίευση, εφόσον χρειαστεί, ποσό περίπου 5,12 εκατομμυρίων ευρώ.

34. Συναλλαγές και Υπόλοιπα Συνδεδεμένων Μερών

Τα υπόλοιπα και οι συναλλαγές της Τράπεζας με τα συνδεδεμένα μέρη κατά την έννοια του Δ.Λ.Π.24 είναι :

Υπόλοιπα & Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη (Δ.Λ.Π.24)	31.12.2018	31.12.2017
Ποσά σε ευρώ		
Απαιτήσεις υποχρεώσεις		
Δάνεια	8.940.699	10.653.145
Καταθέσεις	9.978.397	6.371.108
Εγγυητικές Επιστολές εν ισχύ	2.004.651	3.064.162
Υπόλοιπα & Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη (Δ.Λ.Π.24)	31.12.2018	31.12.2017
Ποσά σε ευρώ		
Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη		
Αμοιβές βασικών Διοικητικών Στελεχών	970.412	724.925
Αμοιβές μελών ΔΣ & Επιτροπών	427.779	216.219
Αποζημιώσεις & λοιπές παροχές Διοικητικών Στελεχών , μελών ΔΣ & Επιτροπών	81.066	62.422

Τα λοιπά συνδεδεμένα μέρη αφορούν κυρίως σε φυσικά και νομικά πρόσωπα που συνδέονται με μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου.

35. Ανάκαμψη και εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων (Οδηγία 2014/59/Ε.Ε.)

Με τις διατάξεις του άρθρου 2 του Ν. 4335/2015, ενσωματώνεται στη νομοθεσία η οδηγία 2014/59/Ε.Ε., για τη θέσπιση του ευρωπαϊκού νομικού πλαισίου, σχετικά με την ανάκαμψη και εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων και την τροποποίηση των οδηγιών 82/891/Ε.Ο.Κ., 2011/24/Ε.Κ., 2002/47/Ε.Κ., 2004/25/Ε.Κ., 2005/56/Ε.Κ., 2007/36/Ε.Κ., 2011/35/Ε.Ε., 2012/30/Ε.Ε. και 2013/36/Ε.Ε., καθώς και των κανονισμών (Ε.Ε.) 1093/2010 και (Ε.Ε.) 648/2012. Η βασική φιλοσοφία του νέου Νόμου, είναι ότι, τις ζημιές ενός ιδρύματος δεν πρέπει να τις αναλάβουν οι φορολογούμενοι πολίτες, παρά μόνο ως έσχατο μέσο. Οι ζημιές βαρύνουν πρωτίστως τους μετόχους και μετά τους πιστωτές (bail in). Οι παραπάνω διατάξεις έχουν τεθεί σε ισχύ από 1.1.2016.

36. Γνωστοποιήσεις Ν. 4151/2013 - Αδρανείς καταθετικοί λογαριασμοί

Με τις διατάξεις των άρθρων 6 έως 10 του Ν. 4151/2013, κάθε πιστωτικό ίδρυμα που δραστηριοποιείται στην Ελλάδα, οφείλει, αμέσως μετά την παρέλευση του χρονικού ορίου της εικοσαετίας, να αποδίδει στο Δημόσιο συγκεντρωτικά, μέχρι το τέλος Απριλίου κάθε έτους, τα υπόλοιπα των αδρανών καταθέσεων, πλέον αναλογούντων τόκων, καταθέτοντας στην ΤτΕ τα σχετικά ποσά σε ειδικό λογαριασμό. Οι ορκωτοί ελεγκτές θα βεβαιώνουν εάν τηρήθηκαν ή όχι οι διατάξεις του Νόμου για τις αδρανείς καταθέσεις, αναφέροντας και το ποσό που αποδόθηκε στο Δημόσιο. Σύμφωνα με την με αρ. πρωτ. 1436/28.7.2016 επιστολή της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών, για τους λογαριασμούς αυτούς αναστέλλεται η προθεσμία των άρθρων 7 και 8 του Ν. 4151/2013. Η Τράπεζα ξεκίνησε τη δραστηριότητά της το έτος 1994. Από τις 20.7.2015 έναρξη ισχύος των κεφαλαιακών περιορισμών, εκκίνησε η αναστολή της προθεσμίας των άρθρων 7 & 8 του Ν. 4151/2013 περί των αδρανών λογαριασμών. Τον Απρίλιο του 2019 επεστράφησαν στην ΤτΕ 19,20 ευρώ λόγω εικοσαετούς αδράνειας ενώ αναμένεται επιπλέον η επιστροφή περίπου 337 ευρώ αναφορικά με τα αδρανή υπόλοιπα του 2019.

37. Λοιπές πληροφορίες

- Η Τράπεζα δεν διαχειρίστηκε στη χρήση 2018 επ' ονόματί της κεφάλαια για λογαριασμό τρίτων.
- Η Τράπεζα στη χρήση 2018 δεν παρείχε σε τρίτους υπηρεσίες διαχείρισης.
- Τα περιουσιακά στοιχεία σε ξένο νόμισμα αφορούν σε προθεσμιακές καταθέσεις σε USD, το των οποίων κατά την 31.12.2018 ανερχόταν σε 562.970 ευρώ (644.320 USD)

38. Αναμορφώσεις κονδυλίων

Σημειώνεται ότι η Τράπεζα προχώρησε σε πλήρη εφαρμογή του Δ.Π.Χ.Α. 9 κατά την 1.1.2018, χωρίς την αναμόρφωση των αντίστοιχων συγκριτικών στοιχείων, με την παράθεση ωστόσο των απαιτούμενων γνωστοποιήσεων κατά την ημερομηνία μετάβασης (transitional disclosures). Κατά συνέπεια τα συγκριτικά ποσά της Τράπεζας για το 2017 παρουσιάζονται σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 39.

Επίσης, στην κλειόμενη χρήση το αποτέλεσμα αποτίμησης χρηματοοικονομικών μέσων ταξινομήθηκε στο κονδύλι “Λοιπά κέρδη/Ζημίες αποτίμησης” και ως εκ τούτου για λόγους συγκρισιμότητας αναταξινόμηθηκαν τα αντίστοιχα ποσά προηγούμενης χρήσης που παρουσιάζονταν ως αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ	Από 1η Ιανουαρίου έως 31η Δεκεμβρίου 2017			
	Ποσά σε ευρώ	Δημοσιευμένο	Αναταξινόμηση	Αναμορφωμένο
Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα	55.793.714	-	-	55.793.714
Τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα	(24.374.103)	-	-	(24.374.103)
Καθαρά έσοδα από τόκους	31.419.611	-	-	31.419.611
Έσοδα προμηθειών	9.913.878	-	-	9.913.878
Έξοδα προμηθειών	(4.763.741)	-	-	(4.763.741)
Καθαρά Έσοδα από Προμήθειες	5.150.138	-	-	5.150.138
Έσοδα από μερίσματα	59.239	-	-	59.239
Αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων	3.560.089	(3.398.178)	-	161.912
Αποτελέσματα από επενδυτικούς τίτλους	-	-	-	-
Λοιπά έσοδα εκμετάλλευσης	495.633	-	-	495.633
Σύνολο Καθαρών Εσόδων	40.684.710	(3.398.178)	-	37.286.532
Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	(13.007.418)	-	-	(13.007.418)
Γενικά διοικητικά έξοδα	(5.171.960)	-	-	(5.171.960)
Αποσβέσεις	(1.672.954)	-	-	(1.672.954)
Λοιπά έξοδα εκμετάλλευσης	(289.983)	-	-	(289.983)
Σύνολο λειτουργικών εξόδων	(20.142.315)	-	-	(20.142.315)
Προβλέψεις απομείωσης αξίας απαιτήσεων	(10.000.000)	-	-	(10.000.000)
Λοιπά κέρδη/(ζημίες) αποτίμησης	3.876.484	3.398.178	-	7.274.662
Λοιπά αποτελέσματα	492.200	-	-	492.200
Κέρδη/(Ζημίες) προ φόρων	14.911.079	-	-	14.911.079
Αναβαλλόμενος φόρος (έξοδο)	(4.184.095)	-	-	(4.184.095)
Λοιπές φορολογικές επιβαρύνσεις	(124.401)	-	-	(124.401)
Καθαρές Κέρδη/ (Ζημίες) μετά από φόρους	10.602.584	-	-	10.602.584
Αναλογιστικά έσοδα (έξοδα) στην κατάσταση συν.εσόδων	(114.608)	-	-	(114.608)
Αναβαλλόμενος φόρος στοιχείων συνολικών εσόδων	33.236	-	-	33.236
Συνολικά αποτελέσματα μετά από φόρους	10.521.212	-	-	10.521.212

39. Αμοιβές ελεγκτών

Η καθαρή αμοιβή των ορκωτών ελεγκτών λογιστών για τον υποχρεωτικό έλεγχο των ετήσιων λογαριασμών της χρήσης 2018 ανέρχεται σε 35.000 ευρώ και λοιπές ελεγκτικές υπηρεσίες 25.000 ευρώ. Επίσης τιμολογήθηκαν επιτρεπόμενες σύμφωνα με τον κανονισμό Ε.Ε. 537/2014 μη ελεγκτικές υπηρεσίες ποσού 41.833,33 ευρώ.

Ανάλυση αμοιβών εξωτερικών ελεγκτών (Ποσά σε €)	2018
Τακτικός έλεγχος	35.000
Λοιπές ελεγκτικές υπηρεσίες	25.000
Μη ελεγκτικές υπηρεσίες	41.833
Σύνολο	101.833

40. Μετάβαση στο Δ.Π.Χ.Α. 16 «Μισθώσεις»

Τον Ιανουάριο του 2016, το IASB προέβη στην έκδοση ενός νέου Προτύπου, του ΔΠΧΑ 16. Σκοπός του έργου του IASB ήταν η ανάπτυξη ενός νέου Προτύπου για μισθώσεις που καθορίζει τις αρχές τις οποίες εφαρμόζουν και τα δύο μέρη σε μία σύμβαση - δηλαδή και ο πελάτης («ο μισθωτής») και ο προμηθευτής («ο εκμισθωτής») - για την παροχή σχετικών πληροφοριών για τις μισθώσεις κατά τρόπο που απεικονίζει πιστά αυτές τις συναλλαγές. Για την επίτευξη αυτού του σκοπού, ο μισθωτής θα πρέπει να αναγνωρίσει τα περιουσιακά στοιχεία και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη μίσθωση.

Την 01.01.2019 η Τράπεζα εφάρμοσε τις απαιτήσεις του ΔΠΧΑ 16 «Μισθώσεις». Οι κάτωθι γνωστοποιήσεις παρέχουν την απαιτούμενη πληροφόρηση προκειμένου να γίνει κατανοητή η επίπτωση της εφαρμογής του ως άνω προτύπου στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις. Επισημαίνεται ωστόσο, ότι η Διοίκηση συνεχίζει να ελέγχει και να βελτιώνει τις νέες λογιστικές διαδικασίες και συνεπώς η εκτίμηση της αναμενόμενης χρηματοοικονομικής επίπτωσης από την αρχική εφαρμογή του ΔΠΧΑ 16 ενδέχεται να διαφοροποιηθεί έως την οριστικοποίηση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων για τη χρήση που θα λήξει την 31.12.2019.

Η Τράπεζα κατά την 31.12.2018 μισθώνει σημαντικό αριθμό ακινήτων τα οποία είτε χρησιμοποιεί ως υποκαταστήματα είτε αφορούν λοιπές μισθώσεις ακινήτων (κατοικίες στελεχών κτλ). Οι συνολικές καταβολές μισθωμάτων κατά τη χρήση 2018 ανήλθαν σε 945χιλ. ευρώ περίπου και εμφανίζονται στο κονδύλι των Γενικών Διοικητικών Εξόδων στα αποτελέσματα χρήσης.

Η Τράπεζα εκτιμά ότι την 1.1.2019 θα αναγνωρίσει περιουσιακό στοιχείο ενεργητικού ως δικαίωμα χρήσης ακινήτων (Rights Of Use) ποσού 4.720.720 ευρώ και ισόποσες υποχρεώσεις από μισθώσεις.

Έτος	Δικαιώματ		Αναβαλλόμενη		Υποχρεώσεις		Καθαρή θέση			Αποτελέσματα				
	Μετά την εφαρμογή ΔΠΧΑ 16	Μετά την εφαρμογή ΔΠΧΑ 16	Διαφορά	Μετά την εφαρμογή ΔΠΧΑ 16	Διαφορά	Προ εφαρμογής ΔΠΧΑ 16	Μετά την εφαρμογή ΔΠΧΑ 16	Διαφορά	Προ εφαρμογής ΔΠΧΑ 16	Μετά την εφαρμογή ΔΠΧΑ 16				Διαφορά
										Χρηματοοικονομικό κόστος	Αποσβέσεις	Αναβαλλόμενος Φόρος	Σύνολο	
Αρχική αναγνώριση														
01.01.19	4.720.720		-	4.720.720	4.720.720									
Μεταγενέστερη επιμέτρηση ceteris paribus														
2019	3.866.376	32.888	32.888	3.979.782	3.979.782	(974.126)	(1.054.644)	(80.518)	(974.126)	(233.188)	(854.344)	32.888	(1.054.644)	(80.518)

Συγκριτικά στοιχεία: Η Τράπεζα θα προχωρήσει σε πλήρη εφαρμογή του Δ.Π.Χ.Α. 16 κατά την 1.1.2019, χωρίς την αναμόρφωση των αντίστοιχων συγκριτικών στοιχείων και με την παράθεση των απαιτούμενων γνωστοποιήσεων κατά την ημερομηνία μετάβασης (transitional disclosures). Κατά συνέπεια τα συγκριτικά ποσά της Τράπεζας για το 2018 θα παρουσιαστούν σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 17 και τη διερμηνεία SIC 15 Λειτουργικές Μισθώσεις και Κίνητρα.

Εποπτική μεταχείριση εκτιμώμενης επίπτωσης από την εφαρμογή του Δ.Π.Χ.Α. 16 : Είναι προφανές ότι για τα Τραπεζικά ιδρύματα που εμφανίζονται ως μισθωτές σημαντικού αριθμού ακινήτων, η εφαρμογή του προτύπου θα οδηγήσει σε υψηλότερη αξία ενεργητικού και αρχικά σε μειωμένη καθαρή θέση ως εκ τούτου η επίδραση στα εποπτικά κεφάλαια θα είναι αρνητική ωστόσο δεν αναμένεται να είναι σημαντική.

41. Γεγονότα μετά την Ημερομηνία της Κατάστασης Χρηματοοικονομικής Θέσης

Στις 05.03.2019 η Moody's Investors Service προχώρησε στην αναβάθμιση των ελληνικών τραπεζών μετά και την πρόσφατη αναβάθμιση του ελληνικού αξιόχρεου κατά δύο βαθμίδες, στο B1 (σταθερό) από B3 (θετικό).

Όσον αφορά τη Παγκρήτια Συνεταιριστική Τράπεζα, η Moody's :

- επιβεβαίωσε στο Caa2 τη μακροπρόθεσμη αξιολόγησή της
- επιβεβαίωσε στο B3(cr), το CRA της Παγκρήτιας σχετικά με τη μακροπρόθεσμη αξιολόγηση κινδύνου αντισυμβαλλομένου (counterparty risk assessments - CRA)
- επιβεβαίωσε στο B3 τη μακροπρόθεσμη βαθμολογία κινδύνου (counterparty risk ratings - CRR)
- Διαμόρφωσε το outlook στην αξιολόγηση των καταθέσεων σε θετικό από σταθερό.

Ο οίκος σημειώνει ότι η σημερινή δράση στις ελληνικές τράπεζες έχει βασικό οδηγό τις βελτιωμένες οικονομικές συνθήκες και το πιο ευνοϊκό λειτουργικό περιβάλλον, όπως δείχνει και η αναβάθμιση της Ελλάδας στο B1 (σταθερό) από B3 (θετικό) στις αρχές Μαρτίου.

Οι αναθεωρημένες αξιολογήσεις και outlooks των τραπεζών αντανακλούν επίσης τις εκτιμήσεις της Moody's για περαιτέρω βελτίωση στα χρηματοοικονομικά θεμελιώδη των τραπεζών μέσω των χαμηλότερων επιπέδων στα προβληματικά δάνεια, τις αυξημένες καταθέσεις και τη σταδιακή βελτίωση της αδύναμης κερδοφορίας αναφέροντας ότι η βελτίωση του λειτουργικού περιβάλλοντος ουσιαστικά σημαίνει πως τα χρηματοοικονομικά των τραπεζών είναι πιο συμβατά με ένα υψηλότερο επίπεδο πιστοληπτικής αξιολόγησης.

Δεν υπάρχουν άλλα μεταγενέστερα των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων γεγονότα, τα οποία να αφορούν στην Τράπεζα και στα οποία επιβάλλεται αναφορά από τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης.

Ηράκλειο, 22 Απριλίου 2019

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Δ.Σ.

Ο Β' ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Δ.Σ.

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Η ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ ΤΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Ε. ΜΥΡΤΑΚΗΣ
Α.Δ.Τ. ΑΙ 944944

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Π. ΚΟΥΡΛΕΤΑΚΗΣ
Α.Δ.Τ. ΑΝ 458409

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Δ. ΜΑΣΤΟΡΑΚΗΣ
Α.Δ.Τ. ΑΕ 964136
ΑΡ. ΜΗΤΡ. ΑΔ. Ο.Ε.Ε. 0035538
Α' ΤΑΞΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΑ Ι. ΜΑΡΙΔΑΚΗ
Α.Δ.Τ. Χ 351376
ΑΡ. ΜΗΤΡ. ΑΔ. Ο.Ε.Ε. 0023948
Α' ΤΑΞΗΣ